

Лингвистичке свеске 3

Семантичко-деривациони речник

Свеска 1: *Човек – делови тела*

редакторке

Даринка Гортан-Премк • Вера Васић

Љиљана Недељков

Нови Сад, 2003

Филозофски факултет
Одсек за српски језик и лингвистику

16493
Мил. Б.

Редакција
шеф Одсека
Љиљана Суботић
координатор постдипломских студија - уредник
Вера Васић
секретар постдипломских студија
Слободан Павловић

Рецензент
Рајна Драгићевић

За издавача
Марија Клеут

Штампа
КриМел, Будисава

Тираж 300

Садржај

Предговор.....	7
Табела префикса и суфикса.....	22
Легенда и скраћенице.....	25
Речник	
СДГ именица	
човек	31
људи.....	43
жена	50
СДГ именица којима се означавају делови људског тела	
бедро	60
бок.....	62
брада	67
брк.....	76
бут	81
влас	82
врат	87
глава.....	93
грло	115
груди	121
гуз.....	126
длака	130
длан.....	134
зглоб	136
зуб	139
језик	146
кичма	153
кожа	155
колело	164
коса	169
кост	172
лакрат.....	182
леђа	185
лице.....	188
маља.....	208
нога	209
нократ	218
нос	220

образ	224
око	233
пас	243
пета	246
плећа	248
појас	251
прса	255
прст	261
пупак	269
раме	273
ребро	279
рука	284
стопа	305
табан	307
тело	309
теме	315
трбух	317
труп	324
уд	326
уста	328
ухо	335
чело	344
шака	350
шија	354

**СДГ именица са малим бројем деривата или без деривата
којима се означавају делови људског тела**

глежањ	355
гњат	355
голен	356
дупе	356
затиљак	357
зеница	357
јабука и јабучица	358
јагода и јагодица	359
капак	360
кук	360
лист	361
лобања	361
недра	362

ноздра.....	363
обрва.....	363
пазух.....	364
палац.....	364
потилјак.....	365
стегно.....	365
стомак.....	365
струк.....	366
чељуст.....	367
чланак.....	367

СДГ изведених именица којима се означавају делови
људског тела

беоњача.....	369
вилица.....	369
дојка.....	370
задњица.....	370
мишић, мишица, мишка.....	370
сиса.....	371
слабина.....	372
стражњица.....	372
трепавица.....	372
цеваница.....	373

Концепција и принципи сегментације: Д. Г. П.
Редактура деривационог статуса: редакторке
Редактура сегментације: редакторке
Редактура дефиниција: В. В.
Предговор: редакторке
Табеле префикса и суфикса: Д. Г. П.
Табеле: В. В.
Коректура: редакторке и Ђорђе Оташевић
Компјутерска обрада: В. В.
Прелом: Весна Таковски

Ексерциција и обрада СДГ

Миливој Алановић (М. А.)
Вера Васић (В. В.)
Јелена Војновић (Ј. В.)
Даринка Гортан-Премк (Д. Г. П.)
Јасмина Дражић (Ј. Д.)
Биљана Дракулић (Б. Д.)
Бојан Крсмановић (Б. К.)
Драгана Михајлов (Д. М.)
Љиљана Недељков (Љ. Н.)
Драгана Радовановић (Д. Р.)
Маја Секулић (М. С.)
Ивана Црњак (И. Ц.)
Гордана Штасни (Г. Ш.)

Предговор

Врста и број информација о семантичко-деривационим својствима лексема које корисник ове свеске може добити зависиће од тога како ће се он служити њом, почевши од тога у који тип речника ће сврстати овај речник, те до тога како ће одредити јединицу претраживања – семантичко-деривационо гнездо / одредница / творбени формант. И поред тога што је свака одредница у речнику дефинисана, за многе кориснике овај речник, вероватно, неће бити извор података о значењу речи, пре свега зато што у њему нису дати примери којима се илуструју дате информације, што је у сагласности и са лексичким фондом који је у њему обрађен и са тим да је он настао на основу Речника српскохрватског књижевног језика. Он и није рађен да би се из њега учило значење речи већ *о значењу речи*, он је, дакле, *лингвистички речник*. Корисник речника ће податак о значењу неке речи добити не само из дефиниције него и из податка о њеном деривационом статусу, дакле њеног односа са другим лексемама у оквиру датог гнезда односно са другим лексема истог деривационог типа. Такве одлике речника упућују на то да се у предговору понуде одговори на следећа питања: (1) какав је то речник, с којим је циљем рађен и који су резултати досада уочени, (2) како су одреднице селектиране, како су лематизоване и како су сегментиране, и (3) како је пројекат организован.

1. Тип речника; циљ и резултати. Свеске *Семантичко-деривационог речника српског језика*, уређене на принципу тематске повезаности лексема, започели смо деривационим гнездима лексема *човек*, *људи* и *жена* и лексема из лексичко-семантичке групе речи којима се именују *делови људског тела*, те би тачнији поднаслов био: Тематска свеска 1. У следећим свескама биће дата гнезда лексема којима се именују унутрашњи органи и основна физиолошка стања, људска емотивна и интелектуална својства, појмови из тематског круга *човек у окружењу* (сроднички и др. социјални односи), те лексема којима се именују основне радње (нпр. *кретање*). Израдом тематских свезака семантичко-деривационог речника испуниће се један од задатака из Закључака Међународног научног скупа о лексикологији и лексикографији (Нови Сад-Београд, 2001) –

Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе (2002), а тиме, макар и делимично, надокнадити празнина у нашој лексикографији у односу на друге словенске језике.

Досадашња испитивања упућивала су на то да потенцијал семантичког варирања и деривационог развијања носе просте, основне лексеме у номинационам реализацијама, и то оне које припадају ускоме делу општег лексичког фонда, а да деривати имају веома ограничену способност варирања, и то само они који у своме семантичком садржају имају цео или готово цео семантички садржај речи која им је у творбеној основи. Испитивања смо, стога, започели лексемама којима се именују делови људског тела зато што оне припадају најужем делу општег лексичког фонда, те су и номинационе јединице и њихови семантички садржаји добро познати, што им и обезбеђује највећу способност индуковања различитих семантичких процеса - и у полисемији и у деривацији.

Номинација делова људског тела, основних физиолошких и психолошких стања или примитивних радњи заступљена је практично у свим језицима, што значи да се у основном значењу датих лексема остварује потпуна еквивалентност. Концептуална подударност на нивоу основног значења омогућује и подударност у оквиру неких семантичких модификација, у првом реду платисемије (широкозначности), симилисемије (сличнозначности) и метонимије, које су у тематски сродним лексемема готово системске. Основна су значења, на пример, доследно симилисемична: *глава човека – глава животиње, око човека – око животиње*, итд. Многе од ових лексема метонимијски развијају мерна значења (уп. *за прст дужи, шака јагода*); лексеме којима се именују животно важни делови људскога тела синегдохом развијају значење *особа, појединац (глава породице)* или *јединка (зрло стоке)*. Даље, све основне лексеме развијају секундарна значења различитим метафоричним трансформацијама, посебно метафоричном трансформацијом сема која се односе на облик (*глава човека – глава клина, ребро човека – ребро на бурету*). Иако опште, метафоричне асоцијације ипак нису исте у различитим језицима; у блискосродним језицима подударност је, дакако, већа (тип *глава клина* заступљен је у већини словенских језика).

Критерију тематске повезаности придружен је, дакле, семантички, а затим и деривациони. Деривациони критериј потврдио је претпоставку о зависности између броја и типа деривата у једноме гнезду и семантичког потенцијала основне лексеме, а посредно и то да семантички потенцијал основне лексеме и број деривата одражавају, више или мање доследно и системски, хијерархијски статус датог појма. Полисемантична лексема *глава*, којом се именује део тела у којем је смештен мозак, има преко 300 деривата, *рука* као једно од основних, најпримитивнијих и стога најважнијих средстава и омогућивача радње близу 300, а *бок* ни 40. Потврдило се, дакле, да бројност и структура деривационог гнезда једне лексеме зависе, с једне стране, од њеног семског састава у основној реализацији и, с друге стране, од улоге коју за човека има појам именован датом лексемом.

Деривациони статус одражава степен и тип деривације. Основна лексема, носилац деривационог гнезда, у творбеној је основи 1-степенних деривата; 1-степени деривати су у творбеној основи 2-степенних деривата; 2-степени деривати су у основи 3-степенних деривата итд. Деривата четвртог и петог степена веома је мало у једноме деривационом гнезду. Тип деривације може бити радијални или ланчани. Радијални је општи; тако су настали сви 1-степени деривати, без обзира који им је тип трансформације у основи (платисемија, симилисемија, синегдоха или метафора); тип ове, семантичко-морфолошке трансформације у једноме деривационом гнезду аналоган је типу семантичке трансформације у полисемантичној структури основне лексеме у истоме гнезду; нпр. *глава човека, глава мачора – главоња човек, главоња мачор; глава породице – главар; глава клина – главчина*. Првостепених је деривата највећи број у свим гнездима; 2-степенних и даљих непрефиксираних деривата много је мање, и они су више резултат граматичке него семантичке трансформације; нпр. *главар – главарев, главарица; језичав – језичавост; шакасти се – шакач*; 1-степени деривати настали метафоричним трансформацијама, по правилу, нису способни за даљу, чак ни граматичку, деривацију. Другостепени и даљи деривати такође настају радијалном деривацијом од лексеме која им је у творбеној основи и образују заједно са њом подгнездо (*главар – главарка, главаров, главарски, главарство*), у оквиру којег се неки деривати

могу даље ланчано развијати (*главар: главарка – главаркин*). Деривати добијени ланчаном деривацијом у творбеној основи имају цео, или готово цео, семантички садржај иницијалне лексеме, тако да су они више резултат граматичке него семантичке деривације (*главар – главарка*); ланчаном деривацијом настају и деминутиви од деминутива (*главица – главичица*).

Основни и најчешћи начин настајања деривата јесте: *један акт семантичко-морфолошког варирања једног творбеног модела* (*рука – ручица, нога – ножнице, глава – глават*), при чему овако створена лексема или преузима садржај лексеме у творбеној основи или се развија по општим законима полисемантичког ширења. Не мали број деривата настаје *вишекратним понављањем истог модела* (модел: *глават + ица* = онај који је глават и оно што је главато = *главатица* 1. терм. зоол. врста крупне рибе пастрмке, младица *Salmo hucho*. 2. терм. бот. главата салата *Lactuca capitata*), при чему значења оваквих деривата настају независно једно од другог, а у једну их полисемантичку структуру повезује сплет заједничких сема. Трећи начин настајања деривата је *семантичко-морфолошко варирање једног творбеног модела у више различитих циљних садржаја* (модел: *језик + ац* = мали језик и оно што личи на језик = *језичац* 1. дем. од језик. 2. терм. бот. разне врсте трава из породице оштролиста, главочика и др. које својим обликом личе на језик), при чему значења деривата настају независно, готово као код посебних лексема. Четврти начин настајања деривата је *варирање двају хомоформних творбених модела* (1. модел: *језик-* (имен.) + *ар* = *језичар* онај који се бави језиком као науком; 2. модел: *језик-* (гл./имен.) + *ар* = онај који много језика, брбља, брбљивац, свађалица), што омогућује независно развијање различитих значења.

Основне лексеме у номинационим значењима немају *синониме*; 1-степени деривати настали платисемијом и симилисемијом, такође, немају синониме; они настали синегдохом могу ступати у синонимске односе и са лексемама из истог деривационог гнезда и са другим лексемама (*глава устанка, главар устанка – вођа, предводник*); а они настали метафором по правилу ступају у синонимске односе са другим лексемама, са лексемама ван свога деривационог гнезда (*главит,*

-а, -о 1. истакнут, чувен. 2. леп, наочит). Из овога се може закључити да је синонимија у лексичком систему секундарна појава настала, пре свега, у процесу метафоричне полисемије и деривације.

Обрада лексема по принципу семантичко-деривационог речника омогућује да се провери да ли тип и правац семантичких и деривационих модификација зависе од категорије речи у иницијалном положају, као и да се провери претпоставка о већој продуктивности именица у семантичком и морфолошком варирању од других категорија речи. До сада се, на пример, знало да је код придева којима се именују људске особине више платисемичности него код других категорија речи, а израдом деривационог речника моћи ће се проверити да ли је платисемичност особина свих придева. Или, грађа презентирана у овој свесци показује регуларност творбе атрибутивних именица од именица којима се именују уочљиви делови људскога тела чије се веће димензије углавном негативно вреднују (нпр. *главоња* – човек велике главе, *носоња* – човек с великим носем), те отуда овај деривациони образац почива на импликацији придевског детерминатора. Овај податак упућује на даља истраживања међузависности овог творбеног модела и садржаја имплицираног придевског детерминатора. На основу комплетног семантичко-деривационог речника добиће се потпун попис лексема које чине основу лексичког система, као и подаци о различитим типовима морфолошко-семантичког варирања, а тако представљен и испитан лексички систем омогућиће теоријски засновано лексичко нормирање, посебно при постављању терминологија различитих струка, посебно оних нових. Овако урађен Речник омогућује и испитивања префиксалне и префиксално-суфиксалне творбе, те сачињавање пописа лексема које учествују у формирању композита, на основу којег ће се моћи утврдити које су и какве лексеме више способне за формирање композита, а које и какве мање.

2. Селекција грађе, лематизација и сегментација. *Грађу* за овај речник чини шестотомни Речник српскохрватскога књижевног језика (Речник МС). Из њега су ексцерпирани лексеме са лексичком морфемом чија идеографска вредност упућује на спољашњи, видљиви део људскога тела; опсцена лексика није унета јер изостаје и у грађи. И поред тога што је грађа пажљиво

претраживана, могуће је да су испуштене неке деривирани лексеме, посебно сложенице са лексичком морфемом у другом делу.

У основни текст речника унете су све ексцерпирани лексеме које припадају савременом стандардном језику; лексеме које су у Речнику МС квалификоване као застареле, покрајинске, кованице и сл. регистроване су у напоменама (у СДГ *глава*, на пример, у фуснотама се наводи још 50 деривата), чему је претходило проверавање датог квалификатора са становишта стандардног језика. Услед непостојања или недоступности потребних података овде сигурно има и грешака, најчешће код лексема без квалификатора у Речнику МС које припадају домену занатских и других нестандардизованих терминологија.

У речник је унет и мањи број деривираних лексема којих нема у Речнику МС, а које су у савременом језику обичне и честе. Број лексема повећан је и раздвајањем квалитативних придева на *-ан*, *-на*, *-но* и релационих на *-ни*, *-на* *-но*. Због хомонимичности одређеног придевског вида квалитативног придева са обликом релационог придева у српској се лексикографској пракси до сада недовољно поклањала пажња разликовању ових творбених форманата (уп. нпр. обраду придева *личан* и *лични* у СДГ *лик*, *лице*). Грађа Речника МС је допуњавана лексемама које су творбена основа вишестепених деривата; тако је, на пример, због деривата *поруџбеница* унет придев *поруџбени*; из истог су разлога уношени и неки радни и трпни глаголски придеви.

Фразеологизми и вишечлане лексеме (типа *слепо око*) нису уношени, зато што су они резултат посебног типа семантичког варирања, друкчијег од семантичко-деривационог.

У речнику су *лематизоване* све лексеме, и основне и деривати. Носилац је свакога деривационог гнезда основна и са синхроног становишта немотивисана лексема (уп. нап. уз лексеме *ноздра*, *пупак*, *појас* и *палац*). Као носиоци деривационих гнезда успостављане су и изведене лексеме у случајевима када је дериват основна номинациона јединица за део људскога тела (*беоњача*, *дојка*, *сиса*, *мишић*). За основну лексему, која је носилац творбене основе за дато СДГ у напоменама је давана и дијахрона мотивација према Етимологијском рјечнику хрватскога или српскога језика Петра Скока (без промене његовог термилошког система). Ово је чињено зато што је то једини

етимолошки речник нашега језика, и што је он у исто време и једини наш деривациони речник.

Облик леме успостављан је према Речнику МС, уз минимална одступања; нпр. у Речнику МС имена зоолошких породица успостављана су у облику множине, а у овоме речнику у облику једине. Леме нису акцензоване, сем у случајевима када је акценат елемент идентификације. Парадигматски облици променљивих лексема регистровани су онолико колико је потребно да би се идентификовао тип промене или обличка основа (језикати, -ам или језичак, -чка).

Хомонимне лексеме индексирани су углавном као и у Речнику МС, нпр. и у Речнику МС и у овом: *брка*¹ м човек с великим брковима и *брка*² ж зоол. легбаба; али у Речнику МС: *рукавац* 1. део реке који се одваја од главног тока; узани део водене површине који улази у копно. 2. дем. и хип. од рукав; а у овом речнику *рук-авац*¹ = 1. значење у Речнику МС, и *рукав-ац*² = 2. значење у Речнику МС. Код лексема типа *ручица*, која је овде лематизирана као у Речнику МС, могуће је поћи од два схватања: према једноме *ручица* (*детета*) и *ручица* (*пруга*) су две хомонимне лексеме, једна образована деминутивним формантом *-ица* и друга образована недеминутивним формантом *-ица*; према другоме схватању то је једна лексема у две семантичке реализације, где је друга добијена од прве метафоричном трансформацијом.

Сегментација лексема на творбену основу и творбени формант дата је из синхроне перспективе. Она је заснована на следећим претпоставкама.

- Основне речи имају двоморфемску структуру (ретке су оне једноморфемске као што су везници *и*, *а*, предлози *до*, *на*, и још неке); на првом месту је лексичка, на другом граматичка морфема. Семантичка информација садржана у лексичкој морфемима појмовна је, идеографска; информација садржана у граматичкој морфемима морфолошка је, тиче се облика и врсте речи. У овоме споју лексичка морфема постаје обличка и творбена основа у коју је укључена и грамемска вредност. Обличка основа даље функционише у сопственој парадигми (код променљивих речи), а творбена основа у творби 1-степенних деривата.

- Првостепени деривати, иако су троморфемске структуре (*зуб+ар+Ø*) у своме саставу имају два несамостална семантичка елемента: творбену основу и творбени формант (*зуб+арØ*). Другостепени деривати имају четворморфемску структуру (*зуб+ар+ск+и*) и дводелну творбену (*зубар+ски*). Вишестепени деривати, без обзира на број морфема у њима, имају дводелну творбену структуру.

- Творбени форманти су двоморфемске структуре; они садрже творбену морфему и граматичку морфему. Творбени форманти функционишу само у основним, номинационим облицима деривата; нпр. *зуб+иште* (= творбена сегментација номинационог облика), *зубишт-а* (обличка сегментација у парадигми); творбена сегментација могућа је само у номинационим облицима, а у другим није зато што је за њихову реализацију потребна семантичка и синтаксичка позиција и што они поред номинационе имају и синтаксичку вредност. Творбени форманти преносе семантичко-категоријалне информације, које не могу пренети саме творбене морфеме (много је тестова показало способност форманта *-иште* да пренесе информацију о месту где се нешто налази, или где се нешто налазило, и неспособност суфиксалне морфеме *-ишт-* да пренесе исту информацију).

- Синхрона сегментација заснивала се, с једне стране, на морфолошким и семантичким критеријима; нпр., код лексеме *доушник* (м помен agentis; онај који доушава, потказивач, тајни достављач) могућа је двојака сегментација: *доушн-ик*, што подразумева придевску творбену основу, и *доуш-ник*, што подразумева и именичку и глаголску творбену основу; значење лексеме упућује на глаголску творбену основу. При сегментацији се морала уважавати чињеница да код одређеног типа деривата постоји могућност независног образовања, мада би морфолошки закони могли упућивати и на ланчану деривацију; у СДГ *жена*, на пример, јављају се лексеме *једножен* и *једноженац*, које смо дали као лексеме независног образовања: ($С1_9 < 0$ *једн-о-жен-Ø*, -а, -о и $С1_{10} < 0$ *једн-о-жен-ац*), мада смо могли претпоставити да је именица изведена од придева. На независно образовање упутила нас је чињеница да су у истоме гнезду забележене лексеме *двоженац* и *многоженац*, иако нису забележени одговарајући придеви.

Испред сваке одреднице стоји индекс којим се означава позиција, семантичка и деривациона, дате лексеме у датом гнезду. Основна лексема, носилац деривационог гнезда индексирана је са 0, 1-степенни деривати индексирани су са 1, 2-степенни са 2 итд., а редни број деривата одређеног степена означен је индексним бројем (нпр. $1_5 < 0$ језич-ав, -а, -о = 1-степенни дериват пети по азбучном реду; $2_3 < 1_5$ језичав-ка = 2-степенни дериват трећи по азбучном реду изведен од 1_5). Префиксирани деривати имају симбол ПР, префиксално-суфиксални – ПРс, сложенице – С. Код деривата моционих лексема у пару као фокус деривације означавања је именица м. р. ($ПР2_5 < ПР1_5$ побочн-ик м, $ПР2_6 < ПР1_5$ побочн-ица ж, али $ПР3_3 < ПР2_5$ побочнич-ки, -а, -о); на исти је начин поступано и код атрибутивних именица ($ПР3_4 < ПР2_5$ побочниш-тво с); код ретких деривата где је могућ фокус у двама лексемама, то је у индексу и назначено ($1_3 < 0_2$ лич-ан, -чна, -чно, $1_8 < 0_2$ лич-ни, -а, -о и $2_8 < 1_3$ и₁₈ лично прил.),

Показатељи граматичке категорије речи преузимају се из Речника МС, уз ретка одступања (нпр. уз лексему људурина у Речнику МС стоји ознака рода ж и м; а у овом ж (м); ова измена је учињена стога што је мушки род потврђен само једним примером, и у Речнику МС и у Речнику САНУ).

У односу на Речник МС граматичка информација уз лему је проширена доследним индексирањем категорије гл. рода, и идентификацијом категоријалног семантичко-деривационог статуса именица и придева. Терминолошка решења одражавају досадашњу праксу – и овде су неуједначена с обзиром на критериј интернационални / домаћи термин, што се одразило и на избор писма. Нека решења не одговарају у свему постојећим (нпр. атрибутивна и деадјективна именица), будући да се најчешће једним термином обједињавао и семантички и деривациони статус именице. У појединим случајевима је ипак терминолошки разликован семантички од деривационог статуса (нпр. *испорука*, *наруџба* и *наруџбина* идентификоване су као девербативне именице, а *испоручивање*, *наручивање* и сл. као глаголске именице). Формализација овог вида граматичке информације изостаје код именица којима се именују артефакти, што је најчешће надокнађивано информацијама датим у напомени.

И у Речнику МС и у овом квалификатори су стављани уз речи обележене у погледу ширине употребе, стилистичке специфичности и др., из чега следи да немаркиране речи припадају општем лексичком фонду. Квалификација употребне и стилске вредности спроведена је на основу неколико критерија.

Примарне семантичке реализације основних лексема из лексичко-семантичке групе са значењем *делови људскога тела* припадају и општем лексичком фонду и терминолошком. И у једноме и у другој систему оне функционишу са приближно истим семантичким садржајем, разлика је једино у томе што су у терминолошким садржајима десемантизоване све или већина сема нижега ранга, што је у складу са семантичким садржајем термина уопште, који управо зато имају веома слабо развијену и полисемију и деривацију, за разлику од основних лексема општега лексичког система. У нашим дескриптивним речницима овакве семантичке реализације мартирају се као терминолошке; нпр. *језик* м анат. (исто као *амеба* ж зоол., иако ова лексема припада само зоолошком терминолошком систему), те тако изостаје податак о припадности општем лексичком фонду. Ми смо као показатељ припадности и једноме и другој фонду увели симбол који се ставља у горњи руб осталих графема: **језик** м 1. терм. анат. (Испред ознаке посебног терминолошког система уводили смо и ознаку терм. из прагматичних разлога, ради даљег лакшег претраживања различитих терминолошких система.)

- Увели смо и показатеље за неке терминолошке системе који нису обележени у Речнику МС; такви су, на пример, *одећа*, *накит*; такође смо увели и квалификатор *нестандардно* за нестандартизоване терминолошке јединице.

- Испред секундарних семантичких реализација индукованих метафором нисмо стављали никакав квалификатор ако им семантички садржај није експресивно маркиран; уколико им је садржај експресивно маркиран, стављали смо квалификатор *експресивно*; у нашој је лексикографској пракси уобичајено да се у оваквим случајевима ставља квалификатор *фигуративно*, који смо оставили за случајеве фигуративне употребе у оквиру реалног значења (наместо квалификатора *фиг.* како је у Речнику МС, на пример, под *кичма* у другом значењу: *оно што даје чврстоћу чему* (државна кичма), ставили смо експр., што је у складу са нашим схватањем према коме секундарна значења,

макар била индукована и метафором, нису стилске фигуре, већ нове језичке јединице, нови језички факат).

Дефиниције и системи дефиниција у полисемантичким структурама преузимани су из Речника МС, уз не тако ретке измене, уз сажимања и промене датог редоследа значења. Ово је чињено из два разлога: прво, да би се дефиниције и системи дефиниција прилагодили потребама овога речника и, друго, да би се, где је то било могуће, семантичке идентификације учиниле прецизнијим; у том смислу граматичке идентификаторе треба сматрати интегралним делом дефиниције.

Изабрани начин дефинисања одредница допуњен је информацијама у напоменама, у којима се настојало утврдити семантичка веза између творбене основе и деривата. Тако је, на пример, утврђено да многи деривати синтагматског порекла којима је означен артефакт остварују однос објекат локализације (дериват) – локализатор (лексема која је носилац творбене основе). Настојало се установити и која је семантичка модификација основне лексеме утицала на семантичко-деривациона обележја изведенице, тако је, на пример, на одговарајућим местима констатовано да су неки деривати настали на основу метонимијске а неки метафоричне трансформације.

Неколико примера са знатнијим мењањем уобичајеног начина дефинисања упућивало је на то да би се на тај начин од почетног концепта семантичко-деривационог речника дошло заправо до граматичко-семантичког-деривационог речника (уп. нап. уз *женити*), од чега се одустало стога што Речник МС (укључујући и примере) не пружа увек довољно података за такву анализу.

Уз највећи број деривационих гнезда дате су и *табеле*. У Табели 1 представљен је деривациони статус лексема ради бољег увида у СДГ. У Табели 2 дати су статистички подаци за деривациони и категоријални статус лексема.

3. Пројекат, аутори, организација рада. Прва свеска Семантичко-деривационог речника је проистекла из семинарских радова постдипломаца Одсека за српски језик и лингвистику Филозофског факултета у Новом Саду и радова сарадника на пројекту Стандардни српски језик.

Школске 2000/2001. године на постдипломским студијама Одсека Лексикологија је била обавезни предмет. Програм је сачинила проф. др Даринка Гортан-Премк. Већина студената је

прихватила да за семинарски рад уради СДГ неке именице којом се означава део човечијег тела, интелектуална и емоционална својства човека или родбински однос. У овој свесци то су СДГ *глава, зуб, нога, образ, око*. Сарадња са постдипломцима из те генерације настављена је и касније (Јасмина Дражић, Бојан Крсмановић, Драгана Радовановић), којима се прикључила и мр Гордана Штасни. Министарство за науку Републике Србије прихватило је 2002. пројекат *Стандардни српски језик*, чији је носилац Одсек за српски језик и лингвистику. У оквиру тог пројекта на теми Граматичка и лексиколошка истраживања стандардног српског језика били су укључени: проф. др Даринка Гортан-Премк, проф. др Вера Васић, доц. др Љиљана Недељков и у једном периоду постдипломци Ивана Црњак и Миливој Алановић.

Радови наведени у списку упућују на то да ће на основу семантичко-деривационог речника могу предузети многа лексиколошка и дериватолошка истраживања. Досадашња су, разуме се, врло ограничена, а тичу се теоријско-методолошких проблема израде семантичко-деривационог речника, могућности контрастирања семантичко-деривационих гнезда, лексиколошко-граматичких, социолингвистичких и методичких истраживања на основу семантичко-деривационих гнезда.

Извори и консултована литература

Речник српскохрватскога књижевног језика, I-III Матице српске – Матице хрватске, IV-VI Матице српске

Речник српскохрватског књижевног и народног језика Српске академије наука и уметности

Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti

SKOK, Petar

Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika, I-III, JAZU, Zagreb, 1971-1973.

BABIĆ, Stjepan

Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku, Nacrt za gramatiku, JAZU – Globus, Zagreb, 1986.

КЛАЈН, Иван

Прилози граматици српскога језика I, Творба речи у савременом српском језику, први део, слагање и префиксација, Београд, 2002.

СТЕВАНОВИЋ, Михаило

Савремени српскохрватски језик I, Научна дело, Београд, 1964.

АЛАНОВИЋ, Миливој

Лексема зуб у фразеолошким јединицама. Књижевност и језик. Београд. Год. 49, бр. 3-4 2002, стр. 263-275.

ВАСИЋ, Вера – Гордана НЕЈГЕБАУЕР

Семантичко-деривациона гнезда у компаративним истраживањима (на примерима из српског и енглеског језика). *Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе.* Нови Сад- Београд. 2002, стр. 125-133.

ВОЈНОВИЋ, Јелена

Категорија граматичког броја у семантичко-деривационом гнезду лексеме око.

Књижевност и језик. Београд. Год. 49, бр. 3-4. 2002, стр. 257-261.

ГОРТАН-ПРЕМК, Даринка

Семантичко-деривациони речник српскога језика. Језик данас. Нови Сад. Год. 5, бр. 13, 2001, стр. 6-10.

О семантици и структури деривата. Slowotworstwo a inne sposoby nominacji, Materialy z 4

Komisji Slowotworstwa, Katowice. (2000, стр. 40-46.)

Речник деривационих гнезда као основа за упоредно испитивање лексичких система словенских језика.

33. Меѓународен семинар за македонски језик, литература и култура Скопје. 2001, стр. 19-23.

Семантичко-деривациони речник српскога језика.

Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене теоријске основе. Нови Сад - Београд. 2002, стр. 103-110.

ГОРТАН-ПРЕМК, Даринка - Милица МИРКУЛОВСКА

Српско-македонски семантичко-деривациони речник. 34.

Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура. Скопје. 2002, стр. 121-131.

ГОРТАН-ПРЕМК, Даринка – Вера ВАСИЋ

Предлог заснивања заједничког пројекта: Српско-

македонски семантичко-деривациони речник. Зборник са Македонско-српске научне конференције (Охрид 2002).

(у штампи).

ДРАЖИЋ, Јасмина

Семантичко-деривациона гнезда лексема брат и сестра.
Књижевност и језик. Београд. Год. 49, бр. 3-4. 2002, стр.
247-255.

ДРАКУЛИЋ, Биљана

*Семантичко-деривациона гнијезда у настави српског
језика и књижевности.* Школски час. Београд. Год.
XX, бр. 1. 2001, стр. 73-81.

НЕДЕЉКОВ, Љиљана

Проблем вишечланих лексема у лексикографској пракси.
Дескриптивна лексикографија стандардног језика и њене
теоријске основе. Нови Сад - Београд. 2002, стр. 243-251.

Префикси

основни облик	аломорф	двоструки префикс	аломорф
без-	бес-	^о без-	^о бес-
до-		^{не} до-	
за-			^{по} за-
из-	ис-		
међу-			
на-		^{по} на-	

Суфикси

именички

-Ø

-а (*-а)

-а

-ав

-авац

-авица

-ај

-ајлија

-ајло

-ак

-ак (*-ак)

-ало

-ан

-анство (*-анство)

-анца

-анце

-ањ

-ањак

-ар

-ара

-аре (мн.)

-ари (мн.)

-арија

-арка (*-арка)

-арница

-арош

-атост

-аћ

-ац (*-ац)-ац (*-ац)

-ач

-ача

-аш

-ашица

-аштво (*-аштво)

-ашца

-ашце

-ба

-е (*-е)

-екања

-ена

-енак

-еница (*-еница)

-енко

-енце

-ерда

-ерина

-есина

-ешце

-етања

-етина (*-етина)

-ешина

-ешце

-ик

-ика

-иља

-ина

-инац

-инка

-ић (*-ић)

-ица (*-ица)

-иште (*-иште)

-иштво

-је (*-је)

-ка (*-ка)

-ко

-лац

-ло

-лук

-ник (*-ник)

-ница

-ња

-њак

-њача

-ње (*-ње)

-о

-овац

-овина

-овић

-овник

-оница

-оња

-ост

-оч

-ство, -тво (*-тво)

-тура

-турача

-турина

-уља

-уљак (*-уљак)

-уљина

-ун

-унац (*-унац)-уњак (*-уњак)

-ура (*-ура)

-урда (*-урда)

-уретина (*-

уретина)

-урина (*-урина)

-усина

-утак

-ух

-уча

-уца

-уша

-це (*-це)

-че

-чина

-чић (*-чић)

-ција

придевски

-Ø, -а, -о
 -ав, -а, -о (*-ав)
 -ан, -а, -о
 -ан, -а, -о (*-ан)
 -ани, -а, -о (*-ани)
 -ански, -а, -о (*-ански)
 -ањи, -а, -е
 -аст, -а, -о (*-аст)
 -ат, -а, -о
 -аћи, -а, -е
 -ачки, -а, -о
 -ев, -а, -о (*-ев)
 -еван, -вна, -вно
 -ен, -а, -о (*-ен)
 -ени, -а, -о
 -ив, -а, -о
 -ији, -а, -е (*-ији)
 -ин, -а, -о (*-ин)
 -ит, -а, -о
 -ишни, -а, -о
 -ји, -а, -е (*-ји)
 -љив, -а, -о (*-љив)
 -н, -а, -о
 -нат, -а, -о
 -ни, -а, -о (*-ни)
 -њи, -а, -е (*-њи)
 -овит, -а, -о
 -овни, -а, -о
 -ски, -а, -о (-ки)
 -ствен, -а, -о
 -унав, -а, -о (*-унав)
 -унаст, -а, -о (*-унаст)
 -уњав, -а, -о (*-уњав)
 -уњат, -а, -о (*-уњат)

глаголски

-авати (*-авати)
 -атати
 -ати
 -етати
 -ивати (*-ивати)
 -ињати
 -ити (*-ити)
 -кати
 -кивати
 -нути
 -овати
 -овити
 -ољати
 -осати
 -рњати
 -ушити
 -чити

прилошки

-Ø
 -ачке
 -ачки
 -ашке
 -имице
 -ито
 -ице
 -ке
 -овно
 -ом
 -ушке
 -це

Легенда

0 – основна лексема

1 (2, 3 ...) – степени дериват

₁ (2, 3 ...) редни број деривата датог степена

< - од

0 глава = основна лексема
 $2_2 < 1_2$ главар-ев = други по реду 2-степенни дериват од другог по реду 1-степеног деривата

ТО – творбена основа

ПР – префиксална твореница

^{пр}ПР – префиксирана префиксална твореница

ПРС – префиксално-суфиксална твореница

^{пр}ПРС – префиксирана префиксално-суфиксална твореница

С – сложеница

^{пр}С – префиксирана сложеница

^{пр}ПРС₂₁₁ < ПРС₁₃₀ **пот-поглавље** = једанаести 2-степенни префиксирани префиксално-суфиксални дериват од 30-ог 1-степеног префиксално-суфиксалног деривата

У, С – морфофонолошка промена

главањ, -вња; боч-ина; з-главити

-∅ – нулта творбена морфема

без-глав-∅, -а, -о

← од / према

испоручива-ње с гл. имен. ← [од] испоручивати
испоруч-ивати, -ујем импф. и итер., тр. ← [према]
 испоручити

→ види

власт-о-рук-о прил. → власторучно

Скраћенице

- агр. – агрономски
 анат. – анатомски
 арх. – архитектура
 атриб. имен. – атрибутивна именица
 аугм. – аугментатив
 банк. – банкарски
 бот. – ботанички
 брод. – бродоградња
 војн. – војно
 вулг. – вулгарно
 деадј. имен. – деадјективна именица
 деверб. имен. – девербативна именица
 дем. – деминутив
 деч. – дечји говор
 дистр. – дистрибутиван
 експр. – експресивно
 етн. – етнoлошки
 ж – женски род
 заст. – застарело
 зб. имен. – збирна именица
 зоол. – зоолошки
 импф. – имперфективни глагол
 индив. – индивидуално
 интр. – интранзитивни глагол
 ир. – иронично
 ист. – историјски
 итер. – итеративни глагол
 квалит. прид. – квалитативни придев
 квалиф. – квалификатор
 квант. – квантификатор
 колек. имен. – колективна именица
 ков. – кованица
 коњ. – коњарство
 лингв. – лингвистички
 лов. – лов
 м – мушки род
 мат. – математички
 матер. прид. – материјални придев
 мед. – медицински
 медиј. – медијални глагол
 мех. – механика
 мн. – множина
 необ. – необично
 нестанд. – нестандартно
 нумизм. – нумизматички
 партик. – партикуларизатор
 пеј. – пејоративно
 пф. – перфективни глагол
 песн. – песнички
 погр. – погрдно
 подр. – подругљиво
 покр. – покрајински
 пом. – поморски
 посес. прид. – посесивни придев
 правн. – правнички
 прил. – прилог
 пф. – перфективни глагол
 релац. прид. – релациони придев
 рецеп. – реципрочан глагол
 с – средњи род
 семиот. – семиотички
 симил. прид. – симилативни придев
 спорт. – спортски
 супл. – суплетиван
 терм. – терминолошки
 терм. – и терминолошки
 тр. – транзитивни глагол

трг. – трговачки
 фабрик. прид. – фабрикативни
 придев
 физ. – физички

физио. – физиолошки
 хип. – хипокористик
 цркв. – црквено

A – акузатив
 D – датив
 G – генитив
 I – инструментал
 L – локатив

Loc – локализатор
 Obj – објекат
 Quant – квантификатор

Речник – Речник српскохрватскога књижевног језика
 Речник САНУ – Речник српскохрватског књижевног и народног
 језика
 РјА – Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika
 Скок – Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika

Захваљујемо се Покрајинском секретаријату за науку и технолошки развој и Покрајинском секретаријату за рад, запошљавање и равноправност полова АП Војводине на финансијској помоћи за штампање ове књиге.

РЕЧНИК

СДГ: **човек**¹

ТО ₁ : <i>човек-</i>	ТО ₃ : <i>човеш-</i>
ТО ₂ : <i>човеч-</i>	ТО ₄ : <i>чов-</i>

0 **човек-а** м ијек. **човјек** 1. друштвено биће које мисли, говори и располаже способношћу да ствара. 2. зрео, одрастао мушкарац. 3. особа као носилац високих моралних способности. 4. припадник једног народа, земље, сталежа, друштвеног реда, службе.² 5. муж, супруг. 6. у служби неодређеног субјекта реченице.³

[/5/+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **човек-ов, -а, -о** ијек. **човјеков** посес. и релац. прид. који припада човеку, који се односи на човека.

1₂<0 **човек-овати, -ујем** ијек. **човјековати** импф., интр. поступати као човек.

1₃<0 **човеч-ан, -чна, -чно** ијек. **човјечан** квалит. прид. људски, достојан човека, хуман.

2₁<1₄ **човечан-ски, -а, -о** ијек. **човјечански** 1. релац. прид. који се односи на човечанство. 2. квалит. прид. људски.

3₁<2₁ **човечански** ијек. **човјечански** прил. → човечно.

1₄<0 **човеч-анство** с ијек. **човјечанство** колек. имен. сви људи, свет.

¹ Скок прво приказује све изговорне варијанте лексеме *човек* и утврђује њихов развој, а затим даје попис деривата. Према њему од лексеме *човек* праве се хипокористици *чово = чова*, а од њих деноминал *човити* и апстрактна имен. *човња*, понос. Придеви од *човјек* се граде на -ј *човјеч* (у одређеном виду *човечји*), на -ан *човјечан*, на -ов *човјеков*, на -ски *чојвечки*, *човјечански* са аналошким -н-, од којих се даље изводе апстрактне имен. на -ост и -ство. Деминутиви су на -ац *човјечац*, на -ак *човјечак*, на -иц *човјечиц*, на -ић *човјечић*, на -уљак *човјечуљак*, аугментативи на -ан *чојчан*, на -ина *човјечина*, на -етина *човјечетина*, на -иште *човјечиште*. За сложенице Скок констатује да су неке преведенице.

² Уз ово значење забележене су синтагме: *руски човек*, *совјетски човек*, *партијски људи*, *политички људи*, *људи од новца и власти*.

³ У Речнику са квалиф. индив. префиксално-суфиксална твореница *зачовјечеје* (ијек.), место где нема људи, а са квалиф. покр. *чојак*, *чојек* и *чок*, и њихови деривати: *чојски*, *чојковић*, *чојство*.

- 1₅<0 **човеч-ац**, -чца м ијек. **човјечац** дем. од човек.⁴
- 1₆<0 **човеч-етина** м и ж ијек. **човјечетина** експр. аугм. од човек.
- 1₇<0 **човеч-ији**, -а, -е ијек. **човјечији** релац. и посес. прид. који се односи на човека, који припада човеку.
- 1₈<0 **човеч-ина** м и ж ијек. **човјечина** 1. експр. аугм. од човек, људина, људескара. 2. човек племенитих особина.
- 1₉<0 **човеч-ић** м ијек. **човјечић** ир. дем. од човек.
- 1₁₀<0 **човеч-ица** ж ијек. **човјечица** жена у свему равна човеку.
- 1₁₁<0 **човеч-иште** с ијек. **човјечиште** погрд. нечовек.⁵
- 1₁₂<0 **човеч-ји**, -а, -е ијек. **човјечји** → човечији.⁶
- 1₁₃<0 **човеч-ки**, -а, -о ијек. **човјечки** → човечији.
- 2₂<1₁₃ **човечки** ијек. **човјечки** прил. као човек.
- 2₃<1₃ **човечно** ијек. **човјечно** прил. људски, племенито, хумано.
- 2₄<1₃ **човечн-ост** ж ијек. **човјечност** деадј. имен. човекољубље, хуманост.
- 1₁₄<0 **човеч-уљак**, -љка м ијек. **човјечуљак** 1. пеј. дем. од човек. 2. патуљак.
- 1₁₅<0 **човеч-уљина** м и ж ијек. **човјечуљина** аугм. од човек, људескара.
- 1₁₆<0 **човеш-тво** с ијек. **човјештво** 1. човечанство. 2. човечност.
- 1₁₇<0 **чов-а** м разг. хип. од човек.⁷
- 1₁₈<0 **чов-о** м → чова.
- 1₁₉<0 **чов-уљак**, -љка 1. човечуљак. 2. терм. спорт. пирамида коју од камена направе планинари.
- 1₂₀<0 **чов-урина** м и ж аугм. од човек.
- ПР1₁<0 **нат-човек** м ијек. **натчовјек** атриб. имен. идеал биолошки и културно вишег човека.⁸

⁴ У Речнику са квалиф. индив. и *човјељак*.

⁵ Потврда за ово значење је пример из Вукових Народних пословица.

⁶ У Речнику са квалиф. покр. и *човешки*. Према прид. *човечји* са квалиф. необ. и прил. *човечји*.

⁷ Од окрњене основе (*чов-*) изводе се поред *чова* и *чово* и: *човешки*, -а,-о, *човјељак*, *човуљак* и *човурина*. Од ове основе у Речнику са квалиф. покр. и гл. *човити*, поносити се.

⁸ Именички деривати овога типа могу се дефинисати као својеврсни апсолутни суперлативи. У односу на основну лексему овај дериват остварује само значења 1, 3. и евентуално 4.

ПР₂₁<ПР₁₁ **натчовек-ов**, -а, -о ијек. **натчовјеков** посес. прид. који припада натчовеку.⁹

ПР₂₂<ПР₁₁ **натчовеч-ан**, -чна, -чно ијек. **натчовјечан** квалит. прид. а. који превазилази човекову снагу, огроман, херојски. б. недоступан, несхватљив људском уму.¹⁰

ПР₂₃<ПР₁₁ **натчовеч-ански**, -а, -о ијек. **натчовјечански** → натчовечан.

ПР₂₄<ПР₁₁ **натчовеч-ји**, -а, -е ијек. **натчовјечји** → натчовечан.

ПР₂₃₁<ПР₂₂ **натчовечн-ост** ж ијек. **натчовјечност** деадј. имен. особина онога што је натчовечно.

ПР₁₂<0 **не-човек** м ијек. **нечовјек** атриб. имен. зао, opak, бездушан, бескарактеран човек, изрод, хуља.¹¹

ПР₂₅<ПР₁₂ **нечовеч-ан**, -чна, -чно ијек. **нечовјечан** квалит. прид. зао, бездушан, свиреп, окрутан.¹²

ПР₂₆<ПР₁₂ **нечовечански** ијек. **нечовјечански** прил. нељудски.¹³

⁹ Лексеме *натчовеков*, *натчовечански*, *натчовечји* и *натчовечност* могу се третирати и као префиксалне творенице одговарајућих деривата имен. *човек*.

¹⁰ У значењу под б. исти тип семантичке модификације као у *натприродан* и *натчулан*.

¹¹ Именички деривати овог типа су у антонимијском односу са основном лексемом; у овом случају такав тип семантичке модификације захвата значења 1, 3. и евентуално 4. На исти начин и њихови придевски, и даље прилошки и именички деривати су у антонимијским односу са одговарајућим дериватима основне лексеме. На основу таквог семантичког односа између основне лексеме и њених 1-степенних, односно 2-степенних или 3-степенних деривата и 1-степенних префиксираних именичких и њихових 2-степенних или 3-степенних придевских, прилошких или именичких деривата могло би се претпоставити и да је префиксација као творбени поступак примењена у сваком појединачном деривату, дакле *нечовек* < *човек*, *нечовечан* < *човечан*, што би, вероватно, одговарало резултату асоцијације у неком конкретном комуникативном акту. У том случају би, међутим, била ослабљена семантичка веза између јединица подгнезда, коју одражава деривациони образац типа *нечовечан* < *нечовек*.

¹² У Речнику са квалиф. заст. у истом значењу и *бешчовечан* (*бешчовјечан*), а одатле и *бешчовештво* (*бешчовјештво*).

¹³ У Речнику није забележен прид. *нечовечански*, -а, -о од кога би прил. *нечовечански* био изведен.

- ПР2₇<ПР1₂ **нечовеч-ији**, -а, -е ијек. **нечовјечији** квалит. и релат. прид. који је својствен нечовеку, нељудски, зао, свиреп.
- ПР2₈<ПР1₂ **нечовечји**, -а, -е ијек. **нечовјечји** → нечовечији.
- ПР3₂<ПР2₅ **нечовечно** ијек. **нечовјечно** прил. на нечовечан начин, нељудски; бездушно, окрутно.
- ПР3₃<ПР2₅ **нечовечн-ост** ж ијек. **нечовјечност** деадј. имен. нељудскост, бездушност, свирепост, окрућност.
- ПР2₉<ПР1₂ **нечовещ-тво** с ијек. **нечовјештво** деадј. и акциона имен. својство онога што је нечовечно, нељудскост, окрућност; нечовечан поступак.
- ^{np}ПРс1₁<0 **о-бещ-човеч-ити**, -им ијек. **обещчовјечити** пф., тр. лишити људских одлика.
[+Обј (А)]
- ^{np}ПРс2₁< ^{np}ПРс1₂ **онечовече-ње** с ијек. **онечовјечење** гл. имен. ← онечовечити; губитак, губљење човечности.
- ^{np}ПРс2₂< ^{np}ПРс1₂ **онечовеч-ивати се**, -ујем ијек. **онечовјечивати се** импф., медиј. ← онечовечити.
- ^{np}ПРс1₂<0 **о-не-човеч-ити се**, -им ијек. **онечовјечити се** пф., медиј. лишити се људских одлика, изгубити човечност.¹⁴
- ПРс3₁<ПРс2₃ **очовечава-ње** с ијек. **очовјечавање** гл. имен. ← очовечавати (се).
- ПРс2₃<ПРс1₃ **очовеч-авати (се)**, -ам ијек. **очовјечавати (се)** импф. и итер., тр/медиј. ← очовечити (се).
- ПРс2₄<ПРс1₃ **очовеч-ивати (се)**, -ујем ијек. **очовјечивати (се)** импф. и итер., тр/медиј. ← очовечити (се).
- ПРс1₃<0 **о-човеч-ити**, -им ијек. **очовјечити** пф., тр. учинити кога правим човеком, хуманизовати.
[+Обј (А)]
- очовечити се** медиј. постати прави човек.
- ПР1₃<0 **пот-човек** м ијек. **потчовјек** атриб. имен. припадник народа ниже расе.¹⁵
- ПРс1₄<0 **по-човеч-ити**, -им ијек. **почовјечити** пф., тр. учинити кога правим човеком.
[+Обј (А)]
- почовечити се** медиј. постати хуманији, примити људске особине.

¹⁴ У Речнику овај облик није забележен.

¹⁵ Ова лексема је у антонимијском односу са лексемом *натчовек*.

- ПР1₄<0 **пра-човек** м ијек. **прачовјек** предак данашњег човека.¹⁶
- ПР2₁₀<ПР1₄ **прачовеч-ји**, -а, -е ијек. **прачовјечји** релац. прид. који се односи на прачовека.
- ПР1₅<0 **раш-човек** м ијек. **рашчовјек** атриб. имен. нечовек, одљуд.¹⁷
- ПР4₁<ПР3₄ **рашчовечава-ње** с ијек. **рашчовјечавање** гл. имен. ← рашчовечавати
- ПР3₄<ПР2₁₁ **рашчовеч-авати**, -ујем ијек. **рашчовјечавати** импф., тр. ← рашчовечити.
- ПР3₅<ПР2₁₁ **рашчовече-ње** с ијек. **рашчовјечење** гл. имен. ← рашчовечити; дехуманизација
- ПР2₁₁<ПР1₅ **раш-човеч-ити**, -им ијек. **рашчовјечити** пф., тр. учинити нечовеком, лишити људских одлика. [+Obj (A)]
- ПР1₆<0 **су-човек** м ијек. **сучовјек** сваки човек у односу на другога човека, ближњи.¹⁸
- ПРС1₅<0 **у-човеч-ити се**, -им ијек. **учовјечити се** пф., медиј. 1. одрасти, сазрети, постати човек. 2. уљудити се.
- С1₁<0 **бог-о-човек** м ијек. **богочовјек** атриб. имен.; рлг. онај који је и човек и бог.
- С1₂<0 **полу-човек** м ијек. **получовјек** атриб. имен. онај који нема све моралне особине човека.¹⁹
- С1₃<0 **све-човек** м ијек. **свечовјек** атриб. имен. човек најбољих људских особина, натчовек.
- С1₄<2₁ **све-човечански**, -а, -о ијек. **свечовјечански** релац. и квалит. прид. 1. који се односи на све људе, на читаво човечанство, својствен целом човечанству, општељудски, општечовечански. 2. који се односи на свечовека.²⁰

¹⁶ У односу на основну лексему овај дериват остварује само значење 1.

¹⁷ Лексема *рашчовек* и *нечовек* се међусобно разликује по опсегу негативне детерминације; док се у првом случају подразумева губљење поседованог својства “бити човек”, у другом се оно у потпуности пориче.

¹⁸ У Речнику с позивањем на Деановићев Рјечник.

¹⁹ Блиског значења је *ништачовјек* са квалиф. покр.

²⁰ У Речнику нема одреднице *општељудски*, а *општечовечански* је само наведено уз *опште-* као први део сложеница.

- $C1_5 < 1_4$ **све-човечанство** с ијек. **свечовјечанство** читаво човечанство, сав свет; осећање припадности општељудској заједници, љубав према свим људима.²¹
- $C1_6 < 0$ **човек-о-лик-Ø**, -а, -о ијек. **човјеколик** симил. прид. сличан човеку.²²
- $C1_7 < 0$ **човек-о-љуб-Ø** м ијек. **човјекољуб** атриб. и агент. имен. онај који воли, поштује људе и брине се да им буде боље, добротвор, филантроп.²³
- $C1_8 < 0$ **човек-о-љуб-ан**, -бна, -бно ијек. **човјекољубан** → човекољубив.²⁴
- $C1_9 < 0$ **човек-о-љуб-ац**, -пца м ијек. **човјекољубац** атриб. и агент. имен. → човекољуб.
- $C2_1 < C1_9$ **човекољубач-ки**, -а, -о ијек. **човјекољубачки** релац. и квалит. прид. који се односи на човекољупце; који је као у човекољубаца.
- $C1_{10} < 0$ **човек-о-љуб-ив-Ø**, -а, -о ијек. **човјекољубив** квалит. прид. који воли људе, хуман.
- $C2_2 < C1_{10}$ **човекољубив-ост** ж ијек. **човјекољубивост** деадј. имен. својство оног који је човекољубив.
- $C1_{11} < 0$ **човек-о-љубљ-е** с ијек. **човјекољубље** → човекољубивост.
- $C1_{12} < 0$ **човек-о-мор-ство** с ијек. **човјекоморство** *nomen actionis* уморство човека.²⁵
- $C1_{13} < 0$ **човек-о-мрз-ац**, -сца м ијек. **човјекомрзац** атриб. и агент. имен. онај који мрзи људе, мизантроп.
- $C1_{14} < 0$ **човек-о-мрзи-лачки**, -а, -о ијек. **човјекомрзилачки** релац. и квалит. прид. који се односи на оне који мрзе људе; који је као у оних који мрзи људе.

²¹ Уз ову одредницу само један пример из Крлежа, и то са значењем љубав према свим људима. Дефиниција у Речнику могла би се допунити на следећи начин: 1. читаво човечанство, сав свет. 2. својство онога који осећа припадност општељудској заједници, љубав према свим људима. У првом значењу би ова имен. тада припадала колективним, а у другом деадјективним именицама.

²² У Речнику уз ову одредницу синтагма: ~ *мајмуни*.

²³ У овој и сл. сложеницама учествује само 1. значење основне лексеме. Атрибутивно значење имен. овог типа стичу преко хабитуалног значења гл. који учествује у творби сложенице.

²⁴ У Речнику уз ову одредницу синтагма: ~ *осећање*.

²⁵ У Речнику са квалиф. индив. и *човекоморка* ж она која убија људе.

- С1₁₅<0 **човек-о-убиство** с ијек. **човјекоубиство** nomen actionis
убиство човека.
- С1₁₆<0 **човек-о-убица** м ијек. **човјекоубица** nomen agentist онај
који је убио неког човека или већи број људе.
- С1₁₇<0 **човек-о-убојица** м ијек. **човјекоубојица** nomen agentist
→ човекоубица.
- С1₁₈<0 **човек-о-убојство** с ијек. **човјекоубојство** nomen actionis
→ човекоубиство.

(М. А.)

нат- човек	натчовек -ов, а, о		о- човек -ИТИ (се)	о- човек -ИТИ (се)
	натчовеч -ан, чна, чно	натчо вечн- ост		
	натчовец -ански, а, о		по- човек -ИТИ (се)	
	натчовеч -ји, а, е		у- човек -ИТИ се	
не- човек	нечовеч- ан, чна, чно	нечов ечно		

ЧОВЕК- ОБ, а, О	
ЧОВЕК- ОВАТИ	
ЧОВЕЧ- АН, ЧНА, ЧНО	ЧОВЕЧН О

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	14	5		1
2-степени	1	1	2	
3-степени			1	
ПР1	6			
ПР2	1	7	2	1
ПР3	3		1	1
ПР4	1			
ПРС1				3
^{np} ПРС1				2
ПРС2				2
^{np} ПРС2	1			1
ПРС3	1			
C1	13	5		
C2	1	1		

СДГ: људи¹

ТО: људ-

0 људи м мн. од човек.²1₁<0 људ-еван, -вна, -вно квалит. прид. својствен правом човеку, људски.³2₁<1₁ људевн-ост ж деадј. имен. особина онога који је људеван, човечност.2₂<1₁ људевно прил. на људеван начин, као човек, људски.1₂<0 људ-есина ж а. људескара. б. крупна женска особа.1₃<0 људ-ескара ж аугм. и пеј. од човек.⁴1₄<0 људ-етина ж аугм. и пеј. од човек.1₅<0 људ-ина ж 1. аугм. од човек. 2. атриб. имен. карактеран, изванредан човек.1₆<0 људ-ски, -а, -о 1. релац. и посес. прид. који се односи на људе, човечји.⁵ 2. квалит. прид. својствен племенитом човеку, добар, човечан, осећајан, поштен. 3. квалит. прид. који је без недостатка, онакав какав треба да буде по својој намени.⁶2₃<1₆ људски прил. 1. на људски начин, као што доликује човеку, племенито, љубазно, пристојно. 2. а. како треба, солидно, добро. б. у пуној, несмањеној мери, темељно, обилато, јако.⁷

¹ Према Скоку деривати од творбене основе *људ-* су прид. на *-ски људски*, а одатле *људскост* и *људскота*, на *-ован људован*, апстрактна имен. на *-ство људство*, колек. имен. на *-ик људик*, гл. *људовати*, аугментативи *људина*, *људа*, *људескера*, *људесина*, *људурина*, *људетина*, имен. на *-иште људиште*, деминутив на *-иц људиц*. Ова творбена основа учествује и у многим сложеницама: *људобија*, *људождер*, *људождерац*, *људојеђа*, *људокрадица*, *људомора*, *људоморац*, *људоморство*. Префиксалне изведенице су: *одљуд*, *нељуди*, *уљудан*, са апстрактним имен. *уљудност* и *уљудство*.

² Од творбене основе *људ-* у Речнику су забележени следећи деривати: са квалиф. необ. *људевати*, и гл. имен. *људевање*; са квалиф. нар. *људикати*, са гл. имен. *људикање* и са квалиф. покр. *људовати*.

³ У Речнику са квалиф. необ. и *људан*.

⁴ У Речнику са квалиф. покр. и *људа ж*, *људе с* и *људиште с*.

⁵ Уз ово значење наведене су синтагме: ~ друштво, ~ организам, ~ говор, ~ сазнање, ~ природа.

⁶ Од овог прид. и гл. *људсковати* живети људски, са квалиф. заст.

⁷ Значење овог прил. може се одредити овако. 1. и 2. а. придевско значење квалитативног и симила-тивног типа конверзијом се остварује

2₄<1₆ **људск-ост** ж деадј. имен. а. племенитост, човечност. б. људске особине, људска природа.⁸

1₇<0 **људ-ство** с колек. имен. 1. а. људи у оквиру неке заједнице, војне или др. јединице, људски састав, жива сила. б. људи који служе на одређеном оруђу, машини, броду и сл., посада. 2. народ, свет.⁹

1₈<0 **људ-урина** ж (м) аугм. и пеј. од човек.

ПРс1₁<0 **без-људ-ан**, -дна, -дно квалит. прид. а. пуст; б. оскудан правим људима.¹⁰

ПР1₁<1₆ **ван-људски**, -а, -о квалит. прид. који није људски, нељудски.¹¹

ПР1₂<0 **над-људи** м супл. мн. од натчовек.¹²

ПР2₁<ПР1₂ **надљуд-ски**, -а, -о квалит. прид. који премаша људску природу, снагу, огроман, натприродан.

ПР3₁<ПР2₁ **надљудски** прил. натприродно, страшно.

ПР1₃<0 **не-људи** м мн. атриб. имен. рђави, зли људи, изроди.¹³

ПР2₂<ПР1₃ **нељуд-ски**, -а, -о квалит. прид. који је својствен нељудима, који је без људског достојанства, хуманости, рђав, зао.

^{np}ПРс2₁< ^{np}ПРс1₂ **обезљуђива-ње** с гл. имен. ← обезљуђивати.

^{np}ПРс1₂<0 **о-без-љуђ-ивати**, -ујем импф., тр. чинити да неко или нешто изгуби људски карактер.

[+Obj (A)]

ПРс2₂<ПРс1₃ **од-људ-Ø** м атриб. и аген. имен. онај који се одљудио, нечовек, нитков, гад.¹⁴

и код прил.; 2. б. прил. самостално остварује значење квантификативног типа.

⁸ У Речнику са квалиф. покр. и *људскота* и *људскоћа*.

⁹ У Речнику под 3. заст. а. људски род, човечанство. б. народ, нација, а под 4. људскост.

¹⁰ У Речнику је ова лексема означена као русизам.

¹¹ Антонимијски однос са непрефиксираним прид. остварује се на основу метафоричног значења изузимања у просторном смислу.

¹² О семантичком односу између основне лексема и деривираних лексема овог типа уп. нап. код *натчовек*.

У Речнику са квалиф. ков. и гл. *надљудити*, надмашити људским особинама.

¹³ О семантичком односу између префиксираних и основних лексема односно између њихових деривата уп. нап. код *нечовек*.

- ПРс₁₃<0 **одљуд-ити се**, -им пф., медиј. 1. издвојити се од људи, отуђити се. 2. изгубити људске особине, постати гад, нечовек.
- ПР₁₄<0 **пра-људи** м супл. мн. од прачовек.
- ПР₂₃<ПР₁₄ **праљуд-ски**, -а, -о а. релац. прид. који се односи на праљуде. б. квалит. прид. који је као у праљуди.
- ПР₁₅<0 **раз-људи** м супл. мн. од рашчовек.
- ПР₁₆<0 **су-људи** супл. мн. од сучовек.
- ПРс₁₄<0 **у-људ-ан**, -дна, -дно квалит. прид. добро васпитан, пристојан, углађен, учтив.
- ПРс₂₃<ПРс₁₅ **уљуд-ба** ж уљуђеност, уљудност, васпитање; култура.¹⁵
- ПРс₁₅<0 **у-људ-ити**, -им пф., тр. учинити пристојним, уљудним, васпитати; дати пристојан изглед (некоме, нечему), довести у ред, дотерати кога или што.
[+Obj (A)]
уљудити се медиј. постати пристојан, уљудан, довести у ред свој изглед и понашање.
- ПРс₂₄<ПРс₁₄ **уљудно** прил. на уљудан начин, пристојно, учтиво.
- ПРс₂₅<ПРс₁₄ **уљудн-ост** ж деадј. имен. особина онога који је уљудан, пристојност, углађеност; уљудан поступак, обзир.
- ПРс₁₆<0 **у-људ-ство** с уљудност, васпитање; култура.¹⁶
- ПРс₂₆<ПРс₁₅ **уљуђ-ен**, -а, -о гл. прид. трп. ← уљудити.¹⁷
- ПРс₃₁<ПРс₂₆ **уљуђен-ост** ж деадј. имен. особина онога који је уљуђен, онога што је уљуђено.
- ПРс₃₂<ПРс₂₇ **уљуђива-ње** с гл. имен. ← уљуђивати (се).
- ПРс₂₇<ПРс₁₅ **уљуђ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј. ← уљудити (се).
- С₁₁<1₆ **дубок-о-људски**, -а, -о квалит. прид. темељито, искрено људски.

¹⁴ У Речнику са квалиф. покр. и прид. дериват *одљудан*, недруштвен; одвратан.

¹⁵ Уз ову по дефиницији вишезначну лексему у Речнику је наведен само један пример из Шеное. С обзиром на тип творбе она је *nomen actionis*, а с обзиром на значење и деадјективним имен.

¹⁶ Уз ову лексему дат је само један пример из Павлиновића, те би се она могла сматрати заст.

¹⁷ Овај облик није забележен у Речнику.

- $C1_2 < 0$ **људ-о-губ-ан**, -бна, -бно квалит. прид. који убија, погубан, крвав.
- $C1_3 < 0$ **људ-о-ждер-Ø** м помен agentis човек који једе људско месо, канибал.¹⁸
- $C2_2 < C1_3$ **људождер-ски**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на људождере, који је као з људождера.
- $C2_2 < C1_3$ **људождер-ство** с помен actionis једење људског меса, канибалство.
- $C1_4 < 0$ **људ-о-крад-ица** м помен agentis човек који краде људе.
- $C1_5 < 0$ **људ-о-лик-Ø**, -а, -о симил. прид. који је налик на људе, човеколик.¹⁹
- $C1_6 < 0$ **људ-о-мор-а** м помен agentis онај који мори људе.
- $C2_3 < C1_6$ **људомор-ан**, -рна, -рно квалит. прид. који убија људе.
- $C1_7 < 0$ **мал-о-људ-ан**, -дна, -дно квалит. прид. који је с мало људства, слабо настањен.
- $C1_8 < 0$ **мног-о-људ-ан**, -дна, -дно квалит. прид. а. који има много становника. б. који има много чланова.²⁰
- $C2_4 < C1_8$ **многољудн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је многољудно.
- $C1_9 < 1_6$ **све-људски**, -а, -о квалит. прид. који се односи на све људе, општељудски, општечовечански.²¹
- $C1_{10} < 1_6$ **широк-о-људски**, -а, -о квалит. прид. који се односи на људску природу уопште.

(M. A.)

¹⁸ У Речнику са квалиф. ков. и *људодер* м онај који глоби, дере људе.

¹⁹ У оквиру одреднице забележена је синтагма: *људолики богови*.

²⁰ У Речнику са квалиф. ков. и *многољудство* с људско мноштво.

²¹ У Речнику изостаје одредница *општељудски*, а *општечовечански* се наводи само као пример уз *опште-* као први део сложенице.

над- људи	надљуд-ски, а, о	надљудски	без-људ-ан, дна, дно	од-људ-Ø	о-без-људ-ивати	обезљудива- ње	дубок-о- људски, а, о	
не- људи	нељуд-ски, а, о		од-људ-ити (се)				људ-о-губ- ан, бна, бно	
пра- људи	праљуд-ски, а, о		у-људ-ан, дна, дно	уљудно			људ-о-ждер- Ø	људождер- ски, а, о
раз- људи				уљудн-ост				људождер- ство
су- људи			у-људ-ити (се)	у-људ-ба			људ-о-крад- ица	
				уљуд-ен, а, о	уљуден- ост		људ-о-лик- Ø, а, о	
				у-људ-ивати (се)	уљудив а-ње		људ-о-мор-а	људомор- ан, рна, рно
			у-људ-ство				мал-о-људ- ан, дна, дно	
							мног-о-људ- ан, дна, дно	многoљудн -ост

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	6	2		
2-степени	2		2	
ПР1	5	1		
ПР2		3		
ПР3			1	
ПРс1	2	2		1
ПРс2	2	1	1	2
ПРс3	2			
^{np} ПРс1				1
^{np} ПРс2	1			
С1	3	7		
С2	2	2		

СДГ: жена¹

ТО: жен-

0 **жена** 1. а. лице по полу супротно мушкарцу, женско. б. одрасла особа женског пола.² 2. а. супруга. б. она која је удата или она која је била удата. 3. пеј. (о мушкарцу) онај који нема мушке одважности, плашљивац, кукавица, слабић.³

[/2.a/+Posesor (poses. prid. G)]

1₁<0 **жен-ар** м nomen agentis → женскар.

3₁<2₁ **женаре-ње** с гл. имен. ← женарити.

2₁<1₁ **женар-ити**, -им импф., интр. забављати се са женама, јурити за женама.

1₂<0 **жен-етина** ж аугм. и пеј. од жена.

2₂<1₄ **женид-ба** ж nomen actionis ступање мушкарца у брак, склапање брака.

3₂<2₂ **женид-ени**, -а, -о релац. прид. који је у вези са женидбом.

2₃<1₄ **жен-ик** м nomen agentis, заст. онај који ступа у брак, младожења.⁴

3₃<2₃ **женик-ов**, -а, -о посес. прид. који припада женику.

1₃<0 **жен-ин**, -а, -о посес. прид. који припада жени.

2₄<1₃ **женин-ство** с 1. зб. имен. имовина коју жена унесе у брак или касније наследи, мираз. 2. деадј. имен. женске одлике, женственост.

¹ По Скоку у деривационо гнездо лексеме *жена* улазе: прид. на -ин *женин*, од кога апстрактна имен. *женинство*, на -ски *женски*, поименичен у *женска* и *женско*, имен. на -ић *женскић*, -иње *женскиње*, -адија *женскадија*, -ар *женскар*, -ара *женскара*, деминутив на -ица *женица*, аугментативи на -етина *женетина*, -турина *жентурина*. Од лексеме *жена* изводе се и имен. на -ар *женар*, -ик *женик*, са прид. *жеников*. Глагол *женити* (се) је деноминал, са неколико префиксираних деривата (из-, о-, при-, раз-).

² У Речнику и лексема *женскија* са квалиф. необ. у значењу *жена* (1).

³ У Речнику и лексема *женскић* с квалиф. неодом. у значењу *жена* (3) и гл. *женскићити*, понашати се као жена, са потврдама из 1885.

⁴ У Речнику и облик *жених* који се са становишта модерног језика може сматрати застарелим.

- 1₄<0 **жен-ити**, -им импф., тр. 1. уводити мушкарца у брачну заједницу са женом. 2. узети / узимати за жену.⁵
женити се рефл. ступати у брак (о мушкарцу).
- 1₅<0 **жен-ица** ж дем. и хип. од жена.
- 1₆<0 **жен-ка** ж 1. жена као представник свог пола. 2. жена (2.а). 3. терм. зоол. животиња женског пола.⁶
- 2₅<1₆ **женк-ар** м помен agentis → женскар.
- 2₆<1₆ **женк-аст**, -а, -о → женскаст.
- 2₇<1₆ **женк-ин**, -а, -о посес. прид. који припада женки.
- 2₈<1₆ **женк-ица** ж дем. и хип. од женка (2).
- 2₉<1₇ **женска** ж а. жена (1). б. девојка; вољена девојка; љубавница. в. пеј. женска особа лаког морала.⁷
- 3₄<2₉ **женск-адија** ж зб. имен. жене (1).⁸
- 3₅<2₉ **женск-ар** м помен agentis онај који жури за женама.⁹
- 3₆<2₉ **женск-ара** ж 1. женка. 2. крупна и јака жена.¹⁰
- 5₁<4₁ **женскаре-ње** с гл. имен. ← женскарити.
- 4₁<3₅ **женскар-ити** импф., интр. забављати се са женама, јурити за женама.
- 4₂<3₅ **женскар-лук** м помен actionis женскарство, забављање са женама, јурење за женама, женскарење.
- 3₇<2₉ **женск-арош** м помен agentis → женскар.
- 4₃<3₇ **женскарош-ев**, -а, -о посес. прид. који припада женскарошу.
- 4₄<3₅ **женскар-ски**, -а, -о релац. и симил. прид. који се односи на женскара, који је као у женскара.
- 4₅<3₅ **женскар-ство** с помен actionis → женскарлук.

⁵ Уз значење под 2. стоји квалиф. некњиж.

Рекијски однос гл. *женити* и његових префиксираних облика може се приказати на следећи начин: 1. [+Subj/Ag /m, f/ + Obj /m/ +Soc /f/ (sa+I)], 2. [+Subj/Ag /m/+ Obj /f/], односно *женити се*: [+Ag /m/ +Soc /f/ (sa+I)].

⁶ Уз *женка* са квалиф. бот. стоји и квалиф. покр. уз упућивање на *кадифица*.

⁷ У Речнику и лексема *женскиња* са квалиф. заст. уз упућивање на *женска*.

⁸ У Речнику и облик *женскад* са квалиф. покр. уз упућивање на *женскадија*.

⁹ Са квалиф. индив. у Речнику и *женскароња*.

¹⁰ За прво значење Речник се позива на Вуков Рјечник, а за друго на Деановићев Хрватскосрпски-француски рјечник.

- 3₈<2₉ **женск-аст**, -а, -о симил. прид. који личи на женско, који има женске одлике.
- 4₆<3₈ **женскасто** прил. као жена, као у жена, слично женском.
- 3₉<2₉ **женск-аћ** м атриб. имен. → женско.
- 3₁₀<2₉ **женск-етина** ж аугм. и пеј. од женска.
- 1₇<0 **жен-ски**, -а, -о 1. квалит., посес. и симил. прид. који се односи на жене, који припада женама, који има особине жена, женки, који је као у жена. 2. женствен. 3. терм. бот. који има само органе за заметање плода (о цвету).
- 2₁₀<1₇ **женски** прил. а. као жена, на женски начин. б. експр. без борбе, без отпора.
- 3₁₁<2₉ **женск-иње** с зб. имен. жене, женски свет.
- 3₁₂<2₉ **женск-ић** м дем. и хип. од женско, женско дете, девојче.
- 3₁₃<2₉ **женск-ица** ж дем. и хип. од женска.
- 2₁₁<1₇ **женско** с 1. атриб. имен., пеј. онај који се меша у женске послове. 2. зб. имен. женски свет.
- 2₁₂<1₇ **женск-ост** ж деадј. имен. → женственост.
- 3₁₄<2₉ **женск-урина** ж аугм. и пеј. од женска.
- 1₈<0 **жен-ствен**, -а, -о квалит. прид. који је са битним особинама жене, женски привлачан, осећајан, нежан.
- 2₁₃<1₈ **женствен-ост** ж деадј. имен. својство онога који је женствен; женствене особине.
- 1₉<0 **жен-ство** ж 1. женскост, женственост. 2. зб. имен. жене, женски свет.
- 1₁₀<0 **жен-тура** ж аугм. и пеј. од жена.
- 1₁₁<0 **жен-турача** ж аугм. и пеј. од жена.
- 1₁₂<0 **жен-турина** ж аугм. и пеј. од жена.
- 1₁₃<0 **жен-ура** ж аугм. и пеј. од жена
- 1₁₄<0 **жен-урина** ж аугм. и пеј. од жена.
- 1₁₅<0 **жен-че** с дем. и хип. од жена.
- 2₁₄<1₆ **женч-ица** ж дем. и хип. од женска.
- 2₁₅<1₄ **жење-н**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← женити (се). 2. квалит. прид. који је ступио у брак.¹¹
- 3₁₅<2₁₅ **жењен-ик** м помен agentis онај који се жени, који хоће да се жени.

¹¹ Овај прид. се практично остварује само у м. р., у ж. и с. р. само у случају граматичке конгруенције.

2₁₆<1₄ **жење-ње** с гл. имен. ← женити (се).

ПР1₁<1₄ **и-женити се**, -им пф., рефл.; дистр. оженити се један по један.

ПРС1₁<1₄ **не-жењ-а** м атриб. имен. онај који није ожењен, момак, старији момак.

ПРС1₂<1₄ **не-жен-ство** с атриб. имен. стање онога који је нежења, целибат.

^{pp}ПРЗ₁<ПР2₁ **не-ожењен**, -а, -о гл. прид. трп. који није ступио у брачну везу.

ПР1₂<1₄ **о-женити**, -им пф., тр. 1. (кога) наћи коме жену, учинити што је потребно да мушкарац ступи у брак.¹²

оженити се рефл. склопити брак, ступити у брак (о мушкарцу).

ПР2₁<ПР1₂ **ожење-н**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← оженити (се). 2. квалит. прид. онај који се оженио, онај који је у браку.

ПР1₃<1₄ **по-женити**, -им пф., тр., дистр. сјединити, здружити у браку, редом све једно по једно.

по-женити се рефл. ступити у брак (о мушкарцима).

ПР2₂<ПР1₄ **прижен-ивати се**, -ујем импф. и итер., рефл. ← приженити се.¹³

ПР2₃<ПР1₄ **приженид-ба** ж помен actionis женидба којом муж улази у кућу женине породице, постаје домазет.

ПР1₄<1₄ **при-женити**, -им пф., тр. 1. увести мужа женидбом у своју кућу као домазета.¹⁴

при-женити се рефл. женидбом ући у женину кућу, постати домазет.

ПР2₄<ПР1₄ **прижењ-а** м помен agentis онај који се приженио.

ПР1₅<1₄ **ра-женити се**, -им пф., рефл. развенчати се, развести се.¹⁵

ПРЗ₂<ПР2₅ **ражења-ње** с гл. имен. ← ражењати.

ПР2₅<ПР1₅ **ражењ-ати**, -ам импф., тр. ← раженити (се).

ПР2₆<ПР1₅ **ражењ-ивати**, -ујем импф., тр., дистр. развести све једног по једног.

¹² Уз значење “узети за жену” стоји квалиф. германизам.

¹³ Речник бележи само овај облик, а не и прижењивати, који одговарао регуларном моделу творбе итеративних гл.

¹⁴ Под 2. женидбом стећи тастов иметак.

¹⁵ У Речнику и *раженити* у значењу иженити (већи број лица), са потврдама из НПХ.

- $C1_1 < 0$ **дв-о-жен-ац**, -нца м помен agentis онај који у исто време живи у браку са две жене.¹⁶
- $C1_2 < 0$ **дв-о-жен-ство** с атриб. имен. стање двоженца, бигамија.
- $C1_3 < 1_4$ **дв-о-жењ-а** м помен agentis → двоженец.
- $C1_4 < 0$ **жен-о-љуб-ац**, -пца м помен agentis онај који воли жене, који показује наклоност према женама.
- $C1_5 < 0$ **жен-о-љуб-ив**, -а, -о квалит. прид. који показује много наклоности према женама.
- $C1_6 < 0$ **жен-о-мрз-ац**, -сца м помен agentis онај који мрзи жене.¹⁷
- $C1_7 < 0$ **жен-о-убица** м помен agentis онај који је убио своју жену или неколико жена.
- $C1_8 < 1_7$ **женск-о-лик-Ø**, -а, -о симил. прид. који је женског лика, који личи на жену.
- $C1_9 < 0$ **једн-о-жен-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има само једну жену, моногам.
- $C1_{10} < 0$ **једн-о-жен-ац**, -нца м помен agentis онај који има само једну жену, моногамист.
- $C1_{11} < 0$ **једн-о-жен-ство** с атриб. имен. стање једноженца, моногамија.
- $C1_{12} < 1_4$ **млад-о-жењ-а** м помен agentis а. мушкарац у време своје женидбе, мушкарац који ступа у брак, женик. б. вереник, будући супруг.¹⁸
- $C2_1 < C1_{12}$ **младожењ-ин**, -а, -о посес. и релац. прид. који припада младожењи.
- $C2_2 < C1_{12}$ **младожењ-ски**, -а, -о релац. прид. који је у вези са младожењом.
- $C1_{13} < 0$ **мног-о-жен-ац**, -нца м помен agentis онај који има много жена.
- $C1_{14} < 0$ **мног-о-жен-ство** с атриб. имен. истовремен брак једнога човека са више жена, полигамија.¹⁹ (В.В.)

¹⁶ Сложенице са бројном основом у првом делу су начелно отворене; у неким случајевима Речник бележи већи, а у неким мањи број оваквих сложеница. Поред лексема *двоженец*, *једноженец* и *многоженец* у Речнику је забележена и лексема *троженец* у значењу: онај који има три жене.

¹⁷ У истом значењу и лексема *мрзижена* са квалиф. заст.

¹⁸ У истом значењу и лексема *ожења* са квалиф. покр.

¹⁹ У Речнику са квалиф. ков. полусложеница *женидбено-правни*, -а, -о који се односи на правна питања брака, и сложеница *женомушки*, -а, -о који има одлике и мушкарца и жене.

дв-о-жен-
ац
жен-о-
љуб-ац
дв-о-жен-
ство
жен-о-
љуб-ив,
а, о
жен-о-
мрз-ац
жен-о-
убица
једно-жен
Ø, а, о
једн-о-
жен-ац
једн-о-
жен-ство
мног-о-
жен-ац
мног-о-

ба	дб-ени, а, о жени к-ов, а, о жење н-ик	жени и се о-жени и (се) по-жени и (се) при-жени и (се)	ожењ -ен, а, о	не-ожење н, а, о	жењ-а не-жен-ство	жењ-а млад-о-жењ-а
жен-ик						
жењен, а, о						
жење-ње			приж-ен-ивати се приж-енид-ба приж-ењ-а раже-њ-ати			раже-ња-ње
		ра-жени и се				

	жен-ица					раже њ- ивати				
жен-ка	женк-ар женк- аст, а, о женк- ин, а, о женк- ица женска	женск -адија женск -ар	женск ар- ити женска р-ски, а, о	женск ар- аре- ње					женск-о- лик-Ø, а, о	
жен-ски, а, о										

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	11	3		1
2-степени	11	3	1	1
3-степени	12	3		
4-степени	2	2	1	1
5-степени	1			
ПР1				5
ПР2	2	1		3
ПР3	1			
^{np} ПР3		1		
ПРс1	2			
С1	11	3		
С2		2		

СДГ: **бедро**¹ТО: *бедр-*

0 **бедро** с (ген. мн. бедара) 1. ^{терм. анат.} а. део ноге од кука до колена; бут. б. кук, бок.² 2. бочна страна неког предмета.

[+Posesor (poses., prid., G)]

1₁<0 **бедр-ени**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на бедро.³

2₁<1₁ **бедрен-ик** м 1. бедреница. 2. каиш од сабље. 3. бедринац.

2₂<1₁ **бедрен-ица** ж 1. терм. вет. говеђа болест слезине, прострел.⁴

2. песн. сабља која виси о бедру.⁵

3₁<2₂ **бедренич-ав**, -а, -о квалит. прид. који има болест бедреницу.

2₃<1₁ **бедрењ-ача** ж терм. анат. бедрена кост.

1₂<0 **бедр-ика** ж терм. агр. (нестанд.) врста слатке јабуке.

1₃<0 **бедр-ина** ж аугм. од бедро.

1₄<0 **бедр-инац**, -нца м терм. бот. врста зељасте биљке *Pimpinella saxifraga*.

ПРС 1₁<1₁ **на-бедреник** м терм. цркв. четвороугло платно као део свештеничке одежде које православни свештеници носе на десном боку.⁶

ПРС 1₂<1₁ **на-бедреница** ж терм. цркв. → набедреник.

ПРС 1₃<0 **на-бедр-ушке** прил. на боку, на бедру.

(Г. Ш.)

¹ Скок полази од облика *бедра* ж, који изједначава са *бедро* с. Према њему деривати ове лексеме су прид. на -аст *бедраст*, и одатле *бедрастан*, за које констатује да се не говоре, затим на -ен (одрђени вид *бедрени*) од којег се даље изводи имен. *бедреница* (и у облику *бедрница*), *бедрењача*, *бедреник*, с деминутивом *бедреничак*, а преко -ин+ац *бедринац*. Од творбене основе *бедр-* изводе се и имен. *бедрица* и *бедрика*, те с префиксом на- *набедрница*, деноминали *бедрити се*, *испобедрити се*, сложеница *бедроболан*, а одатле *бедроболник*.

² У Речнику и облици *бедра* ж са позивањем на Вуков Рјечник и *бедрица* ж са квалиф. заст.

³ У оквиру одренице забележене су синтагме: ~ кост, ~ мишић.

⁴ У Речнику и *бедреници* м мн. с позивањем на Вуков Рјечник.

⁵ У Речнику са квалиф. ков. и *бедрењак*, мач који виси о бедру.

⁶ Ова лексема се може третирати и као префиксално-суфиксални дериват: ПРС 1<11 (на-бедрен-ик). Исти поступак се може применити и на лексему *набедреница* (на-бедрен-ица).

Табела 1

1-степен	2-степен	3-степен	ПРС1
бедр-ени, а, о	бедрен-ик бедрен-ица бедрењ-ача	бедренич-ав, а, о	на-бедр-ушке на-бедреник на-бедреница
бедр-ика			
бедр-ина			
бедр-инац			

Табела 2

	именице	придеви	прилози
1-степен	3	1	
2-степен	3		
3-степен		1	
ПРС1	2		1

СДГ: бок¹ТО₁: бок- ТО₂: боч-

О бок м 1. ^{терм. анат.} а. део тела код човека и животиње од ребара до кука, слабина. б. кук, бедро. в. лева или десна страна човечјег тела. 2. страна каквог предмета (брода, чамца и сл.). 3. а. страна планине, падина, обронак. б. избочена окука речног тока. 4. терм. војн. једна страна, лева или десна, борбеног поретка војне јединице.²

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<О бок-аст, -а, -о квалит. и симил. прид. избочен, испупчен; бокат, трбушаст.

1₂<О бок-ат, -а, -о квалит. прид. који је са великим боковима; трбушаст.

1₃<О боч-ина ж 1. пеј. аугм. од бок. 2. бок, слабина.³ 3. страна, падина.

1₄<О боч-ити, -им импф., тр. истурати, надимати.

[+Obj (A)]

бочити се медиј. 1. носити се, борити се. 2. прсити се, правити се важан. 3. гурати се, мешати се.

1₅<О боч-ке прил. → бочно.

1₆<О боч-ни, -а, -о квалит. прид. који је с бока, са стране.

2₁<1₆ бочн-ица ж терм. пом. обло дрво за везивање чамца, пуштено бочно изван брода.

2₂<1₆ бочно прил. са стране, с бока.

2₃<1₆ бочњ-ак м терм. анат. (нестанд.) мишић око бедрене кости.

ПР2₁<ПР1₁ избоч-авати, -ам импф. и итер., тр. ← избочити.

[+Obj (A)]

¹ Према Скоку од основе *бок* изводи се деминутив *бочић*, аугментатив *бочина*, а одатле префиксално *избочина*, гл. *бочити*, префиксиран са -из *избочити*, прид. *бочни*, одатле неологизам *побочник*, од синтагме *по боку*. О односу речи *бок* и *боква* Скок каже "možda je od iste osnove i imenica *bokva*, deminutiv *bokvica* "plantago" ali to nije izvjesno jer postoji i varijanta *bukvica*."

² Прво, основно значење је платисемично, сва друга су метафорична.

³ У Речнику са квалиф. покр. *побочина*, у значењу: месо испод ребара у брава, пабушина, бабушина.

- ПР2₂<ПР1₁ **избоч-ен**, -а, -о гл. прид. трп. ← избочити.
- ПР3₁<ПР2₂ **избочено** прил. експр. значајно, изразито.
- ПР3₂<ПР2₂ **избочен-ост** ж 1. деадј. имен. својство онога што је избочено. 2. избочина.
- ПР2₃<ПР1₁ **избоче-ње** с 1. гл. имен. ← избочити; избочина.⁴
[+Obj (G) / Loc (na + L)]
- ПР2₄<ПР1₁ **избоч-ина** ж избочено место.
[+Loc (na + L)]
- ПР1₁<1₄ **из-бочити**, -им пф., тр. дати чему испупчени облик, учинити да што стрши из равне површине, испупчити.⁵
[+Obj (A)]
- ПРс1₁<1₆ **из-бочн-ик** м терм. спорт. избочено лежиште за весло на боку чамца.⁶
- ПР1₂<1₄ **на-бочити (се)**, -им пф. тр/медиј. → подбочити (се).
- ПР1₃<1₄ **о-бочити се**, -им пф., медиј. опрети се, одупрети се боком.
- ПР1₄<1₅ **по-бочке** прил. на бочну страну, побочно.
- ПР1₅<1₆ **по-бочни**, -чна, -чно квалит. прид. 1. који је с бока, са стране чега, покрајни. 2. који није у непосредној вези с киме, с чиме.
- ПР2₅<ПР1₅ **побочн-ик** м атриб. имен. а. терм. војн. офицер на служби код неког вишег старешине. б. помоћник у служби, пратилац.
- ПР2₆<ПР1₅ **побочн-ица** ж атриб. имен. 1. терм. војн. део војске у покрету, на маршу, који се истура ради заштите бока, односно бокова маршовске колоне. 2. споредна мисао која је у вези с главном мишљу. 3. жена побочник, помоћница.
- ПР3₃<ПР2₅ **побочнич-џи**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на побочнике и на побочнице.
- ПР3₄<ПР2₅ **побочниш-тво** с атриб. имен. побочничко звање и служба.
- ПР2₇<ПР1₅ **побочно** прил. с бока, побочке.

⁴ Овом именицом, изведеном од пф. тр. глагола, а по моделу девербативних имен. означава се својство стечено као резултат радње, што потврђује и синонимичност са лексемом *избочина*.

⁵ У Речнику са квалиф. покр. и *одбочити (се)* - ослонити (се), одупрети (се).

⁶ У Речнику са квалиф. неол.

ПР₁₆<1₃ **под-бочина** ж нижа страна чега (обично брега, планине).⁷

ПР₁₇<1₄ **под-бочити**, -им пф., тр. 1. а. ослонити (главу) на руку, длан, шаку. б. подупрети; поткрепити. 2. експр. охрабрити, подстрекнути.

[+Obj (A)]

подбочити се медиј. ослонити се руком о што; подупрети се руком о бок.

ПР₁₈<1₃ **раз-бочина** ж пукотина, процеп, раселина.

ПР₁₉<1₄ **раз-бочити**, -им пф., тр. раставити, раскречити.

[+Obj (A)]

разбочити се медиј. раздвојити се (пукотином, процепом).

ПР_{с12}<0 **су-боч-ице** прил. с бока, са стране.

ПР₁₁₀<1₄ **уз-бочити**, -им пф., тр. избочити, истурити, испупчити.

узбочити се медиј. стати истурена бока, избочити се, истурити се.

С₁₁<0 **бок-о-бран-Ø** м терм. брод. велико клупче од ужета за заштиту бокова брода приликом пристајања.

С₁₂<0 **дво-боч-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који има два бока, двостран.

С₁₃<1₄ **сто-бочити се**, -им импф., медиј. пркосно стајати испред кога, испречавати се.

С₁₄<0 **тро-бок-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. широк, трбушаст, дебео. 2. (само у ж. роду) која носи у себи зачети плод.

^{mp}С₂₁<С₁₃ **у-стобочити**, -им пф., тр. дићи, усправити ноге.

[+Obj (A)]

устобочити се медиј. 1. стати укрутивши се, укочити се.

2. подбочити се.

(Д. М. и Ј. Н.)

⁷ Значење ове изведенице одговара граматичком значењу синтагме: објекат локализације се оријентационо одређује према локализатору чији је интегрални део.

Табела 1

1-степен	2-степен	ПР1	ПР2	ПР3	ПРС1	С1	С2
					су-боч-ице	бок-о-бран дво-боч-ан, чна, чно тро-бок-Ø, а, о	
бок-аст, а, о							
бок-ат, а, о							
боч-ина		под-бочина раз-бочина					
боч-ити (се)		из-бочити	избоч-авати избоч-ен, а, о избоче-ње избоч-ина	избочено избочен-ост	из-бочн-ик	сто-бочити се	у-стобочити (се)
		на-бочити (се) о-бочити се под-бочити (се) уз-бочити (се)					

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степен	1	3	1	1
2-степен	2		1	
ПР1	2	1	1	6
ПР2	4	1	1	1
ПР3	2	1	1	
ПРС1	1		1	
С1	1	2		1
прС2				1

СДГ: брада¹ТО: *брад-*

0 **брада** ж 1. ^{терм. анат.} а. део лица испод уста. б. длаке на том делу и са стране лица (у одрасла човека). 2. чуперак длака или перја испод доње вилице или кљуна код неких животиња и птица. 3. влакна у биља која подсећају на браду.²

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **брад-авица** ж 1 а. терм. мед. мањи округло израштај на кожи. б. терм. анат. избочени врх на дојци. 2. терм. мед. квржица (на језику и сл.). 3. терм. бот. рожаст израштај на површини листа или на кори дрвета.

2₁<1₁ **брадавич-ав**, -а, -о квалит. прид. који има брадавице, који је покривен брадавицама.

2₂<1₁ **брадавич-ар** м терм. зоол. а. врста отровног гуштера. б. врста голуба.

2₃<1₁ **брадавич-аст**, -а, -о 1. симил. и квалит. прид. који је облика брадавице. 2. брадавичав.

2₄<1₁ **брадавич-ица** ж дем. од брадавица.

2₅<1₁ **брадавич-њак** м 1. терм. бот. врста љутића *Ranunculus flammula*. 2. терм. мед. тумор ковржастог облика *papilloma*.

1₂<0 **брад-авка** ж → брадавица (1. б).³

¹ Према Скоку изведенице од брада су: деминутив *брадица*, *аугментативи брадура*, *брадурина*, *брадина*, *брадетина*, затим имен. са суфиксом -аш *брадаш*, на -ан *брадан*, на -оња *брадоња*, на -овница *брадовница*, еуфемизам *брадаило*; прид. на -ат *брадат*, именице *брадавица*, са деминутивом *брадавичица* и прид. на -јаст *брадавичаст*, и *брадавка*, од које се изводи назив за биљку *брадавњача*, и префиксалне изведенице *подбрадак*, *подбрадник*, *подбрадњак*, *подбрадача*, одатле и деноминали *подбрађивати се*. Од деноминала Скок наводи још и *брадати*, *убрадити*, *убрађивати*. Скок наводи и *убрадач*, позивајући се на Вука. Синтагматског порекла су прид. *безбрад*, поименичен у *безбрадац*. Скок наводи и калк *брадоватица*, затим сложенице *брадонос* и неологизам *брадоглад*.

² У Речнику под 4. фиг. човек с брадом (обично великом).

³ Лексема *брадавица* и изведенице од ње *брадавичав*, *брадавичар*, *брадавичаст*, *брадавичица*, *брадавичњак* и *брадавка* могле би се одвојити, или су на путу да се одвоје, у посебно деривационо гнездо. Разлози су за то: 1. различитост семског састава лексема *брада* и

- 1₃<0 **брад-ан** м 1. брадаш (2.а). 2. терм. нумизм. ист. дубровачки крупни сребрни новац с ликом св. Влаха с дугом брадом.
- 1₄<0 **брад-ат**, -а, -о квалит. прид. који има браду, који је прекривен брадом.
- 1₅<0 **брад-ати**, -ам импф., медиј. (о кукурузу) добијати браду, свилати.
- 2₆<1₄ **брадат-ити** импф., медиј. добијати браду.⁴
- 1₆<0 **брад-ац**, браца м терм. зоол. мрена.
- 1₇<0 **брад-аш** м 1. брадоња (1). 2. терм. зоол. а. врста орла *Guраetus barbatus*. б. трља (врста рибе). в. врста инсекта *Orthocerus*. 3. велики лонац са једном дршком и избочином за сипање.
- 2₇<1₇ **брадаш-ица** ж терм. зоол. врста морске праживотиње *Ephelota gemmipara*.
- 1₈<0 **брад-екања** м атриб. имен. → брадоња.
- 1₉<0 **брад-егина** ж аугм. од брада.
- 1₁₀<0 **брад-ина** ж аугм. од брада.
- 1₁₁<0 **брад-ица** ж дем. од брада.
- 1₁₂<0 **брад-иште** с *nomem loci* место где расте брада.
- 1₁₃<0 **брад-ни**, -а, -о посес. и квалит. прид. који припада бради (1).⁵
- 1₁₄<0 **брад-оња** м атриб. имен. човек који носи (велику) браду.
- 2₈<1₁₄ **брадоњ-ица** м дем. и хип. од брадоња; експр. кукурузни клип на стабљици.
- 1₁₅<0 **брад-ура** ж аугм. од брада.
- 1₁₆<0 **брад-урина** ж аугм. од брада.
- 1₁₇<0 **брад-ускера** ж аугм. од брада.
- 1₁₈<0 **брад-уша** ж терм. зоол. (нестанд.) (обично у мн.) меснат и црвен израштај попут ресице у кокошију испод грла.

брадавица; готово да нема сема које повезују ова два семантичка садржаја; 2. мала продуктивност и мала семантичко-категоријална информативност творбеног форманта -авица; 3. непродуктивност семе која се односи на облик (истурен) у семантичком садржају лексеме *брада* (она се јавља једино код лексеме *брадаш* у 3. значењу, за које би се тешко могло рећи да припада савременом стандардном језику), а управо она повезује семантичке садржаје лексеме *брада* и *брадавица*, те смо због ње *брадавицу* оставили у гнезду *брада*.

⁴ Овај глагол није забележен у Речнику, већ само префиксирани облик *забрадатити*.

⁵ У оквиру одреднице забележена је синтагма: ~ кост.

- ПРС1₁<0 **без-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је без браде, голобрад.
- ПРС1₂<2₆ **за-брадатити**, -им пф., медиј. зарастати у браду, пустити браду.
- ПРС1₂<0 **за-брад-ити**, -им (се) пф., тр/рефл. → убрадити.
- ПРС3₁<ПРС2₁ **забрађива-ње** с гл. имен. ← забрађивати (се).
- ПРС2₁<ПРС1₂ **забрађ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рефл. према забрадити.
- ПРС1₃<0 **о-брад-ак**, -тка м терм. анат. (нестанд.) подбрадак.
- ПРС1₂<2₆ **о-брадатити**, -им пф., медиј. добити браду, постати брадат; пустити браду да израсте.
- ПРС1₄<0 **о-брад-ач** м → убрадача.⁶
- ПРС1₅<0 **под-брад-ак**, -тка м а. терм. анат. предњи део доње чељусти на лицу који је истурен у округластом облику *mentum*, брада (1). б. подваљак.
- ПРС2₂<ПРС1₆ **подбрад-ач** м 1. убрадача. 2. каиш којим се под брадом причврсти војничка кацига.
- ПРС2₃<ПРС1₆ **подбрад-ача** ж → убрадача.
- ПРС1₆<0 **под-брад-ити**, -им пф., тр. а. убрадити. б. везати испод подбрата (мараму, пешкир и сл.).
[+Obj (A)]
подбрадити се 1. рефл. подбрадити (а). 2. медиј. ослонити се, подупрети се подбратаком на штап и сл.
- ПРС1₇<0 **под-брад-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који је испод браде, који се односи на подбрадак.⁷
- ПРС2₄<ПРС1₇ **подбрадн-ик** м а. терм. етн. трака накићена старим новцима причвршћена за конђу (подметак за косу) тако да уоквирује лице и пролази испод браде. б. терм. војн. део шлема испод браде.
- ПРС2₅<ПРС1₇ **подбрадњ-ак** м → подбрадник.
- ПРС2₆<ПРС1₇ **подбрадњ-ик** м → подбрадник.
- ПРС3₂<ПРС2₇ **подбрађива-ње** с гл. имен. ← подбрађивати.
- ПРС2₇<ПРС1₆ **подбрађ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер. тр/рефл. ← подбрадити (се).

⁶ Изведеницом је именован појам у односу на који је творбеном основном именован локализатор обухваћен гл. радњом; исто и у случају: *подбрадач, подбрадача, подбрадник, убрадач, убрадача, убрађај*.

⁷ У Речнику у оквиру одреднице синтагма: ~мишић.

ПРс₁₈<0 **раз-брад-ити се**, -им пф., рефл. одвезати и скинути мараму (с главе).

ПР₁₃<1₅ **у-брадати**, -ам пф., медиј. пустити браду, добити браду; (о кукурузу) пустити свилу, исвилати.

ПРс₂₈<ПРс₁₉ **убрад-ач** м → убрадача.

ПРс₂₉< ПРс₁₉ **убрад-ача** ж марама која се носи на глави и која се завезује испод браде, повезача.

ПРс₁₉<0 **у-брад-ити**, -им пф. тр. 1. ставити (некоме) мараму на главу и везати је испод браде. 2. експр. насамарити, преварити. [+Obj (A)]

убрадити се рефл. ставити себи мараму на главу и везати је испод браде, повезати се марамом.

ПРс₂₁₀<ПРс₁₉ **убрађ-ај** м марама, вео или сличан комад тканине којим се убрађује глава, убрадач; такав вео, обично беле боје, различитог облика, који католичке калуђерице носе на глави.

ПРс₃₃<ПРс₂₁₁ **убрађива-ње** с гл. имен. ← убрађивати (се).

ПРс₂₁₁<ПРс₁₉ **убрађ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рефл. ← убрادити (се).

С₁<0 **гол-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који још нема браде, сасвим млад; неискусан.

С₂<С₁ **голобрад-аст**, -а, -о → голобрад.

С₂<С₁ **голобрад-ац**, -браца м атриб. имен. голобрад младић; жутокљунац.

С₃<С₁ **голобрад-ић** м атриб. имен. → голобрадац.

С₄<С₁ **голобрад-ица** м атриб. имен. голобрад младић, голобрад човек.

С₅<С₁ **голобрад-овић** м атриб. имен. → голобрадац.

С₆<С₁ **голобрад-ост** ж деадј. имен. особина онога који је голобрад.

С₇<С₁ **голобрач-е**, -ета с атриб. имен. голобрадо момче.

С₁₂<0 **дво-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има браду подељену на два дела.

С₁₃<0 **дуг-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дугу браду.

С₂₈<С₁₃ **дугобрад** м атриб. имен. човек са дугом брадом.

С₁₄<0 **жут-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има жуту браду.

С₁₅<0 **мрк-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има мрку браду.

С₁₆<0 **оштр-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има оштру браду.

- C1₇<0 **плав-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има плаву, светложуту браду.
- C1₈<0 **риђ-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има риђу браду.
- C1₉<0 **сед-о-брад-Ø**, -а, -о ијек. **сједобрад** квалит. прид. који има седу браду.
- C2₉<C1₉ **седобрад-ац**, -аца, ијек. **сједобрадац** м 1. атриб. имен. онај који је седе браде. 2. терм. бот. биљка из породице главочика, козја брада *Tragorogon hybridus*.
- C1₁₀<0 **сив-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је сиве браде.
- C2₁₀<C1₁₀ **сивобрад-ац**, -аца м атриб. имен. човек сиве браде.
- C1₁₁<0 **црвен-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црвенкасту, риђу браду, риђобрад.
- C1₁₂<0 **црн-о-брад-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црну браду.
- C2₁₁<C1₁₂ **црнобрад-аш** м атриб. имен. погрд. човек са црном брадом.

(Љ. Н.)

без-брад- Ø, а, о	забрађ- иваги (се)	забрађива -ње	пол-о-брад- Ø, а, о
за-брад- ити (се)			
о-брад-ак			
<i>о-брад-ач</i>			
под-брад- ак	подбрад- ач		
под-брад- ити (се)	подбрад- ача		
	подбрађ- иваги (се)	подбрађи ва-ње	дво-брад- Ø, а, о
	подбрадн- ик		дуг-о-брад- Ø, а, о
под-брад- ни, а, о	подбрадцъ -ак		жуг-о-брад- Ø, а, о
	подбрадцъ -ик		мрк-о-брад- Ø, а, о
			ошпр-о- брадцØ, а, о
раз-брад- ити се	убрад-ач		плав-о-брад- Ø, а, о
у-брад- ити (се)			

брад-авица	брадавич-ав, а, о брадавич-ар брадавич-аст, а, о брадавич-ица брадавич-њак				убрад-ача убрађ-ај убрађ-ивати (се)	убрађива-ње	риђ-о-брад- Ø, а, о сед-о-брад- Ø, а, о сив-о-брад- Ø, а, о црвен- о-брад-Ø, а, о црно-брад- Ø, а, о	седобрад- ац сивобрад- ац црнобрад- аш
------------	--	--	--	--	---	-------------	---	---

брад-ина	
брад-ица	
брад-иште	
брад-ни, а, о	
брад-оња	брадоњ-ица
брад-ура	
брад-урина	
брад-	

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	15	2	1
2-степени	5	2	1
ПР1			3
ПРС1	3	2	4
ПРС2	8		3
ПРС3	3		
С1		12	
С2	10	1	

СДГ: брк¹ТО₁: брк- ТО₂: брч-

- 0 брк 1. а. ^{терм. анат.} длаке код човека на горњој усни;² експр. образ, част. б. дуге длаке или израштаји на њушци неких животиња.
2. вршика код неких биљака.³
[+Posesor (poses. prid., G)]
- 1₁<0 брк-а¹ м атриб. имен. човек са великим брковима.
1₂<0 брк-а² ж терм. зоол. легбаба.
1₃<0 брк-авац, -вца м терм. зоол. → бркаш (2).
1₄<0 брк-авица ж терм. зоол. врста рибе *Mullus barbatus*.
1₅<0 брк-ајлија м атриб. имен. → брка¹.
1₆<0 брк-ајло м атриб. имен. → бркајлија.
1₇<0 брк-ат, -а, -о квалит. прид. 1. који има (велике) бркове; коме су израсли бркови. 2. који има вршике или израштаје (о биљци).
2₁<1₇ бркат-ити, -им импф., медиј. добијати бркове.
2₂<1₇ бркат-ост ж деадј. имен. својство онога који је бркат.
3₁<2₁ бркаће -ње с гл. имен. ← бркатити.
1₈<0 брк-аш м 1. брка¹. 2. терм. зоол. врста риба са израштајима око уста у облику брчића, бркавац.
2₃<1₈ бркаш-ица ж 1. терм. агр. бркуља. 2. терм. зоол. врста птица певачица.
2₄<1₁ брк-ин, -а, -о посес. прид. који припада брки¹.
2₅<1₁ брк-ица¹ м дем. од брка¹.
2₆<1₂ брк-ица² ж терм. зоол. врста врло мале рибе са шест брчића око уста *Cobitis barbatula*.
1₉<0 брк-о м атриб. имен. → брка¹.
2₇<1₉ брк-ов, -а, -о посес. прид. који припада брку.
1₁₀<0 брк-оња м атриб. имен. човек с великим брковима, бркат човек.

¹ Према Скоку данашње значење (1) је метафора од “узак шиљаст крај на игли, копљу, ножу, врху”. Изведенице од овог значења према Скоку су следеће: прид. *бркат*, а од њега деноминал *бркатити* и имен. *бркоња*, *бркајлија* и *бркаш*, са хипокористцима *брко* и *брка*.

² У Речнику са квалиф. пеј. и покр. сложеница *шишобрк* м човек који подсеца бркове.

³ У Речнику под 3. покр. рт, шиљат комад земље који улази у воду.

1₁₁'<0 **брк-уља** ж 1. терм. агр. врста пшенице са дугачким осјем *Triticum aestivum*. 2. терм. зоол. врста тврдокрилца.

1₁₂<0 **брч-ић** м дем. од брк.

1₁₃<0 **брч-иште** с горња усна где расту бркови.⁴
[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁₄<0 **брч-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на брк, који припада брку.⁵

1₁₅<0 **брч-урина** ж аугм. и пеј. од брк.

ПРс1₁<0 **без-брк-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је без бркова, голобрад.⁶

ПРс2₁<ПРс1₁ **безбрк-ица** м атриб. имен. човек без бркова.⁷

ПРс2₂< ПРс1₁ **безбрк-уљак**, -љка м атриб. имен. мали човек без бркова.

ПР1₁<2₁ **о-бркатити**, -им пф., медиј. добити бркове, постати бркат.

ПРс1₂<0 **о-брч-ити**, -им пф., медиј. добити бркове.

С1₁<0 **бел-о-брк-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има беле бркове; који има седе бркове.

С1₂<0 **брк-о-вез-Ø** м широка трака за везивање бркова ради њиховог удешавања.⁸

С1₃<0 **брк-о-маз-Ø** м маст за мазање бркова.

С1₄<0 **дуг-о-брк-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је дугих бркова.

С1₅<0 **масти-брк-Ø** м *posen agentis* онај који воли добро да поједе, да омасти бркове.

⁴ Ова имен. се може дефинисати на следећи начин: место на коме расту бркови, односно значење творбене основе укључује се у значење деривата као објекат локализације.

⁵ У Речнику са квалиф. покр. под 2. (обично комп.) угледан, истакнут, и 3. сиромашки, танак, оскудан.

⁶ У оквиру одреднице наведене су следеће синтагме: ~ човек, ~ лице, ~ усна.

⁷ Лексеме *безбркица* и *безбркуљак* имају деминутивни образац деривације.

⁸ У сложеницама *брковез* и *бркомаз* између значења првог дела сложенице и новог значења, директно или индиректно изведеног на основу другог девербалног дела, успоставља се однос интенционалог типа.

C1₆<0 **плав-о-брк-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има плаве, светложуте бркове.

C1₇<0 **риђ-о-брк-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има риђе бркове.

C1₈<0 **сед-о-брк-Ø**, -а, -о ијек. **сједобрк** квалит. прид. који је седих бркова.

C1₉<0 **црн-о-брк-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црне бркове.

(Ј. Д.)

брк-а ¹	брк-ин, а, о брк-ица ¹					дуг-о-орк- Ø, а, о масти-брк плав-о-брк-Ø, а, о риђ-о-брк- Ø, а, о сед-о-брк- Ø, а, о црн-о-брк- Ø, а, о
брк-а ²	брк-ица ²					
брк-авац						
брк-авица						
брк-ајлија						
брк-ајло						
брк-ат, а, о	бркаг-ити бркаг-ост	бркађе-ње	о-бркагити			

брк-уља					
брч-ић					
брч-иште					
брч-ни, а, о					
брч-урина					

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	13	2	
2-степени	4	2	1
3-степени	1		
ПР1			1
ПРС1		1	1
ПРС2	2		
С1	6	3	

СДГ: бут¹

ТО: бут-

0 бут м 1. терм. анат. део задње ноге изнад колена код животиња.

2. бутина (1).²1₁<0 бут-ина ж 1. терм. анат. део човечје ноге изнад колена, стегно. 2. а. аугм. од бут. б. бут, шунка.2₁<1₁ бутин-ица ж дем. од бутина.1₂<0 бут-ић м дем. од бут.1₃<0 бут-ка ж → бут.1₄<0 бут-ни, -а, -о релац. прид. који се односи на бут.2₂<1₄ бутњ-ача ж терм. анат. бутна кост, бедрењача.

(Б. К.)

Табела 1

1-степени	2-степени
бут-ина	бутин-ица
бут-ић	
бут-ка	
бут-ни, а, о	бутњ-ача

Табела 2

	именице	придеви
1.степени	3	1
2-степени	2	

¹ Према Скоку у деривационо гнездо од основе *бут* иду: деминутив на -ић *бутић*, на -ица *бутица*, на -ък *бутак* = *бутка*, у значењу “батак од животиње”, при чему је суфикс -ак дошао од *батак*, што је укрштање двеју речи сличног значења.

² У Речнику под б. са квалиф. покр. лист на човечијој ноzi.

СДГ: влас¹

ТО: влас-

- 0 **влас** ж/м 1. терм. анат. нит косе, длака. 2. коса на глави. 3. прамен браде или бркова.²
 [/1, 3/ Quant +Posesor (G); /2/ + Posesor (poses. prid., G)]
- 1₁<0 **влас-ак**, -ска м 1. дем од влас. 2. терм. бот. а. папратка. б. врста маховине *Politrichum commune*.
- 1₂<0 **влас-аст**, -а, -о симил. прид. који је налик на влас, који је као од власи.
- 1₃<0 **влас-ат**, -а, -о квалит. прид. који је обрастао власима, длакав, космат.
- 2₁<1₃ **власат-ост** ж деадј. имен. особина онога што је власато, длакавост.
- 1₄<0 **влас-ац**, -сца м 1. дем. од влас. 2. терм. зоол. паразитни црв у месу *Trichinella spiralis*. 3. терм. бот. врста ситног лука *Allium schoenoprasum*.
- 1₅<0 **влас-ен** м → власуља (2).
- 1₆<0 **влас-ић** м дем. и хип. од влас.
- 1₇<0 **влас-ица** ж → власац (2).
- 2₂<1₇ **власич-ав**, -а, -о квалит. прид. пун власица.
- 3₁<2₂ **власичав-ост** ж терм. мед. (нестанд.) болест коју изазива власац, трихиноза.
- 1₈<0 **влас-иште** с помен *loci* део главе на којем расту власи.³
- 1₉<0 **влас-нат**, -а, -о квалит. прид. длакав, чупав.
- 1₁₀<0 **влас-ни**, -а, -о → власаст.

¹ Према Скоку деривати имен. *влас* су придеви на -ат *власат*, -нат *власнат*, деминутив на -ац *власац*, имен. *власуља*, *власиница* (Речник је не бележи), прил. *навлас*, *навлаш*, *извлаш* (Речник га не бележи) и *овлаш*, од кога је прид. *овлашан*, затим деноминали *навласати* и *навласивати*, које Речник не бележи.

² У Речнику за значење 4. предиво вуне, кудеље и сл. наведен је један пример из Лалића, у коме је реч *влас* стављена међу наводнике; за значење 5. мн. црви у рани – потврда је Р-К Реч.

³ За значење творбене основе везује се значење објекта локализације које се укључује у значење деривата као локализатора.

1₁₁<0 **влас-уља** ж 1. лажна коса, фризура начињена од туђе косе, перика.⁴ 2. терм. бот. а. ливадска трава Bromus. б. врста дивљеог овса Avena sterilis. в. вилина коса. 3. терм. зоол. врста корала из рода Actinia, Anemonia.

2₃<1₁₁ **власуљ-ар** м помен agentis онај који прави власуље.⁵

3₂<2₃ **власуљар-ев**, -а, -о = *власуљаров* посес. прид. који припада власуљару.

3₃<2₃ **власуљар-ка** ж помен agentis женска особа власуљар.

4₁<3₃ **власуљарк-ин**, -а, -о посес. прид. који припада власуљарки.

3₄<2₃ **власуљар-ски**, -а, -о релат. и квалит. прид. који се односи на власуљаре.⁶

2₄<1₁₁ **власуљ-аст**, -а, -о симил. прид. који је налик на власи или власуљу.

2₅<1₁₁ **власуљ-ица** ж 1. дем. од власуља. 2. терм. бот. (нестанд.) врста лишјаја.

ПР1₁<0 **на-влас** прил. тачно, у длаку, у свему, до танчина, потпуно.⁷

ПР1₂<0 **на-влаш-Ø** прил. 1. хотимице, намерно. 2. особито, нарочито, напосе.

ПР1₃<0 **о-влаш-Ø** прил. 1. површно, на брзину, у малој мери, скоро неприметно. 2. слабо, немарно, лабаво. 3. узгред, мимогред.

ПР2₁<ПР1₃ **овлаш-ан**, -шна, -шно квалит. прид. површан, непотпун; слабо, на брзину урађен.

ПР3₁<ПР2₁ **овлашно** прил. овлаш.

ПР3₂<ПР2₁ **овлашн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је овлашно.

С1₁<0 **дуг-о-влас-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дуге власи, дугокос.

С1₂<0 **злат-о-влас-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је златних власи, златнокос.

⁴ У Речнику са квалиф. заст. и *навласак*.

⁵ Творбеном основом означен је објекат протипичног транз. гл. на основу ког је дериват стекао статус имен. вршиоца радње.

⁶ У оквиру одреднице забележена је синтагма: ~ салон.

⁷ Творбена основа учествује у значењу деривата *навлас*, *навлаш* и *овлаш* на основу значења и функције квантификатора основне лексеме.

C1₃<0 **мрк-о-влас-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је мрких власи,
црнокос.

C1₄<0 **плав-о-влас-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је плавих власи,
плавокос.

C1₅<0 **сед-о-влас-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је седих власи,
седокос.

C1₆<0 **сребр-о-влас-Ø**, -а, -о квалит. прид. просед, сед.

(J. Д.)

<p>овлаш-ан, шна, шно</p>	<p>овлашно овлашн-ост</p>	<p>дуг-о-влас- Ø, а, о злаг-о- влас-Ø, а, о мрк-о-влас- Ø, а, о плав-о- влас-Ø, а, о сед-о-влас- Ø, а, о</p>
-------------------------------	-------------------------------	--

ев, а, о власуљар- ка власуљар- ски, а, о	власуљарк- ин, а, о	
---	------------------------	--

Табела 2

	именице	придеви	прилози
1-степени	7	4	
2-степени	3	2	
3-степени	2	2	
4-степени		1	
ПР1			3
ПР2		1	
ПР3	1		1
С1		6	

СДГ: **врат**¹ТО₁: *врат-*

0 **врат** м 1. ^{терм. анат.} део тела који спаја главу с трупом. 2. део неког предмета који спаја његова два дела; сужени или тањи део неког предмета.²

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **врат-ак**, -тка м дем. и хип. од врат.

1₂<0 **врат-ат**, -а, -о квалит. прид. који има дебео и снажан врат.

1₃<0 **врат-ати**, -ам импф., интр. на врат падати, посртати, свратати.

1₄<0 **врат-ина** ж 1. аугм. и пеј. од врат. 2. месо око вратних костију стоке.

1₅<0 **врат-ић** м дем. и хип. од врат.

1₆<0 **врат-ни**, -а, -о релац. и посес. прид. који се односи на врат.³

2₁<1₆ **вратн-ик** м → оковратник.

1₇<0 **врат-оња** м атриб. имен. онај који има дебео врат.

ПР1₁<2₁ **за-вратник** м → оковратник.⁴

ПРС1₁<1₆ **за-вратњ-ак** м → оковратник.

ПРС1₂<0 **о-врат-ак**, -тка м → оковратник.

ПР1₂<2₁ **о-вратник** м 1. оно што се носи око врата, оковратник, огрлица. 2. а. кравата, машна. б. марама која се ставља око врата.⁵

¹Прва Ску слогу *вра-* је настао по закону *ливидне* метатезе, а *именица* "vrat је prvobitni apstraktum kao nomen actionis koji је značio okretaj, оно што се okreće па је као apstraktum postao konkretum". Ску наводи извођење са творбеном оснoвом *врат-*: *вратни, вратоломн, навратак, навратника, врато, навратница, навратник, овратник, завратница, завратњак, завратат, свратити, свратити, наврат, заврат*, те синтагматски прилог: *на вратнанос*.

Са творбеном оснoвом *врат-* у Речнику је забележена и полусложеница *наврат-нанос* прил. журно, с великом журбом. Прилог *наизврат* - изврнуто, преврнуто, наопачке, изведен је преко гл. *извратити*, а не директно од творбене оснoве *врат-*.

² У Речнику и лексема *вратњаџи* м мн. мед. покр. отекина на врату.

³ Уз одредницу су наведене и синтагме: ~жила, ~ куцавица, ~ кост, ~ пршљенови, ~ жлезда, ~ мишић, ~ живац.

⁴ У Речнику с квалиф. покр. и лексема *завратка*, плитка капица у народној ношњи, са равним дном од црвене чохе и црним опшивом.

⁵ У Речнику са квалиф. заст. и облик *овратњак*, а са квалиф. необ. *узвратак*.

ПР₁₃<1₆ **око-вратни**, -а, -о квалит. прид. који се носи око врата.

ПР₁₄<2₁ **око-вратник** м терм. одећа завршни део кошуље, капута, хаљине око врата, оворотник.⁶

[+Posesor (G) // Loc (na+L)]

ПР_{с13}<1₆ **око-вратн-ица** ж 1. оковратник (1). 2. марама која се ставља око врата, шал.⁷

ПР₁₅<2₁ **под-вратник** м терм. зоол. анат. кожа која виси испод врата (у говечета).

ПР₁₆<1₃ **с-вратати**, -ам пф., интр. суновратити се, стрмоглавити се.

ПР_{с14}<0 **су-врат-ак**, -тка м преврнути, посувраћени део на одећи или обући; оковратник.⁸

ПР_{с15}<0 **уз-врат-ак**, -тка м терм. анат. (нестанд.) вратна жила.⁹

С₁<0 **врат-о-болан**, -лна, -лно квалит. прид. који болује од врата.

С₁₂<0 **врат-о-бољ-а** ж терм. мед. обољење врата, гушобоља.

С₂₁<С₁₂ **вратобољ-ан**, -љна, -љно → вратоболан.

С₂₂<С₁₃ **вратолам-ати**, -ам импф., интр. сурвавати се.

С₂₃<С₁₃ **врат-о-лом** м 1. помен agentis несмотрена особа, спадало. 2. помен actionis вратоломија (1).¹⁰

С₃₁<С₂₃ **вратолом-ан**, -мна, -мно квалит. прид. 1. који је пун стрмина, тешко проходан. 2. несмотрен, непромишљен, пустилован. 3. сувише брз, вртоглав.

С₂₄<С₁₃ **вратолом-ац**, -мца м помен agentis вратоломан човек.

С₂₅<С₁₃ **вратолом-ија** ж 1. непромишљен потхват, пустиловина.¹¹ 2. стрмина, провалија; непроходан предео.

С₂₆<С₁₃ **вратолом-ина** ж → вратоломија (2).

С₁₃<0 **врат-о-ломити**, -им импф., интр. ићи безглаво, срљати у пропаст, у погибију.

С₂₇<С₁₃ **вратоломљ-ати**, -ам импф., интр. ← вратоломити.

С₂₈<С₁₃ **вратоломљ-е** с вратоломија (2).

⁶ У Речнику под 2. кравата, машна. 3. огрлица (код паса).

⁷ Лексеме *оковратник* и *оковратница* могу се сматрати и дериватима придева *оковратни* (*оковратн-ик*, *оковратн-ица*).

⁸ Овај облик би се могао тумачити и као девербал од гл. *сувратити*, али изједначавање са лексемом *оковратник* у дефиницији упућује на то да се сматра дериватом од творбене основе *врат-*.

⁹ У Речнику је забележен само множински облик *узврати*.

¹⁰ У Речнику под 3. име измишљене траве која служи за бајање.

¹¹ У Речнику је ово значење наведено под 2, а означено је као фиг.

- C2₉<C1₃ **вратолом-ник** м *nomen agentis* → вратолом (1).¹²
 C4₁<C3₁ **вратоломно** прил. на вратоломан начин.
 C2₁₀<C1₃ **вратоломњ-ати**, -ам импф., интр. ← вратоломити.
 C2₁₁<C1₃ **вратолом-ство** с *nomen actionis* пропаст, погибија.
 C1₄<0 **дво-врат-ница** ж терм. зоол. врста инсекта корњаша.
 C1₅<0 **дуг-о-врат-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дуг врат.
 C2₁₂<C1₅ **дуговрат-ка**, ж терм. зоол. врста инсекта којима је први прсни колутић врло дугачак и уздигнут.¹³
 C1₆<0 **кратк-о-врат-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има кратак врат.
 C2₁₃<C1₆ **кратковрат-аст**, -а, -о → кратковрат.
 C2₁₄<C1₆ **кратковрат-ица** ж терм. зоол. врста инсекта.
 C1₇<0 **крив-о-врат-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има крив врат.
 C2₁₅<C1₇ **кривоврат-аст**, -а, -о → кривоврат.
 C1₈<0 **танк-о-врат-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има танак врат.
 C1₉<0 **тврд-о-врат-Ø**, -а, -о квалит. прид. непокоран, непослушан, тврдоглав, својеглав.¹⁴
 C1₁₀<0 **црн-о-врат-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црн врат.
 C1₁₁<0 **штит-о-врат-ка** ж терм. зоол. кобра.
 C1₁₂<0 **шупљ-о-врат-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има шупаљ врат, грлић.

(В. В.)

¹² Ова лексема може бити изведена и преко придева *вратоломан* (*вратоломн-ик*) и гл. *вратоломити* (*вратолом-ник*).

¹³ Ова лексема је у Речнику отворена у множ. облику.

¹⁴ Уз ову одредницу не стоји никакав квалиф., а потврда је један пример из И. Г. Ковачића.

су-враг-ак	враг-о-бољ-а	врагобољ-ан, љна, јно	
уз-враг-ак	враг-о-ломити	враг-о-ламати	
		враг-о-лом	враголом-ан, мна, мно
		враголом-ац	
		враголом-ија	
		враголом-ина	
		враголомљ-ати	
		враголомљ-е	
		враголом-ник	
		враголомљ-ати	враголомно

				Дво-врат-ница Дуг-о-врат, а, о Кратк-о-врат, а, о	вратолом-ство Дуговрат-ка Кратковрат-аст, а, о Кратковрат-ница		
				Крив-о-врат, а, о Танк-о-врат, а, о Тврд-о-врат, а, о Црн-о-врат, а, о Штит-о-врат-ка Шуль-о-врат, а, о	Криво-врат-аст, а, о		
врат-ак							
врат-ат, а, о							
врат-ати		с-вратати					

вратн-ик	око-вратни, а, о	за-вратъ-ак	око-вратни-ица		
	за-вратник				
	о-вратник				
	око-вратник				
	под-вратник				

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степен	4	2		1
2-степен	1			
ПР1	4	1		1
ПРС1	5			
С1	3	8		1
С2	9	3		3
С3		1		
С4			1	

СДГ: глава¹

ТО: глав-

0 глава ж 1. терм. анат. горњи, округласт део човечијег или животињског тела у коме је мозак. 2. ум, разум, памет. 3. живот. 4. а. особа, појединац. б. марвинче, грло. 5. личност која руководи, вођа. 6. почетни, предњи део чега. 7. проширени или задебљали горњи односно крајњи део (ексера и др.). 8. комад (неког прехрамбеног производа у облику купе или лопте). 9. главица (2, 3). 10. део (књиге или списа), одломак, поглавље; одељак.²

¹ Деривате лексеме *глава* Скок је поделио у две групе: I изведенице од чисте именице, II глаголи (деноминали) и поствербали. У првој групи су: прид. *главан*, за који констатује да се јавља у одређеном виду *главни*, од којег су поименичене имен.: *главно*, *главна*, *главница*, *главничар*; прид. *главничав*, *главничан*, *главнички*, имен. *главнина*, прид. *глават*, а од њега *главатица*, *главатац* синонимно са *главаш*, *главатеница*, *главатинка*, прид. *главит*, префиксирано *поглавит*, затим *главаст* и *глављи*. Од сложених прид. Скок наводи: *безглав*, проширен у *безглаван*, који се јавља и поименичено, *незаглављен*, поименичен као *незаглављеник* и *незаглављеница*, затим *гологлав*, *тврдоглав*, *тупоглав*. Од изведница без префикса Скок наводи: деминутиве *главић*, *главка*, *главица* и са удвојеним суфиксом *главичица*; аугментативе *главчина*, *главина*, *главинуша*, *главуца*, *главуча*, одатле деминутив *главурак*, затим *главурда*, одатле *главурдан*, па *главоња*, *главурина*, *главетина*; имен. *главаш*, *главоч*, *главеш*, па *главешина*, *главешка*, *главор*; прид. *главичаст*, *главичат*, деноминал *главичати се*, префиксирано *оглавичати се*; изведенице за лица м и ж рода *главаџија*, *главар*, *главарица*, одатле прид. *главаров*, *главарски*, апстрактна имен. *главарство*, и све то и са префиксом *по-*, затим *главарник*, *главник*, префиксирано са *по-* и *до-*, па *главарина*. У овој групи су и изведенице синтагматског порекла: *доглавача*, *наглавак*, *оглавак* и сл., а одатле деноминали са *из-*, затим *узглавац*, *узглавље*. Од сложеница Скок наводи: *главобоља*, и њене деривате, *пуњеглавица*, *пуноглавац* и *пуноглавка*. У другој групи су деноминали и поствербали: *главити*, са великим бројем префиксираних изведеница, *главати*, *главињати*, *главрјати*, *објелоглавити* пореклом од синтагме *бела повезача* у значењу *удати се*.

² Значење 2. заснива се на метонимији, 3, 6, 7, 8, 9. и 10. на метафори, 4. на синегдохи и симилисемији, а 5. на синегдохи.

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **глав-ан**, -вна, -вно → главни.

2₁<1₅ **глава-ње** с гл. имен. ← главати.

1₂<0 **глав-ар** м nomen agentis заповедник, старешина.³

2₂<1₂ **главар-ев**, -а -о посес. прид. који припада главару.

2₃<1₂ **главар-ина** ж терм. правн., ист. порез који се плаћао на личност.

2₄<1₂ **главар-ити се**, -им импф., медиј. понашати се као главар; правити се важан, разметати се.

2₅<1₂ **главар-ица** ж а. nomen agentis жена главар. б. атриб. имен. главарева жена.

3₁<2₅ **главарич-ин**, -а , -о посес. прид. који припада главарици.

2₆<1₂ **главар-ов**, -а, -о → главарев.

2₇<1₂ **главар-овати**, -ујем импф., медиј. бити главар, управљати, заповедати.

2₈<1₂ **главар-ски**, -а -о релац. и квалит. прид. који се односи на главаре.

2₉<1₂ **главар-ство** с 1. атриб. имен. главарски положај, старешинство. 2. nomen actionis главарско држање, понашање.

1₃<0 **глав-аст**, -а -о симил. прид. који има облик главе.

1₄<0 **глав-ат**, -а -о квалит. прид. 1. који има велику главу. 2. округласт, лоптаст. 3. експр. угледан, важан.

2₁₀<1₄ **глават-ац** м терм. бот. а. биљка из пор. каћуна *Cephalanthera*. б. биљка из пор. броћева *Cephalanthus occidentalis*.

1₅<0 **глав-ати**, -ам импф., медиј. 1. (о рибама) помаљати главу из воде. 2. главичати се; добијати пупољке.

2₁₁<1₄ **глават-ица** ж 1. терм. зоол. врста крупне рибе пастрмке, младица *Salmo hucho*. 2. терм. бот. главата салата *Lactuca capitata*.⁴

2₁₂<1₄ **глават-ост** ж деадј. имен. особина онога који је глават, онога што је главато.

1₆<0 **глав-аћ** м терм. зоол. врста морске рибе, ципал.

1₇<0 **глав-ачке** прил. а. главом напред; главом доле; стрмоглавице; наопако, наопачке. б. веома брзо, одмах.

1₈<0 **глав-ачки** прил. → главачке

³ У Речнику под 2. предњи део у самара.

⁴ У Речнику под 3. игла с главом; чиода.

- 1₉<0 **глав-аш** м 1. атриб. имен. главоња. 2. терм. бот. врста шипка *Punica granatum*.
- 2₁₃<1₉ **главаш-ица** ж терм. зоол. човечја рибица *Proteus anguineus*.
- 1₁₀<0 **глав-етина** ж аугм. и пеј. од глава.
- 1₁₁<0 **глав-ешина** м атриб. имен., пеј. човек од положаја, водећа личност.
- 1₁₂<0 **глав-ина** ж 1. животињска глава. 2. главчина. 3. предњи крај у самара и у седла.
[+Posesor (poses. prid., G)]
- 2₁₄<1₁₃ **главиња-ње** с гл. имен. ← главињати.
- 1₁₃<0 **глав-ињати**, -ам импф., интр. 1. ићи без циља, лутати, тумарати. 2. тетурати се, посртати.
- 1₁₄<0 **глав-ит**, -а, -о квалит. прид. 1. истакнут, чувен. 2. леп, наочит; главан (2).
- 1₁₅<0 **глав-ити**, -им импф., тр. утврђивати споразум, уговорати што.⁵
[+Obj (A)]
- 1₁₆<0 **глав-ић** м дем. од глава.
- 1₁₇<0 **глав-ица** ж 1. дем. и хип. од глава (1).⁶ 2. заокругљени део неких биљака и разних предмета. 3. брег, брежуљак, врх брега, планине.
[+Posesor (poses. prid., G)]
- 3₂<2₁₆ **главича-ње** с гл. имен. ← главичати (се).
- 2₁₅<1₁₇ **главич-аст**, -а, -о квалит. прид. 1. који има главицу; округло, обоа. 2. који обилује главицама (3), брежуљкаст.
- 2₁₆<1₁₇ **главич-ати се**, -ам импф., медиј. увијати се у главицу.
- 3₃<2₁₈ **главиче-ње** с гл. имен. ← главичити се.
- 2₁₇<1₁₇ **главич-ина** ж аугм. од главица.⁷
- 2₁₈<1₁₇ **главич-ити се**, -им мпф., медиј. → главичати (се).
- 2₁₉<1₁₇ **главич-ица** ж дем. и хип. од главица.
- 1₁₈<0 **глав-ни**, -а, -о квалит. прид. 1. онај који се истиче по важности; битан, основни. 2. а. први (по рангу, положају). б.

⁵ Потврде за ову лексему су из НП Вука и Његоша; са квалиф. покр. су њени деривати: *главчија* онај који глави, углављује, утврђује (неки посао) и *преглавити* пренети на друго време, изменити, променити, преиначити.

⁶ Са квалиф. необ. и *главка*.

⁷ У Речнику под 2. мн. неомлаћено семе конопље.

- највиши, врховни. в. највећи. 3. одсудан, одлучујући. 4.
(у именичкој служби) најважнији, први.
- 2₂₀<1₁₈ **главн-ина** ж атриб. имен. главни, највећи део.
- 1₁₉<0 **глав-ница** ж терм. бот. а. житни паразит у виду гљивице који уништава зрно *Claviceps purpurea*. б. болест пшенице при којој се унутрашњост зрна претвара у прашњаву масу неугодног мириса.
- 2₂₁<1₁₈ **главн-ица** ж терм. банк. основни капитал; новац дат под интерес.⁸
- 2₂₂<1₁₉ **главнич-ав**, -а, -о квалит. прид. који је заражен главницом (о житу).
- 3₄<2₂₁ **главнич-ар** м *nomen agentis* 1. онај који има главницу. 2. онај који купи главницу.
- 3₅<2₂₁ **главнич-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на главницу.
- 1₂₀<0 **глав-ња** ж велики комад дрвета за ложење ватре.⁹
- 2₂₃<1₂₀ **главњ-ица** ж дем. од главња.
- 1₂₁<0 **глав-ољати**, -ам импф., интр. → главињати (2).
- 1₂₂<0 **глав-оња** м 1. атриб. имен. пеј. а. човек велике главе. б. главешина, старешина. 2. терм. зоол. врста лептира, губар *Lymantria dispar*.
- 2₂₄<1₂₂ **главоњ-ица** м дем. од главоња (1).
- 1₂₃<0 **глав-оч** м 1. терм. зоол. врста морске рибе крупне главе *Gobius*. 2. терм. бот. главочика.
- 2₂₅<1₂₃ **главоч-ика** ж терм. бот. биљка са цветом смештеним у главицу.
- 1₂₄<0 **глав-рњати**, -ам импф., интр. ићи без циља, тумарати, лутати.¹⁰
- 2₂₆<1₂₄ **главрњ-ав**, -а, -о квалит. прид. расклиман.
- 1₂₅<0 **глав-ура** ж аугм. и пеј. од глава, главурда.
- 1₂₆<0 **глав-урина** ж аугм. и пеј. од глава, главурда.
- 1₂₇<0 **глав-урда** ж аугм. и пеј. од глава.

⁸ Под 2. ист. а. порез који су ожењени мушкарци плаћали Турцима. б. порез који се Турцима плаћао на непокретну имовину.

⁹ И у овом случају као и у свим оним када се дериватом означава направљен предмет или предмет узет из природе и делимично прилагођен метафорична трансформација изводи се или на основу сличности (горњи, округао) или функције (главни, најважнији).

¹⁰ У Речнику са квалиф. покр. и *заглаврњати*.

- 2₂₇<1₂₇ **главурд-ан** м атриб. имен., пеј. 1. главоња. 2. тврдоглав, задрт човек.
- 2₂₈<1₂₇ **главурд-ати**, -ам импф., интр., шаљ. климати главом.
- 1₂₈<0 **глав-усина** ж 1. аугм. и пеј. од глава, главурда. 2. атриб. имен. главешина.
- 1₂₉<0 **глав-утак**, -тка м терм. геол. стена са врхом налик на главу.
- 1₃₀<0 **глав-уча** ж аугм. и пеј. од глава, главуца.
- 2₂₉<1₃₀ **главуч-аст**, -а, -о симил. прид. сличан главучи.
- 1₃₁<0 **глав-уца** ж аугм. и пеј. од глава.
- 1₃₂<0 **глав-уша** ж аугм. и пеј. од глава.
- 1₃₃<0 **глав-че**, -ета с дем. од глава, главица (1).
- 1₃₄<0 **глав-чина** ж средишњи, ваљкасти део точка у којем су учвршћени паоци.¹¹
- ПРС1₁<0 **без-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. а. који је без главе, који нема главе. б. који је без старешине, обезглављен. 2. збуњен, избезумљен.
- ПРС1₂<0 **без-глав-ан**, -вна, -вно → безглав.
- ПРС2₁<ПРС1₁ **безглав-ац**, -вца м атриб. имен. онај који је безглав (2).
- ПРС1₁<2₁₅ **без-главичаст**, -а, -о квалит. прид. који је без главица.
- ПРС2₂<ПРС1₁ **безглављ-е** с неред, пометеност.¹²
- ПРС2₃<ПРС1₁ **безглаво** прил. као без главе, панично, бесциљно, лудо.
- ПРС2₄<ПРС1₁ **безглав-ост** ж деадј. имен. лудост, пометња, неред.
- ПРС1₃<0 **до-глав-ак**, -вка м дрво које се стави попреко преко огњишта па се преко њега ложе друга дрва, подглавак, подглавњак.¹³
- ПРС1₂<1₁₃ **до-главињати**, -ам импф., интр. доћи главињајући.
- ПРС1₃<1₁₈ **до-главни**, -а, -о квалит. прид. који је први до главнога.
- ПРС1₄<1₁₈ **до-главн-ик** м атриб. имен. онај који је први до поглавара, поглаваров саветник.¹⁴
- ПРС2₅<ПРС1₄ **доглавнич-ки**, -а, -о квалит. и релац. прид. који се односи на доглавнике.

¹¹ У истом значењу са квалиф. покр. и *оглавчина*.

¹² Ова синтагматска изведеница значењски је блиска деадјективним именицама и именицама стања.

¹³ У вези са значењем уп. нап. уз *главња*.

¹⁴ Нисмо се одлучили за ланчану деривацију *доглавник*<*доглавни* због мање фреквентности придева *доглавни*.

ПР2₁<ПР1₇ **заглав-а** ж терм. архит. завршни камен.

ПР2₂<ПР1₇ **заглав-ак**, -вка м 1. клин којим се што заглављује; заглављени део каквог сложеног предмета. 2. саставак, место где је нешто заглављено. 3. зглавак. 4. јабука, облучје на седлу. 5. закључак.¹⁵

ПР1₄<2₄ **за-главарити**, -им пф., тр. учинити кога главаром.

[+Obj (A)]

за-главар-ити се медиј/рефл. постати главар, направити се главаром.

ПР1₅<1₅ **за-главати**, -ам импф., интр. → заглавињати.

ПР1₆<1₁₃ **за-главињати**, -ам импф., интр. почети главињати.¹⁶

ПР1₇<1₁₅ **за-главити**, -им 1. пф., тр. а. утврдити, учврстити што клином и сл. б. спојити што углављујући. в. учинити што неупотребљивим, непокретним, онеспособити за рад, зачепити простор, пролаз и сл. г. забити, угурати у што тако да се тешко може извући, уклештити. 2. пф. медиј. настрадати, пропастити, погинути, изгубити главу.¹⁷

[/1/+Obj (A)]

заглавити се медиј/рефл. а. запасти у што одакле је тешко изићи; зауставити се прикљештен. б. угурати се, увући се у што тесно, узано.

ПРс1₅<0 **за-глављ-е** с а. почетни, насловни део каквог текста; наслов, натпис. б. глава, одељак поглавље.¹⁸

[+Posesor (poses. prid., G)]

¹⁵ Полисемантична структура ове лексеме одражава полисематичност основне лексеме: у значењу 1, 2. и 3. веза са основном речју успостављена је преко асоцијације по облику и преко гл. деривата *заглавити*, у односу на који лексема *заглавак* остварује значење инструментног и објекатског типа. Значења 4. и 5. су синтагматска, те префикс значењски одговара предлогу којим се идентификује просторни однос.

¹⁶ Под 2. са квалиф. покр. одлутати, поћи, и под 3. без квалиф. збунити, помести.

¹⁷ У Речнику под 3. а. окончати, довршити. б. извести закључак, закључити.

¹⁸ По истом творбеном моделу и *прекоглавље* с етн. накит који жене носе преко главе.

Са префиксом за- и 1-степени префиксално-суфикасални гл. дериват *заглавочити* пф., тр. ударити по глави, у Речнику са квалиф. индив.

ПРЗ₁<ПР2₃ **заглављива-ње** с гл. имен. ← заглављивати (се).

ПР2₃<ПР1₇ **заглављ-ивати (се)**, -ујем импф., тр/медиј. ← заглавити (се).

ПР2₄<ПР1₇ **заглав-ни**, -а, -о квалит. прид. који је за заглављивање; завршни.

ПРс1₆<1₁₉ **за-главнич-ати се**, -ам пф., медиј. добити главницу.

ПРс1₇<0 **з-глав-ак**, -вка м терм. анат. зглоб (1).¹⁹

ПРс1₈<0 **з-глав-ан**, -вна, -вно квалит. прид. успешан, окретан, виспрен, промућуран.²⁰

ПР1₈<0 **з-главе** прил. одозго.

ПР1₉<1₁₅ **з-главити**, -им пф., тр. саставити, скупити што.

[+Obj (A)]

ПРс2₆<ПРс1₇ **зглавк-ар** м терм. зоол. кичмењак са чланковитим телом и хитинским оклопом из кола Arthropoda.

ПР1₁₀<1₁₅ **из-главити**, -им пф., тр. истегнути, извући нешто што се негде заглавило, задржало, испречило.²¹

[+Obj (A)]

изглавити се рефл. помаћи се из свог положаја, иставити се.

ПР2₅<ПР1₁₀ **изглављ-ивати (се)** -ујем импф. и итер., тр/рефл. ← изглавити (се).

ПРс1₉<1₁₉ **из-главнич-ати се**, -ам пф., медиј. оболети од главнице.

^{пр}ПРс3₁< ПРс2₈ **из-оглавити**, -им пф., тр. скинути оглав (коњу, магарцу и сл.), изуларити.

[+Obj (A)]

изоглавити се медиј., експр. разуларити се, распалити се, раздражити се.²²

ПР2₆<ПР1₁₁ **наглав-ак**, -вка м 1. оно што је наглављено, оно што се наглављује (на нешто). 2. а. предњи, доњи део чизме, ципеле.

б. доњи део чарапе, приглавак. 3. капа.²³ 4. терм. бот. главатац.

ПРс1₁₀<0 **на-глав-ачке** прил. наглавце.

ПР1₁₁<1₁₅ **на-главити**, -им пф., тр. 1. натаћи, насадити, набити (на нешто). 2. начинити наглавке.

[+Obj (A)]

¹⁹ У Речнику са квалиф. покр. и лексема *зглавац*, преклад.

²⁰ У Речнику са квалиф. покр.

²¹ У Речнику са квалиф. покр.

²² Са квалиф. покр. девербал *изоглав* ж заст. безглавост, разулареност, необузданост.

²³ У вези са значењем уп. нап. уз *заглавак*.

ПРс₁₁<0 **на-глав-ица** ж терм. бот. главатац.

ПРс₁₂<0 **на-глав-ице** прил. → наглавце.²⁴

ПРЗ₂<ПР2₇ **наглављива-ње** с гл. имен. ← наглављивати.

ПР2₇<ПР1₁₁ **наглављ-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← наглавити.

ПРс₁₃<0 **на-глав-ница** ж терм. одећа, цркв. део мисне одеће католичких свештеника.

ПРс₁₄<0 **на-глав-це** прил. 1. с главом надоле, на главу, главачке, стрмоглавице. 2. наврат-нанос.

ПР1₁₂<1₁₅ **над-главити**, -им пф., тр. ставити што на калуп. [+Obj (A)]

ПРс₁₅<0 **над-глављ-е** с 1. терм. архит. горњи део стуба, капител. 2. терм. намештај (нестанд.) даска кревета чело главе.

ПР2₈<ПР1₁₂ **надглављ-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← надглавити.

ПРс₁₆<0 **над-глав-ни**, -а, -о квалит. прид. који је изнад главе, узглавља.

^{пр}ПРс2₇<ПРс1₁ **о-безглав-ити**, -им пф., тр. 1. одсећи главу коме. 2. успаничити, избезумити кога. [+Obj (A)]

обезглавити се медиј. 1. остати без старешине. 2. збунити се, избезумити се.

^{пр}ПРс3₂<^{пр}ПРс2₇ **обезглављ-ен**, -а, -о гл. прид. трп. ← обезглавити.²⁵

^{пр}ПРс4₁<^{пр}ПРс3₂ **обезглављен-ост** ж деадј. имен. стање онога што је обезглављено; забуна, паника.

^{пр}ПРс3₃<^{пр}ПРс2₇ **обезглављ-е-ње** с 1. гл. имен. ← обезглавити; одсецање главе. 2. експр. уништење вођства.

^{пр}ПРс4₂<^{пр}ПРс3₄ **обезглављива-ње** с гл. имен. ← обезглављивати (се).

^{пр}ПРс3₄<^{пр}ПРс2₇ **обезглављ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј. ← обезглавити (се).

²⁴ У Речнику са квалиф. заст. и префиксално-префиксална изведеница *понаглавице* нарочито, посебно, особито.

²⁵ У Речнику овај облик није регистрован.

- ПРС1₁₇<0 **о-глав-Ø** м и ж терм. коњ. део улара или узде који се ставља животињи око главе и за који се она води.²⁶
- ПРС1₁₈<0 **о-глав-а** ж терм. коњ. → оглав.²⁷
- ПРС1₁₉<0 **о-глав-ак**, -вка м оно што се ставља око главе.²⁸
- ПРС1₂₀<0 **о-глав-ина** ж 1. оглав (1). 2. кожа с главе неке животиње.
[+2/+Posesor (poses. prid., G)]
- ПРС2₈<ПРС1₁₈ **оглав-ити**, -им пф., тр. ставити оглав.
[+Obj (A)]
- ПРС2₉<ПРС1₁₈ **оглав-ић** м дем. од оглав.²⁹
- ПРС1₁₃<2₁₇ **о-главич-ити се** (З.л.) пф., медиј. увити се у главице (о купусу).
- ПРС1₁₄<1₁₃ **од-главињати**, -ам пф., интр. 1. отићи посрћући, отетурати се. 2. отумарати, одлутати.
- ПРС1₂₁<0 **о-глављ-е** с терм. одећа (нестанд.) а. повезача, марама за главу. б. терм. накит (нестанд.) женски накит на глави.³⁰
- ПРС1₂₂<0 **о-глав-ник** м 1. оглав. 2. терм. анат. (нестанд.) мишић који омогућује покретање главе унатраг.
- ПРС1₂₃<0 **о-глав-ница** ж 1. оглав. 2. терм. спорт. (нестанд.) покривач за главу, капуљача за скијање.
- ПРС1₁₅<1₂₄ **од-главрњати**, -ам пф., интр. 1. отићи посрћући, отетурати се. 2. отумарати, одлутати.
- ПРС1₁₆<1₂ **по-главар** м *nomen agentis* онај који је на челу какве власти, главар.
- ПРС2₉<ПРС1₁₆ **поглавар-ев**, -а, -о посес. прид. који припада поглавару.
- ПРС2₁₀<ПРС1₁₆ **поглавар-ски**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на поглаваре; који је као у поглавара.

²⁶ У истом значењу са квалиф. покр. *оглавар* и *оглавица*.

Изведенице *оглав*, *оглава* и *оглавак* су синтагматског порекла, те се њихово значење изводи преко граматичког значења синтагме, односно изведеницом је именован појам којим је као објектом локализације обухваћен локализатор представљен творбеном основом.

²⁷ У Речнику под 2. а. опанци од оглавине (2). б. део чизме који је изнад средњег дела стопала, с позивањем на Вуков Рјечник. Из ове тематске скупине у Речнику са квалиф. покр. и *преглава* дрво о којем виси јарам.

²⁸ Под 2. заст. брежуљак, главица.

²⁹ Под 2. покр. предњи део самара.

³⁰ Под 2. заст. глава, главица као горњи део стуба, капитал.

- ПРЗ₃<ПР2₁₁ **поглаварств-ен**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на поглаварство.
- ПР2₁₁<ПР1₁₆ **поглавар-ство** с а. ист. поглавар са својим особљем. б. власт, управа. в. зграда у којој они уредују.³¹
- ПР1₁₇<2₅ **по-главарица** ж а. nomen agentis жена поглавар б. атриб. имен. поглаварева жена.
- ПР2₁₂<ПР1₁₆ **поглавар-чић** м дем. и пеј. од поглавар.
- ПРС1₂₄<0 **по-глав-ач** м а. јастук, узглавље. б. свитак од крпе који се носи испод терета на глави.³²
- ПР1₁₈<1₁₄ **по-главит**, -а, -о 1. а квалит. прид. главни, први, најважнији. б. који се истиче над другима, угледан, одличан, знатан. 2. (одр.) а. део титуле неких виших чиновника. б. (у имен. служби) ист. титула вишег чиновника.
- ПР2₁₃<ПР1₁₈ **поглавито** прил. а. у првом реду, понајвише. б. особито, нарочито.
- ПР2₁₄<ПР1₁₈ **поглавит-ост** ж атриб. имен. ист. титула неких виших чиновника.
- ПРС1₂₅<0 **по-глав-ица** м nomen agentis 1. поглавар, старешина. 2. старешина племена у родовској друштвеној заједници.³³
- ПРС2₁₀<ПРС1₂₆ **поглавич-ки**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на поглавице; који је као у поглавица.
- ПРС1₂₆<0 **по-глављ-е** с глава, део, одељак у књизи који чини заокружену целину.
[+Posesor (poses. prid., G)]
- ПРС1₂₇<1₁₈ **по-главн-ик** м nomen agentis поглавар, поглавица.
- ПРС1₂₈<0 **под-глав-ак**, -вка м 1. попречно дрво на огњишту или ломачи на које се стављају остала дрва, подглавњак.³⁴ 2. подглавач.
- ПРС1₂₉<0 **под-глав-ач** м јастук на који се положи глава при спавању, подглавник, узглавље.³⁵

³¹ У значењу а. и б. колективни и апсрактни вршилац радње; у значењу в. nomen loci.

³² Изведеница *поглавач* је синтагматског типа, те се њено значење изводи на основу граматичког значења синтагме, односно њом је именован појам који се као објекат локализације оријентационо одређује у односу на локализатор (основна лексема).

³³ У Речнику са квалиф. индив. и изведеница *поглавиштво*, част, достојанство према чину, положају.

³⁴ Уп. нап. уз *поглавач*.

- ПР1₁₉<1₁₅ **под-главити**, -им пф., тр. пришити потплат на обућу.
[+Obj (A)]
- ПРс1₃₀<0 **под-глављ-е** с а. уздигнути део постеље на којем се код лежања налази глава. б. јастук, узглавље.³⁶
- ПРс1₃₁<0 **под-глав-ник** м → подглавач.
- ПРс1₃₂<0 **под-глав-њак** м 1. подглавак (1). 2. подглавач.
- ^{пр}ПРЗ₄<ПР2₃ **по-заглављивати**, -ујем пф., тр. заглавити (више предмета).
[+Obj (A)]
- ^{пр}ПРс2₁₁<ПРс1₃₀ **пог-поглавље** с одељени, издвојени део поглавља у књизи.
[+Posesor (poses. prid., G)]
- ПРс1₃₃<0 **при-глав-ак**, -вка м 1. терм. анат. (нестанд.) место на нози где се пригиба стопа. 2. терм. одећа (нестанд.) а. доњи део, стопало чарапе. б. (обично мн.) врста плетене чарапе која покрива стопало до глежња.³⁷
- ПР1₂₀<1₁₅ **при-главити**, -им пф., тр. 1. утврдити, притврдити. 2. направити приглавке.
[+Obj (A)]
- ПР2₁₅<ПР1₂₀ **приглављ-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← приглавити
- ПРс2₁₂<ПРс1₃₃ **приглавч-ина** ж аугм. од приглавак.
- ПРс1₃₄<0 **про-глав-ити**, -им пф., тр. изрећи, изустити што.
[+Obj (A)]
- ПР1₂₁<1₁₅ **раз-главити**, -им пф., тр. 1. померити из лежишта оно што је углављено, расклимати; расклопити. 2. силом раширити, разврнути.
[+Obj (A)]
- разглавити се** медиј. развалити се, расклимати се; растурити се.
- ПРЗ₅<ПР2₁₆ **разглављива-ње** с гл. имен. ← разглављивати (се).
- ПР2₁₆<ПР1₂₁ **разглављ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј. ← разглавити (се).
- ПР2₁₇<ПР1₂₁ **разглављ-ен**, -а, -о гл. прид. трп. ← разглавити.³⁸

³⁵ Уп. нап. уз *поглавач*.

³⁶ Уп. нап. уз *поглавач*.

³⁷ У значењу б. и *преглавак* са квалиф. покр.

³⁸ У Речнику није регистрован гл. прид. трп.

ПРЗ₆<ПР2₁₇ **разглављен-ост** ж деадј. имен. особина, стање онога који је разглављен, онога што је разглављено; одвојеност, неповезаност.

^{np}ПРС2₁₃<ПРС1₁₈ **раз-оглавити**, -им пф., тр. ослободити оглава, улара.

[+Obj (A)]

разоглавити се медиј. а. ослободити се оглава, улара. б. експр. изгубити смислен карактер, остати без реда, система.

ПР1₂₂<I₁₅ **у-главити**, -им пф., тр. 1. а. увући, натаћи, наместити нешто да чврсто стоји, учврстити, утиснути. б. затворити, запечатити.³⁹ 2. а. споразумно утврдити, уговорити, договорити се. б. одредити, прописати, поставити. 3. а. означити, именувати. б. доказати, утврдити.

[+Obj (A)]

углавити се рефл. 1. увући се, утврдити се, наместити се. 2. углавити (2.а).⁴⁰

ПР2₁₈<ПР1₂₂ **углавље-ње** с уговор; договор, погодба.⁴¹

ПРЗ₇<ПР2₁₉ **углављива-ње** с гл. имен. ← углављивати (се).

ПР2₁₉<ПР1₂₂ **углавље-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рефл. ← углавити се.

ПР1₂₃<2₁₇ **у-главичити се** (3.л.) пф., медиј. увити се у главицу, добити облик главице.

ПР1₂₄<I₁₈ **у-главн-ом** прил. 1. у већини случајева, најчешће; највећим делом, претежно. 2. у главним цртама, укратко.

ПРС1₃₅<0 **уз-глав-ак**, -вка м → узглавље.⁴²

ПРС1₃₆<0 **уз-глав-ица** ж 1. узглавље. 2. узглавница (3).

ПРС1₃₇<0 **уз-главље-е** с јастук (1).

ПРС1₃₈<0 **уз-главље-ач** м → узглавље.

ПРС1₃₉<0 **уз-глав-ник** м јастук.

ПРС1₄₀<0 **уз-глав-ница** ж 1. узглавље. 2. горњи део, горња табла кревета уз коју лежи глава.⁴³

³⁹ У Речнику под в. заокренути, заћи.

⁴⁰ У Речнику са квалиф. покр. девербал *углава* м уговор, договор, закључење, и *углавље* с квалиф. необ. погодба, услов.

⁴¹ Ова девербална изведеница од перф. гл. има резултативно значење.

⁴² Све именичке изведенице са преф. уз- су синтагматског порекла, што значи да се њихово значење изводи из односа објекта локализације (дериват) и локализатора (лексема која је носилац творбене основе).

Прс₁₄₁<0 уз-глав-це прил. наглавце (1).

С₁<0 **банд-о-глав-Ø**,-а, -о квалит. прид. тврдоглав, настран.⁴⁴

С₂<С₁ **бандоглав-ац**, -вца м атриб. имен. бандоглавко,
бандоглав човек.

С₂<С₁ **бандоглав-ица** ж атриб. имен. бандоглава женска особа.

С₂<С₁ **бандоглаво** прил. тврдоглаво.

С₂<С₁ **бандоглав-ост** ж деадј. имен. особина онога који је
бандоглав, тврдоглавост, настраност.

С₁<0 **бат-о-глав-ица** ж терм. зоол. врста патке *Clangula glaucion*.

С₁<0 **бел-о-глав-Ø**, -а, -о ијек. **бјелоглав** квалит. прид. који има
белу главу, односно светлу косу или бело крзно или перје.⁴⁵

С₁<0 **бућ-о-глав-Ø**, -а, -о = *бућеглав* квалит. прид. који има бућ,
ћубу на глави.⁴⁶

С₂<С₁ **бућоглав-ац**, -вца м атриб. имен. бућоглав човек.

С₁<0 **ватр-о-глав-Ø**,-а, -о квалит. прид. који има на глави перје
ватрене боје.

С₁<0 **вез-о-глав-а** ж терм. одећа (нестанд.) женска марама за
главу, повезача.⁴⁷

С₂<С₁ **везоглав-ка** ж терм. одећа (нестанд.) женска марама за
главу, повезача.

⁴³ У Речнику под 3. покр. знак, обележје на гробу изнад покојникове главе, надгробни споменик.

⁴⁴ Са -глав као другим делом сложенице и: *злоглав* покр. а. тврдоглав, јогунаст. б. који је луде главе, луд; *климоглав* м шаљ. поздрав поклоном главе, а одатле и *климоглавац* м ков.; *псноглав* = *пљосноглав* онај који је псноне главе, *псноглавац* м зоол. = *пљосноглавац*, врста великог пужа без љуштуре који има пснону главу *Tethys*; *смртоглав* индив. необично јак, силан; *суровоглав* необ. упоран, тврд, суров; *чичоглав* који је чупаве, кудраве косе (као да је пуна чичака).

⁴⁵ У Речнику са квалиф. покр. и гл. *забелоглавити се* ијек. *забјелоглавити се*: 1. повезати главу белом марамом; удати се. 2. оседети.

⁴⁶ У Речнику под 2. који има велику главу попут буће или бундеве, са потврдом из Шеное, али *бућа* у том значењу није забележена (*бућ* = ћуба и *бућа* = бундева не припадају истом деривационом гнезду).

⁴⁷ Значење ове лексеме одговара граматичком односу између првог (глаголског) и другог (објекатског) дела.

- C1₇<0 **виј-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који извија главом; жив, немиран (о животињама). 2. лакомислен, ветропираст, вртоглав; обестан, самовољан (о људима).⁴⁸
- C2₇<C1₇ **вијоглав-ка** ж 1. терм. зоол. птица из реда пузачица. 2. атриб. имен. вијоглава женска особа.⁴⁹
- C2₈<C1₇ **вијоглаво** прил. на вијоглав начин.
- C2₉<C1₇ **вијоглав-ост** ж деадј. имен. својство или особина онога који је вијоглав.⁵⁰
- C1₈<0 **воден-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има водену главу, слабоуман.
- C2₁₀<C1₈ **воденоглаво** прил. блесаво, глупо.
- C1₉<0 **вод-о-глав-ац**, -вца м nomen agentis онај који болује од водоглавости.⁵¹
- C1₁₀<0 **вод-о-глав-ост** ж терм. мед. нагомилавање воде у глави hydrocephalia.
- C1₁₁<0 **врто-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који изазива вртоглавицу (1); који оставља јак утисак (брзином, јачином). 2. који себи нешто уврти у главу, хировит, бесан.
- C2₁₁<C1₁₁ **вртоглав-ати**, -ам импф., медиј. → вртоглавити.
- C2₁₂<C1₁₁ **вртоглав-ац**, -вца м 1. nomen agentis i atrib. вртоглав, умишљен, уображен човек, ветропир. 2. вијоглавка (1).
- C3₁<C2₁₂ **вртоглавч-ев**, -а, -о посес. прид. који припада вртоглавцу.
- C2₁₃<C1₁₁ **вртоглав-ињати**, -ам импф., интр. смушено ходати, ићи без правог циља.
- C2₁₄<C1₁₁ **вртоглав-ити**, -им импф., медиј. поступати, владати се као вртоглавац (1), лудовати.

⁴⁸ Са гл. делом као првим и сложеница *болиглава* бот. 1. турчинак. 2. кукута. 3. трубељика. 4. олеандер; а са квалиф. пеј. а не и индив. и *шумиглавић* сметењак; будала.

⁴⁹ С квалиф. покр. и *вијоглава*.

⁵⁰ У Речнику и глагол *завијоглавити*, осетити вртоглавицу, са потврдом из Ћипика.

⁵¹ Лексеме *водоглавац* и *водоглавест* су заправо 1-степени деривати незабележене лексеме *водоглав*, у том случају се лексема *водоглавац* може третирати и као атрибутивна имен.

C2₁₅<C1₁₁ **вртоглав-ица** ж 1. терм. мед. стање организма у коме се губи осећање равнотеже и при коме се чини да се све врти, љуља. 2. експр. претеран занос, луда занесеност. 3. *nomen agentis* i attrib. женска особа која је вртоглава, која лудује. 4. терм. вет. врста коњске и овчије болести.⁵²

C2₁₆<C1₁₁ **вртоглав-ка** ж терм. зоол. → вијоглавка (1).

C2₁₇<C1₁₁ **вртоглаво** прил. 1. на вртоглав начин, од чега се у глави врти, претерано брзо. 2. лудо, тврдоглаво, упорно.

C2₁₈<C1₁₁ **вртоглав-ост** ж деадј. имен. својство или стање онога који је вртоглав и онога што је вртоглаво.

C2₁₉<C1₁₁ **вртоглав-ство** с деадј. имен. → вртоглавост.

C1₁₂<C1₁₈ **главн-о-командујући**, -ега м терм. војн. врховни командант.

C1₁₃<0 **глав-о-бол-ан**, -лна, -лно квалит. прид. који ствара, причињава главобољу.⁵³

C1₁₄<0 **глав-о-бољ-а** ж 1. терм. мед. бол у глави, у деловима главе. 2. а. брига. б. оно што задаје бригу. 3. терм. бот. кукута.⁵⁴

C2₂₀<C1₁₄ **главобољ-ан**, -љна, -љно квалит. прид. 1. који има болове у глави; који пати од главобоље. 2. главоболан.

C3₂<C2₂₀ **главобољно** прил. на начин који изазива главобољу, мучно.⁵⁵

C1₁₅<0 **глав-о-ног-Ø** м терм. зоол. → главоножац.

C2₂₁<C1₁₅ **глав-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. морски мекушац са крацима који хватају плен из реда *Cephalopoda*.

C1₁₆<0 **глав-о-сек-Ø**¹ м ијек. **главосјек** а. деверб. имен. сечење главе. б. *nomen instr.* оно чиме се сече глава. в. *nomen loci* место где се сече глава.

C1₁₇<0 **глав-о-сек-Ø**² м ијек. **главосјек** *nomen agentis* онај који сече главу, крвник.

⁵² У Речнику под 4. фиг. брз, нагао развој догађаја и збивања.

⁵³ Са *главо-* као првим делом сложенице и *главокрет* м ков. покрет главом (као војнички поздрав); *главотрупан* индив. који има само главу и труп (без удова).

⁵⁴ Са квалиф. покр. и *главобол*, а са квалиф. необ. дериват *главобоље* с оно од чега боли глава, којима се може прикључити и гл. *главобољити*, бринути, лупати главу, мислити; *главобољка* ж бот. покр. буника.

⁵⁵ На основу значења 2. прид. *главобољан* овај прил. би се могао извести преко њега.

- C2₂₂<C1₁₇ **главосек-овић** м ијек. **главосјековић** nomen agentis, експр. онај који сече главу, крвник.
- C2₂₃<C1₁₇ **главосеч-а** ж ијек. **главосјеча** 1. nomen agentis онај који сече главу. 2. деверб. имен. одсецање, скидање главе.
- C2₂₄<C1₁₆ **главосече-ње** с ијек. **главосјечење** → главосек² (а).⁵⁶
- C2₂₅<C1₁₆ **главосеч-ни**, -а, -о ијек. **главосјечни** релац. и квалит. прид. који се односи на главосек¹.
- C1₁₈<0 **гол-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који је непокривене главе, који је без капе или шешира, без мараме. 2. експр. а. оголео, огољен, који је без лишћа (о биљци). б. који је без звона (о цркви).
- C2₂₆<C1₁₈ **гологлав-ац**, -вца м атриб. имен. онај који је голе главе; експр. сиромах.
- C2₂₇<C1₁₈ **гологлав-ица** ж терм. бот. маслачак.
- C2₂₈<C1₁₈ **гологлаво** прил. непокривене главе.⁵⁷
- C2₂₉<C1₁₈ **гологлав-ост** ж деадј. имен. стање онога који је гологлав.
- C1₁₉<0 **дво-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има две главе.
- C2₃₀<C1₁₉ **двоглав-ац**, -вца м атриб. имен. онај који има две главе, који је двоглав.⁵⁸
- C1₂₀<0 **двој-е-глав-Ø**, -а, -о → двоглав.
- C1₂₁<1₁ **двој-е-глав-ан**, -вна, -вно → двоглав.
- C1₂₂<0 **дебел-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који има дебелу главу. 2. будаласт.
- C2₃₁<C1₂₂ **дебелоглав-ац**, -вца м атриб. имен. онај који има дебелу главу.
- C2₃₂<C1₂₂ **дебелоглав-ка** ж терм. бот. (нестанд.) висибоба.
- C1₂₃<0 **дуг-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дугу, издужену главу.

⁵⁶ Ова имен. има творбена обележја гл. имен., међутим гл. *главосећи* није регистрован у Речнику.

⁵⁷ У Речнику са квалиф. покр. и *гологлавке*.

⁵⁸ Са *-главац* као другим делом сложенице и: *облакоглавац* ков. онај који је с главом у облацима, занесењак; *облоглавац* ист. припадник, присталица парламента у енглеској револуцији у 17. в. (који су шишали главу округло); *салоглавац* човек којему је глава у самом салу; *полуглавац* 1. покр. онај који плаћа половину данка. 2. зоол. в. пуноглавац.

- C1₂₄<0 **жут-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има жуту главу односно светлу косу.
- ^{pp}C3₃<C2₁₄ **за-вртоглавити**, -им пф., медиј. добити вртоглавицу; почети лудовати, полудети.
- C1₂₅<0 **злат-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има главу златне боје односно косу боје злата.
- C1₂₆<0 **злат-о-глав-Ø** м терм. бот. биљка из пор. љиљана *Asphodelinae lutea*.
- C2₃₃<C1₂₆ **златоглав-ка** ж терм. бот. → златоглав.
- C1₂₇<0 **змиј-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има главу као змија.⁵⁹
- C2₃₄<C1₂₇ **змијоглав-ка** ж терм. бот. козлац.
- C1₂₈<0 **једн-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има једну главу.⁶⁰
- C1₂₉<0 **кратк-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има кратку главу.
- C2₃₅<C1₂₉ **краткоглав-ац**, -вца м терм. биол. онај који има кратку лобању *brachycephalus*.
- C2₃₆<C1₂₉ **краткоглав-ост** ж деадј. имен. својство или стање онога који је краткоглав.
- C1₃₀<0 **крив-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који главу држи накриво.
- C1₃₁<0 **крупн-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има крупну главу.
- C1₃₂<0 **луд-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. луд, настран.
- C1₃₃<0 **мек-о-глав-ница** ж терм. бот. биљка из пор. главочика *Jurinea mollis*.
- C1₃₄<0 **мног-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има много глава.
- C1₃₅<0 **мрк-о-глав-ац**, -вца м терм. бот. биљка из пор. каћуна *Nigritella*.
- C1₃₆<0 **мртв-о-глав-ац**, -вца м терм. зоол. велики ноћни лептир са шаром у виду мртвачке главе на леђној страни, мртвачка глава.
- C1₃₇<0 **мртв-о-глав-ице** прил. као без главе, безумно, лудо.
- ^{pp}C3₄<C2₁₄ **о-вртоглавити**, -им пф., медиј. добити вртоглавицу.
- ^{pp}C2₃₇<C1₅₄ **о-стрмоглавити**, -им пф., тр. ставити у стрмоглав положај, с главом надоле.
[+Obj (A)]

⁵⁹ У Речнику са квалиф. индив. и имен. *змијоглав* човек са змијском главом.

⁶⁰ У Речнику са квалиф. заст. и имен. *једноглавац*, у значењу онај који се одвојио од задруге и живи сам са својом породицом.

- C1₃₈<0 **пас-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. зао, opak.
 C1₃₉<0 **пас-о-глав-Ø** м атриб. имен. → пасоглавац.
 C2₃₈<C1₃₈ **пасоглав-ац**, -вца м атриб. имен. зао, opak човек.
 C2₃₉<C1₃₈ **пасоглав-ица** ж атриб. имен. зла, опака жена.
^{mp}C3₅<C2₁₄ **по-вртоглавити**, -им пф., медиј. постати вртоглав,
 помахнитати.
 C1₄₀<0 **празн-о-глав-Ø** м атриб. имен. → празноглавац.
 C1₄₁<0 **празн-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је празне главе,
 умно ограничен.
 C2₄₀<C1₄₁ **празноглав-ац**, -вца м атриб. имен. онај који је празне
 главе, човек умно ограничен.⁶¹
 C2₄₁<C1₄₁ **празноглав-ица** ж и м атриб. имен. празноглава особа.
 C2₄₂<C1₄₁ **празноглав-ост** ж деадј. имен. својство, особина онога
 који је празноглав.
 C1₄₂<0 **риђ-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. риђокос.
 C2₄₃<C1₄₂ **риђоглав-ац**, -вца м атриб. имен. риђокос човек.
 C1₄₃<0 **сам-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. својеглав, самовољан.
 2. који живи као самац.
 C2₄₄<C1₄₃ **самоглав-ац**, -вца м атриб. имен. 1. својеглав, тврдоглав
 човек, тврдоглавац. 2. човек нежења, самац.
 C1₄₄<0 **своје-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. тврдоглав, самовољан.
 C2₄₅<C1₄₄ **својеглав-ац**, -вца м атриб. имен. својеглав, тврдоглав
 човек.
 C2₄₆<C1₄₄ **својеглав-ица** ж атриб. имен. својеглава, тврдоглава
 жена.
 C2₄₇<C1₄₄ **својеглаво** прил. на свој начин, тврдоглаво.
 C2₄₈<C1₄₄ **својеглав-ост** ж деадј. имен. особина онога који је
 својеглав, тврдоглавост.
 C2₄₉<C1₄₄ **својеглав-ство** с деадј. имен. → својеглавост.
 C1₄₅<0 **седм-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има седам глава.
 C1₄₆<0 **сед-о-глав-Ø**, -а, -о ијек. **сједоглав** квалит. прид. који има
 седу косу.
 C2₅₀<C1₄₆ **седоглав-ац**, -вца м ијек. **сједоглавац** атриб. имен.
 седоглав човек.
 C1₄₇<0 **сем-е-глав-ац**, -вца м ијек. **сјемеглавац** терм. физиол.
 мушка полна ћелија, сперматозоид.

⁶¹ У Речнику са квалиф. необ. и *празноглавић*.

- C1₄₈<0 **семен-о-глав-ац**, -вца м.ијек. **сјеменоглавац** терм. физиол.
→ семеглавац.
- C1₄₉<0 **сив-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има сиву главу
односно косу.
- C1₅₀<0 **ситн-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има ситну главу.
- C2₅₁<C1₅₀ **ситноглав-ац**, -вца м атриб имен. онај који је ситноглав.
- C1₅₁<0 **смеђ-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има смеђу главу
односно косу или перје смеђе боје.⁶²
- C1₅₂<0 **сребр-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има седу косу.
- C1₅₃<0 **сто-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има сто или много
глава.
- C2₅₂<C1₅₄ **стрм-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. а. који пада, лети с
главом на доле, главачке. б. који се нагло спушта, који брзо тече
(о води).⁶³
- C2₅₃<C1₅₄ **стрмоглав-Ø** прил. → стрмоглавице.
- C1₅₄<0 **стрм-о глав-ити**, -им пф., тр. бацити (некога) с главом на
доле, стрмоглавице.⁶⁴
[+Obj (A)]
- стрмоглавити се** интр. а. пасти главом на доле, наглавце,
стрмоглавце. б. скочити главачке, стрмоглавце.
- C2₅₄<C1₅₄ **стрмоглављ-ивати (се)** импф. и итер., тр/интр. ←
стрмоглавити се.
- C2₅₅<C1₅₄ **стрмоглав-ице** прил. → стрмоглавце.
- C2₅₆<C1₅₄ **стрмоглав-ке** прил. → стрмоглавце.
- C3₆<C2₅₂ **стрмоглаво** прил. → стрмоглавце.
- C2₅₇<C1₅₄ **стрмоглав-це** прил. 1. а. с главом на доле, на главу,
главачке. б. равно, окомито доле. 2. а. наопако, зло, рђаво. б.
нагло, одмах, одједном; брзо, журно, наврат-нанос, наглавце (2).
- C1₅₅<0 **танк-о-глав-ац**, -вца м терм. зоол. обла глиста кончастог
тела *Trichocephalus dispar*.

⁶² Одредница није дефинисана, уз њу стоји само: об. у изразу:
смеђоглави суп зоол. суп смеђе главе *Vultur monachus*.

⁶³ У Речнику са квалиф. неол. и *стрмоглавац*, онај који скаче стрмо-
главо.

⁶⁴ У Речнику под 2. а. стрмоглавити се (б). б. пасти, срушити се, сурвати
се у дубину.

- C1₅₆<0 **тврд-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који упорно остаје при свом, који не уважава никакве разлоге и доказе сем својих, својеглав. 2. непокоран, непослушан.
- C2₅₈<C1₅₆ **тврдоглав-ац**, -вца м I. атриб. имен. тврдоглав човек. 2. терм. зоол. инсекат врсте тврдокрилаца, корњаша Anobiidae.
- C2₅₉<C1₅₆ **тврдоглав-ити се**, -им импф., медиј. тврдоглаво се понашати, тврдоглаво поступати, тврдоглаво, упорно остајати при своме (мишљењу, одлуци).⁶⁵
- C2₆₀<C1₅₆ **тврдоглав-ица** ж и м атриб. имен. тврдоглава особа; тврдоглава жена.
- C2₆₁<C1₅₆ **тврдоглав-ка** ж атриб. имен. тврдоглава женска особа.
- C2₆₂<C1₅₆ **тврдоглав-ко** м атриб. имен. → тврдоглавац.
- C2₆₃<C1₅₆ **тврдоглављ-е** с деадј. имен. → тврдоглавост.
- C2₆₄<C1₅₆ **тврдоглаво** прил. на тврдоглав начин, испољавајући тврдоглавост, врло упорно, непопустљиво, задрто.
- C2₆₅<C1₅₆ **тврдоглав-ост** ж деадј. имен. особина и држање онога који је тврдоглав, крајња непопустљивост, својеглавост, упорност; тврдоглав поступак.
- C2₆₆<C1₅₆ **тврдоглав-ство** с деадј. имен. → тврдоглавост.
- C1₅₇<0 **тро-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има три главе.
- C1₅₈<0 **туп-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који тешко схвата, ограничен, тупав.
- C2₆₇<C1₅₈ **тупоглав-аст**, -а, -о квалит. прид. тупоглав, будаласт.
- C2₆₈<C1₅₈ **тупоглав-ац**, -вца м атриб. имен. тупоглава мушка особа.
- C2₆₉<C1₅₈ **тупоглав-ица** ж атриб. имен. тупоглава женска особа.
- C2₇₀<C1₅₈ **тупоглав-ка** ж атриб. имен. → тупоглавица.
- C2₇₁<C1₅₈ **тупоглаво** прил. на тупоглав начин, будаласто, тврдоглаво.
- C2₇₂<C1₅₈ **тупоглав-ост** ж деадј. имен. особина онога који је тупоглав.
- C1₅₉<0 **уск-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има уску главу.
- C2₇₃<C1₅₉ **ускоглав-ост** ж деадј. имен. својство, стање онога који је уске главе.
- C1₆₀<0 **црвен-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црвену главу (обично о инсекту).

⁶⁵ У Речнику с квалиф. необ. и *отврдоглавити*, а. учинити тврдоглавим. б. постати тврдоглав; и *устврдоглавити се*, постати тврдоглав.

- C2₇₄<C1₆₀ **црвеноглав-ац**, -вца м терм. зоол. а. инсект црвене главе *Erythrocephalus*. б. чешљугар; птица црвене главе уопште.
- C2₇₅<C1₆₀ **црвеноглав-ка** ж терм. зоол. птица црвене главе.
- C1₆₁<0 **црн-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црну главу односно косу или перје на глави.
- C1₆₂<0 **црн-о-глав-Ø** м 1. црноглавка (1).⁶⁶ 2. терм. бот. горешник.
- C2₇₆<C1₆₁ **црноглав-ац**, -вца м 1. црноглавка (1). 2. терм. бот. а. кукурек. б. горешник.
- C2₇₇<C1₆₁ **црноглав-ица** ж 1. црноглавка (1). 2. терм. вет. болест кокошака и ћурака од које им поцрни глава.
- C2₇₈<C1₆₁ **црноглав-ка** ж 1. терм. зоол. птица црне главе *Sylvia atricapilla*.⁶⁷
- C1₆₃<0 **четвер-о-глав-Ø**, -а, -о = *четвороглав* квалит. прид. који има четири главе.
- C1₆₄<0 **шарен-о-глав-Ø**, -а,-о квалит. прид. који има шарену главу.
- C1₆₅<0 **шиљ-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има шиљату главу.
- C2₇₉<C1₆₅ **шиљоглав-ка** ж терм. зоол. врста риба подразреда хрскавичњака у који спадају ајкуле шиљоусте *Selachia Plagiostomata*.
- C1₆₆<0 **шупљ-о-глав-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је слабе памети, умно ограничен, празноглав, глуп.
- C2₈₀<C1₆₆ **шупљоглав-ац**, -вца м атриб. имен. шупљоглав човек, празноглавац.

(Б. Д.)

⁶⁶ У Речнику са квалиф. покр. и *црноглавак*.

⁶⁷ У Речнику под 2. агр. покр. пшеница црна класа.

Табела 2⁶⁸

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	22	5	2	5
2-степени	17	7		5
3-степени	3	2		
ПР1	2	3	2	17
ПР2	7	4	1	7
ПР3	5	1		
^{np} ПР3				1
ПРс1	31	4	4	2
ПРс2	6	2	1	1
^{np} ПРс2	1			2
^{np} ПРс3	1	1		2
^{np} ПРс4	2			
С1	19	45	1	1
С2	58	4	12	5
^{np} С2				1
С3		1	2	
^{np} С3				3

⁶⁸ Табела 1 није дата из техничких разлога.

СДГ: грло¹ТО₁: грл- ТО₂: гро-

0 грло с 1. ^{терм. анат.} предња страна врата. 2. а. ^{терм. анат.} ждреона дупља с горњим делом гркљана и једњаком. б. експр. глас. 2. партик. животиња (обично домаћа); ретко особа. 3. а. грлић (1. и 2). б. сужени део чарапе. 4. а. свршетак, излаз долине, понора, јаме, бунара; уски део потока, сужено место у току воде где се хвата риба. б. ждрело вулкана, кратер.²
[+Posesor (poses. prid., G)]

¹ Према Скоку деривати имен. *грло* су прид. на -њн *грлан*, поименичен са -ица *гроница* (поред *гароница* и *гароњица*), са -овница и -еница *гаровница*, *гаромница*, *гареница*, са -ица и девокализацијом *р_гроница*, са -ик *гроник*, одатле аугментатив *грончина* и денонимал *огрончати се*. Од ове творбене основе изводе се и прид. на -ен *грлен*, -ат *грлат*, -јат *грљат*, на -јаст (с позивањем на Вука), *загрљаст* (дуња). (У Речнику са квалиф. индив. и *загрљаст*, -а, -о обао, пуначак, који се истиче облинама.) Деминутиви на -це *гроце*, -ић *грлић*, -шце *грлашце*. За деминутив на -ица Скок каже да се праслов. *грлица columba turtur* према чеш. *hrdlička* “može tumačiti i kao izvedenica od onomatopeje”. Од имен. образовања Скок наводи још на -ък *грљак*, на -авица = -овица *грлавица* = *грловица*, у значењу ангина, а одатле хипокористик *грла*, а поред њега и *грлица* (у Речнику са квалиф. нар.), одатле деноминали *грличати*; затим на -ин, за који каже да је “zaciјelo tal. deminutivni sufiks -ino” -*грлин*, на -јача *грљача* (У Речнику са квалиф. покр. *загрљача* врста водене тикве са грлићем), на -јаш *грљаш*. Изведенице синтагматског порекла су на -ица *огрлица*, са хипокористиком *огра* и деминутив *огрица*, на -ић *огрлић*, на -ин *огрлин* поред *огрлина*, на -јач *огрљач*, на -јача *огрљача*, на -јак *огрљак*, на -јаш *огрљаш*, на -је *огрље*, на -ина *огрлина*. Сложенице су *грлобоља*, *грлолика* (поименичени прид.). Деноминали су на -ити (из-, о-, об-, при-, за-) *грлити*, одатле имен. *огрљај*, и на -а *грљати*, итератив *грљивати*, деминутив *грљукати*, поименичени гл. прид. трп. *нагрљена*. Будући да Скок каже да се праслов. *грлица columba turtur* према чеш. *hrdlička* “može tumačiti i kao izvedenica od onomatopeje”, а под одредницом *грајати* каже “od onomatopeje *gr gr* dobila je ime *grlica*”, где и даје њене изведенице, имен. *грлица* је искључена из деривационог гнезда лексеме *грло*.

² И поред тога што имен. *грло* има велик број значења, при чему су нека настала метонимијском а нека метафоричном трансформацијом, сва су сводива на то да се њом означава део неке целине.

1₁<0 **грл-ак** м → грлић.

1₂<0 **грл-анце**, -а и -ета с дем. и хип. од грло.

1₃<0 **грл-ањак**, -њка м дем. од грло.

1₄<0 **грл-ат**, -а, -о квалит. прид. а. који има јак глас. б. бучан, разметљив, наметљив.

2₁<1₄ **грлато** прил. јаким гласом, одвећ гласно.

2₂<1₄ **грлат-ост** ж деадј. имен. особина онога који је грлат.

1₅<0 **грл-аш** м терм. зоол. (нестанд.) назив за неке птице (сокола, чиопу и др.).

1₆<0 **грл-ашце**, -а и -ета с дем и хип. од грло.

1₇<0 **грл-ен**, -а, -о релац. прид. који се односи на грло, који долази из грла.

2₃<1₇ **грлено** прил. чинити што из грла.

1₈<0 **грл-ина** ж аугм. и пеј. од грло.

1₉<0 **грл-ити**, -им импф., тр. 1. обавијати рукама (око врата, грла или тела) из милоште, нежности или из љубави. 2. експр. обухватати, обузимати.

[+Obj (A)]

грлити се рецип. 1. обавијати рукама око грла једно друго. 2. а. понашати се пријатељски, волети се. б. укрштати се; сливати се.

1₁₀<0 **грл-ић** м 1. сужени горњи део боце.³ 2. горњи крај цеви пушке.⁴

1₁₁<0 **грл-овит**, -а, -о квалит. прид. грлат.

2₄<1₁₁ **грловито** прил. → грлато.

1₁₂<0 **грл-це**, -а и -ета с дем од грло.

2₅<1₉ **грђе-ње** с гл. имен. ← грлити (се).

1₁₃<0 **гро-ник** м терм. анат. (нестанд.) месо испод грла (обично код свиња).

1₁₄<0 **гро-це** с дем. и хип. од грло.

ПР1₁<1₉ **за-грлити**, -им пф., тр. грлећи обухватити рукама.⁵

[+Obj (A)]

загрлити се рецип. стегнути у загрљај један другога.

ПР2₁<ПР1₁ **загрђе-ај** м такав положај руку кад се неко загрли.⁶

³ У Речнику са квалиф. покр. и *грљак*.

⁴ Значење ове деминутивне изведенице одговара значењу (5) основне лексеме, те се стога и на њу може применити исти тип дефиниције: део – целина.

⁵ У Речнику са квалиф. покр. и *загрљуштити*.

ПР2₂<ПР1₁ **загрљ-ати (се)** -ам импф. тр/рецип. ← загрлити се.
 ПР1₂<1₉ **об-грлити**, -им пф., тр. обухватити грлећи, загрлити.
 [+Obj (A)]

обгрлити се рецип. загрлити се.

ПР2₃<ПР1₂ **обгрљ-авати (се)** -ам импф. и итер., тр/рецип. ←
 обгрлити (се).

ПР2₄<ПР1₂ **обгрљ-ивати (се)** -ујем импф. и итер., тр/рецип. ←
 обгрлити (се).

ПР2₅<ПР1₃ **огрл-ина** м терм. коњ. део хама који стоји коњу око
 врата.⁷

ПР1₃<1₉ **о-грлити**, -им пф., тр. 1. изразити љубав обухватањем
 рукама, загрлити. 2.а. раширити се на каквој површини,
 покрити са свих страна. б. овладати, обузети (о сну). 3.
 захватити у пуном обиму садржај, суштину чега.
 [+Obj (A)]

огрлити се рецип. загрлити се.

ПР2₆<ПР1₃ **огрл-ица** ж 1. терм. одећа оковратник (од кошуље,
 хаљине, блузе и сл.). 2. терм. накит украс од метала, камена и сл.
 у облику ланчића који се носи око врата, ђердан.⁸ 3. а. огрљак.
 б. огрлина. 4. круг од перја разне боје око врата неких птица.⁹

ПР3₁<ПР2₆ **огрлич-ар** м терм. зоол. 1. барска птица из пор. шљука
Ravoncella pugnaх. 2. мн. праживотиње из разреда бичаша. 3.
 род гуштера *Lacertina*.

ПР3₂<ПР2₆ **огрлич-аст**, -а, -о симил. прид. који је налик на
 огрлицу.

ПР3₃<ПР2₆ **огрлич-ити**, -им пф., тр. ставити огрлицу.
 [+Obj (A)]

⁶ У Речнику са квалиф. заст. и *огрљај*. У Речнику реч је дефинисана на
 сл. начин: обухват, захват рукама у миловању или поздрављању.

⁷ У Речнику и *огрље* с 1. огрлина. 2. покр. огрлица, ђердан. 3. необ. грло.
 За значење уп. нап. 9.

⁸ У Речнику са квалиф. покр. и *огрла* и *огрлић*.

⁹ У имен. изведеницама овог типа лексичко значење одговара синтаг-
 матском, између значења изведенице и значења творбене основе
 успоставља се однос који одговара односу између објекта локализације
 и локализатора.

ПР2₇<ПР1₃ **огрљ-ак**, -ака и -ка м 1. а. кожна огрлица на псу, телету и др. б. огрлина. 2. огрлица (2). 3. гвоздена алка, оков. 4. грлић (боце, чутуре и сл.).¹⁰

ПР2₈<ПР1₃ **огрљ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рецип. ← огрлити се.

С1₁<0 **бел-о-грл-и**, -а, -о ијек. **бјелогрли** квалит. прид. који има бело грло, врат.

С1₂<0 **грл-о-бол-ан**, -лна, -лно квалит. прид. који је болесна грла.

С1₃<0 **грл-о-бољ-а** ж терм. мед. гушобоља.

С1₄<0 **грл-о-вођ-а** м и ж помен agentis особа која предводи у певању.

С1₅<0 **грл-о-сеч-а** м ијек. **грлосјеча** помен agentis онај који коље, који сече главе (грла).

(Ј. Д.)

¹⁰ У Речнику са квалиф. покр. и *огрлин*.

Табела 1

1-степени	2-степени	ПР1	ПР2	ПР3	С1
					бел-о-грл-и, а, о грл-о-бол-ан, лна, лно грл-о-бољ-а грл-о-вођ-а грл-о-сеч-а
грл-ак					
грл-анце					
грл-ањак					
грл-ат, а, о	грлато грлат-ост				
грл-аш					
грл-ашце					
грл-ен, а, о	грлено				
грл-ина					
грл-ити	грђе-ње	за-грлити (се)	загрљ-ај загрљ-ати (се) обгрљ-авати (се) обгрљ-ивати (се)		
		об-грлити (се)			
		о-грлити (се)	огрл-ина		

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степен	10	3		1
2-степен	2		3	
ПР1				3
ПР2	4			4
ПР3	1	1		1
С1	3	2		

СДГ: груди¹ТО₁: *груд-* ТО₂: *груд-*

- 0 **груд-и** ж мн. 1. ^{терм. анат.} предњи део човечјег и животињског трупа од врата до трбуха. 2. ^{терм. анат.} дојке у жене. 3. експр. унутрашњост, дубина. 4. део мушке кошуље на прсима.²
[+Posesor (poses. prid., G)]
- 1₁<0 **груд-ат**, -а, -о квалит. прид. који је широких, великих груди, прсат.
- 2₁<1₁ **грудат-ост** ж деадј. имен. особина оног који је грудат.
- 1₂<0 **груд-ачки** прил. грудима напред, прсимице.
- 1₃<0 **груд-ашца** с мн. дем. и хип. од груди.
- 1₄<0 **груд-ићи** м мн. хип. од груди.
- 1₅<0 **груд-ни**, -а, -о 1. релац. прид. који се односи на груди.³ 2. квалит. прид. који долази из груди (о гласу, о смеху).
- 2₂<1₅ **грудн-ик** м терм. одећа → грудњак.
- 2₃<1₅ **грудн-ица** ж терм. анат. → грудњача.
- 2₄<1₅ **грудњ-ак** м 1. терм. одећа вуном или крзном постављен прслук без рукава. 2. терм. одећа прслучић којим жене придржавају груди, стезник. 3. терм. коњ. каиш на коњском хаму преко груди.
- 2₅<1₅ **грудњ-ача** ж 1. терм. анат. предња кост у грудима за коју су припета ребра, грудна кост. 2. торба везана преко груди.
- 1₆<0 **груд-оња** м атриб. имен. човек с јако развијеним грудима, с јаким грудним кошом.
- С1₁<0 **бел-о-груд-Ø**, -а, -о ијек. **бјелогруд** квалит. прид. који има беле груди.
- С1₂<0 **груд-о-бол-ан**, -лна, -лно квалит. прид. који је болестан од грудобоље, сушичав, туберкулозан.
- С2₁<С1₂ **грудоболн-ик** м атриб. имен. болесник од грудобоље.

¹ Према Скоку у деривационо гнездо лексеме *груд* улазе: придев *грудан*, поименичен са -ик и -јак *грудник*, *грудњак*, са -јача *грудњача*, и неологизам *грудоболан*. У ботаничкој терминологији, како Скок наводи, ту су *грудњака* и *груднишник* од непотврђеног *грудница*.

² У Речнику са квалиф. песн. и лексема *груд* ж.

³ У Речнику уз ову одредницу: ~ кост, ~ пршљен.

- C1₃<0 **груд-о-бољ-а** ж терм. мед. грудна болест, туберкулоза.
- C1₄<0 **груд-о-бран-Ø** м 1. бедем или ма какав заклон од непријатељске ватре. 2. тврђава за одбрану.⁴
- C2₂<C1₄ **грудобран-ски**, -а, -о релац. прид. који се односи на грудобран.
- C1₅<0 **међу-груђ-е** с терм. анат. средина груди.
- C1₆<0 **плосн-о-груд-Ø**, -а, -о = **пљосногруд -Ø**, -а, -о квалит. прид. који има плосне груди.
- C1₇<0 **плосн-о-груд-ан**, -дна, -дно → **плосногруд**.⁵
- C1₈<2₃ **сред-о-грудница** ж терм. анат. → **средогруђе**.
- C1₉<0 **сред-о-груђ-е** с терм. анат. простор у грудној дупљи између два плућна крила, mediastinum.
- C1₁₀<0 **сух-о-груд-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је сухих груди.
- C1₁₁<0 **сух-о-груд-ан**, -дна, -дно → **сухогруд**.
- C1₁₂<0 **тесн-о-груд-Ø**, -а, -о ијек. **тјесногруд** → **тесногрудан**.
- C1₁₃<0 **тесн-о-груд-ан**, -дна, -дно ијек. **тјесногрудан** квалит. прид. 1. који има тесне, уске груди. 2. експр. себичан; нетрпељив, ускогруд, искључив.
- C2₃<C1₁₃ **тесногрудно** ијек. **тјесногрудно** прил. на тесногрудан начин.
- C2₄<C1₁₃ **тесногрудн-ост** ж ијек. **тјесногрудност** деадј. имен. особина онога који је тесногрудан, онога што је тесногрудно, себичност, нетрпељивост, ускогрудост.
- C2₅<C1₁₂ **тесногрудо** ијек. **тјесногрудо** прил. → **тесногрудно**.
- C2₆<C1₁₂ **тесногруд-ост** ж ијек. **тјесногрудост** деадј. имен. → **тесногрудност**.
- C1₁₄<0 **уск-о-груд-Ø**, -а, -о → **ускогрудан**.
- C1₁₅<0 **уск-о-груд-ан**, -дна, -дно квалит. прид. 1. који има уске груди, узак грудни кош. 2. експр. који је уских, ограничених погледа.

⁴ Ова лексема би се могла дефинисати на следећи начин: оно што брани груди, предњи део чега, односно могла би се убројати у помен *agentis* у ширем смислу.

⁵ Претпостављамо независан настанак придевских сложеница са *-груд* и *-грудан* и третирамо их као 1-ступене деривате, иако би се могло претпоставити и да су придеви са *-груд* 1-ступени деривати, а са *-грудан* њихови 2-ступени деривати.

C2₇<C1₁₅ **ускогрудн-ост** ж деадј. имен. својство оног што је уског грудног коша; особина онога што је ускогрудно, ограниченост.

C2₈<C1₁₄ **ускогруд-ост** ж деадј. имен. → ускогрудност.

C1₁₆<0 **црвен-груд-Ø**, -а, -о → црвеногруд.

C1₁₇<0 **црвен-о-груд-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је црвених груди.

C1₁₈<0 **широк-о-груд-Ø**, -а, -о → широкогрудан.

C1₁₉<0 **широк-о-груд-ан**, -дна, -дно квалит. прид. који има много разумевања за друге, увиђаван, стрпљив, несебичан.

C2₉<C1₁₉ **широкогрудно** прил. на широкогрудан начин.

C2₁₀<C1₁₉ **широкогрудн-ост** ж деадј. имен. особина онога који је широкогрудан.

C2₁₁<C1₁₈ **широкогрудно** прил. → широкогрудно.

C2₁₂<C1₁₈ **широкогруд-ост** ж деадј. имен. → широкогрудност.

(Г. Ш.)

груд-о-бол-ан, лна, лно	грудоболн-ик
груд-о-бол-а	
груд-о-бран-Ø	грудобран-ски, а, о
међу-груђ-е	
плосн-о-груд-Ø, а, о	
плосн-о-груд-ан, дна,	
дно	
сред-о-груђ-е	
сух-о-груд-Ø, а, о	
сух-о-груд-ан, дна, дно	
тесн-о-груд-Ø, а, о	тесногрудо
	тесногруд-ост
	тесногрудно
тесн-о-груд-ан, дна,	
дно	
уск-о-груд-Ø, а, о	тесногрудн-ост
уско-груд-ан, дна, дно	уско-груд-ост
црвен-груд-Ø, а, о	уско-грудн-ост
црвен-о-груд-Ø, а, о	
широк-о-груд-Ø, а, о	широкогрудо
	широкогруд-ост
широк-о-груд-ан, дна,	широкогрудно

		дно	широкогрудн-ост
груд-ат, -а, -о	грудат-ост		
груд-ачки			
груд-ашца			
груд-ићи			
груд-ни, а, о	грудн-ик грудн-ица грудњ-ак грудњ-ача	сред-о-грудница	
груд-оња			

Табела 2

	именице	придеви	прилози
1-степен	3	2	1
2-степен	5		
C1	5	14	
C2	7	1	4

СДГ: гуз¹

ТО ₁ : гуз-	ТО ₂ : гуж-
------------------------	------------------------

0 гуз м терм. анат.(нестанд.) једна половина стражњице.²

1₁<0 гуж-њи, -а, -е релац. прид. који се односи на гузове.

1₂<0 гуз-а ж хип. од гузица.

1₃<0 гуз-ат, -а, -о квалит. прид. који је дебелих гузова.

1₄<0 гуз-ити се, -им импф., медиј. прегибати или извијати тело да се истури стражњица.³

1₅<0 гуз-ица ж вулг. стражњица, задњица.

1₆<0 гуз-ни, -а, -о → гужњи.

1₇<0 гуз-оња м атриб. имен. онај који има велике гузове.

С2₁<С1₁ гологуз м атриб. имен. човек голог, подераног тура; сиромах.

С1₁<0 гол-о-гуз-Ø, -а, -о квалит. прид. који је голог, подераног тура; дроњав, поцепан.

¹ Према Скоку деривати прасловенске лексеме *гуз* су: деминутиви на -ица *гузица*, и од њега *гузичица*, на -ић *гузић*, гл. *огужати се*, *огужавати се* у значењу оклевати (у Речнику са квалиф. покр.), затим *огузити се*, прид. *гузан* (одр. вид *гузни*), поименичен на -ик *гузник*, на -ин *гузичин*, поименичен на -јак *гузичњак*, на -ат *гузат*, хипокористик *гуза*, а од њега имен. ж. р. *гуза* и м.р. *гузан* = *гузоња*, *гузлеша*. Од ове творбене основе изводи се и имен. на -ара *гузара* врста крушке, апстрактна имен. на -ељ *гузељ*, затим *гузијан* према *грубијан*, од *гузица* аугментатив на -ина *гузичина*, на -етина *гузичетина*. Скок наводи и лексему *гузутла* у значењу “чељаде са дебелом стражњицом”. Изведенице синтагматског порекла од *гуз* су: *нагуске*, *догуз*, *догузац*, *нагузац*, *подгуз*, *подгуза*, *подгузичар*, *подгузичарка*, *подгузница*, *подгузијаш*, а можда и *погузијељ*; сложенице су *нагузсл(ј)ез* (уз ову лексему у Речнику квалиф. покр.), *гузобоља*, *гузобад*, *гузољубине*, *црногуз*, *пунгуза*, *пунгуз*. Деноминали су: *нагузати*, *нагузавати*, *огузати се*, (*из-*, *на-*)*гузити се*, *угузичити се*.

² Лексема *гуз* не остварује директно однос интегрални део – целина (= човек), пошто означава само један члан пара којим се као целином означава један део човечјег тела.

³ У Речнику под 2. радити пипаво.

- C2₂<C1₁ **гологуза** ж атриб. имен. она која је голог тура, ритавог одела, која је слабо одевена, сиротица.
- C2₃<C1₂ **гологуз-ан** м атриб. имен. → гологуз.
- C1₂<0 **гол-о-гуз-ан**, -зна, -зно → гологуз, -а, -о.
- C3₁<C2₃ **гологузан-ски**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на гологузане.
- C2₄<C1₁ **гологуз-је** с атриб. имен. стање онога који је гологуз; сиромаштво.
- C1₃<0 **дебел-гуз-а** ж атриб. имен.; пеј. вулг. дебелогуза жена; дебела жена уопште.
- C1₄<0 **дебел-о-гуз-Ø**, -а, -о квалит. прид.; пеј. вулг. који има дебелу стражњицу.
- C2₅<C1₄ **дебелогуза** ж → атриб. имен. дебелгуза.
- C2₆<C1₅ **масногуз** м атриб. имен. онај који радо једе масне ствари, гурман.
- C1₅<0 **масн-о-гуз-Ø**, -а, -о квалит. прид. који радо једе масне ствари.
- C2₇<C1₆ **облогуз** м атриб. имен. облогуз човек.
- C1₆<0 **обл-о-гуз-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има облук, дебелу задњицу; који воли много да једе.
- C2₈<C1₆ **облогуза** ж атриб. имен. облогуза жена.
- C1₇<0 **обл-о-гуз-ан**, -зна, -зно → облогуз, -а, -о.
- C1₈<0 **црн-о-гуз-Ø** терм. зоол. црнореп.

(В. В. и Љ. Н.)

гол-о-гуз-Ø, а, о

гол-о-гуз-ан, зна, зно
дебел-гуз-а

дебел-о-гуз-Ø, а, о
масн-о-гуз-Ø, а, о
обл-о-гуз-Ø, а, о

гологуз
гологуза
гологуз-је
гологуз-ан

дебелогуза
масногуз
облогуз
облогуза

гологузан-ски, а, о

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	3	3	1
C1	2	6	
C2	8		
C3		1	

СДГ: **длака**¹

ТО ₁ : <i>длак-</i>	ТО ₂ : <i>длач-</i>
--------------------------------	--------------------------------

0 **длака** ж 1. а ^{терм. анат.} нитасти израштај на кожи неких животиња и на деловима људског тела. б. бркови и брада. в. крзно код животиња. 2. мн. танки израштаји на епидерми биљака, маље.²
[+Posesor (Adj., G, na+L)]

1₁<0 **длак-ав**, -а, -о квалит. и матер. прид. који је пун длака, космат.³

2₁<1₁ **длакав-ити**, -им импф., медиј. постајати длакав.⁴

2₂<1₁ **длакав-ица** ж терм. зоол. врста рибе са много ситних костију.

3₁<2₁ **длакавље-ње** с гл. имен. ← длакавити (се).

2₃<1₁ **длакав-ост** ж деадј. имен. својство онога који је длакав.

1₂<0 **длак-аст**, -а, о симил. прид. који је као длака.

1₃<0 **длак-уша** ж терм. зоол. врста гусенице *Aphrodite aculeata*.

1₄<0 **длач-етина** ж аугм. и пеј. од длака.

1₅<0 **длач-(и)ји**, -а, -е посес. и фабрик. прид. који припада длаци, који је састављен од длаке.

1₆<0 **длач-ина** ж аугм. и пеј. од длака.

1₇<0 **длач-ица** ж дем. од длака.

1₈<0 **длач-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на длаку; обрастао длакама.

1₉<0 **длач-урина** ж аугм. и пеј. од длака

¹ По Скоку у деривационом гнезду лексеме *длака* су следећи деривати: *длакав*, *длакавица*, *длакавити*, *длакаст*, *длачица*, *длачина*, *длачетина*, *длачурина*, *длакар* (у Речнику са квалиф. покр.), *издлачити*, *издлачивати*, и сложеница *вукодлак*. Ова сложеница, по Скоку, управо потврђује да се првобитно значење односило само на животиње. У Речнику и сложеница *длакождер* са квалиф. индив. и пеј. у значењу “брицо, берберин”.

² У Речнику под 3. са квалиф. фиг. врста, фела, а под 4. ситна кост у риба, с позивањем на Вуков Рјечник.

³ У Речнику под 2. пун ситних, танких костију (о рибама), са потврдом из Вуковог Рјечника.

⁴ У Речнику су раздвојена значења за транз. гл. – посипати длакама, и медијал. постајати длакав. Ни за једно значење нема примера, већ се само упућује на Вуков Рјечник.

ПР₁<2₁ **о-длакавити**, -им пф., медиј. постати длакав, обрасти длакама.

С₁<0 **вук-о-длак-Ø** м 1. терм. етн. вампир. 2. атриб. имен. крволочан човек, крвопија. 3. терм. зоол. врста морске рибе, грдобина *Lophius piscatorius*.

С₂<С₁ **вукодлач-ина** м аугм. и пеј. од вукодлак.

С₂<С₁ **вукодлач-ити**, -им импф., интр. поступати као вукодлак. **вукодлачити се** медиј. претварати се у вукодлака, постајати вукодлак.

С₂<С₁ **вукодлач-ица** ж терм. етн. женска особа вукодлак.

С₂<С₁ **вукодлач-ки**, -а, -о квалит. и посес. прид. који припада вукодлацима, који се односи на вукодлаке.

С₁<0 **дуг-о-длак-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дуге длаке.⁵

С₁<0 **кратк-о-длак-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има кратку длаку.

С₁<0 **оштр-о-длак-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има оштру длаку.

^{np}С₃<С₂ **по-вукодлачити се**, -им пф., медиј. постати вукодлак, повампирити се.

(В. В.)

⁵ У Речнику нису регистроване лексеме *дугодлакост*, *краткодлакост*, *оштродлакост*.

длак-ав, а, о	длакав-ити длакав-ица длакав-ост	длакавѣ- ње	о-длакавити	дуг-о-длак- Ø, а, о кратк-о- длак-Ø, а, о оштр-о- длак-Ø, а, о	ица вукодлач- ки, а, о	
длак-аст, а, о						
длак-уша						
длац-стина						
длац-ији, а, е						

длач-ина						
длач-ица						
длач-ни, а, о						
длач-урина						

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	5	4	
2-степени	2		1
3-степени	1		
ПР1			1
С1	1	3	
С2	2	1	1
ПРС3			1

СДГ: длан¹ТО₁: длан-

0 длан м 1. терм. анат. унутрашња страна шаке. 2. терм. мере (нестанд.) дужина која одговара ширини длана.²

[/1/+Posesor (poses. prid., G); /2/ Quant + G)]

1₁<0 **длан-аст**, -а, -о симил. прид. налик на длан.

2₁<1₁ **дланасто** прил. попут длана.

1₂<0 **длан-ић** м дем. и хип. од длан.³

1₃<0 **дланом-ице** прил. дланом.

1₄<0 **длан-ски**, -а, -о релац. и посес. прид. који се односи на длан, који припада длану, длановима.

1₅<0 **длан-чина** ж аугм. и пеј. од длан.

1₆<0 **длан-чић** м дем. и хип. од длан.

ПРС1₁<0 **за-длан-ица** ж 1. терм. анат. горњи део шаке. 2. шамар.

ПРС1₂<0 **на-длан-ица** ж терм. анат. горњи део шаке.

ПРС1₃<0 **по-длан-ица** ж 1. терм. анат. унутрашња страна шаке, ширина длана. 2. терм. мере (нестанд.) дужина која одговара размаку врха палца и врха малог прста. 3. терм. зоол. врста морске рибе, златва.⁴

ПРС1₄<0 **су-длан-ица** ж 1. длан (1). 2. терм. бот. биљка из пор. штитара *Saucalis daucoides*.

С1₁<0 **длан-о-лик-Ø**, -а, -о симил. прид. налик на длан.

(М. А.)

¹ Према Скоку од творбене основе *длан-* изводе се деминутиви на *-ић*, *-чић*, *-ица*, *-ац*, *-це*: *дланић*, *дланчић*, *дланица*, *дланац*, *дланце*, аугментатив *дланчина*, префиксална изведеница *подланица*, деноминал *дланити*, а од њега префиксацијом *издланити*.

² У Речнику са квалиф. индив. *дланати* тешко радити; са квалиф. необ. префиксирани медиј. *надланати се* нарадити се длановима; са квалиф. необ. *дланити* миловати, гладити.

³ У Речнику са квалиф. покр. *дланце* с бот. калопер.

⁴ У Речнику је значење под 3. издвојено у посебној одредници.

Табела 1

1-степени	2-степени	ПРС1	С1
		за-длан-ица на-длан-ица по-длан-ица су-длан-ица	длан-о-лик-Ø, а, о
длан-аст, а, о	дланасто		
длан-ић			
дланом-ице			
длан-ски, а, о			
длан-чина			
длан-чић			

Табела 2

	именице	придеви	прилози
1-степени	3	2	1
2-степени			1
ПРС1	4		
С1		1	

СДГ: зглоб¹ТО₁: зглоб- ТО₂: зглаб-

0 зглоб м (мн. зглобови) 1. а. ^{терм. анат.} покретни саставак двеју или више костију.² 2. а. терм. бот. чланковито задебљање на стаблу биљке. б. место где се заглављују један за други делови каквог предмета. б. спој, саставак уопште.³

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 зглоб-ити, -им пф., тр. 1. спојити зглобом. 2. склопити, саставити.

[+ Obj (A)]

зглобити се медиј. спојити се, бити везан зглобом.

2₁<1₁ зглобљ-авати (се), -ам импф. и итер., тр./медиј. ← зглобити (се).

1₂<0 зглоб-ни, -а, -о релац. прид. који се односи на зглоб.⁴

2₂<1₂ зглобн-ица ж 1. терм. анат. зглобна чахура. 2. терм. техн. (нестанд.) шарка на вратима.

1₃<0 зглоб-овит, -а, -о квалит. прид. пун зглобова, чланковит.

ПР1₁<1₁ и-зглобити се, -им пф., медиј. испасти из зглоба; издвојити се.

ПР3₁< ПР2₁ разглаба-ње с гл. имен. ← разглабати.

ПР2₁<ПР1₂ разглаб-ати, -ам импф. и итер., тр/ медиј. ← разглобити; тр. експр. преопширно причати, расправљати надугачко.

ПР3₂<ПР2₁ разглаб-ач м nomen agentis онај који разглаба.

¹ Према Скоку имен. *зглоб* је поствербал од гл. *зглобити*, а он префиксирана твореница од *глабати*. С обзиром на концепцију овога речника и асоцијативну везу имен. *зглоб* и гл. *зглобити*, одредили смо се да лексему *зглоб* сматрамо основном и да пођемо од ње као творбене основе.

² У Речнику и *зглоба*, са потврдом из М. Мажуранића, и са квалиф. покр. *зглоби*, у значењу копче.

³ У Речнику и у значењу в. прелом, прекретница. г. склоп, састав; сплет, а с квалиф. покр. и *брачни пар*.

⁴ У оквиру одреднице забележене су синтагме: ~ веза, ~ чаша, ~ јабучица, ~ мазиво.

ПР₁₂<1₁ **ра-зглобити**, -им пф., тр. 1. а. извалити из зглоба, ишчашити. б. покренути, размрдати. 2. а. раставити на делове, расклопити; растурити. б. рашчланити.

[+ Obj (A)]

разглобити се медиј. 1. а. испасти из зглоба, ишчашити се. б. расклимати се, разглавити се. 2. покренути се, размрдати се.

ПР₂₂<ПР₁₂ **разглобљ-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/медиј.

← разглобити (се).

ПР₂₃<ПР₁₂ **разглобљ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј.

→ разглобљавати (се).

ПР₁₃<1₁ **у-зглобити**, -им пф., тр. 1. вратити (ишчашени део тела) у одговарајући зглоб. 2. експр. поставити на своје право место (оно што је поремећено).

[+ Obj (A)]

узглобити се медиј. спојити се у зглоб; направити, образовати зглоб.

ПР₃₃<ПР₂₄ **узглобљава-ње** с гл. имен. ← узглобљавати (се).

ПР₂₄<ПР₁₃ **узглобљ-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/медиј.

← узглобити (се).

ПР₃₄<ПР₂₅ **узглобљива-ње** с гл. имен. ← узглобљивати (се).

ПР₂₅<ПР₁₃ **узглобљ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј.

→ узглобљавати (се).

С₁₁<0 **зглоб-о-бољ-а** ж терм. мед. болест зглобова arthritis.⁵

С₁₂<0 **танк-о-зглоб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има танке зглобове.

(И. Ц.)

⁵ У Речнику и сложенице: *зглобомаз* м. ков. зглобно мазиво, масна материја која омогућује лаку покретљивост зглобова; *зглобомазница* ж анат. ков. покосница, превлака на зглобовима.

	ра-зглобити (се)	разглаб-ати	разглаба-ње
	у-зглобити (се)	разглобљ-авати (се) разглобљ-ивати (се) узглобљ-авати (се) узглобљ-ивати (се)	разглаб-ач узглобљава-ње узглобљива-ње
зглоб-ни, а, о	зглобн-ица		
зглоб-овит, а, о			

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени		2	1
2-степени	1		1
ПР1			3
ПР2			5
ПР3	4		
С1	1	1	

СДГ: зуб¹ТО₁: зуб- ТО₂: зуп-

0 **зуб** м 1. ^{терм. анат.} једна од коштаних, глеђу покривених плочица, усађених у вилице које служе за кидање и дробљење хране у устима.² 2. а. оштрији изрезак или зарезак на разним предметима, зубац. б. избочина у стени, зиду или на чему другом, у облику зуба. 3. истакнути део на окидачу и разним механизмима.

1₁<0 **зуб-а** ж атриб. имен., подр. зубата жена.³

1₂<0 **зуб-ак**, -пка м дем. и хип. од зуб.

1₃<0 **зуб-ало** с а. терм. анат. зуби. б. терм. стомат. вештачки зуби, зубна протеза.⁴

1₄<0 **зуб-ан** м 1. атриб. имен., погрд. човек с великим зубима. 2. (обично мн.) терм. зоол. врста китова. 3. терм. агр. врста кукуруза крупног зрна.⁵

2₁<1₈ **зуба-ње** с гл. имен. ← зубати (се).

1₅<0 **зуб-ар** м *nomen agentis* зубни лекар; зубни техничар.

2₂<1₅ **зубар-ев**, -а, -о и **зубаров**, -а, -о посес. прид. који припада зубару.

2₃<1₅ **зубар-ица** ж *nomen agentis* → зубарка.

¹ Према Скоку од лексеме *зуб* изводи се прид. на -ан *зубни*, префиксално-суфиксалном творбом прид. *назубан*, од синтагме *на зубу*, прид. на -њск- *зупски*, на -ат *зубат*, поименичен на -ац *зубатац*, на -ка *зубатка*; деминутиви на -ић *зубић* и на -ац *зубац*, одатле деноминал *назупчити*; аугментатив на -ерина *зуберина*; имен. на -ача *зубача*, на -ан *зубан*, према хипокористику *зуба*; имен. на -ало *зубало*; деноминали *зубати*, *зубити*, одатле *назубак*, и даље *наозубити се*; сложеница *зубобоља*.

У Речнику са квалиф. покр. и суфиксална имен. изведеница *зуберац*; са квалиф. необ. прил. префиксално-суфиксалне творбе *назупце*, сложенице *кесизуб*, *кестозуб* и са квалиф. индив. *пестозуб*, *вучјезуб*, -а, -о.

² У значењу 1. *зуб* као периферни део тела, при том не увек и видљив, по правилу не ступа у однос интегрални део – целина, односно не дефинише се преко посесора; у значењима 2. и 3, која су развијена на основу сличности, идентификација појма целине је обавезна.

³ У Речнику под 1. дрљача, са квалиф. покр.

⁴ У Речнику под 2. млински каменови, са квалиф. фиг.

⁵ У Речнику је редослед (3) па (2).

- 2₄<1₅ **зубар-ка** ж помен agentis женска особа зубар.
- 2₅<1₅ **зубар-ски**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на зубаре.
- 2₆<1₅ **зубар-ство** с а. терм. мед. зубна медицина, стоматологија. б. зубарски занат и зубарски послови.
- 1₆<0 **зуб-аст**, -а, -о симил. прид. који има облик зуба.
- 1₇<0 **зуб-ат**, -а, -о квалит. прид. 1. а. који има зубе; који има велике зубе. б. зупчаст. 2. а. који је оштар на језику, заједљив, пакостан. б. хладан, оштар, праћен мразом.⁶
- 2₇<1₇ **зубат-ак**, -тка м терм. зоол. врста пастрмке.
- 2₈<1₇ **зубат-ац**, зубаца м терм. зоол. врста морске рибе јако развијених и оштрих зуба.
- 1₈<0 **зуб-ати**, -ам импф., тр. 1. хватати, гристи зубима; жвакати. 2. задирати (у што) чим шиљатим или оштрим.⁷
[+Obj (A)]
зубати се рецип., експр. гристи се; свађати се.
- 2₉<1₇ **зубат-ка** ж онолико сена колико коњ одједном узме у уста, коњски залагај сена.⁸
- 2₁₀<1₇ **зубато** прил. оштро, јетко, пркосно.
- 2₁₁<1₇ **зубат-ост** ж деадј. имен. особина онога који је зубат (2), јеткост, оштрина.
- 1₉<0 **зуб-ац**, -пца м изрезак или зарезак у облику зуба (на разним предметима).⁹
- 1₁₀<0 **зуб-ача** ж 1. атриб. имен. зубата жена, жена с великим зубима. 2. дрљача. 3. мн. грабље.¹⁰ 4. терм. бот. врста корова, трокот.
- 3₁<2₈ **зуба-чић** м дем. од зубатац.

⁶ У Речнику од овог прид. и *зубатица* ж покр. 1. дрљача. 2. зупчаст клесарски чекић.

⁷ У Речнику под 2. покр. дрљати, влачити, а такође и *зубљати* покр. грабуљати.

⁸ Значење ове лексеме конституисано је на следећи начин: 1. значење партикуларизатора + појам који се подвргава квантификацији; 2. појам који се подвргава квантификацији у количини коју партикуларизатор одређује именује се лексемом партикуларизатором.

⁹ У Речнику под б. индив. дирка клавира или оргуља. 2. покр. палац, спица у точка. 3. покр. корчулански камен који се ставља око прозора. У вези са значењем уп. *зуб* 2. а. и нап. 2.

¹⁰ Значења 2. и 3. развила су се преко значења 2. а. лексеме *зуб*.

- 2₁₂<1₁₀ **зубач-ица** ж терм. бот. пустикара.
- 3₂<2₈ **зубач-њак** м терм. риб. рибарски прибор на који се лове зубаци.
- 1₁₁<0 **зуб-екања** ж аугм. и пеј. од зуб.
- 1₁₂<0 **зуб-ерина** ж аугм. и пеј. од зуб.
- 1₁₃<0 **зуб-ина** ж аугм. и пеј. од зуб.
- 1₁₄<0 **зуб-ити**, -им импф., тр. 1. правити зупце на чему. 2. оштрити зупце на чему. 3. дрљати.¹¹
[+Obj (A)]
- 1₁₅<0 **зуб-ић** м дем. и хип. од зуб.
- 2₁₃<1₁₆ **зубиш-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на зубиште.
- 1₁₆<0 **зуб-иште** с терм. анат. десни.
- 2₁₄<1₁₄ **зубље-ње** с гл. имен. ← зубити .
- 1₁₇<0 **зуб-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на зубе.
- 2₁₅<1₁₇ **зубн-ина** ж терм. анат. (нестанд.) зубна глеђ.
- 1₁₈<0 **зуб-овац**, -вца м терм. бот. биљка из породице главочика која се употребљава као лек од зубобоље.
- 1₁₉<0 **зуб-овина** ж терм. анат. (нестанд.) зубна кост.
- 2₁₆<1₉ **зупч-ан**, -а, -о квалит. прид. који је са зупцима, који је на зупце.
- 3₃<2₁₆ **зупчан-ик** м точак са зупцима.¹²
- 3₄<2₁₆ **зупчан-ица** ж направа на зупце и са зупчастим точковима.
- 3₅<2₁₈ **зупч-ање** с гл. имен. ← зупчати.
- 2₁₇<1₉ **зупч-аст**, -а, -о квалит. прид. а. који је на зупце; назубљен. б. зубаст.
- 2₁₈<1₉ **зупч-ати**, -ам импф., тр. а. правити зупце. б. правити рупице, рупичати. в. поништавати марке зубом.
[+Obj (A)]
- 1₂₀<0 **зуп-чић** м дем. од зуб.¹³
- ПРС 1₁<0 **бе-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је без зуба.

¹¹ У значењима 1. и 2. објекат је таутолошки; у значењу 3. у функцији објекта може се јавити имен. *ливада*, *башта*.

¹² Именице *зупчаник* и *зупчаница*, као изведенице од основе придева, значењу творбене основе додају категоријално значење именичких речи, те се њима означава артефакт типа *nomen instrumenti*.

¹³ У Речнику САНУ и дем. од *зубац*.

ПРс₁₂<0 **бе-зуб-ан**, -бна, -бно квалит. прид. → безуб.¹⁴

ПРс₂₁<ПРс₁₂ **безубн-ост** ж деадј. имен. стање оног који је безуб.

ПРс₂₂<ПРс₁₁ **безубо** прил. као безуб човек.

ПРс₂₃<ПРс₁₁ **безуб-ост** ж деадј. имен. → безубност.

ПРс₁₃<0 **за-зуб-ица** ж (обично у мн.) терм. мед. и вет. набујало запаљено ткиво десни.¹⁵

ПР₁₁<2₁₈ **за-зупчати**, -ам пф., тр. почети зупчати.

[+Obj (A)]

ПР₁₂<1₁₇ **међу-зубни**, -а, -о квалит. прид.; терм. грам. који се ствара међу зубима, интердентални.

ПР₁₃<1₁₇ **над-зубни**, -а, -о квалит. прид. који је изнад зуба.

ПР₁₄<1₁₇ **на-зубан**, -бна, -бно квалит. прид. који има зуб на кога, киван, непријатељски расположен према коме.

ПР₁₅<1₁₄ **на-зубити**, -им пф., тр. направити на чему зупце или што налик на зупце (оштре урезане ивице и сл.), изубити, изупчати.

[+Obj (A)]

ПР₂₁<ПР₁₅ **назубљ-ен**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← назубити. 2. квалит. прид. у облику зубаца, зупчаст.¹⁶

ПР₃₁<ПР₂₁ **назубљено** прил. у облику зубаца, зупчasto.

ПР₂₂<ПР₁₅ **назубљ-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← назубити.

ПР₂₃<ПР₁₆ **назупч-авати**, -ам импф. и итер., тр. ← назупчати.

ПР₁₆<2₁₈ **на-зупчати**, -ам → назубити.

ПРс₁₄<1₉ **на-зупч-ити**, -им → назубити.

ПР₁₇<1₇ **по-зубат**, -а, -о квалит. прид. који је прилично зубат, јак на речима.

ПР₁₈<1₈ **по-зубати** пф., тр. подрљати.

[+Obj (A)]

позубати се рецип. посвађати се.

ПР₁₉<1₁₄ **по-зубити**, -им → позубати.

[+Obj (A)]

ПРс₁₅<1₁₇ **по-зубн-ица** ж терм. анат. (нестанд.) зубна глеђ.

С₁₁<0 **бел-о-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има беле зубе.

С₁₂<1₁ **гвозден-зуба** ж терм. етн. страшило којим се плаше деца.

¹⁴ Дериват *безубан* могао је настати и од деривата *безуб*. Ми смо претпоставили независну деривацију једног и другог придева.

¹⁵ У Речнику и прил. *зазубичаво*, са квалиф. индив. подр.

¹⁶ У Речнику овај облик није отворен као одредница, а у Речнику САНУ јесте.

- C1₃<0 **дво-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има два зуба, два крака.¹⁷
- C2₁<C1₃ **двозуб** м терм. бот. → двозубица.
- C2₂<C1₃ **двозуб-ац**, -пца м атриб. имен. онај који има два зуба, онај који је двозуб.
- C2₃<C1₃ **двозуб-ица** ж терм. бот. биљка *Bidens tripartita*, козји рогови.
- C2₄<C1₃ **двозуц-ка** ж терм. зоол. бодљикава риба са два зуба.
- C1₄<0 **злат-о-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има златне зубе.
- C1₅<0 **зуб-о-бол-ан**, -лна, -лно квалит. прид. који пати од зубобоље, кога боле зуби.
- C2₅<C1₅ **зубоболно** прил. као у зубобољи.
- C1₆<0 **зуб-о-бољ-а** ж терм. мед. бол у зубу (у зубима), болест зуба.
- C2₆<C1₆ **зубобољ-ан**, -љна, -љно → зубоболан.
- C1₇<0 **зуб-о-лик-Ø**, -а, -о симил. прид. који има облик зуба.
- C1₈<0 **зуб-о-техничар** м помен *agentis* онај који обавља техничке послове у вези са лечењем и оправком зуба.
- C2₇<C1₈ **зуботехничар-ка** ж помен *agentis* жена зуботехничар.¹⁸
- C2₈<C1₈ **зуботехничар-ски**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на технику оправљања зуба и на зуботехничаре.
- C1₉<0 **кре-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који је без зуба или нема којег зуба. 2. експр. а. којему недостају поједини делови, комади. б. назубљен.¹⁹
- C2₉<C1₉ **кресуба** ж атриб. имен. кресуба женска особа.
- C2₁₀<C1₉ **кресуб-аст**, -а, -о → кресуб.
- C2₁₁<C1₉ **кресуб-ац**, -пца м атриб. имен. кресуб човек.
- C2₁₂<C1₉ **кресуб-ина** ж помен *loci* место у устима без зуба.
- C2₁₃<C1₉ **кресуб-ити**, -им импф., медиј. постајати кресуб.
- C2₁₄<C1₉ **кресуб-ица** 1. атриб. имен. м и ж кресуба особа. 2. ж кресубина. 3. (обично мн.) м терм. зоол. врста сисара без зуба.
- C3₁<C2₁₃ **кресубље-ње** с гл. имен. ← кресубити.
- C2₁₅<C1₉ **кресуб-ост** ж деадј. имен. стање оног који је кресуб.

¹⁷ У Речнику и изведеница *двозубље*, у значењу двозначност, алтернатива, две могућности. Иако уз њу не стоји квалиф. индив., сматрамо да се може искључити из регистра.

¹⁸ Ова одредница не постоји у Речнику.

¹⁹ Индексација ове лексеме и њених деривата извршена је на основу тога што је Скок наводи код одреднице *крзати се*. У Речнику са квалиф. индив. и *кресубача*, трошна кућа.

- C1₁₀<0 **крив-о-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има криве зубе.
- C1₁₁<0 **крљ-о-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има крљаве зубе.²⁰
- C2₁₆<C1₁₁ **крљозуб** м атриб. имен. онај који има крљаве зубе.
- C2₁₇<C1₁₁ **крљозуба** ж атриб. имен. она која има крљаве зубе.
- C1₁₂<0 **крњ-о-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има крњаве зубе, шкрбав.
- C3₂<C2₁₃ **о-крезубити** пф., медиј. постати крезуб, остати без више зуба.²¹
- C1₁₃<0 **оштр-о-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има оштре зубе.
- C1₁₄<0 **позн-о-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. коме су позно, касно израсли зуби.
- C1₁₅<0 **сто-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је са сто зуба.
- C1₁₆<0 **тро-зуб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има три зуба, три зупца, три шиљка.
- C2₁₈<C1₁₆ **трозуб** м nomen instr. трозубац (1), оруђе са три зуба, три зупца, трокраке виле.
- C2₁₉<C1₁₆ **трозуб-ац**, -пца м 1. nomen instr. трозуб. 2. терм. бот. биљка из породице Junca ginaseae.
- C2₂₀<C1₁₆ **трозуб-ица** ж терм. бот. биљка из породице трава Sieglugia.
- C2₂₁<C1₁₆ **трозуп-ка** ж терм. бот. → трозубица.
- C1₁₇<1₁₇ **уснен-о-зубни**, -а, -о квалит. прид. који се образује додиривањем доње усне са зубима.
- C1₁₈<0 **цев-о-зуб-ац**, -пца м терм. зоол. → цевозубица.
- C1₁₉<0 **цев-о-зуб-ица** ж терм. зоол. (обично мн.) животиња из реда примитивних сисара чији су зуби сложени од много цевчица које су на врху затворене.

(M. A.)

²⁰ У Речнику ова лексема није забележена.

²¹ У Речнику и *окрезубети (окрезубјети)*.

Табела 2²²

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	15	3		2
2-степени	11	5	1	1
3-степени	5			
ПР1		4		5
ПР2		1		2
ПР3			1	
ПРС1	2	2		1
ПРС2	2		1	
С1	5	14		
С2	16	3	1	1
С3	1			1

²² Табела деривационог статуса није дата из техничких разлога.

СДГ: језик¹

ТО ₁ : језик- ТО ₂ : језич-

О **језик** м 1. ^{терм. анат.} покретљив, пљоснат мишић у усној шупљини човека и виших животиња који служи као орган за укусу, за жвакање и гутање хране, а код човека помаже при стварању и извођењу гласова и говора. 2. оно што је својим обликом и употребом слично језику. 3. терм. лингв. а. систем изражавања мисли који има одређена гласовна и граматичка правила и служи као средство споразумевања међу људима. б. начин изражавања, изражајне форме, стил. в. говор и начин говора. 4. терм. семиот. начин споразумевања уопште. 5. терм. војн. онај који треба да пружи обавештење о непријатељској војсци (обично заробљеник). 5. народ.²
 [+Posesor (posesivni prid., G)]

2₁<1₂ **језика-ње** с гл. имен. ← језикати.

1₁<0 **језик-аст**, -а, -о симил. прид. налик на језик.

1₂<0 **језик-ати**, -ам импф., тр. вешто говорити.

[+Obj (A, o+L)]

2₂<1₃ **језикова-ње** с гл. имен. ← језиковати.

1₃<0 **језик-овати**, -ујем импф., тр. а. језикати. б. обећавати.

¹ По Скоку лексема *језик* има два значења: 1. део тела, и по семантичком правилу синегдохе 2. говор. Њени деривати су придев *језичан*, за који констатује да је обичнији у одређеном прид. виду (језични), са следећим дериватима: имен. *језичник*, *језичница*, *језичност*, *језичњак*, као и имен. *језичија* са тур. суфиксом -џија, прид. *језичаст*, *језичав* и *језичљив*, деминутиви *језичић* и *језичак*, аугментатив *језичина*, те деноминали *објезичити*, *језикати*, *језиковати*, *језичати се*. Од неологизама Скок помиње само имен. *језикознaнство*, као преведеницу нем. Sprachwissenschaft.

² У Речнику значења 1. и 2. дата су под I, а значења 3, 4. и 5. дата су под II. Овим поступком лексикограф је желео да одвоји значења везана за *орган* од оних везаних за *говор*. Ми тако нисмо поступили из три разлога: прво, у нашој лексикографској пракси није уобичајено да се римским бројевима одвајају удаљене семантичке реализације у једној полисемантичкој структури, друго, зато што су значења *орган* и *говор* настала метонимијском трансформацијом, па се за њих и не би могло рећи да су удаљена, и, треће, зато што се ова метонимијска трансформација јавља у више деривата из овога гнезда.

[+Obj (A / o+L / D)]

1₄<0 **језик-овни**, -а, -о → језички.

1₅<0 **језич-ав**, -а, -о квалит. прид. 1. који говори оштро, заједљиво, који радо оговара. 2. брбљив.

2₃<1₅ **језичав-ка** ж атриб. имен. → језичара.

2₄<1₅ **језичав-ост** ж деадј. имен. особина онога који је језичав.

1₆<0 **језич-ак**, -чка м дем. од језик (1. и 2).³

1₇<0 **језич-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који претерано много говори; свађљив.

1₈<0 **језич-ар** м 1. помен agentis онај који се бави језиком као науком. 2. атриб. имен. брбљивац; свађалица.

1₉<0 **језич-ара** ж атриб. имен. брбљивица, свађалица.

3₁<2₅ **језичаре-ње** с гл. имен. ← језичарити.

2₅<1₈ **језичар-ити**, -им импф., тр. много говорити, брбљати; оговарати.

[+Obj (A / o+L)]

1₁₀<0 **језич-аст**, -а, -о симил. прид. налик на језик, на језичац.

1₁₁<0 **језич-ати**, -ам → језичарити.⁴

1₁₂<0 **језич-атост**, ж терм. мед. обољење језика macroglossia.

1₁₃<0 **језич-ац**, -чца м 1. дем. од језик (1. и 2). 2. терм. бот. разне врсте трава из породице оштролиста, главочика и др. које својим обликом личе на језик.

1₁₄<0 **језич-ина** ж аугм. и пеј. од језик.⁵

1₁₅<0 **језич-ић** м дем. од језик.

1₁₆<0 **језич-ка** ж атриб. имен. → језичара.

1₁₇<0 **језич-ки**, -а, -о релац. прид. који се односи на језик (3), језични.

2₆<1₁₇ **језички** прил. у језичком, говорном смислу.

1₁₈<0 **језич-љив**, -а, -о → језичан.

1₁₉<0 **језич-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на језик (3), језички.

2₇<1₇ **језичн-ик** м атриб. имен. брбљивац.⁶

³ У Речнику под 2. фиг. и ир. *језичавост*.

⁴ У Речнику са квалиф. ков. погрд. и префиксирани гл. *надјезичити*, надговорити, надлајати.

⁵ У Речнику под 2. ж и м погрд. онај (она) која оговара, вређа језиком.

⁶ Са квалиф. заст. под 2. многобожац, безбожник.

2₈<1₇ **језичн-ица** ж 1. језичара. 2. терм. анат. језична кост испод гркљана, слична потковици os hyoides.⁷

2₉<1₇ **језичн-ост** ж деадј. имен. својство онога који је језичан.

2₁₀<1₇ **језичњ-ак** м терм. бот. здравац Rucus hypoglossum.

2₁₁<1₇ **језичњ-ача** ж 1. језичница (2). 2. терм. бот. биљка из породице Liguliflorae.

3₂<2₁₁ **језичњач-ни**, -а, -о релац. и посес. прид. који се односи на језичњачу, који припада језичњачи.

ПР1₁<1₇ **под-језични**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се налази под језиком.

ПР1₂<0 **пра-језик** м терм. лингв. заједнички језик за више различитих језика, међу собом сродних, теоријски реконструисан на основу поређења тих језика.

ПР2₁<ПР1₂ **прајезич-ки**, -а, -о релац. прид. који се односи на прајезик.

ПР2₂<ПР1₂ **прајезич-ни**, -а, -о → прајезички.⁸

С1₁<1₇ **више-језичан**, -чна, -чно квалит. прид. који је у више језика; у којему се говори више језика.

С2₁<С1₁ **вишејезичн-ост** ж деадј. имен. својство онога што је вишејезично.

С1₂<1₇ **дво-језичан**, -чна, -чно квалит. прид. који је у два језика (писан, речен).⁹

⁷ Интересантан је дериват *језичн-ица* ж 1. језичара 2. терм. анат. језична кост испод гркљана, слична потковици. Прво је значење настало по творбеном моделу: творбена основа придева *језичан* + творбени формант *-ица*. Друго је значење настало по творбеном моделу: творбена основа придева *језични* + творбени формант *-ица*. Другом би значењу одговарала индексација 2₈<1₁₉. Према нашем схватању ова су два значења део једне полисемантичке структуре јер различита значења у једну лексему повезује кохезија сема релевантних за деривациони систем коме лексема припада, а не само кохезија сема у оквиру једне лексеме.

⁸ У Речнику је овај придев регистрован у неодређеном виду: *прајезичан*.

⁹ Са бројем као првим делом сложенице у Речнику су забележене још следеће 1-ступене односно 2-ступене сложенице: *тројезичан*, -чна, -чно и *тројезички*, -а, -о, *тројезичност*, *четверојезичан*, -чна, -чно и *четворојезичан*, -чна, -чно.

- C1₃<1₁₇ **дво-језички**, -а, -о релац. прид. који се односи на два језика.
- C1₄<1₁₉ **дво-језични**, -а, -о релац. прид. који се односи на два језика.
- C2₂<C1₂ **двојезичн-ост** ж деадј. имен. својство онога што је двојезично.
- C1₅<0 **језик-о-знан-ство** с терм. лингв. → језикословље.
- C1₆<0 **језик-о-слов-Ø** м nomen agentis → језикословац.¹⁰
- C1₇<0 **језик-о-слов-ац**, -вца м nomen agentis језички стручњак, лингвист, филолог.¹¹
- C1₈<0 **језик-о-словљ-е** с терм. лингв. изучавање, проучавање језика, филологија, лингвистика.
- C2₃<C1₆ **језикослов-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на језикословље.
- C2₄<C1₇ **језик-о-словч-ев**, -а, -о посес. прид. који припада језикословцу.
- C1₉<0 **језик-о-твор-ац**, -рца м nomen agentis онај који ствара језик.

(Д. Г. П.)

¹⁰ У Речнику са квалиф. ков. и индив. јављају се следеће сложенице и њихови деривати: *језикоградитељ* м онај који изграђује језик; *језиколовац* м онај који лови, тражи у језику неправилности; *језиколовачки*, -а, -о који се односи на језиколовце; *језиконосац* м онај који у себи носи свој језик, онај који добро познаје и осећа свој језик; *требијезик* м онај који чисти језик.

¹¹ Могло би се претпоставити и да је *језикословац* изведено од *језикослов*. Нама се чини вероватнијим да су ове композите настале независно једна од друге, те смо их на тај начин и означили.

а, о
прајезич-
ни, а, о

знан-ство
језик-о-
слов-Ø
језик-о-
слов-ац
језик-о-
словљ-е
језик-о-
твод-аш

језикослов-
ни, а, о
језик-о-
словч-ев, а,
о

а, о

дво-

Табела 1

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степен	9	7		3
2-степен	9		1	1
3-степен	1	1		
ПР1	1	1		
ПР2		2		
С1	5	4		
С2	2	2		

СДГ: кичма¹

ТО: кичм-

0 кичма ж 1. терм. анат. коштани стуб састављен од пршљенова, који чини средину костура код човека и виших животиња, *columna vertebralis*. 2. експр. оно што даје чврстоћу нечему, оно на чему почива снага нечега.

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 кичм-ен, -а, -о квалит. прид. а. који има кичму. б. експр. чврст, одлучан.

1₂<0 кичм-ени, -а, -о релат. прид. који се односи на кичму.²

2₁<1₂ кичмен-ица ж терм. анат. → кичма.³

2₂<1₂ кичмен-ост ж деадј. имен., експр. својство онога који је јаке кичме, који је одлучан и упоран.

2₃<1₁ кичмењ-ак м терм. зоол. ред животиња који има кичму, *Vertebrata*.

2₄<1₁ кичмењ-ача ж терм. анат. → кичма.

ПР1₁<1₁ бес-кичмен, -а, -о квалит. прид. а. који је без кичме. б. који је без свога става, бескарактеран.

ПР1₂<2₂ бес-кичменост ж деадј. имен. а. особина онога који је без кичме, бескичмењаштво. б. бескарактерност, полтронство.

ПР1₃<2₃ бес-кичмењак м 1. терм. зоол. животиња које немају кичму. 2. атриб. имен., експр. бескарактеран човек.

ПР2₁<ПР1₃ бескичмењаш-тво с деадј. имен. → бескичменост.

(Г. Ш.)

¹ Скок наводи ове деривате: *кичмен*, *кичменица*, *кичмењача*, *кичмењак*.

² У оквиру ове одреднице синтагме: ~ можда, ~ повреда.

³ Код деривата *кичменица* и *кичмењача* могућа је и сегментација: *кичменица* и *кичм-ењача*, што би значило да су то 1-степени деривати; на овакву сегментацију упућивало би и значење. Одлучили смо се за 2-степени статус ових деривата зато што су творбени форманти *-еница* и *-ењача* (исп. *тиквењача*) веома ретки што примери из Речника САНУ и РЈА упућују да ове лексеме могу значити и *средњи део тела са кичмом*.

Табела 1

1-степени	2-степени	ПР1	ПР2
кичм-ен, а, о	кичмен-ица	бес-кичмен, а, о	
	кичмен-ост кичмењ-ак кичмењ-ача	бес-кичменост бес-кичмењак	бескичмења <u>ш</u> -тво
кичм-ени, а, о			

Табела 2

	именице	придеви
1-степени		2
2-степени	4	
ПР1	2	1
ПР2	1	

СДГ: **кожа**¹ТО₁: *кож-*

0 **кожа** ж 1. терм. анат. а. спољни омотач човечјег или животињског тела. б. такав омотач скинут са животиње, с длаком или индустријски прерађен.² 2. спољни покривач нечега. 3. експр. (често у вези с атрибутом свој, властит) живот, положај, безбедност, имање.

[+Posesor (poses. prid., G, па+L)]

1₁<0 **кож-ан**, -жна, -жно → кожни.³

1₂<0 **кож-ар** м 1. nomen agentis онај који прерађује или продаје кожу.⁴ 2. терм. зоол. врста инсекта дугачких ногу *Carabus cogiaceus*.

1₃<0 **кож-ара** ж 1.а. nomen loci радионица за прераду кожа и продавница кожа. 2. терм. агр. врста јабука са плодом храпаве, тврде и дебеле коре.

2₁<1₂ **кожар-ац**, -рца м nomen agentis кожарски радник.⁵

¹Према Скоку у деривационом гнезду лексеме *кожа* су прид. на -ан *кожан* (одређени вид *кожни*), -ен *кожен*, -ат *кожнат*, -аст *кожаст*, -еван *кожеван*, деминутив *кожица* и аугментатив *кожина*, деноминали *поткожити се*, аналогјом према *смежурати*, пф. *скожурати* и импф. *скожуравати*, а одатле прид. *кожураст*, деминутиви *кожурак* и *кожурица*, аугментатив *кожурина*; имен. *кожар*, с прид. на -ев/-ов и -ски, и имен. *кожарница*, *кожарија*, *кожарство*, *кожарка*, *кожун*, са деминутивима *кожунак* и *кожунчић* и аугментативом *кожунчина*. Од *кожух* су деминутиви *кожушак*, *кожушић*, *кожушчић*, *кожушче*, *кожухче*, аугментатив *кожушина*, радна имен. *кожухар*, с прид. на -ев / -ов и -ски, именица *кожухарица*. За лексему *кожмурка* (љуска од биљних плодова) Скок каже да се не зна да ли је изведеница или сложеница. Од сложеница он помиње *кождер* у значењу: 1. човек, 2. ветар, 3. време.

² У Речнику са квалиф. покр. и лексема *кожина* у значењу *кожа*. Од основе *кож-* са суфиксом -урак *кожурак* м чапура свилене бубе. Као други део сложенице -*кожа* у: *стокожа* биљка *Lonicera alpigena* из пор. *Sargifoliaceae*.

³ У Речнику и облик ж. и с. р. без непостојаног *а* (кожана, кожано), са потврдом из Даничића.

⁴ У Речнику је ово значење раздвојено на два.

⁵ У значењу под 2. кожни капут, са квалиф. необ.

- 2₂<1₂ **кожар-ев**, -а, -о посес. прид. који припада кожару.
- 1₄<0 **кож-арка** ж терм. агр. врста крушке са плодом тврде коре.
- 1₅<0 **кож-арница** ж *nomen loci* → кожара (1).
- 2₃<1₂ **кожар-ов**, -а, -о → кожарев.
- 2₄<1₂ **кожар-ски**, -а, -о релац. прид. који се односи на кожаре.
- 2₅<1₂ **кожар-ство** с *nomen actionis* кожарски занат; индустрија коже.
- 1₆<0 **кож-аст**, -а, -о симил. прид. који је сличан кожи.
- 1₇<0 **кож-етина** ж ауг. и пеј. од кожа.
- 1₈<0 **кож-ица** ж 1. а. дем. и хип. од кожа. б. мало крзно. 2. а. танак покривач или слој чега. б. спољни, танки покривач лишћа и неких других биљних органа.
[+Posesor (poses. prid., G, na+L)]
- 1₉<0 **кож-нат**, -а, -о 1. а. кожни (1). б. матер прид. који је направљен од коже, пресвучен кожом. 2. симил. прид. који је као кожа, тврд, уочен.
- 1₁₀<0 **кож-ни**, -а, -о 1. квалит. и матер. прид. који је начињен од животињске коже. 2. релац. прид. који се односи на кожу уопште и на израду предмета од животињске коже.⁶
- 2₆<1₁₀ **кожњ-ак** м терм. одећа, разг. кожни капут.⁷
- 1₁₁<0 **кож-ун** м 1. терм. одећа (нестанд.) а. кожух. б. женски зимски капут од овчијих кожа, нарочито скројен и украшен шарама.⁸
- 2₇<1₁₁ **кожун-ар** м *nomen agentis* онај који носи кожун.⁹
- 2₈<1₁₁ **кожун-аш** м *nomen agentis* → кожунар.
- 2₉<1₁₁ **кожун-чина** ж аугм. и пеј. од кожун.
- 2₁₀<1₁₁ **кожун-чић** ж дем. од кожун.
- 1₁₂<0 **кож-ура** ж кожа заклане свиње са које је скинуто сало.¹⁰
- 1₁₃<0 **кож-урина** ж аугм. и пеј. од кожа.

⁶ У Речнику са квалиф. покр. и *кожњача* ж мед. кожна болест.

⁷ Ова лексема није забележена у Речнику.

⁸ У Речнику значење под 1. значење а. и б. фиг. сељак (коме је кожун главна одећа).

⁹ У истом значењу са квалиф. покр. и *кожунлија*

¹⁰ У Речнику са квалиф. покр. *кож-(м)ура* ж љуска (на плоду воћа), и њене изведенице *кожмураст*, који је као кожмура; *кожмурина* ж ауг. од кожмура.

- 2₁₁<1₁₂ **кожур-ица** ж 1. дем. од кожура. 2. кожица на воћном плоду (грожђу).¹¹
 [+Posesor (poses. prid., G, na+L)]
- 1₁₄<0 **кож-ух** м терм. одећа дугачак (ређе кратак) и широк капут од овчијих кожа (с руном с унутрашње стране); крзнени капут или бунда.¹²
- 2₁₂<1₁₄ **кожух-ар** м *nomen agentis* занатлија који прави кожухе, ћурчија.
- 3₁<2₁₂ **кожухар-ев**, -а, -о посес. прид. који припада кожухару.
- 3₂<2₁₂ **кожухар-ов**, -а, -о → кожухарев.
- 3₃<2₁₂ **кожухар-ски**, -а, -о релац. прид. који се односи на кожухаре.
- 3₄<2₁₂ **кожухар-ство** с *nomen actionis* кожухарски занат.
- 2₁₃<1₁₄ **кожуш-ак**, -шка м дем. и хип. од кожух.
- 2₁₄<1₁₄ **кожуш-ар** м *nomen agentis* → кожухар.
- 3₅<2₁₄ **кожушар-ски**, -а, -о релац. прид. који се односи на кожушаре.
- 3₆<2₁₄ **кожушар-ство** с *nomen actionis* кожушарски занат.
- 2₁₅<1₁₄ **кожуш-ина** ж аугм. и пеј. од кожух.
- 2₁₆<1₁₄ **кожуш-ић** м дем. од кожух.
- 3₇<2₁₃ **кожушк-ар** м терм. зоол. инсект из породице сланинара, са више подврста.
- 2₁₇<1₁₄ **кожуш-чина** м аугм. и пеј. од кожух.
- 2₁₈<1₁₄ **кожуш-чић** м дем. од кожух.
- ПР1₁<1₈ **по-кожица** ж а. терм. анат. горњи, танки, напола прозирни слој коже који покрива тело човека и животиња кичмењака, *epidermis*. б. терм. бот. спољашњи покривач лишћа, плода, стабла и корена биљака.¹³
 [+Posesor (poses. prid., G, na+L)]
- ПР2₁<ПР1₁ **покожиц-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на покожицу.
- ПРС1₁<0 **пот-кож-ити**, -им пф. тр. 1. наситити, засити храном кога. 2. експр. овладати неким), прећи у навику (некоме).
 [+Obj (A)]

¹¹ Под 2. са квалиф. покр. дато је и значење: чахура свилене бубе, које је упућено на покр. лексему *кожурак*.

¹² У Речнику и *кожув*, са квалиф. заст.

¹³ Са квалиф. необ. и *окожица*.

поткожити се медиј. 1. а. најести се. б. угојити се. 2. обогатити се.

ПР1₂<1₁₀ **пот-кожни**, -а, -о квалит. прид. 1. који је под кожом.¹⁴ 2. који се даје, убризгава под кожу.¹⁵

ПР2₂<ПР1₂ **поткожњ-ак** м 1. терм. мед. (нестанд.) поткожни чир. 2. терм. зоол. поткожни паразитски црв који изазива тешка запаљења и гнојења под кожом *Draacunculus medinensis*.

ПРС1₂<0 **пот-кож-ушити се**, -им пф., медиј. потклобучити се, подмехурити се.

ПРС1₃<0 **у-кож-ити**, -им пф., тр. повезати (књигу) у кожу.

[+Obj (A)]

^{np}ПРС1₄<0 **о-бес-кож-ити**, -им пф., тр. скинути кожу с кога, одерати.

[+Obj (A)]

С1₁<0 **бел-о-кож-Ø**, -а, -о ијек. **бјелокож** → белокожан.

С1₂<0 **бел-о-кож-ан**, -жна, -жно **бјелокожан** квалит. прид. који има белу кожу.

С1₃<0 **гули-кож-а** м *nomen agentis* грамжљив човек, грабљивац, отимач, зеленаш, лихвар.

С1₄<0 **дебел-о-кож-ан**, -жна, -жно квалит. прид. 1. који има дебелу кожу. 2. који је морално неосетљив.¹⁶

С1₅<0 **дебел-о-кож-ар** м терм. зоол. → дебелокожац (1).

С1₆<0 **дебел-о-кож-ац**, -шца м 1. терм. зоол. врста животиња с дебелом кожом *Pachydermes*. 2. атриб. имен., експр. онај који је морално неосетљив.

С2₁<С1₄ **дебелокожн-ост** ж *деадј.* имен. особина онога који је дебелокожан.

С2₂<С1₆ **дебелокош- тво** с *деадј.* имен. особина дебелокожаца.

С1₇<0 **дери-кож-а** м и ж *nomen agentis* гуликожа, глобација.

С1₈<0 **кож-о-дер-Ø** м *nomen agentis* 1. живодер, стрводер. 2. експр. гуликожа, зеленаш.

¹⁴ Уз ову одредницу наведене су синтагме: ~ слој, ~ ткиво, поткожни мишићи.

¹⁵ Уз ову одредницу наведене су синтагме: ~ инјекција, ~ убризгавање. У Речнику са квалиф. покр. и лексема *поткожњача* ж хладна киша у касну јесен.

¹⁶ У Речнику са квалиф. ков. и сложеница *седмокожни*.

- C1₉<0 **кож-о-ждер-ац**, -рца м терм. зоол. инсект из породице сланинара Dermestidae, чије ларве ждери сланину, суво месо, кожу и крзно.¹⁷
- C1₁₀<0 **кож-о-крил-ац**, -лица м терм. зоол. врста инсекта (пчеле, мрави, осе) која има опнаста крила, опнокрилци, Hymenoptera.
- C1₁₁<0 **мек-о-кож-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је меке коже.
- C1₁₂<0 **пали-кож-а** ж помен agentis оно што пали кожу.¹⁸
- C1₁₃<0 **слуз-о-кожа** ж терм. анат. кожа на унутрашњој страни неких шупљих органа коју покрива слуз.
- C1₁₄<0 **тврд-о-кож-ан**, -жна, -жно квалит. прид. који је тврде коже.
- C1₁₅<0 **тврд-о-кож-ина** ж терм. мед. отврднуће, задебљање коже, обично на ткиву носа и гркљана, scleroma.¹⁹
- C1₁₆<0 **тро-кож-ац**, -шца м терм. зоол. врста инсекта тврдокрилца, Troglops.
- C1₁₇<0 **црвен-о-кож-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је црвене коже.
- C2₃<C1₁₇ **црвенокож-ац**, -шца м атриб. имен. човек црвене расе; човек црвенкасте коже.
- C1₁₈<0 **црн-о-кож-ац**, -шца м атриб. имен. 1. човек црне расе, црнац; човек црне коже. 2. плод, семенка црне коже (љуске).

(Г. Ш.)

¹⁷ У Речнику ова лексема је дата у множ. облику.

¹⁸ Статус помен agentis ова имен. стиче на основу персонификације.

¹⁹ Ова имен. се може дефинисати на следећи начин: резултат радње исказане егзистенцијалним гл. и прид. делом сложенице којом је обухваћен појам носилац творбене основе.

ПОГ-КОЖ-ИТИ
(СЕ)

ПОГ-КОЖ-
УШИТИ СЕ

У-КОЖ-ИТИ

О-БЕС-
КОЖ-ИТИ

кожар-ац
кожар-ев, а, о
кожар-ов, а, о
кожар-ски, а, о
кожад-ство

кож-ух

кожух-ар

кожухар-
ев, а, о
кожухар-
ов, а, о
кожухар-
ски, а, о
кожухар-
ство
кожушк-ар
кожушар-
ски, а, о
кожушар-
ство

кожуш-ак
кожуш-ар

кожуш-ина
кожуш-иң
кожуш-чина
кожуш-иң

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	10	4	
2-степени	15	3	
3-степени	3	4	
ПР1	1	1	
ПР2	1	1	
ПРс1			3
^{np} ПРс1			1
С1	12	6	
С2	3		

СДГ: колено¹

ТО: колен-

0 колено с ијек. **кољено** 1. а. ^{терм. анат.} зглоб на људској нози који спаја бедрену кост с голеничном кости. б. део одеће који покрива тај део ноге.² 2. терм. бот. задебљали део на стабљници биљке из ког излазе листови. 3. место где нешто мења правац. 4. сви рођаци једног степена сродства.³

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **колен-аст**, -а, -о ијек. **кољенаст** квалит. и симил. прид. који се састоји од колена, чланака.

2₁<1₁ **коленасто** ијек. **кољенасто** прил. у облику колена.

1₂<0 **колен-ати**, -ам ијек. **кољенати** импф., тр. притискивати, гњечити коленима.

[+Obj (A)]

1₃<0 **колен-ачке** ијек. **кољеначке** прил. на коленима.

1₄<0 **колен-ашце**, -а и -ета с ијек. **кољенашце** дем. и хип. од колено.

1₅<0 **колен-и**, -а, -о **кољени**, -а, -о релат. прид. који се односи на колено.

1₆<0 **колен-ика** ж ијек. **кољеника** а. комад дрвета од ког се праве вретена. б. зашиљено дрво на које се суче пређа.⁴

¹ Према Скоку деривати од речи *колено* ијек. *кољено* су деминутиви на -це *коленце*, на -ак *коленак*, на -ице *коленице*, на -чац *коленчац*. Деноминал је од деминутива – *коленчити*. Од *колено* изводи се прид. на -аст *коленаст*, имен. на -ика *кољеника*. Од синтагме су *наколенче*, *доколена*, *доколеница*, *доколењача*, *доколењак*, *поколењак*. Од *колено* у значењу “генерација, род” изводи се *коленовић* и *поколењ*, деноминал на -ати *коленати*.

² У Речнику и у значењу: део ноге изнад коленичног зглоба.

³ У Речнику се *поколенак* (*покољенак*) упућује на *поколеник* (*покољеник*), са квалиф. покр., у значењу “дугачак убрус који се гостима ставља преко колена”. У Речнику са *колено* као првим делом сложенице *коленоприклон* са квалиф. рус. заст. у значењу “благ и прегиб колена у знак поздрава”, са дериватима: *коленоприклони*, -а, -о, *коленоприклоно* и *коленоприклоност*.

⁴ У творби овог деривата је учествовало значење (2) основне лексеме.

1₇<0 **колен-ица** ж ијек. **кољеница** 1. дем. од колена 2. терм. анат. (нестанд.) комад меса и кости од колена.⁵ 3. терм. одећа (нестанд.) штит за колена.

1₈<0 **колен-ичаст**, -а, -о ијек. **кољеничаст**, -а, -о → коленаст.

2₂<1₇ **коленич-ни**, -а, -о ијек. **кољенични** релац. прид. који се односи на коленице.

1₉<0 **колен-овић** м ијек. **кољеновић** атриб. имен. човек из добре, угледне породице.

2₃<1₉ **коленовић-ка** ж ијек. **кољеновићка** атриб. имен. женска особа коленовић.

1₁₀<0 **колен-ски**, -а, -о ијек. **кољенски**, -а, -о релац. прид. који се односи на колена.

1₁₁<0 **колен-це**, -а и -ета с ијек. **кољенце** дем. од колена.

2₅<1₁₁ **коленч-аст**, -а, -о ијек. **кољенчаст**, -а, -о → коленаст.

ПР1₁<0 **до-колена** ж ијек. **докољена** терм. бот. суноврат, нарцис.

ПРс1₁<0 **до-колен-ак**, -енка м ијек. **докољенак** терм. анат. (нестанд.) део ноге до колена, потколеница.

ПРс1₂<0 **до-колен-ица** ж ијек. **докољеница** терм. одећа 1. чарапа до колена. 2. чарапа односно део обуће без наглавка до колена.⁶

ПРс2₁<ПРс1₂ **доколенич-ар** м ијек. **докољеничар** човек с доколеницама.⁷

ПРс1₃<0 **до-колен-ка** ж ијек. **докољенка** → доколеница.

ПРс1₄<0 **до-кољ-ен** м терм. бот. (нестанд.) дремовац.⁸

ПРс1₅<0 **на-колен-чити се**, -им ијек. **накољенчити се** пф., медиј. клекнути.⁹

⁵ Ово значење није регистровано у Речнику; дефиниција је преузета из Речника САНУ.

⁶ У Речнику са квалиф. покр. и *доколена*; уз изведеницу *докољнача* у Речнику нема квалиф., а у Речнику САНУ стоји квалиф. покр., при чему је у оба речника исти пример.

⁷ Ова лексема се може третирати и као имен. вршиоца радње са мотивном речју у позицији дубинског обј. и прототипичним транз. гл. као предикатом, али и као атрибутивна имен. где се значење носиоца својства изводи преко хабитуалности транз. гл. као предиката.

⁸ У Речнику само у ијек. облику.

⁹ У Речнику са квалиф. покр. и *потколеничити* (поткољенчити), *укољенчити* (укољенчити).

- ПРС₁₆<0 **на-кољен-че**, -ета (ијек.) с терм. етн. дете које се ставља невести у крило.
- ПРС₁₇<0 **нат-колен-ица** ж ијек. **наткољеница** терм. анат. део ноге изнад колена.
- ПРС₁₂<1₃ **по-коленачке** ијек. **покољеначке** прил. на коленима.
- ПРС₁₈<0 **по-колен-ице** ијек. **покољенице** прил. на коленима.
- ПРС₁₉<0 **по-колен-це** ијек. **покољенце** прил. на коленима.
- ПРС₁₁₀<0 **по-колењ-е** с ијек. **покољење** колек. имен. 1. нараштај, генерација 2. потомство.
- ПРС₁₁₁<0 **пот-колен-ача** ж ијек. **поткољенача** терм. одећа (нестанд.) део народне ношње који се навлачи на ногу под коленом.
- ПРС₁₁₂<0 **пот-колен-ица** ж ијек. **поткољеница** 1. терм. анат. део ноге од колена до скочног зглоба 2. терм. одећа (нестанд.) потколенача.¹⁰
- ПРС₂₂<ПРС₁₁₂ **потколенич-ан**, -чна, -чно ијек. **поткољеничан** релац. прид. који се налази испод колена.
- ПРС₁₁₃<0 **пот-колен-ка** ж ијек. **поткољенка**. → потколенача.
- ПРС₁₁₄<0 **рас-колен-Ø** м атриб. имен. човек с коленима која се не додирују кад се ноге саставе, кривоног.

(М. А. и Б. К.)

¹⁰ У Речнику под 3. покр. подвеза у мушкарца.

до-колен-ица
до-колен-ка
до-коль-ен
на-колен-чити се
на-коль-ен-че
нат-колен-ица
по-колен-ице
по-колен-це
по-колењ-е
пот-колен-ача
пот-колен-ица

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	5	4	1	1
2-степени	1	2	1	
ПР1	1		1	
ПРС1	13			1
ПРС2	1	1		

СДГ: *коса*¹ТО: *кос-*

О *кос-а* ж ^{терм. анат.} *длаке на човечјој глави.*²

[+Posesor (Adj., G, па+L)]

1₁<0 *кос-ат*, -а, -о квалит. прид. 1. који има дугачку и бујну косу, космат. 2. који има дугу гриву (о коњу).³

1₂<0 *кос-ница* ж дем. од *коса*.⁴

1₃<0 *кос-ни*, -а, -о релац. прид. који се односи на косу.

1₄<0 *кос-оња* м атриб. имен. онај у кога је дуга коса.

1₅<0 *кос-урина* ж аугм. и пеј. од *коса*.⁵

ПРС1₁<0 *у-косн-ник* м 1. украсни чешаљ. 2. мн. украсни ланчићи за косу.⁶

ПРС1₂<0 *у-кос-ница* ж двокрака игла којом жене причвршћују косу.

С1₁<0 *бел-о-кос-Ø*, -а, -о ијек. *бјелокос* квалит. прид. који је беле, седе или плаве косе.⁷

С1₂<0 *дуг-о-кос-Ø*, -а, -о квалит. прид. који има дугу косу.⁸

¹ Насупрот Скоку може се поћи од две основе: *кос-* и *косм-*. У том случају се може констатовати само да концептуалну и семантичку целину са гнездом *кос-* чини гнездо *косм-*, које садржи следеће деривате: *космат*, -а, -о, *косматити*, *косматица*, *косматост*, *космач*, *космура*, *космурања*, *космурача*, *космурина*, *закосматити*, *окосматити*.

² У Речнику и лексема *косан* бот. а. врста сите. б. врста перунике.

³ У Речнику под 3. са квалиф. фиг. обрастао шумом, шумовит.

⁴ У Речнику под 2. узичица којом је бич за држаље привезан, с позивањем на Вуков Рјечник.

⁵ У Речнику је забележена и лексема *космина* са квалиф. покр. у значењу дуга и разбарушена коса, аугм. *косетина* и *косурдача* нису забележени.

⁶ Оба префиксално-суфиксална деривата су синтагматског порекла, а семантичку везу са основном лексемом успостављају преко односа: објекат локализације – локализатор.

⁷ У Речнику су са квалиф. ков. забележене и лексеме *густокос*, који је густе косе; *лепокос* (*љепокос*). Са квалиф. индив. *тужнокос*, којему тужно виси коса, грање (о врби).

- C2₁<C1₂ **дугокоса** ж атриб. имен. дугокоса женска особа.
- C1₃<0 **жут-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има жуту, светлу косу.
- C1₄<0 **кос-о-пад-ица** ж атриб. имен. ћелавост.
- C1₅<0 **кос-о-пас-ица** ж терм. мед. лишај на коси herpes tonsurans.
- C1₆<0 **кратк-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је кратке косе.
- C1₇<0 **ланен-о-кос-Ø**, -а, -о симил. прид. који има косу сличну лану.
- C1₈<0 **мек-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има меку косу.
- C1₉<0 **плав-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има плаву, светложуту косу.
- C2₂<C1₉ **плавокос-ић** м атриб. имен. плавокос мушкарац.⁹
- C1₁₀<0 **плети-коса** м атриб. имен. човек с уплетеном косом.
- C1₁₁<0 **риђ-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има риђу косу.
- C2₃<C1₁₁ **риђокоса** ж атриб. имен. женска особа риђе косе.
- C1₁₂<0 **рујн-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је рујне косе.¹⁰
- C1₁₃<0 **светл-о-кос-Ø**, -а, -о ијек. **свјетлокос** квалит. прид. који има косу светле боје.
- C1₁₄<0 **сед-о-кос-Ø**, -а, -о ијек. **сједокос** квалит. прид. који је седе косе.
- C1₁₅<0 **смеђ-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је смеђе косе.
- C1₁₆<0 **тамн-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има тамну косу.
- C1₁₇<0 **црвен-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црвену, риђу косу.
- C2₄<C1₁₇ **црвенокоса** ж атриб. имен. женска особа црвенкасте, риђе косе, риђокоса.
- C1₁₈<0 **црн-о-кос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је црне косе.

(В. В.)

⁸ У Речнику и *дугокосан*, са потврдом из РЈА (РЈА даје као једину потврду Даничићеве пословице; истом је потврдом потврђена ова лексема и у РСАНУ).

⁹ Потврда за ову лексему је пример из дела Ј. Драженовића из 1901. Уз лексему нема квалиф. ков. премда би се могла тако третирати.

¹⁰ У Речнику ова лексема није отворена као одредница, већ се наводи уз *рујно-* као први део придевских сложеница који показује да је оно што чини други део те сложенице рујне боје.

ПРС1	С1	С2
у-кос-ник	бел-о-кос-Ø, а, о	
у-кос-ница	дуг-о-кос-Ø, а, о	дугокоса
	жут-о-кос-Ø, а, о	
	кос-о-пас-ица	
	кратк-о-кос-Ø, а, о	
	ланен-о-кос-Ø, а, о	
	мек-о-кос-Ø, а, о	
	плав-о-кос-Ø, -а, -о	плавокос-ић
	плети-коса	
	риђ-о-кос-Ø, а, о	риђокоса
	рујн-о-кос-Ø, а, о	
	светл-о-кос-Ø, а, о	
	сед-о-кос-Ø, а, о	
	смеђ-о-кос-Ø, а, о	
	тамн-о-кос-Ø, а, о	
	црвен-о-кос-Ø, а, о	црвенокоса
	црн-о-кос-Ø, а, о	

СДГ: **кост**¹

ТО ₁ : <i>кост-</i> ТО ₂ : <i>кошт-</i> ТО ₃ : <i>кошч-</i> ТО ₄ : <i>коск-</i>
--

О **кост** ж 1. ^{терм. анат.} један од тврдиx делова тела човечјег и животиња кичмењака.² 2. мн. а. тело (обично измршавело). б. посмртни остаци, леш. 3. очњаци, кљове неких животиња (најчешће слонова) од којих се израђују разни предмети. 4. костур (3). 5. порекло, род по крви.³

¹ Према Скоку у деривационом гнезду лексеме *кост* су прид. на -ан *костан* (поименичен на -ица *костница*), на -ен *костен*, с поименичењима *костен*, *костеница*, *костеник*, *костењача* и *костењак*, затим прид. на -аст *коста*ст и на -ав *коста*в, који се нису задржали. Од имен. изведеница ту су *костељ*, *костељача*, *костеш*, *костиш*, *костило*, *покосница*, *костирница*, *костурница*, сложенице *костобоља*, *костождер*, *костолом*, од којег *костоломка*, *костоломан*, *костоломити*, затим *костомразица*, па у орнитолошкој терминологији *костобер*, *костоглеђа*, *костокљун*. У деривационо гнездо лексеме *кост* иду даље прид. са *шт* = *шћ* место *ст*; на -љив *кошљив*, на -јат *кошјат* = *кошчат* = *кошћаст*. Од ових прид. изводе се имен. за које је карактеристично да су територијално обележене. Деминутиви се граде на -џка *коска*, с могућим прелазом *ст* у *џ* у појединим говорима, а од те основе нове изведенице. Од *коска* твори се нови деминутив *коштица* = *кошчица*, с прид. на -јат *коштитат*, на -јав *коштитав*, аугментативи *коштина* = *кошчина*, затим са -јура *кошчура*, *кошчурина*, прид. на -аст *кошчитаст*. Од основе *кошт-* творе се изведенице на -уњ *коштуњ*, прид. на -ав *коштуњав*, а од њега имен. *коштуњаваџ* и *коштуњавица*, *коштуњара*, на -ура *коштура*, *кошћура* (поред *костурина*) = *кошчурина*, *коштураџ*, с прид. *коштурав* = *коштурљав* = *коштурљив*, аугментатив *коштурница* од *коштур*, поред *костурница* према *костур*, од којег је прид. *костураст*. По Скоку у ово гнездо иду и *коштаџ* (ухватити се у коштаџ) и *коштак*, *коштан*, *коштељка*, *коштуља*. Група *шт* долази и у прид. *окошт*.

Изведенице *коџка*, *коџкар*, *коџкати се* и сл. нећемо давати јер су оне семантички удаљене од гнезда *кост*.

² Уз ову одредницу забележене су синтагме: чељусна ~, кључна ~, рамена ~, стопална ~, кости главе, трупа, удова.

³ У Речнику под 4. фиг. а. оскудна храна, залагај. б. ствар мале или никакве вредности.

[+ Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **ког-ка** ж 1. **кост**; оглодана кост. 2. коштица у воћа.⁴

2₁<1₁ **коск-ани**, -а, -о → коштан.

1₂<0 **кост-аст**, -а, -о 1. симил. прид. који је налик на кост. 2. костат.

1₃<0 **кост-ат**, -а, -о квалит. прид. који има јаке, крупне кости, коштуњав (1).

1₄<0 **кост-ур** м 1. ^{терм. анат.} све кости заједно које састављају коштану основу, окосницу човечјег и животињског тела, скелет.⁵ 2. експр. врло мршав човек. 3. оквир, тврди делови који чине главни део чега; основа. 4. оно што служи као основа за даљи рад, развој, конструисање чега, нацрт.

[/1, 3., 4/+ Posesor (poses. prid., G)]

2₂<1₄ **костур-аст**, -а, -о а. симил. прид. који је попут костура, мршав. б. квалит. прид. који нема животне снаге.

2₃<1₄ (<0) **костур-ина** (**кост-урина**) ж аугм. од костур (и кост).⁶

2₄<1₄ **костур-ић** м дем. од костур.

2₅<1₄ **костур-ица** ж дем од костур.

2₆<1₄ **костур-је** с зб. имен. ← костур.

2₇<1₄ **костур-ница** ж *poten loci* место или зграда на гробљу где су сахрањене кости покојника.⁷

У разговорном језику јавља се и гл. *откостити* скинути месо с кости, и гл. прид. трпни *откоштен*, у значењу без кости (о месу).

⁴ У Речнику и значење: дем. од кост.

У вези са лексемом *коска* даћемо две напомене: 1. према малој анкети коју смо извршили, могло би се закључити да се у стандардном језику ова лексема употребљава у значењу *оглодана кост* (тако смо и дали у дефиницији); 2. према грађи из Речника САНУ, вишечлани анатомски термини (базна кост, бродаста кост, клинаста кост, ситаста кост и др.) граде се само са лексемом *кост* (нема одговарајућих термина са лексемом *коска*).

⁵ У Речнику са квалиф. индив. и *коштур*.

⁶ Лексеме *костур-ина* и *кост-урина* добијене су различитим актима семантичко-морфолошког варирања; првој је у основи лексема *костур*, другој лексема *кост*. Дали смо их као једну лексему (а то чине и наши речници) зато што полазимо од хипотезе да различита значења у једну лексему повезује кохезија сема релевантних за деривационо гнездо, а не само кохезија сема у оквиру једне лексеме.

⁷ У Речнику са квалиф. покр. и *коштурница*.

- 2₈<1₄ **костур-ов**, -а, -о посес. прид. који припада костуру, који је део костура.
- 2₉<1₄ **костур-ски**, -а, -о квалит. прид. који је сличан костуру, мршав.
- 2₁₀<1₄ **костур-чић** м дем. од костур.
- 1₅<0 **кошт-ан**, -а, -о 1. фабрич. прид. који је начињен од кости, који се добива од кости.⁸ 2. кошчат.
- 1₆<0 **кошт-ани**, -а, -о релац. прид. који се налази у кости, који се односи на кости.⁹
- 1₇<0 **кошт-ен**, -а, -о → коштан (1).
- 1₈<0 **кошт-ица** ж 1. терм. бот. тврда језгра плода неких биљака, семенка. 2. кошчица.
[+ Posesor (poses. prid., G)]
- 2₁₁<1₈ **коштич-ав**, -а, -о квалит. прид. који има коштицу (1).
- 2₁₂<1₈ **коштич-ица** ж дем. од коштица.
- 1₉<0 **кошт-унав**, -а, -о → коштуњав.
- 1₁₀<0 **кошт-унаст**, -а, -о → коштуњав и коштуњаст.
- 1₁₁<0 **кошт-унац**, -нца м терм. бот. (нестанд.) тврд орах.¹⁰
- 1₁₂<0 **кошт-уница** ж терм. бот. плод воћке с коштицом; воћка с таквим плодом.
- 2₁₃<1₁₂ **коштунич-ав**, -а, о квалит. прид. који има као плод коштуницу.
- 2₁₄<1₁₂ **коштунич-арка** ж терм. бот. коштуничава биљка.¹¹
- 1₁₃<0 **кошт-уњав**, -а, -о квалит. прид. 1. кошчат, јаких костију. 2. који има плод коштуницу. 3. који има тврду љуску (о орасима). 4. тврд, укочен као кост, крут.¹²
- 2₁₅<1₁₃ **коштуњав-ац**, -вца м атриб. имен. 1. коштунац, коштуњац. 2. експр. коштуњав човек.¹³
- 2₁₆<1₁₃ **коштуњав-ка** ж терм. зоол. врста коштуњавих риба у Северној Америци Lepidostei.

⁸ У оквиру овог значења забележене су синтагме: ~ *дугме, пуце, ~ дршка, ~ корице*.

⁹ У Речнику са квалиф. индив. и *коштаник* м скелет, костур.

¹⁰ У Речнику под 2. фиг. човек постојана, чврста карактера.

¹¹ У Речнику одредница је отворена у множ.

¹² У Речнику са квалиф. покр. и *коштураст* и *кошћунаст*. Једини наведен прим. за лексему *кошћаст* је из Ф. Мажуранића, те је она на основу временског и територијалног критерија искључена из регистра.

¹³ У Речнику са квалиф. покр. *коштуњавица* ж коштуњава женска особа.

- 2₁₇<1₁₃ **коштуњав-ко** м атриб. имен. коштуњав, мршав човек.
- 2₁₈<1₁₃ **коштуњав-ост** ж деадј. имен. својство онога који је коштуњав или онога што је коштуњавао.
- 1₁₄<0 **кошт-уњак**, -њка м терм. бот. → коштунац.
- 1₁₅<0 **кошт-уњаст**, -а, -о → коштуњав.
- 1₁₆<0 **кошт-уњац**, -њаца м терм. бот. → коштунац.
- 1₁₇<0 **кошт-уњача** ж 1. терм. зоол. риба које има коштани костур.
2. терм. бот. врста ружа са цветом као коштунице.¹⁴
- 1₁₈<0 **кошт-ура** ж аугм. од кост.
- 1₁₉<0 **кошт-урина** ж аугм. и пеј. од кост.
- 1₂₀<0 **кошч-ан**, -а, -о → коштан.¹⁵
- 1₂₁<0 **кошч-аст**, -а, -о → кошчат.
- 1₂₂<0 **кошч-ат**, -а, -о квалит. прид. који има јаке кости, у кога се истичу кости.¹⁶
- 2₁₉<1₂₂ **кошчат-ост** ж деадј. имен. својство онога који је кошчат.
- 1₂₃<0 **кошч-ина** ж аугм. и пеј. од коска и кост.
- 1₂₄<0 **кошч-ица** ж дем. од коска и кост, ситна кост.¹⁷
- 1₂₅<0 **кошч-урина** ж аугм. и пеј. од коска и кост.¹⁸
- ПРС1₁<0 **о-кост-ан**, -сна, -сно → окоштао.
- ПРС1₂<0 **о-кост-ити се**, -им пф., медиј. постати као кост; јако ослабити, осушити се.
- ПРС1₃<0 **о-кошт-Ø**, -а, -о квалит. прид. сув, коштуњав, кошчат, јаких костију.¹⁹
- ПРС3₁<ПРС2₁ **окоштава-ње** с гл. имен. ← окоштавати (се).
- ПРС2₁<ПРС1₅ **окошт-авати (се)**, -ам импф. и итер., медиј. према окоштати (се).²⁰

¹⁴ У Речнику под 3. фиг. тешкоће, препреке, запреке.

¹⁵ Сугласничка група *-шч-* у овом и другим дериватима морфонолошки указује на творбену основу *коск-*; значење је, пак, претежно, везано за творбену основу *кост-*.

¹⁶ У Речнику са квалиф. покр. и *коштат*; из регистра је искључен и облик *кошћат* који је у Речнику потврђен примерима из Кумичића и Огризовића.

¹⁷ У Речнику и *кошћица*, без квалиф. са упућивањем на *кошчица*.

¹⁸ У Речнику са квалиф. покр. и *кошћурина*.

¹⁹ У Речнику са квалиф. покр. и *окоштан*.

²⁰ У Речнику и *окошћивати*, без квалиф. са упућивањем на *окоштавати*.

ПРс3₂<ПРс2₂ **окоштал-ост** ж деадј. имен. стање онога што је окоштало; експр. крутост, укалупљеност.

ПРс1₄<1₅ **о-коштан-ити**, -им пф., медиј. → окоштати (се).

ПРс2₂<ПРс1₅ **окошта-о**, -ла, -ло 1. гл. прид. рад. ← окоштати. 2. квалит. прид. који се претворио у кост, отврдноу као кост; експр. укалупљен, крут.

ПРс1₅<0 **о-кошт-ати** (се), -ам пф., медиј. претворити се у кост, отврнути као кост.

ПРс2₃<ПРс1₅ **окошт-ац**, -шца м атриб. имен. онај који је окошт.

ПРс1₆<0 **о-кошт-ити** (се), -им пф., медиј. → окоштати (се).

ПРс2₄<ПРс1₇ **окошч-аст**, -а, -о квалит. прид. помало окошт.

ПРс1₇<0 **о-кошч-ати**, -ам пф., медиј. → окоштати (се).

С1₁<0 **кост-о-бол-ан**, -лна, -лно квалит. прид. који болује од костобоље.

С2₁<С1₁ **костоболн-ик** м атриб. имен. човек који болује од костобоље.

С1₂<0 **кост-о-бољ-а** ж терм. мед. болест зглобова и костију изазвана слабом изменом материја у организму и таложењем мокраћне киселине у ткиву, реуматизам.²¹

С2₂<С1₂ **костобољ-ан**, -љна, -љно → костоболан.

С1₃<0 **кост-о-ждер-Ø** м терм. зоол. врста орла из породице супова *Vultur monachus*.

С1₄<0 **кост-о-јед-Ø** м терм. мед. (нестанд.) труљење, разједање костију caries.

С2₃<С1₄ **костојед-ина** ж терм. мед. → костојед.

С2₄<С1₄ **костојед-ица** ж терм. мед. → костојед.

С1₅<0 **кост-о-лом-Ø** м 1. терм. мед. (нестанд.) прелом костију. 2. терм. зоол. брадаш. 3. терм. бот. лековита трава сабљичастог листа *Narthecium ossifragum*.²²

У Речнику и глагол *окоштавити*, коме је у творбеној основи придев *коштав*, који није забележен у Речнику.

²¹ У Речнику са квалиф. покр. и *коштак*.

²² У Речнику је друго и треће значење дато под посебном, хомонимном одредницом.

Лексеме *костолом*, *костоломан*, *костоломача*, *костоломија* могле би бити регуларно изведене од гл. *костоломити*. Ми их нисмо тако дали из два разлога; први је зато што је гл. *костоломити* мање употребне

C2₅<C1₅ **костолом-ан**, -мна, -мно квалит. прид. који лومي кости; који је опасан по живот.²³

C2₆<C1₅ **костолом-ача** ж nomen instr., ист. направа за ломљење костију осуђенима.

C2₇<C1₅ **костолом-ија** ж бездан, понор.²⁴

C1₆<0 **кост-о-лом-ити**, -им импф., тр. кињити, мучити кога тешким послом.

[+Obj (A)]

костоломити се медиј. мучити се.

C2₈<C1₆ **костоломђење** с гл. имен. ← костоломити.

C1₇<0 **кост-о-пиљ-а** м nomen agentis, шаљ. онај који пили, тестери кости, видар.

C1₈<0 **кост-о-рог-Ø** м терм. зоол. морска риба спљоштена овална тела *Balistes capriscus*.

(Г. Ш.)

вредности, и, други је зато што оне имају конкретна значења, а гл. само апстрактно.

²³ У Речнику и *костоловка* = *костоломка*, с напоменом да се јавља само у нар. песн. у изразу: копље костоловка / костоломка, костоломно копље.

²⁴ Значење ове лексеме изведено је на основу контекста (пасти са стене у костоломију) у примеру из Матоша; посматрано са становишта творбе ова имен. би се могла дефинисати на сл. начин: радња при којој се ломе кости, дакле као деверб. имен., и сам тај (опасан) поступак.

о-кост-џн, сна, сно			кост-о-бол- џн, лна, лно	костоболн- ик
о-кост-ити се			кост-о-бол- а	костобол- џн, љна, љно
о-кошт-џ, а, о			кост-о- ждер-џ	
о-кошт-ати (се)	окошт- авати (се) окошта-џ, ла, ло окошт-џц	окоштава- ње окоштал- ост	кост-о-јед- џ	костојед- ина костојед- ица
о-кошт-ити (се)			кост-о-лом- џ	костолом- џн, мна, мно
о-кошч-ати	окошч-аст, а, о			костолом- ача костолом- ија
			кост-о-лом- ити кост-о-пиљ- а	костоломџе -ње

кост-аст, а, о	
кост-ат, а, о	
кост-ур	костур-аст, а, о костур-ина костур-ић костур-ица костур-је костур- ница костур-ов, а, о костур-ски,

кошт-унаст, а, о	
кошт-унац	
кошт-уница	коштунич- ав, -а, о
	коштунич- арка
кошт-уњав, а, о	коштуњав- ац
	коштуњав- ка
	коштуњав- ко
	коштуњав- ост

кошт-урина									
кошч-ан, а, о									
кошч-аст, а, о									
кошч-ат, а, о	кошчат-ост								
кошч-ина									
кошч-ица									
кошч-урина									

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	13	12	
2-степени	13	6	
ПРС1		2	5
ПРС2	1	2	1
ПРС3	2		
С1	6	1	1
С2	6	2	

СДГ: лакат¹ТО₁: лакат- ТО₂: лакт-

0 **лакат**, -кта м 1. а. ^{терм. анат.} зглоб на средини руке у коме се зглаба надлактица са подлактицом; испупчење које чини тај зглоб. б. део рукава који покрива лакат руке. 2. саставак двају делова неког издуженог предмета који се спајају зглобом. 3. терм. мере (нестанд.) дужина око 70-77 см 4. терм. архит. зидани потпорањ високих грађевина.

[+Posesor (G)]

1₁<0 **лакат-ни**, -а, -о релат. прид. који се односи на лакат.

2₁<1₁ **лакатњ-ача** ж терм. анат. кост подлактице која се налази на оној страни на којој и мали прст шаке, лакатна кост.

2₂<1₂ **лакта-ње** с гл. имен. ← лактати се.

1₂<0 **лакт-ати се**, -ам импф., медиј. 1. лактовима себи пробијати пут; гурати се. 2. безобзирно се пробијати у животу.

1₃<0 **лакт-ача** ж терм. анат. лакатна кост.

1₄<0 **лакт-аш** м атриб. имен. онај који се лакта, који се безобзирно пробија у животу.²

2₃<1₄ **лакташ-тво** с атриб. и акциона имен. особина и поступак лакташа.

1₅<0 **лакт-ити се**, -им импф., медиј. мешати се (у што), уплитати се.³

ПРС 1₁<0 **до-лакт-аш** м терм. одећа (нестанд.) 1. кожух с рукавима до лаката. 2. рукав који сеже до лакта.⁴

ПРС 1₂<0 **до-лакт-еник** м терм. одећа (нестанд.) кратки женски капутић од црвене чохе са рукавима до лакта.⁵

¹ Према Скоку деривати лексеме *лакат* су: имен. на -ац: *лактац*, -ар: *лактар* (врста гусенице), -аш: *Лакташ* (топоним), *долакташ*, гл. на -ити: *улактити*, прилог *лакомице* (са -к- место: -кто-).

² Лексема *лакташ* могла би бити деривирана и од гл. *лактати се*, и тада би била 2-степени дериват.

³ Уз овај гл. стоји квалиф. необ.

⁴ Лексеме *долакташ* и *долактеник* могу се дефинисати на сл. начин: оно што допире до лакта; творбеном основом означава се локализатор оријентационог типа.

⁵ У истом значењу и лексема *долактица* са квалиф. покр.

- ПРС₁₃<0 **до-лакт-ица** ж терм. анат. део руке од шаке до лакта, подлактица.⁶
- ПРС₁₁<1₅ **за-лактити**, -им пф., тр. подбочити лактом.
[+Obj (A)]
залактити се медиј. ослонити се лактом.
- ПРС₁₄<0 **за-лакт-ица** ж терм. анат. лакат, део руке од шаке до зглоба у лакту.⁷
- ПРС₁₂<1₁ **над-лакатни**, -а, -о → надлактични.⁸
- ПРС₁₃<1₅ **над-лактити се**, -им пф., медиј. наслонити се на лакат.
- ПРС₁₅<0 **над-лакт-ица** ж терм. анат. део руке изнад лакта до рамена.
- ПРС₂₁<ПРС₁₅ **надлактич-ни**, -а, -о квалит. и посес. прид. који се односи на надлактицу; који припада надлактици.⁹
- ПРС₁₄<1₅ **на-лактити**, -им пф., тр. наслонити на руку ослоњену лактом, подупрети лактом.
[+Obj (A)]
на-лактити се медиј. наслонити се лактовима (на што).
- ПРС₂₂<ПРС₁₄ **налакћ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј. ← налактити (се)
- ПРС₁₆<0 **на-лакт-ица** ж терм. спорт. заштитна навлака за лакат.
- ПРС₁₅<0 **под-лакат**, -кта м терм. анат. → подлактица.
- ПРС₁₆<1₅ **под-лактити се**, -им пф., медиј. одупрети се лактом, лактовима (о што).
- ПРС₁₇<0 **под-лакт-ица** ж терм. анат. део руке од лакта до доручја.
- ПРС₁₈<0 **по-лакт-ица** ж терм. анат. доњи део руке испод лакта.
- ПРС₁₇<1₅ **у-лактити**, -им пф., тр. окренути коме руке на леђа и везати их за лактове.
[+Obj (A)]

(В. В.)

⁶ Са квалиф. покр. као друго значење *долактеник*.

⁷ У Речнику под 2. окука, завој, заокрет.

⁸ Потврде за овај тип образовања изостају у другим случајевима.

⁹ У Речнику нема потврда за исти тип придевских изведеница према имен. *долактица* – *долактични*, *залактица* – *залактични*, *налактица* – *налактични*, *полактица* – *полактични*.

			до-лакт-еник до-лакт-ица за-лакт-ица над-лакт-ица на-лакт-ица под-лакт-ица по-лакт-ица	надлакти <u>ц</u> -ни, а, о
лакат-ни, а, о	лакат <u>ъ</u> -ача	над-лакатни, а, о		
лакт-ати се	лакта- <u>ње</u>			
лакт-ача				
лакт-аш	лакташ- <u>тво</u>			
лакт-ити се		за-лактити (се) над-лактити се на-лактити (се) под-лактити се		налак <u>ћ</u> - ивати (се)

СДГ: леђа¹ТО₁: леђ- ТО₂: леђ-

О **леђа** с мн. 1. а. ^{терм. анат.} задњи део човечјег трупа, односно горњи део тела кичмењака или бескичмењака. б. део одеће који покрива тај део човечјег тела. 2. експр. а. горњи, избочени део чега, хрбат, гребен. б. задња страна чега.

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<О **леђ-анца** с мн. дем. и хип. од леђа.

1₂<О **леђ-ат**, -а, -о квалит. прид. који има широка леђа.

1₃<О **леђ-ашца** с мн. дем. и хип. од леђа.

1₄<О **леђ-имице** прил. окренут леђима у правцу кретања.²

1₅<О **леђ-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на леђа, налази на леђима.

ПРС1₁<О **за-леђ-е** с 1.а. оно што је некеме или нечему за леђима; леђа. б. експр. ослонац. 2.а. оно што је иза нечега; позадина. б. задњи део, задња страна, крај нечега.

[+Posesor (poses. prid., G)]

ПРС2₁<ПРС1₁ **залеђ-ице** прил. с леђа.

ПР1₁<О **на-леђа** ж терм. банк. изјава написана на полеђини менице или чека, којом корисник уступа меницу другој особи.³

ПРС1₂<О **на-леђ-ачке** и **на-леђ-ашке** прил. на леђа, на леђима, полеђушке.⁴

¹ По Скоку у деривационо гнездо лексеме *леђа* улазе: аугментатив на -ина *леђине* као ж. р. множ., деминутив на -шце *леђашца* с множ., прид. на -ан *леђан*, од којег се изводе имен. *леђамица*, *леђеница* и *леђевица*, деноминали *залеђати* и *излеђати*, прилози *налеђке* и *налеђашке*. Скок наводи и неологизме са имен. *леђа* као творбеном основом: *налеђа*, *налеђба*, *налеђе*, *налеђица*, *налеђница*, међу којима су и имен. вршиоца радње *налеђилац* и *налеђовник* и деноминал *налеђити*.

² У Речнику с квалиф. необ. под 2. на леђима, полеђушке.

³ У Речнику и гл. *налеђати се* у значењу наносити се терета на леђима, нагрбачити се, уз који стоји квалиф. необ.

⁴ Облици *налеђачке* и *налеђашке* су један деривациони облик са аломорфним суфиксом -ачке / -ашке.

- ПРС₁₃<0 **на-леђ-е** с 1. наслон (на седишту). 2. друга, неисписана страна листа или документа, полеђина.⁵
 [+Posesor (poses. prid., G)]
- ПРС₁₄<0 **на-леђ-ице** прил. на леђа, на леђима, полеђушке; леђима.
- ПРС₂₁<ПРС₁₁ **налеђ-ник** м терм. адм. и банк. онај који се потписује на полеђини документа; жирант.
- ПРС₂₂<ПРС₁₁ **налеђ-овник** м терм. банк. онај на кога се преноси меница.
- ПРС₁₅<0 **на-леђ-ушке** прил. → налеђачке.
- ПРС₁₆<0 **на-леђ-ке** прил. → налеђачке.
- ПРС₁₇<0 **по-леђ-ашке** прил. полеђице, полеђушке.
- ПРС₁₈<0 **по-леђ-ина** ж 1. стражња страна каквог предмета: полеђина књиге, полеђина менице. 2. комад хаљине, коже, меса с леђа, похрптина.
 [+Posesor (poses. prid., G)]
- ПРС₁₉<0 **по-леђ-ице** прил. а. на леђима, на леђа, налеђице. б. натрашке.
- ПРС₁₁₀<0 **по-леђ-ушке** прил. → полеђице.

(Г. Ш.)

⁵ У Речнику са квалиф. индив. гл. *налеђити*, у значењу а. написати што на полеђини (акта, писма и сл.). б. банк. пренети меницу на другога тиме што се тај пренос бележи на полеђини менице, жирирати.

ПР1	ПР2	ПРС1	ПРС2
на-леђа	налеђ-ник налеђ-овник	за-леђ-е на-леђ-ачке на-леђ-ашке на-леђ-е на-леђ-ице на-леђ-ушке на-леђ-ке по-леђ-ашке по-леђ-ина по-леђ-ице	залеђ-ице

СДГ: лик, лице¹

ТО ₁ : лик-; ТО ₂ : лиц- ТО ₃ : ликов-; ТО ₄ : лич-; ТО ₅ : лиш-
--

О₁ лик м 1. а. лице. б. црте лица; изглед.² 2. слика, појава; фигура.
 3. *nomen agentis* личност уметничког дела с карактеристичним

¹ По Скоку *лик* 1. слика, фигура, 2. форма, 3. изглед, физиономија једног лица; придев у сложеницама *једнолик*, *љеполик*, *разнолик*, *црнолик*, *младолик*, *разлик*, с апстрактумом *разликоност* = *разлиштво*, (прилог) *налик* = *налич*, с префиксом *об-* *облик*, одатле *облиштво*, *налик* (*ликом* и *наликом*), *слик* 1. сличност, 2. срок, рима, као ж. р. *лика*, иначе само с префиксом *излика* (изговор), *облика*, *одлика* (као поствербал од *одличити се* – одрећи се), *прилика*, укрштањем са *разни* – *разлика*, са великом лексикологијском породицом, *слика*; као с.р. *лице*, што је такође свесловенска и прасловенска форма. У деривационом гнезду од творбене основе *лик-* су прид. на -ат *ликат*, на -ан *личан*, одређено *лични*, с поименичењем на -ица *личница*, на -ик *личник*, *обличник*, на -јак *личњак*, на -ост *личност* (неологизам), *наличан*, *обличан*, *обличност*, *приличан*, с поименичењем *неприличност*, *различан*, *различност*, *сличан*, *сличност*, на -ов *разликов*, на -ован *ликован*, на -ит *различит*, *различитост*, на -овит *разликовит*. Деминутив на -ац *личац*, на -це *личце* = *лишце* = *ликце*. Аугментатив на -ина *личина*, одатле деминутив *личинка*. На -ич придев *различ*, поименичан на -ак *различак* = *различје*, на -ишће *личишће*, на -ај *лицај*, на -јај *обличај* “обличје”. На -ило *личило*, с радном именицом на *личиња*, *личионик* (кутијица за шминку), *личилац*. Деноминал каузативум на -ити *личити* (из-, изоб-, на-, при-, о-, об-, с-); као и на -ати *налицати* (бити налик), *разлицати*. Од правног термина *личати* / *личити* изведенице су *личиник*, *личар*, *лицба*, *лицење*, прид. на -ен *лицбен*. По Скоку семантички је значајан рефлексив *личити се* “одрицати се, чувати се”. То је даљи развитак правног термина *обличити*, *изобличити*. Депрефиксацијом одатле *билич*, *биличити* које је изгубило везу са лексикологијском породицом. На -овати: *обликовати*, *доликовати*, *наликовати*, (*ис*)*приликовати*, *одликовати*, *одличовати*, *разликовати*. На -ивати *одличивати се*, на -ава- *обличавати*. На -ати: *обличати*, *различати*, деминутив *налицкати се*, *сликати*, одале *сликар*. Сложенице *лицемер*, поред *лицедеј*, *лицомирац*, с придевом на -ски *лицемерски*, -ачки, -ан *лицемеран*, апстрактум *лицемерство*. У Речнику од ове творбене основе и *личац*, -ца м бот. а. маслиница (у истом значењу и ж.р. *личица*). б. ушац.

одликама; личност у уметничком делу уопште. 4. терм. мат. различите површине омеђене затвореним, изломљеним или кривим линијама.

[/1,2/+Posesor (poses. prid., G)]

0₂ **лиц-е** с 1. а. ^{терм. анат.} предња страна главе у човека. б. израз расположења који се огледа на лицу. в. образ. 2. *nomen agentis* а. особа, личност. б. личност у драмском делу. 3. предња страна зграде окренута улици. 4. изглед, облик, карактеристичне одлике, обележје. 5. права, боља страна нечега (тканине); страна одеће с које се она носи; површина нечега; супр. наличје.³ 6. терм. грам. категорија код заменица и глагола којом се означава особа која говори (1. л.), саговорник (2. л.) и особа или предмет о коме се говори (3. л.).⁴

[/1а, 3, 4, 5/+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0₁ **ликов-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на ликове (слике, скулптуре), сликарски и вајарски.⁵

2₁<1₁ **ликовно** прил. на сликарски или вајарски начин.

2₂<1₁ **ликовњ-ак** м *nomen agentis*, разг. ликовни уметник.⁶

2₃<1₂ **лица-ло** м и с *nomen agentis* онај који се лица, који се претерано дотерује, кицош.

2₄<1₂ **лица-ње** с гл. имен. ← лицкати (се).

1₂<0₂ **лиц-кати**, -ам импф., тр. претерано дотеривати, кинђурити. [+Obj (A)]

лицкати се рефл. дотеривати се.

1₃<0₂ **лич-ан**, -чна, -чно квалит. и посес. прид. 1. а. који припада одређеној особи, сопствени, који је намењен одређеној особи,

² Са 0₁ означена је творбена основа *лик-*, а са 0₂ *лиц-*, што ће се примењивати и приликом индексације деривата уколико је творбено и значењски могуће разликовати основе; уколико то није могуће, творбена основа означаваће се са 0. Деривати одређеног степена бројаће се редом, без обзира која је творбена основа у питању.

³ Значење “тканина, материјал за одећу” одређено је као покр.

⁴ У Речнику под 7. у предлошкој служби: *према, супротно од*, са потврдом из Ј. Јурковића.

⁵ Са квалиф. индив. под 2. који је лепог изгледа, наочит.

⁶ У Речнику са квалиф. необ.

који потиче од некога.⁷ 2. који се руководи својим интересима или осећањима, једностран, субјективан.⁸

2₅<1₇ **лице-ње** с гл. имен. ← личити¹ (се)

2₆<1₇ **личи-лац**, -оца м помен agentis онај који се бави лицењем, који боји, сликар.

3₁<2₆ **личилач-ки**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на личиоце.

2₇<1₇ **личи-ло** с помен instr. средство за бојење лица, шминка, боја.⁹

1₄<0₂ **лич-ина** ж маска, образина.

1₅<0₂ **лич-инка** ж терм. зоол. ларва.¹⁰

1₆<0 **лич-ити**¹, -им импф., медиј. 1. (некоме, на некога) бити сличног лика, бити налик на некога, имати изглед нечега.¹¹ 2. доликовати, приличити.¹²

1₇<0₂ **лич-ити**², -им импф., тр. мазати, превлачити бојом или кречом, бојити, кречити.
[+Obj (A)]

личити се рефл. а. бојити лице, шминкати се. б. украшавати се, китити се.

1₈<0₂ **лич-ни**, -а, -о 1. релац. прид. који се односи на лице (1а).¹³ 2. релац. и квалит. прид. а. који се односи на одређену личност. б. који није јавног карактера, приватан, интиман. в. који се чини лично, непосредно. 4. терм. адм. који се односи на особље,

⁷ У Речнику са квалиф. покр. и лексема *личњак* – пешкир.

⁸ У Речнику под 4. лепо развијен, кршан, наочит, прикладан, са примерима из Матавуља и Мартића који би се са становишта модерног језика могли сматрати покр. У истом значењу и *личит*.

⁹ У Речнику са квалиф. заст. и лексема *личионик* - кутија у којој се чува личило.

¹⁰ Ова лексема можда и не припада овом гнезду.

¹¹ У Речнику са квалиф. покр. гл. *ликовати*² са значењем: 1.а. бити сличног лика, личити. б. одговарати, пристајати; приличити. 2. индив. уобличавати, дотеривати.

¹² У Речнику су отворене још две одреднице, обе са квалиф. покр.: *личити*³ 1. викати, оглашавати, (исп. лицба). 2. оптуживати некога за убиство, и *личити се* – одрицати се. Уз одредницу *лицба* стоји квалиф. заст.

¹³ У Речнику је са квалиф. заст. и лексема *личња* у значењу “лични опис”.

персонални. 5. терм. грам. који се односи на једно од три граматичка лица.¹⁴

$2_8 < 1_3$ и 1_8 **лично** прил. 1. а. сам собом, сам. б. непосредно, у личном додиру. 2. пристрасно.

$2_9 < 1_3$ **личн-ост** ж помен *agentis* 1. лице (2.а). 2. а. човек као појединац, интелектуално и морално изграђена особа. б. угледан, утицајан човек. в. терм. књиж. лик у књиж. делу.¹⁵

$1_9 < 0^2$ **лиш-це** с дем. и хип. од лице.¹⁶

$\text{ПРс}1_1 < 0_1$ **без-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који нема свога лика, безобличан.

$\text{ПР}1_1 < 1_3$ **без-личан**, -чна, -чно квалит. прид. а. који нема изражену личност, који је без посебног обележја, безобличан, једнолик. б. у коме се не може изразити своја личност, неважан, безвредан.

$\text{ПР}1_2 < 1_8$ **без-лични**, -а, -о терм. грам. који нема граматичког лица.¹⁷

$\text{ПР}2_1 < \text{ПР}1_1$ и $\text{ПР}1_2$ **безлично** прил. на безличан начин.

$\text{ПР}2_2 < \text{ПР}1_1$ **безличн-ост** ж деадј. имен. особина онога који је безличан.

^{np} $\text{ПР}2_3 < \text{ПР}1_9$ **без-облич-ан**, -чна, -чно квалит. прид. 1.а. који је без облика, неодређен. б. нејасан, неартикулисан. 2. неизразит, једнолик.

^{np} $\text{ПР}3_1 < \text{ПР}2_{10}$ **без-обличје** с деадј. имен. особина онога што је безоблично.

^{np} $\text{ПР}3_2 < \text{ПР}2_3$ **безоблично** прил. неодређено, нејасно.

^{np} $\text{ПР}3_3 < \text{ПР}2_3$ **безобличн-ост** ж → безобличје.

$\text{ПРс}1_2 < 0_1$ **до-лик-овати**, -ујем импф., медиј. одговарати, бити у складу у свему с начелима пристојности, реда, пристајати, приличити.

$\text{ПР}2_4 < \text{ПР}1_3$ **долич-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који доличи, пристаје, пристојан.

$\text{ПР}1_3 < 1_6$ **до-личити**, -им импф., медиј. пристајати, приличити, доликовати.¹⁸

¹⁴ У Речнику ова одредница није дата; њена значења дата су под *личан*.

¹⁵ Иако је ова имен. придевска изведеница, кодирана је као помен *agentis* на основу значења и функција које може остварити.

¹⁶ С квалиф. покр. у истом значењу и *ликце*.

¹⁷ У Речнику ова одредница није дата; њено значење дато је под *безличан*.

ПР3₄<ПР2₄ **долично** прил. на доличан начин, пристојно.

ПР3₅<ПР2₄ **доличн-ост** ж деадј. имен. својство онога што је долично.

^{np}ПР3₆<ПР2₉ **за-обличити**, -им импф., тр. дати облик, уобличити. [+Obj (A)]

^{np}ПР5₁<^{np}ПР4₁ **изобличава-ње** с гл. имен. ← изобличавати.

^{np}ПР4₁<^{np}ПР3₇ **изоблич-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр. ← изобличити.

^{np}ПР4₂<^{np}ПР3₇ **изоблич-ен**, -а, -о гл. прид. трп. ← изобличити.¹⁹

^{np}ПР5₂<^{np}ПР4₂ **изобличен-ост** ж деадј. имен. стање онога који је изобличен.

^{np}ПР4₃<^{np}ПР3₇ **изоблич-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр. ← изобличити.

^{np}ПР3₇<ПР2₉ **из-обличити**, -им пф., тр. 1. променити обличје, изнаказити, нагрдити; изопачити, искривити. 2. разобличити, раскринкати, разоткрити.

[+Obj (A)]

изобличити се медиј. добити ружан, ненормалан изглед, изгубити правилан облик.

ПР1₄<0₁ **на-лик** прид. непром. (на некога, на нешто) сличан. [+na+A/D]

ПР2₅<ПР1₄ **налик-овати**, -ујем импф., медиј. наличити, бити сличан (коме, чему), личити (на кога, на што).²⁰

ПР2₆<1₂ **на-лицкати**, -ам пф., тр. брижљиво, пажљиво, јако дотерати. [+Obj (A)]

налицкати се рефл. дотерати се.

ПР2₇<ПР1₄ **налиц-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који личи на кога или што, сличан.²¹

ПР1₅<1₆ **на-личити**¹, -им → наликовати.

ПР1₆<1₇ **на-личити**², -им пф., тр. намазати бојом, обојити. [+Obj (A)]

¹⁸ С квалиф. индив. и *заличити* – зацитити, украсити.

¹⁹ Ова лексема није регистрована у Речнику.

²⁰ Са квалиф. покр. и *налицати* са потврдом из Његоша.

²¹ Са становишта модерног језика ова лексема би се могла сматрати заст.; у Речнику с потврдама из Ђалског и Комарчића.

ПРс1₃<0 **на-лич-је** с 1. а. страна чега танког, пљоснатог (тканине, листа и сл.) која се мање излаже погледу. б. експр. непријатна, скривена страна. 2. задња страна зграде.²²

ПР3₉<ПР2₇ **наличн-ост** ж деадј. имен. сличност.

^{np}ПР3₉<ПР2₄ **не-доличан**, -чна, -чно квалит. прид. који не доликује, не приличи, недостојан, непристојан.

^{np}ПР4₅<^{np}ПР3₉ **недолично** прил. на недоличан начин.

^{np}ПР4₄<^{np}ПР3₉ **недоличн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је недолично, непристојност.

ПР1₇<1₃ **не-личан**, -чна, -чно квалит. прид. који не истиче своју личност, непристрастан.

ПР1₈<1₈ **не-лични**, -а, -о 1. релац. прид. који се не односи на лице. 2. терм. грам. који нема обележје граматичког лица.²³

^{np}ПРс3₁<^{np}ПРс2₁ **обезлич-авати**, -ам импф. и итер., тр. ← обезличити.

^{np}ПРс3₂<^{np}ПРс2₁ **обезличен-ост** ж деадј. имен. губљење, одсуство личних особина.

^{np}ПРс3₃<^{np}ПРс2₁ **обезличе-ње** с гл. имен. ← обезличити.

^{np}ПРс2₁<ПРс1₁ **о-безлич-ити**, -им пф., тр. уклонити обележја личности, одузети коме индивидуалност, учинити сличним другима.²⁴

[+Обј (А)]

^{np}ПР3₁₀<ПР2₉ **о-без-обличити**, -им пф., тр. учинити безобличним.

ПР1₉<0₁ **об-лик** м 1. спољашњи изглед. 2. (об. мн.) део тела, тело. 3. а. вид, начин. б. врста, тип. 4. терм. књиж. спољашња средства и поступци на основу којих се дела класификују. 5. терм. грам. формални израз грам. категорија. 6. терм. геог. конфигурација, уобличеност површинских или подземних делова Земљине коре. 7. састав, структура чега.. 8. терм. мат. а. поједини елементи простора. б. образац, формула.²⁵

ПР3₁₁<ПР2₈ **обликова-ње** с гл. имен. ← обликовати.

²² Лексичко значење ове изведенице одговара њеном творбеном и граматичком значењу; са синхроног становишта посматрано не слаже се, међутим, значење префикса и одговарајућег предлога.

²³ У Речнику придев није забележен.

²⁴ Овај гл. би се могао извести и преко прид. *безличан*.

²⁵ С квалиф. покр. слика, лик.

ПР2₈<ПР1₉ **облик-овати**, -ујем импф/пф., тр. дати / давати облик чему.²⁶

[+Obj (A)]

обликовати се рефл. добити/добивати облик.

ПР3₁₂<ПР2₉ **облич-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← обличити.

ПР2₉<ПР1₉ **облич-ити**, -им импф., тр. давати чему облик, уобличавати.²⁷

[+Obj (A)]

ПР2₁₀<ПР1₉ **облич-је** с облик, лик, изглед, спољашњост.²⁸

ПР2₁₁<ПР1₉ **облич-ки**, -а, -о релац. прид. који се односи на облик.²⁹

ПР3₁₃<ПР2₁₁ **облички** прил. у погледу облика, у облицима.

ПРС2₂<ПРС1₄ **одлик-а** ж 1. оно чиме се неко или нешто издваја у позитивном смислу. 2. похвала, признање; орден. 3. одлична оцена успеха. 4. терм. биол. варијетет, подврста.³⁰

ПРС3₄<ПРС2₂ **одлик-аш** м атриб. имен. одличан ученик.

ПРС4₁<ПРС3₄ **одликаш-ица** ж атриб. имен. одлична ученица.

ПРС2₃<ПРС1₄ **одликовā-ње**¹ с гл. имен. ← одликовати (се).

ПРС2₄<ПРС1₄ **одликовā-ње**² с орден, медаља.³¹

ПРС3₅<ПРС2₄ **одликовањ-це** с ир. одликовање.

ПРС1₄<0₁ **од-лик-овати**, -ујем импф/пф., тр. 1. дати/давати коме одликовање. 2. указати / указивати коме посебну пажњу, признање; издвојити / издвајати, истаћи / истицати.³²

²⁶ Са квалиф. ков. и *обликоватељ* онај који нешто обликује; исти квалиф. се подразумева и за придев: *обликоватељски*.

²⁷ Ова лексема је уведена у регистар због великог броја деривата иако уз њу стоји квалиф. покр. (који се подразумева и уз импф. гл. *обличивати*, са прим. из НП Вук). У Речнику под 1. открити, раскринкати; окривити, оптужити, а под 2. наведено значење са позивањем на Ристић-Кангрин Речник.

²⁸ Са квалиф. необ. и *обличај*.

²⁹ У Речнику и придев *облички*, са потврдом из Ујевића и прил. *облично* са потврдом из Шимића.

³⁰ На основу значења изведеница је представљена као девербал, а не обратно – гл. као деноминал.

³¹ Са квалиф. заст. под 2: изузетна пажња, почаст. У истом значењу и русизам: *одличје* и архаизам *одличје*. Ова лексема је и у Речнику издвојена од гл. имен. од које се разликује и по акценту, у семантичком смислу могуће их је, међутим, повезати на следећи начин: апстрактно значење гл. имен. се трансформисало у предметно значење.

[+Obj (A)]

одликовати се медиј. истаћи се / истицати се, издвојити се / издвајати се неком особином, разликовати се.³³

ПРС3₆<ПРС2₂ **одлич-ан**, -чна, -чно квалит. прид. 1. који се истиче најбољим особинама, изврстан. 2. веома цењен, угледан.

ПРС3₇<ПРС2₂ **одлич-ит**, -а, -о квалит. прид. који се разликује од других; особит, нарочит.³⁴

ПРС4₂<ПРС3₆ **одличн-ик** м атриб. имен. угледан, виђен човек, достојанственик.

ПРС4₃<ПРС3₆ **одлично** прил. на одличан начин, изврсно.

ПРС4₄<ПРС3₆ **одличн-ост** ж деадј. имен. особина онога који је одличан, што је одлично.

ПРС4₅<ПРС3₆ **одличњ-ак** м → одличник.

ПРС3₈<ПРС2₅ **оличава-ње** с гл. имен. ← оличавати.

ПРС2₅<ПРС1₅ **олич-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/медиј. ← оличити (се)¹.

ПРС2₆<ПРС1₅ **олич-ен**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← оличити. 2.

(одређени вид) квалит. прид. који представља нешто у највећој мери, сушти, прави, најизразитији.³⁵

ПРС3₉<ПРС2₆ **оличен-ост** ж деадј. имен. спољни израз нечег унутрашњег.

ПРС2₇<ПРС1₅ **оличе-ње** с 1. гл. имен. ← оличити¹. 2. најпотпунији израз, стварни, телесни лик нечега апстрактног; симбол.³⁶

ПРС2₈<ПРС1₅ **олич-ива-ти (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј. ← оличити (се)¹.

ПРС1₅<0₁ **о-лич-ити**¹, -им пф., тр. изразити нешто одређеним ликом, представити.

[+Obj (A) + Loc (u+L)]

оличити се медиј. стећи физички лик.³⁷

ПРС1₁₀<1₇ **о-личити**², -им пф., тр. ← личити².

ПРС1₁₁<0₁ **пра-лик** м првобитни лик према којем су каснији ликови удешени.

³² У Речнику и *одлик* – одраз лика, са потврдом из Харамбашића.

³³ Под б. постићи одличан успех у учењу.

³⁴ Са квалиф. покр. и *одличити се* – одрећи се, одвојити се.

³⁵ У Речнику само у одређеном виду са значењем под 2.

³⁶ Са квалиф. заст. и *оличје*.

³⁷ Са квалиф. необ. под 2: истаћи се као формирана личност, добити сопствене индивидуалне карактеристике.

^{np}ПР2₁₂<ПР1₉ **пра-облик** м првобитни облик.

^{np}ПР4₅<^{np}ПР3₁₃ **пре-обликова-ње** с гл. имен. ← преобликовати.

^{np}ПР3₁₄<ПР2₈ **пре-обликовати**, -ујем импф/пф. тр. дати / давати чему други облик.³⁸

[+Obj (A)]

^{np}ПР5₃<^{np}ПР4₆ **преобличава-ње** с гл. имен. ← преобличавати.

^{np}ПР4₆<^{np}ПР3₁₅ **преоблич-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр. ← преобличити (се).

^{np}ПР3₁₅<ПР2₉ **пре-обличити**, -им пф., тр. дати чему други облик. **преобличити се** медиј. добити други облик.

ПРС1₆<0₁ **при-лик-а** ж 1. повољан тренутак, згода, случај.³⁹ 2. повод. 3. мн. услови живота, околности. 4. а. појава у којој се нешто показује; предзнак, знамење. б. лик, особа.⁴⁰ 5. а. (често појачано: слика и прилика) онај који је раван коме по особинама, положају и сл., оно што је равно чему. б. онај који у свему одговара, који је пар коме. б. (често у мн.) изглед, надања, могућности у остварење чега. 7. (у инстр.) у служби предлога с генит.⁴¹

ПРС3₁₀<ПРС2₉ **приликова-ње** с гл. имен. ← приликовати.

ПРС2₉<ПРС1₆ **прилик-овати**, -ујем импф., медиј. 1. бити сличан, сличити. 2. доликовати, пристајати.⁴²

ПРС2₁₀<ПРС1₆ **прилич-ан**, -чна, -чно квалит. прид. 1. који одговара каквим потребама, условима, прикладан, подесан. 2. који је доста леп (добар, велик), који задовољава (по особинама, снази

³⁸ У Речнику је овај гл. представљен само као пф. Лексема *преоблика* није забележена.

³⁹ У Речнику је ово значење наведено под а., а под б. с квалиф. разг. случајно превозно средство да се по њему што пошаље или превезе.

⁴⁰ У Речнику под в. слика, а под г. (обично у мн. уз атрибут *свети*) слике светаца и светица.

⁴¹ Вишезначност ове изведенице упућује на то да су се нека њена значења развила под утицајем значења основне речи (значење 1. према значењу 2. основне речи), док се друга слажу са значењем гл. *приличити* (значење 5. према а. значењу код гл.), те се може поставити питање да ли је гл. *приличити* префиксирана изведеница од гл. *личити* или девербал од имен. *прилика*, односно да ли је имен. *прилика* префиксално-суфиксална изведеница од *лик* или деноминал од *приличити*, и даље, да ли је гл. *приликовати* изведен преко имен. *прилика* или од основне речи.

⁴² Под 3. с квалиф. необ. давати лик чему.

- и сл.). 3. који више одговара начелима, правилима, прописима чега.
- ПРс1₁₂<1₆ **при-личити**, -им импф., медиј. а. одговарати обичајима, положају, стању, узрасту. б. (безлич. са морфемом “се” или без ње) допуштено је, треба, ваља.⁴³
- ПРс1₇<0₂ **при-лич-је** с прилика (4).
- ПРс3₁₁<ПРс2₁₀ **прилично** прил. 1. а. на приличан начин. б. у складу с чим. 2. у довољној мери.
- ПРс3₁₂<ПРс2₁₀ **приличн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је прилично.
- ПРс1₈<0₂ **раз-лик-а** ж 1. а. оно по чему су два појма друкчији један од другог, у чему немају исте особине, неподударање. б. неједнакост у износу, количини, износ за који се две величине не подударају. 2. неједнак положај (друштвени и сл.). 3. терм. мат. резултат операције одузимања.⁴⁴
- ПРс3₁₃<ПРс2₁₁ **разликова-ње** с гл. имен. ← разликовати.
- ПРс2₁₁<ПРс1₈ **разлик-овати**, -ујем импф., тр. 1. знати, учавати разлику, учавати као неједнако, друкчије; давати чему посебно место. 2. придавати коме или чему посебан значај, издвајати од других. 3. чинити неједнаким, друкчијим.⁴⁵
[+Obj (A)+od+G]
- разликовати се** медиј. показивати разлику, бити неједнак, друкчији.
- ПРс1₉<0 **раз-лич-ак**, -чка м терм. бот. једногодишња биљка тамноплавог цвета *Centuaureea cyanus*.
- ПРс2₁₂<ПРс1₈ **различ-ан**, -чна, -чно квалит. прид. 1. код којег се испољава нека разлика, неистоветан, друкчији. 2. разнолик, разноврстан, сваковрстан.⁴⁶
- ПРс2₁₃<ПРс1₈ **различ-ит**, -а, -о → различан.
- ПРс3₁₄<ПРс2₁₃ **различито** прил. на различите начине, друкчије.
- ПРс3₁₅<ПРс2₁₃ **различит-ост** ж деадј. имен. особина онога што је различито, разлика, неједнакост.⁴⁷

⁴³ У Речнику под 2. бити налик, сличан.

⁴⁴ Ова лексема остварује везу само са значењем 2. основне лексеме, и то засновану на антонимији.

⁴⁵ Са квалиф. покр. и *разлицати (се)*, а као русизам *различити*; у оба случаја потврда из Његоша.

⁴⁶ С квалиф. заст. и *разлик*.

⁴⁷ Са квалиф. заст. и *разликоост*.

ПРС₃₁₆<ПРС₂₁₂ **различно** прил. → различито.

ПРС₃₁₇<ПРС₂₁₂ **различн-ост** ж → различитост.

^{пр}ПРС₅₄<^{пр}ПРС₄₇ **разобличава-ње** с гл. имен. ← разобличавати.

^{пр}ПРС₄₇<^{пр}ПРС₃₁₆ **разоблич-авати**, -ам импф. и итер., тр. ← разобличити.

^{пр}ПРС₄₈<^{пр}ПРС₃₁₆ **разобличе-ње** с гл. имен. ← разобличити.

^{пр}ПРС₄₉<^{пр}ПРС₃₁₆ **разоблич-ива-ти**, -ујем импф. и итер., тр. ← разобличити.

^{пр}ПРС₃₁₆<ПРС₂₉ **раз-обличити**, -им пф., тр. јавно показати чији негативан лик, улогу, разоткрити, раскринкати, изобличити. [+Obj (A)]

ПРС₁₁₀<0₁ **с-лик-Ø** м терм. књиж. рима.

ПРС₁₁₁<0₁ **с-лик-а** ж 1.а. оно што се види, изглед, призор. б. оно што има облик или особине чега другог, лик. в. оно што представља кога или што.⁴⁸ 2. а. лице, особа. б. облик, прилика. в. положај и стање у коме се ко налази.⁴⁹ 3. а. ликовно уметничко дело. б. фотографија.⁵⁰ 4. а. опис чега у уметничком делу или разговору. б. обнављање у сећању чега виђеног, доживљеног. в. представа. г. терм. мед. опис здравственог стања. 5. нарочит начин књижевног изражавања. б. а. терм. књиж. кратко прозно дело. б. терм. књиж. део драмског чина. в. терм. муз. кратак инструментални или вокални облик. 7. терм. мат. геометријски цртеж.⁵¹

ПРС₃₁₈ <ПРС₂₁₄ **слика-ње** с гл. имен. ← сликати.

ПРС₃₁₉<ПРС₂₁₄ **слик-ар** м помен agentis уметник који се бави сликањем.⁵²

ПРС₄₆<ПРС₃₁₉ **сликар-ев**, -а, -о посес. прид. оно што припада сликару.

⁴⁸ Овде значење 1. в. у Речнику б. значење.

⁴⁹ У Речнику значење 7.

⁵⁰ У Речнику: 2. уметничко дело израђено бојама на хартији, платну и сл. 3. фотографија.

⁵¹ Значење ове изведенице синтагматског порекла је ишло од граматичког ка предметном, у том смислу значење под 1. (у Речнику дато као 3) је најближе основном.

⁵² У Речнику су издвојена још сл. значења: 2. фотограф. 3. књижевник који је показао много укуса, вештине и живописности у описивању и приказивању у своме делу.

ПРс3₂₀<ПРс2₁₄ **слик-арија** ж (об. мн.) оно што је насликано, слика (3. а).

ПРс4₇<ПРс3₁₉ **сликар-ица** ж nomen agentis жена сликар.

ПРс4₈<ПРс3₁₉ **сликар-ка** ж nomen agentis → сликарица.

ПРс4₉<ПРс3₁₉ **сликар-ница** ж nomen loci просторија у којој се држе и чувају слике.

ПРс4₁₀<ПРс3₁₉ **сликар-ов**, -а, -о → сликарев.

ПРс4₁₁<ПРс3₁₉ **сликар-ски**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на сликарство и сликаре.

ПРс4₁₂<ПРс3₁₈ **сликар-ство** с ликовна уметност; сликарска дела.⁵³

ПРс4₁₃<ПРс3₁₈ **сликар-чић** м дем. и пеј. од сликар.

ПРс2₁₄<ПРс1₁₁ **слик-ати**, -ам импф., тр. 1. стварати сликарско дело. 2. фотографисати. 3. сликовито приказивати речима или тоновима.

[+Obj (A)]

сликати се рефл. 1. фотографисати се. 2. показивати се, причињавати се.

ПРс2₁₅<ПРс1₁₁ **слик-ован**, -вна, вно квалит. прид. који живо описује, који је у облику слике, очигледан, живописан.

ПРс3₂₁<ПРс2₁₆ **сликова-ње**¹ с гл. имен. ← сликовати (1)¹.

ПРс3₂₂<ПРс2₁₇ **сликова-ње**² с гл. имен. ← сликовати (1)².

ПРс2₁₆<ПРс1₁₁ **слик-овати**¹, -ујем импф., тр. правити сликове, риме, римовати.⁵⁴

[+Obj (A) + sa + I]

сликовати се медиј. римовати се.

ПРс2₁₇<ПРс1₁₁ **слик-овати**² (се), -ујем импф., тр. сликати.⁵⁵

ПРс2₁₈<ПРс1₁₁ **слик-овит**, -а, -о квалит. прид. 1. који се представља сликом, исказује помоћу слике. 2. који вреди, заслужује да се слика, леп. 3. који је пун слика, живописан, изразит (о језику, стилу).

ПРс3₂₃<ПРс2₁₈ **сликовито** прил. на сликовит начин, живописно.

ПРс3₂₄<ПРс2₁₈ **сликовит-ост** ж деадј. имен. особина онога што је сликовито.

⁵³ Значење ове имен. је између значења nomen actionis и резултативног значења.

⁵⁴ С квалиф. необ. и *сличарити* и према њему и гл. имен. *сличарење*.

⁵⁵ Са становишта модерног језика овај облик би се могао квалиф. као заст.

ПРС3₂₅<ПРС2₁₅ **сликовн-ица** ж књига са пуно слика намењена деци.

ПРС2₁₉<ПРС1₁₀ **слик-овно** прил. у облику слика, помоћу слика.

ПРС3₂₆<ПРС2₁₅ **сликовн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је сликовно.

ПРС3₂₇<ПРС2₂₀ **слич-ава-ти**, -ам импф., тр. упоређивати по сличности.

ПРС1₁₂<0₁ **с-лич-ан**, -чна, -чно квалит. прид. 1. који личи коме по лику, налик на кога или што. 2. погодан, прикладан, згодан.

ПРС2₂₀<ПРС1₁₁ **слич-ити**, -им импф., медиј. 1. бити сличан, наликовати. 2. бити погодан, одговарати, пристајати.

ПРС3₂₈<ПРС2₂₀ **слич-ито** прил. подударно, погодно, згодно.⁵⁶

ПРС2₂₁<ПРС1₁₁ **слич-ица** ж дем. од слика.

ПРС2₂₂<ПРС1₁₂ **слично** прил. а. управо тако као. б. погодно, згодно, како треба, ваљано.

ПРС2₂₃<ПРС1₁₂ **сличн-ост** ж деадј. имен. постојање заједничких или блиских црта.⁵⁷

^{np}ПРС3₁₇<ПРС2₈ **у-обликовати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј. → уобличити (се).

^{np}ПРС5₅<ПРС4₁₂ **уобличава-лац**, -оца м помен agentis онај који нешто уобличава, који нечему даје облик.

^{np}ПРС6₁<^{np}ПРС5₅ **уобличавалац-ки**, -а, -о релац. прид.; који се односи на уобличаваоце.

^{np}ПРС6₆<^{np}ПРС4₁₂ **уобличава-ње** с гл. имен. ← уобличавати.

^{np}ПРС4₁₀<^{np}ПРС3₁₈ **уоблич-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/медиј. ← уобличити.

^{np}ПРС4₁₁<^{np}ПРС3₁₈ **уобличен**, -а, -о гл. прид. трп. ← уобличити.⁵⁸

^{np}ПРС5₉<^{np}ПРС4₁₁ **уобличен-ост** ж деадј. имен. стање онога што је уобличено, облик.

^{np}ПРС4₁₂<^{np}ПРС3₁₈ **уобличе-ње** с 1. гл. имен. ← уобличити. 2. давање облика чему, оно што је уобличено, уобличеност.

^{np}ПРС4₁₃<^{np}ПРС3₁₈ **уоблич-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј. → уобличавати (се).

⁵⁶ Са становишта модерног језика овај прилог као и значење 2. гл. *сличити*, с којим је он повезан, могли би се сматрати заст.

⁵⁷ У Речнику под 2. мат. подударност двају геометријских ликова или тела ако су им одговарајући углови једнаки а дужине пропорционалне.

⁵⁸ Овај облик није отворен у Речнику.

^{np}ПРЗ₁₈<ПР2₉ **у-обличити**, -им пф., тр. дати облик чему, обликовати.

[+Obj (A)]

уобличити се медиј. добити одређен облик, лик, обликовати се.

C1₁<O₁ **бел-о-лик-Ø**, -а, -о ијек. **бјелолик** квалит. прид. који има бело лице, белу кожу.⁵⁹

C2₁<C1₁ **белолик-ост** ж ијек. **бјелоликост** деадј. имен. особина онога који је белолик.⁶⁰

C1₂<O₁ **блед-о-лик-Ø**, -а, -о ијек. **бљедолик** квалит. прид. који је бледог лица, бледе боје.

C2₂<C1₂ **бледолик-ост** ж ијек. **бљедоликост** деадј. имен. особина, стање онога који је бледолик, онога што је бледолико.

C1₃<O₁ **бог-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. сличан Богу.

C2₃<C1₃ **боголико** прил. као Бог, слично Богу.

C1₄<O₁ **ведр-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. ведар, располежен.

C1₅<O₁ **враг-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је као враг.⁶¹

C1₆<O₁ **вук-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је као у вука.

C1₇<O₁ **дво-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има два лика; лажљив, лицемеран.

C1₈<O₁ **дво-лиц-ан**, -чна, -чно квалит. прид. лажљив, лицемеран.⁶²

C3₁<C2₄ **дволиче-ње** с гл. имен. ← дволичити.

C2₄<C1₇ **дволич-ити**, -им импф., медиј. испољавати два лика, бити лажљив, лицемеран.

C1₉<O₁ **дво-лиц-је** с деадј. имен. а. лицемерство, претварање, дволичност. б. јављање у два лика, двообличност.⁶³

C2₅<C1₈ **дволичн-ик** м атриб. имен. → дволичњак.

⁵⁹ Са квалиф. заст. *јаднолик*, јадан, бедан, тужан, жалостан; без квалиф. прил. *јадолико*; са квалиф. заст. и *обликословље*, наука о граматичким облицима.

⁶⁰ Са квалиф. индив. и *грдоликост* у значењу грдоба; са квалиф. ков. *чуднолик*, *чудолик*.

⁶¹ Са квалиф. покр. и *ђаволик*.

⁶² У значењу 2: који има два лица (о материји, тканини која је с обе стране једнака), с позивањем на Вуков Рјечник. Овај прид. се може сматрати и дериватом гл. *дволичити*, и тада би био 3-степени дериват

⁶³ Са квалиф. заст. и *дволичје*. Ова имен. се може сматрати и дериватом гл. *дволичити*, и тада би била 3-степени дериват.

- C2₆<C1₈ **дволичн-ост** ж деадј. имен. особина онога који је дволичан.
- C2₇<C1₈ **дволичњ-ак** м атриб. имен. дволичан човек.
- C3₂<C2₇ **дволичња^ч-ки**, -а, -о квалит. и симил. прид.; који је као у дволичњака.
- C1₁₀<ПР1₉ **дво-облич-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који има два облика.
- C2₈<C1₁₀ **двообличн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је двооблично.
- C1₁₁<0₁ **дуг-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је дугог, издуженог лика, лица.
- C1₁₂<0₁ **жаб-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који личи на жабу.
- C1₁₃<0₁ **женск-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је женског лика, који личи на жену.
- C1₁₄<0₁ **жут-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је жутог лица.
- C1₁₅<0₁ **ист-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је истог лика с неким, с нечим, врло сличан.
- C2₉<C1₁₅ **истолик-ост** ж деадј. имен. особина онога који је истолик.
- C1₁₆<0₁ **јај-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који има облик јајета.
- C1₁₇<0₁ **једн-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који се не мења, који је непрестано исти, једнак. 2. који има исти лик као и неко други.
- C2₁₀<C1₁₇ **једнолико** прил. → једнолично.
- C2₁₁<C1₁₇ **једнолик-ост** ж деадј. имен. особина онога што је једнолико.
- C1₁₈<0₁ **једн-о-лич-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који је непрестано исти, који се не мења.
- C1₁₉<0₁ **једн-о-лич-је** с деадј. имен. → једноличност.
- C2₁₂<C1₁₈ **једнолично** прил. увек једнако, исто.⁶⁴
- C2₁₃<C1₁₈ **једноличн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је једнолично.
- C1₂₀<0₁ **крав-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. сличан крави.
- C1₂₁<0₁ **крај-о-лик-Ø** м изглед каквог предела; пејзаж, слика каквог предела.⁶⁵

⁶⁴ Са квалиф. заст. прил. *једноличке* - у исто време, истовремено.

⁶⁵ У Речнику са квалиф. ков.

- C1₂₂<0₁ **красн-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је красног лика.
- C1₂₃<0₁ **крв-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је налик на крв.
- C1₂₄<0₁ **круг-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. сличан кругу.
- C2₁₄<C1₂₄ **круголико** прил. чинећи кружне покрете.
- C1₂₅<0₁ **крушк-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. крушкаст.
- C1₂₆<0₁ **леп-о-лик-Ø**, -а, -о ијек. **љеполик** квалит. прид. који је лепог лика.
- C2₁₅<C1₂₆ **леполик-ост** ж ијек. **љеполикост** деадј. имен. особина онога који је леполик.
- C1₂₇<0₁ **лик-о-рез-Ø** м деверб. имен. сликање урезивањем.⁶⁶
- C1₂₈<0₁ **лик-о-твор-ан**, -рна, -рно → ликовни.⁶⁷
- C2₁₆<C1₂₈ **ликотворно** прил. ликовно стваралачки.
- C1₂₉<0₁ **лист-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је у облику листа.
- C1₃₀<0₂ **лиц-е-мер-Ø** м ијек. **лицемјер** nomen agentis онај који прикрива свој прави лик представљајући се као добронамеран човек, подлац.⁶⁸
- C2₁₇<C1₃₀ **лицемер-ан**, -рна, -рно ијек. **лицемјеран** квалит. прид. који има особине лицемера, својствен лицемеру, неискрен, дволичан, претворан, подмукао.
- C2₁₈<C1₃₀ **лицемер-ац**, -рца м ијек. **лицемјерац** nomen agentis → лицемер.
- C2₁₉<C1₃₀ **лицемер-ити**, -им ијек. **лицемјерити** импф., медиј. поступати као лицемер, претварати се.
- C2₂₀<C1₃₀ **лицемер-је** с ијек. **лицемјерје** деадј. имен. особина лицемера, дволичност, притворство.
- C2₂₁<C1₃₀ **лицемер-ка** ж ијек. **лицемјерка** nomen agentis женска особа лицемер.
- C3₃<C2₁₇ **лицемерн-ик** м ијек. **лицемјерник** nomen agentis → лицемер.

⁶⁶ Лексеме *ликорез* и *ликотворно* су укључене у СДГ иако је у Речнику означено да су ков., јер су то једини примери са *лико-* као првим делом сложенице.

⁶⁷ Ова одредница није забележена у Речнику.

⁶⁸ За ову лексему Скок претпоставља да може бити преведеница. У Речнику само ијек. и: *лицомјерац*, *лицумјер*.

- C3₄<C2₁₇ **лицемерно** ијек. **лицемјерно** прил. на лицемеран начин, као лицемер, неискрено, притворно, подмукло.
- C3₅<C2₁₇ **лицемерн-ост** ж ијек. **лицемјерност** деадј. имен. лицемерје.
- C2₂₂<C1₃₀ **лицемерски**, -а, -о ијек. **лицемјерски** квалит. и релац. прид. који се односи на лицемере.
- C2₂₃<C1₃₀ **лицемер-ство** с ијек. **лицемјерство** деадј. имен. → лицемерје.
- C1₃₁<0₁ **људ-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је налик на људе.
- C1₃₂<0₁ **магл-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. сличан магли.
- C1₃₃<0₁ **мајмун-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. сличан мајмуну.
- C1₃₄<0₁ **медвед-о-лик-Ø**, а, о ијек. **медвједолик** квалит. и симил. прид. сличан медведу.
- C1₃₅<0₁ **мил-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је милог лика.
- C1₃₆<0₁ **млад-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је по изгледу млађи него што јесте.
- C2₂₄<C1₃₆ **младолико** прил. са младоликим изгледом.
- C2₂₅<C1₃₆ **младолик-ост** ж деадј. имен. младолик изглед.
- C1₃₇<0₁ **мног-о-лик-Ø**, -ам, -о квалит. прид. који има много ликова, видова.
- C2₂₆<C1₃₇ **многолик-ост** ж деадј. имен. особина онога што је многолико.
- C1₃₈<0₁ **мног-о-лич-ан**, -чна, -чно → многолик.
- C2₂₇<C1₃₈ **многоличн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је многолично.
- C1₃₉<0₁ **мреж-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. сличан мрежи, мрежаст.
- C1₄₀<0₁ **мртв-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има изглед мртваца, мртвачки.
- C1₄₁<0₁ **неб-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који подсећа на небо, сличан небу.
- ^{np}C2₂₈<C1₁₇ **не-једнолик-Ø**, -а, -о квалит. прид. разнолик, различит.
- ^{np}C3₆<^{np}C2₂₈ **неједнолик-ост** ж деадј. имен. разноликост, променљивост.
- ^{np}C2₂₉<C1₁₈ **не-једноличан**, -чна, -чно квалит. прид. који није једноличан, разноврстан.

- C1₄₂<0₁ **ос-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који личи на осу: осолики лептир.⁶⁹
- C1₄₃<0₁ **разн-о-лик**, -Ø -а, -о квалит. прид. 1. који је различитог лика, вида, врсте. 2. различит, неједнак, друкчији.
- C2₃₀<C1₄₃ **разнолико** прил. на разнолик начин, неједнако.
- C2₃₁<C1₄₃ **разнолик-ост** ж деадј. имен. особина онога што је разнолико.
- C1₄₄<0₁ **разн-о-лиц-ан**, -чна, -чно → разнолик.⁷⁰
- C1₄₅<0₁ **разн-о-лиц-је** с деадј. имен. → разноликост.
- C2₃₂<C1₄₄ **разноличн-ост** ж деадј. имен. → разноликост.
- C1₄₆<0₁ **риб-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који има облик рибе.
- C1₄₇<0₁ **румен-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има румено лице.
- C1₄₈<0₁ **свак-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. сав, цео, целокупан.⁷¹
- C1₄₉<0₁ **сир-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је налик на сир, сираст.
- C1₅₀<0₁ **ситн-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је ситног лика.
- C1₅₁<0₁ **смрт-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је налик на смрт.
- C1₅₂<0₁ **сн-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је сличан сну.
- C1₅₃<0₁ **сов-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је као сова.
- C1₅₄<0₁ **сребр-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је сличан сребру.
- C1₅₅<0₁ **срц-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који има облик срца.
- C2₃₃<C1₅₅ **срцолико** прил. (начињен) као срце, попут срца.
- C1₅₆<0₁ **стар-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који изгледа стар.
- C2₃₄<C1₅₆ **старолик-аст-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. старолик.
- C1₅₇<0₁ **стар-о-лиц-ан**, -чна, -чно → старолик.
- C1₅₈<0₁ **сунц-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је по облику сличан Сунцу.
- C1₅₉<0₁ **тамн-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је тамног лика.
- C1₆₀<0₁ **тужн-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је тужног лица.
- ^{np}C3₇<^{np}C2₃₅ **уједнолич-ен**, -а, -о гл. прид. трп. ← уједноличити.⁷²

⁶⁹ Са квалиф. необ. и *пенолик* (пјенолик) – пенаст, са потврдом из С. С. Крањчевића.

⁷⁰ Са квалиф. индив. и *гололичан* – који је откривена лица, без маске.

⁷¹ Први део ове сложенице такође се деклинира.

⁷² Ова лексема није забележена у Речнику.

^{np}C4₁<^{np}C3₇ **уједноличен-ост** ж деадј. имен. особина онога што је уједноличено.⁷³

^{np}C3₈<^{np}C2₃₅ **уједнолич-ава-ти**, -ујем импф. и итер., медиј. ← уједноличити.

^{np}C2₃₅<C1₁₈ **у-једнолич-ити**, -им пф., медиј. постати једноличан.

C1₆₁<0₁ **цвет-о-лик-Ø**, -а, -о ијек. **цвјетолик** квалит. и симил. прид. који је налик на цвет.

C1₆₂<0₁ **црвен-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је црвеног лица.

C1₆₃<0₁ **црн-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је црног лица.

C1₆₄<0₁ **црт-о-лик-Ø**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је као црта.

C1₆₅<0₁ **човек-о-лик-Ø**, -а, -о ијек. **човјеколик** квалит. и симил. прид. сличан човеку.

(В. В., Г. Ш. и И. Ц.)

⁷³ У Речнику са квалиф. необ.

^{np} ПР6		1		
ПРc1	7	2		3
ПРc2	7	6	2	7
^{np} ПРc2				1
ПРc3	17	2	5	1
^{np} ПРc3	2			1
ПРc4	9	3	1	
C1	6	59		
C2	19	3	8	2
^{np} C2		2		1
C3	3	1	1	
^{np} C3	1	1		1
^{np} Ç4	1			

⁷⁴ Табела деривационог статуса није дата из техничких разлога.

СДГ: маља¹ТО_ј: маљ-

0 маља ж ^{терм. анат.} мека длачица на људском и животињском телу.

1₁<0 маљ-ав, -а, -о квалит. прид. који има маље, длаке.

2₁<1₁ маљав-ост ж деадј. имен. особина оног који је маљав.

1₂<0 маљ-ица ж дем. од маља.

2₂<1₂ маљич-аст, -а, -о квалит. прид. пун маљица.

ПРс2₁<ПРс1₁ омаљаве-о, -ела, -ело ијек. омаљавио квалит. прид. обрастао маљама.²

ПРс2₂<ПРс1₁ омаљави-о, -ила, -ило 1. гл. прид. рад. ← омаља-вити. 2. квалит. прид. омаљавео.

ПРс1₁<1₁ о-маљав-ити, -им пф., медиј. добити маље.

(М. А.)

Табела 1

1-степени	2-степени	ПРс1	ПРс2
маљ-ав, а, о	маљав-ост	о-маљав-ити	омаљав <u>е</u> -о, ела, ело омаљави-о, ила, ило
маљ-ица	маљич-аст, а, о		

Табела 2

	именица	придев	глагол
1-степени	1	1	
2-степени	1	2	
ПРс1			1
ПРс2		2	

¹ Према Скоку у деривационо гнездо лексеме *маља* улазе прид. на -ав *маљав*, и од њега апстрактна имен. *маљавост*.

² Глагол *омаљавети* у Речнику није забележен; гл. прид. рад. од њега био би *омаљавео*.

СДГ: нога¹

ТО ₁ : ног-	ТО ₂ : нож-	ТО ₃ : нош-
------------------------	------------------------	------------------------

0 **нога** ж 1. ^{терм. анат.} крајњи доњи део тела човека и животиње (од бока наниже) који служи за ходање. 2. стопало. 3. доњи, у више кракова одвојени део неког предмета.² 4. доњи део брда, планине, стене (ређе дрвета), подножје.³

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **ног-авица** ж терм. одећа део панталона или гаћа који обухвата ногу.⁴

¹ Према Скоку у деривационо гнездо лексеме *нога* улазе: прид. *ножан* (одр. вид *ножни*), поименичен у м. р. *ножан*, у значењу “један од четири отвора на винском мијеху”, од којег су дериваати имен. *ножањ* (у Речнику са квалиф. покр.), *ножањац* (у Речнику с упућивањем на *ножањ*, те стога и са истим квалиф.) и *ножњак*; синтагматског порекла *обножањ*, а префиксалном деривацијом *подножник*, синоним је *подножје*. Скок издваја и прид. *ногат* = *ногаст*, у значењу “који има добре или велике ноге или их има много”. У деминутиве убраја имен. *ножац*, *ношке*, *подношка*. Хипокористици су *ноја* и *нона*. Аугментативи су: *ножина*, *ножурања*, *ножурина*, *ножурда*, *ножетина*. Суфиксалном деривацијом добијен је облик *ножје*, а од њега префиксацијом *подножје* и *узножје*. Суфиксалном деривацијом добијене су и имен. *ногача*, *ногач*, *ножаница*, множ. облик *ногари*, затим имен. *ногавица*, *ноганица*, *ногоња*. Синтагматског су порекла имен. *наногица*, прил. облик *преконож* (само у *сапети коње у преконож*), а одатле деноминал *испреконожити*. (Синтагматског је порекла и лексема *занога* ж крак, језичац земљишта, огранак, која је у Речнику означена као покр.) Деноминали су од синтагми са имен. *нога*: *наножити* /*наножити* (у Речнику са квалиф. покр.), *ноктати*, *ногатати се*. Сложенице су: *ногобоља*, *ногоступ*, *велног* (чехизам, забележен код Микаље), *ногамет*, те прил. *објеножице*, творен по моделу *објеручице*. (У Речнику је забележена и изведеница *заднога* ж покр. врста игре.)

Према Скоку свесловенска и прасловенска изведеница од *нога* је и имен. *нокат*, која се са становишта савременог језика може сматрати носиоцем творбене основе новог семантичко-деривационог гнезда.

² У Речнику са квалиф. покр. *ногар* нога, ножица неког предмета.

³ У Речнику под 5. покр. стопа (као мера за дужину). У овој је реализацији регуларна метонимија, али је употребна вредност овога значења ограничена.

⁴ У Речнику забележено и покр. значење *панталоне*, *чакшире*.

[+Posesor (poses. prid., G)]

2₁<1₁ **ногавиц-аст**, -а, -о симил. прид. који је као ногавица, сличан ногавици, узак а дугачак.

1₂<0 **ног-ара** с мн. → ногари.

1₃<0 **ног-аре** ж мн. → ногари.

1₄<0 **ног-ари** м мн. а. дрвени кракови (обично укрштени) који служе као подметач, подупирач. б. сталак постоље (обично са три крака). в. треножац на склапање, стативе. г. вешалица која стоји на стубу или на ногама.⁵

2₂<1₂ **ногар-ице** ж мн. дем. од ногаре.

1₅<0 **ног-ат**, -а, -о квалит. прид. који има велике, дуге ноге.

1₆<0 **ног-атати**, -ам импф., тр. ударати, тући ногама.

[+Obj (A)]

ногатати се медиј. бацати се ногама, ритати се, праћакати се.

2₃<1₆ **ногат-нути (се)**, -ем пф., тр/медиј. ← ногатати (се).

1₇<0 **ног-етина** ж аугм. и пеј. од нога.

1₈<0 **ног-ица** ж дем. и хип. од нога.⁶

1₉<0 **нож-етина** ж аугм. и пеј. од нога.

1₁₀<0 **нож-ица** ж 1. дем. и. хип. од нога (1,2. и 3). 2. један од отвора на мешини.⁷

2₄<1₁₀ **ножиц-ица** ж дем. и хип. од ножица.

1₁₁<0 **нож-иште** с помен loci место, предмет на коме се држе ноге.⁸

1₁₂<0 **нож-је** с терм. анат. корен стопала tarsus.

1₁₃<0 **нож-ни**, -а, -о квалит. прид. који се односи на ноге, који је на нози, који се врши ногом.

1₁₄<0 **нож-урда** ж аугм. и пеј. од нога.

1₁₅<0 **нож-уретина** ж аугм. и пеј. од нога.

1₁₆<0 **нож-урина** ж аугм. и пеј. од нога. '

1₁₇<0 **нош-ка** дем. и хип. од нога.

⁵ Значењска веза између ове изведенице, којом је означен артефакт, и лексеме *нога* остварује се на основу својства "имати ноге" односно "служити као ноге".

⁶ У Речнику са истим значењем и имен. *ноја* и *нона*, а према *нона* и деминутив *нончица*.

⁷ У Речнику са квалиф. покр. и *ножац*.

⁸ У Речнику уз ово значење квалиф. ков., а под 2. држак ножа. 3. мат. тачка у којој нормала сече праву.

ПРС₁<0 **без-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је без ногу или без ноге.

ПРС₂<0 **без-нож-ан**, -жна, -жно квалит. прид. који је без ногу или без ноге.

ПРС₂<ПРС₁ **безнож-ац**, -шца м терм. зоол. врста водоземца без ногу *Aphoda gymnorhiona*.⁹

ПРС₃<0 **до-нож-је** с терм. анат. (нестанд.) средњи део стопала (између прста и пете).¹⁰

ПРС₄<0 **на-ног-вица** ж (обично у мн.) терм. одећа (нестанд.) део одеће који се носи преко чарапе, доколеница, гамашна.

¹⁰ПРС₂<ПРС₁ **на-подногу** прил. наниже, доле.

¹¹ПРС₂<ПРС₁ **о-безнож-ити**, -им пф., медиј. постати безног, остати без ноге, без ногу, повредити, осакатити ногу.¹¹

ПРС₂<ПРС₅ **одноже-ње** с 1. гл. имен. ← одножити. 2. терм. фиск. покрет одмицања једне ноге од друге.

ПРС₅<0 **од-нож-ити**, -им пф., тр. терм. фиск. померити једну ногу у страну, раширити ноге.¹²

ПРС₁<0 **па-нога** ж терм. зоол. закржљала нога, патрљак ноге.¹³
[+Posesor (poses. prid., G)]

ПРС₂<0 **под-ногу** прил. низбрдо.

ПРС₆<0 **под-нож-ан**, -жна, -жно квалит. прид. 1. који је под ногама. 2. који је с подножја.

ПРС₇<0 **под-нож-ак**, -шка м 1. подношка. 2. висећа степеница на коју се стаје кад се улази у нека возила или из њих силази. 3. подлога, постоље. 4. отирач, брисач за ноге.¹⁴
[/1, 2, 3/ +Posesor (poses. prid., G)]

⁹ У Речнику је наведен множ. облик *безношци*.

¹⁰ Ова изведеница синтагматског порекла творена је по моделу *попел Јоси*, а са мотивном речју остварује однос део – целина.

¹¹ Због таутолошког односа између глагола и именице објекат се по правилу не реализује.

¹² У Речнику и *подножити* сврш. индив. поставити чему ноге, снабдети ногама.

¹³ У Речнику под 2. посебан, одвојен крак реке, корен зуба и сл., са прим. из Матице 1867.

¹⁴ Синтагматски деривираним имен. *подножак*, *подножац*, *подношка* и њиховим варијантним облицима означава се артефакт који с појмом означеним основном речју остварује однос објекат локализације – локализатор.

- ПРс1₈<0 **под-нож-ац**, -шца м клупица за клечање, клечало.
 ПРс1₉<0 **под-нож-ица** ж → подношка (1).
 ПРс1₁₀<0 **под-нож-је** с 1. а. доњи део каквог предмета. б. постоље споменика и сл. 2. а. део површине у непосредној близини основе чега што се издиже изнад те површине. б. доњи део брда, планине. 3. подношка (2).¹⁵
 [+Posesor (poses. prid., G)]
 ПРс1₁₁<0 **под-нож-ник** м 1. подношка 2. подножак (2).
 ПРс1₁₂<0 **под-нож-њак** м → подношка (1).
 ПРс1₁₃<0 **под-нош-ка** ж 1. (обично мн.) направа, папучица која се притиска ногама да се покрене каква машина 2. клупица на коју се постављају ноге кад се седи.¹⁶
 ПРс1₁₄<0 **преко-нож-Ø** прил. (само у вези с предлогом у) унакрст.¹⁷
 ПРс2₄<ПРс1₁₄ **преконож-ити**, -им пф., тр. сапети коње унакрст. [+Obj (A)]
 ПРс1₁₅<0 **против-нож-ац**, -шца м атриб. имен. становник супротне стране земаљске кугле.
 ПРс1₁₆<0 **против-нож-ник** м атриб. имен. → противножац.
 ПРс1₁₇<0 **проту-нож-ац**, -шца м атриб. имен. → противножац.
 С1₁<0 **бел-о-ног-Ø**, -а, -о ијек. **бјелоног** квалит. прид. који је белих ногу, путоногаст.¹⁸
 С2₁<С1₁ **белонога** ж ијек. **бјелонога** 1. атриб. имен. женска особа или животиња белих ногу. 2. терм. бот. сапуника, сапун–трава.
 С1₂<0 **бос-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. необувен, бос.
 С2₂<С1₂ **босоног** прил. босих ногу.
 С2₃<С1₂ **босоног-ост** ж деадј. имен. стање онога који је босих ногу.
 С1₃<0 **брз-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. хитар, брз.

¹⁵ У Речнику и облик *подножије* с цсл.

¹⁶ У Речнику и лексема *подножи* ж мн. подношка (1), без квалиф. а с позивањем на Вуков Рјечник.

¹⁷ У Речнику је дато и значење у *великој омрази или завади*, заправо значење друге, хомонимне лексеме којој је у основи *нож*, а не *нога*.

¹⁸ У Речнику са *-ног(-)* као другим делом сложенице и *вијоног*, са квалиф. индив. у значењу “који се о(ба)-вија (о лози)”; са квалиф. ков. *крепконог*, који има крепке, јаке ноге, са истим квалиф. и прил. *обоногице*, обема ногама; са квалиф. покр. *осмероножица* ж зоол. врста ваши; са квалиф. необ. гл. *спутоногати* свезати коме ноге, спутати.

- C1₄<0 **брз-о-нож-ан**, -жна, -жно → брзоног.
- C1₅<0 **велик-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има велике ноге.
- C1₆<0 **ветр-о-ног-Ø**, -а, -о ијек. **вјетроног** квалит. прид., песн. брз као ветар.
- C1₇<0 **витк-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има витке ноге.
- C1₈<0 **глав-о-ног-Ø** м терм. зоол. → главоножац.
- C1₉<0 **главонож-ац**, -шца м терм. зоол. морски мекушац са крацима којима хвата плен Cephalopoda.¹⁹
- C1₁₀<0 **глатк-о-нош-ка** ж терм. бот. врста отровне гљиве *Boletus chrysenteron*.
- C1₁₁<0 **гол-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. босоног.
- C2₄<C1₁₀ **голоног-ост** ж деадј. имен. стање онога који је голоног.
- C1₁₂<0 **двој-е-ног-а** ж терм. зоол. стонога која се распознаје по двоструким колутућима *Diploda*.
- C1₁₃<0 **дво-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има две ноге.²⁰
- C1₁₄<0 **дво-нож-ан**, -жна, -жно → двоног.²¹
- C2₅<C1₁₂ **дво-нож-ац**, -шца м атриб. и агент. имен. биће које има две ноге, које хода на две ноге.
- C2₆<C1₁₄ **двоножн-ик** м атриб. и агент. имен. → двоножац.
- C1₁₅<0 **дво-нош-ке** прил. на две ноге.
- C1₁₆<0 **дебел-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дебеле ноге.
- C1₁₇<0 **десет-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. врста рака *Decapoda*.²²
- C1₁₈<0 **дуг-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дуге ноге.
- C1₁₉<0 **жут-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има жуте ноге.
- C1₂₀<0 **једн-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има само једну ногу, који стоји на једној нози.
- C1₂₁<0 **једн-о-нож-ан**, -жна, -жно → једноног.
- C1₂₂<0 **коз-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има ноге као коза, који има козје ноге.
- C2₇<C1₂₂ **козанож-ац**, -шца м атриб. имен., мит. онај који има козје ноге, биће с репом, роговима и козјим ногама, сатир.

¹⁹ У Речнику је наведен множ. облик *главоношци*.

²⁰ У Речнику са квалиф. покр. и имен. *двоногац* = двоножац.

²¹ У Речнику и с зб. *двоножно* у експр. значењу – људи, са потврдом из Стј. М. Љубише.

²² У Речнику је наведен множ. облик *десетношци*.

- C1₂₃<0 **корен-о-нож-ац**, -шца м ијек. **корјеноножац** терм. биол. праживотиња, протозоа несталног облика тела која се креће пружајући протоплазматичне израштаје.
- C1₂₄<0 **кратк-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има кратке ноге.²³
- C2₈<C1₂₄ **кратконож-ац**, -шца м терм. зоол. стонога.²⁴
- C1₂₅<0 **крив-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има криве ноге.²⁵
- C1₂₆<0 **крил-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који врло брзо трчи.
- C2₉<C1₂₆ **крилонож-ац**, -шца м терм. зоол. врста рака Pteropoda.²⁶
- C1₂₇<0 **лак-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. брз, хитар, чио.
- C1₂₈<0 **лист-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. врста ситних, већином слатководних ракова са листастим крајњим чланком ногу Phyllopoda.²⁷
- C1₂₉<0 **мног-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има много ногу.
- C1₃₀<0 **модр-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има модре ноге.
- C1₃₁<0 **мокр-о-ног-а** ж терм. зоол. врста стоноге ваљкастог тела *Lysiopetalum carinatum*.
- C1₃₂<0 **мртв-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који се једва креће, тром.
- C1₃₃<0 **муњ-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид., песн. који је брзих ногу, хитар.
- ^{np}C3₁<C2₂₂ **на-четвороножити се**, -им = **на-четвероножити се** пф., медиј. начетверити се.²⁸
- C1₃₄<0 **ниск-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има кратке ноге, ногаре.
- C1₃₅<0 **ног-о-газ-Ø** м ногоступ, стаза, путања.²⁹
- C1₃₆<0 **ног-о-лист-Ø** м терм. бот. врста биљке *Podophyllum*.
- C1₃₇<0 **ног-о-мет-Ø** м терм. спорт. фудбал.³⁰

²³ У Речнику под 2. фиг. који је краткога трајања. 3. (у именичкој служби) м фиг. онај који је краткога трајања, који је краткога даха, који није кадар дуго да издржи, несталан.

²⁴ У Речнику је наведен множ. облик *кратконошци*.

²⁵ У истом значењу и *слуконог*, са потврдом из Божића.

²⁶ У Речнику је наведен множ. облик *крилоношци*.

²⁷ У Речнику је наведен множ. облик *листоношци*.

²⁸ У Речнику и *начетвероножити се*.

²⁹ У Речнику са *ного-* као првим делом сложенице и *ногобоља* ж болови, болест у ногама, реуматизам, са квалиф. заст.

³⁰ У Речнику под 2. ударац ногом. Од ове лексеме и гл. *ногOMETнути*, одбацити, гурнути, шутнути, са квалиф. необ.

- C2₁₀<C1₃₇ **ногOMET-аш** м nomen agentis играч ногомета.
- C3₂<C2₁₀ **ногOMETаш-ки**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на ногометаше.
- C2₁₁<C1₃₇ **ногOMET-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на ногомет.
- C1₃₈<0 **ног-о-ступ-Ø** м 1. стаза, путања (којом се може ићи само пешке). 2. дрвена пречка у плоту преко које се прекорачује при прелазу. 3. папуча, степеник за пењање (на колима). 4. место у стени где се може стати ногом.³¹
- C1₃₉<0 **папк-о-ног-Ø** м терм. зоол. полупапка Subungulata.³²
- C1₄₀<0 **плосн-о-ног-Ø**, -а, -о = **пљосноног** квалит. прид. који има равне, плосне ноге.
- ^{np}C3₃<C2₂₄ **по-четвороношке** = **по-четвороношке** прил. почетворке.³³
- C1₄₁<0 **пут-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има путасте ноге.
- C1₄₂<0 **пут-о-ног-аст**, -а, -о → **путоног**.³⁴
- C1₄₃<0 **рамен-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. морски бескичмењак Brachiopoda, коме је тело скривено у две неједнаке љуштуре и који живи стално на истом месту, причвршћен за какву стену.³⁵
- C1₄₄<0 **рашљ-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. водени зглавкар, рак.
- C1₄₅<0 **слаб-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има слабе ноге.
- C1₄₆<0 **сто-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има много ногу.
- C2₁₂<C1₄₆ **стонога** ж терм. зоол. ноћна животиња Mugiropoda јако издуженог тела, састављеног од великог броја чланака и с великим бројем ногу.
- C2₁₃<C1₄₆ **стонож-ац**, -шца м атриб. имен. онај који има сто ногу.
- C1₄₇<0 **танко-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има танке ноге.
- C1₄₈<0 **трб-о-ног-а** ж терм. зоол. врста пужа Gastropoda.³⁶
- C1₄₉<0 **трб-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. врста мекушаца Brachiopoda.³⁷
- C1₅₀<0 **тро-ног-Ø**, -а, -о → **троножан**.

³¹ У Речнику са квалиф. покр. и *ногостоп*, *ногостопина*, *ногостопица*.

³² У Речнику је наведен множ. облик *папконози*.

³³ У Речнику и *почетвороношке*.

³⁴ У Речнику дато и значење: вешт, хитар, са потврдом из Вука.

³⁵ У Речнику је наведен множ. облик *раменоношци*.

³⁶ У Речнику је наведен множ. облик *трбноге*.

³⁷ У Речнику је наведен множ. облик *трбношци*.

- C2₁₄<C1₅₀ **троног** м → треножац.
- C2₁₅<C1₅₀ **тронож-ак**, -шка м → треножац (1).
- C1₅₁<0 **тро-нож-ан**, -жна, -жно квалит. прид. који има три ноге (о намештају и алаткама).
- C2₁₆<C1₅₀ **тронож-ац**, -шца м 1. ниска столица на три ноге, без наслона. 2. гвозден треножни подметач, оквир на коме стоји котао, лонац или неки други суд на три ноге.³⁸
- C2₁₇<C1₅₀ **тронож-ица** ж → треножац (1).
- C2₁₈<C1₅₁ **троножни-ица** ж → треножац (1).
- C2₁₉<C1₅₀ **тронош-ка** ж → треножац (1).
- C2₂₀<C1₅₀ **тронош-ке** прил. на три ноге.
- C1₅₂<0 **уст-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. врста рака издуженог тела, стоматопод.³⁹
- C1₅₃<0 **хитр-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је хитрих ногу.
- C1₅₄<0 **црвен-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црвене ноге (обично о инсекту).
- C1₅₅<0 **црн-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црне ноге.
- C1₅₆<0 **четвор-о-ног-Ø**, -а, -о = **четвер-о-ног-Ø** → четвороножан.⁴⁰
- C1₅₇<0 **четвор-о-нож-ан**, -жна, -жно = **четвер-о-нож-ан**, -жна, -жно квалит. прид. који има четири ноге.
- C2₂₁<C1₅₆ **четворонож-ац**, -шца м = **четверенож-ац** атриб. имен. четвороножна животиња.
- C2₂₂<C1₅₆ **четворонож-ити**, -им = **четверенож-ити** импф., интр. ходати, ићи четвороношке. **четвороножити се** медиј. постављати се четвороношке.
- C2₂₃<C1₅₆ **четворонож-ице** = **четверенож-ице** прил. четвороношке.
- C2₂₄<C1₅₆ **четворонош-ке** = **четверенош-ке** прил. на (све) четири ноге, на обе ноге и на обе руке.
- C1₅₈<0 **чланк-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. зглавкар Arthropoda.⁴¹
- C1₅₉<0 **шар-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има шаре на ногама.

³⁸ Сложенице са бројном основом у првом делу и *-ножац* у другом делу означавају предмете који се одликују тим да имају онолико ногу колико казује први део, односно да стоје на толико ногу.

³⁹ У Речнику је наведен множ. облик *устоношци*.

⁴⁰ Сложенице са *четворо-* и *четверо-* дате су заједно.

⁴¹ У Речнику је наведен множ. облик *чланконошци*.

C1₆₀<0 **шкрґ-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. врста рака из реда листоножаца са шкрґама на ногама и без љуске на телу *Branchipus stagnalis*.⁴²

C1₆₁<0 **штак-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има ноге као штаке.

C1₆₂<0 **штап-о-ног-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има ноге као штапове.

(Б. К.)

Табела 2⁴³

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	14	2		1
2-степени	2	1		1
ПР1	1		1	
^{np} ПР2			1	
ПРс1	12	3	1	1
ПРс2	2			1
^{np} ПРс2				1
С1	20	41	1	
С2	18	1	4	1
С3		1		
^{np} С3			1	1

⁴² У Речнику је наведен множ. облик *шкрґоношци*.

⁴³ Табела деривационог статуса није дата из техничких разлога.

СДГ: **нокат**¹

ТО ₁ : <i>нокат-</i>	ТО ₂ : <i>нокт-</i>
ТО ₃ : <i>нок-</i>	

0 **нокат**, -кта м 1. ^{терм. анат.} рожни покривач у облику плочице на горњем крају прстију на рукама и ногама. 2. канца на крају прстију многих животиња. 3. истакнути део на окидачу пушке. 4. врх раоника у плугу.

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **нок-ат**, -а, -о квалит. прид. који има велике, дуге нокте (о прстима).

1₂<0 **нокат-ац**, **нокаца** м терм. бот. 1. кокотац. 2. цветни листић сличан нокту.

1₃<0 **нокат-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на нокат, који је на нокту.²

1₄<0 **нокт-арош** м атриб. имен. → **нокташ** (2).³

1₅<0 **нокт-аш** м атриб. имен. 1. онај који има велике, дуге нокте. 2. погрд. крадљивац, лопов. 3. женскарош, лола.

1₆<0 **нокт-ић** м дем. и хип. од нокат.

1₇<0 **нокт-ица** ж терм. мед. → **ноктојеђа**.

1₈<0 **нокт-иште** с корен нокта.⁴

1₉<0 **нокт-урина** ж аугм. и пеј. од нокат.

ПРС 1₁<0 **за-нокт-ица** ж (обично мн.) 1. терм. анат. кожа око нокта, на корену нокта. 2. терм. мед. гнојаво запаљење меса испод нокта *paronychia*, *onychchia*.⁵

ПРС 1₂<0 **об-нокт-ица** ж терм. мед. гнојна упала, запаљење меса око корена нокта, заноктица (2).

¹ Према Скоку *нокат* је изведеница од *ногѣтъ > nogat = nokat*. Са синхроног становишта веза између имен. *нокат* и творбене основе *ног-* (нога) не постоји, те стога имен. *нокат* сматрамо основном лексемом са творбеном основном *нокат-* / *нокт-*.

² У оквиру ове одреднице забележена је синтама: ~ бора.

³ По Скоку *ноктарош* је *нокташ* (3).

⁴ Према дефиницији у Речнику овом имен. изведеном по моделу *попен лоси* означава се истовремено и део нокта и место на коме он расте.

⁵ У Речнику са квалиф. покр. и *нокиѡ*, *ноктиѡ* и *нокојеђа*.

ПРс1₃<0 **под-нокт-ица** ж терм. мед. загнојеност корена ноктију
 panaritium cutaneum.

С1₁<0 **дуг-о-нок-ат**, -кта, -кто квалит. прид. који има дуге нокте.⁶

С1₂<0 **нокт-о-јећ-а** ж терм. мед. пришт на прсту, поганац.

(И. Ц.)

Табела 1

1-степени	ПРс1	С1
	за-нокт-ица об-нокт-ица под-нокт-ица	дуг-о-нок-ат, кта, кто нокт-о-јећ-а
нок-ат, а, о		
нокат-ац		
нокат-ни, а, о		
нокт-арош		
нокт-аш		
нокт-ић		
нокт-ица		
нокт-иште		
нокт-урина		

Табела 2

	именица	придев
1-степени	7	2
ПРс1	3	
С1	1	1

⁶ У Речнику са квалиф. ков. и *кривонокат* који има криве нокте.

СДГ: нос¹

ТО: нос-

0 нос м 1. ^{терм. анат.} а. истурени део лица између очију и уста који служи као орган за дисање и мирис. б. део њушке код животиња који одговара носу у људи. 2. шиљат врх, крај неког предмета који личи на нос (врх обуће, предњи део брода и сл.).
[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁ <0 нос-ак м атриб. имен. → носоња.

1₂ <0 нос-ак, -ска м дем. од нос.

1₃ <0 нос-ан м атриб. имен. → носоња.

2₁ <1₃ носан-ка ж терм. зоол. врста слатководне рибе са њушком продуженом у већи нос.

1₄ <0 нос-ат, -а, -о квалит. прид. 1. који има велик нос. 2. који је у облику носа.

1₅ <0 нос-ина ж аугм. и пеј. од нос.

1₆ <0 нос-ић м дем. и хип. од нос.

1₇ <0 нос-ни, -а, -о релац. и посес. прид. а. који се односи на нос, који припада носу. б. терм. фон. при чијој артикулацији ваздушна струја пролази кроз нос.

2₂ <1₇ носн-ица ж → ноздрва.

2₃ <1₇ носно прил. изговарајући кроз нос, назално.

2₄ <1₇ носњ-ача ж терм. анат. носна кост.

1₈ <0 носом-ице прил. на нос, носом.

1₉ <0 нос-оња м атриб. имен., погр. човек с великим носем.

1₁₀ <0 нос-уљак, -љка м дем. и пеј. од нос.

1₁₁ <0 нос-урина ж аугм и пеј. од нос.

ПРС1₁ <0 без-нос-Ø, -а, -о квалит. прид. који нема нос.

¹ Према Скоку у деривационо гнездо лексеме *нос* иду: прид. на -ан *носни*, поименичен на -ица *носница*, на -ат *носат*, поименичен на -ица *носатица*, деминутивни *носак*, *носац*, *носић*, а од овог с двоструким суфиксом *носићац*, аугментативи *носина*, *носоња*, са хипокористиком *носа*, имен. *носак*, *носвица* (и: *ноствица*, *нозвица*), *носуја*, сложеница *носорог*, деноминал *наносити* = *нанозити*. Из праслов. перспективе овоме гнезду припада и *ноздрва* и изведенице од ње. Ми смо лексему *ноздрва* и њене деривате издвојили у посебно гнездо.

ПРС₁₂<0 **преко-нос-ица** ж терм. анат. кост која чини горњи део носа.

ПРС₁₃<1₇ **преко-носн-ица** ж брњица која се натакне вољу преко уста да не прави штете.²

С₁₁<0 **дуг-о-нос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дуг нос, носат.

С₁₂<0 **крив-о-нос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има крив нос.

С₁₃<0 **крњ-о-нос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има крњ нос.

С₁₄<0 **кук-о-нос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има кукаст нос.

С₁₅<0 **нос-о-рез-ац**, -сца м помен agentis, ир. онај који реже носеве.³

С₁₆<0 **нос-о-рог-Ø** м терм. зоол. крупни сисар с једним или два рожна израштаја на носној или чеоној кости, биљојед из реда непарнопрсташа.

С₂₁<С₁₆ **нос-о-рож-ац**, -шца м терм. зоол. тврдокрилац мрке боје са роголиким израштајем на глави.

С₁₇<0 **оштр-о-нос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има оштар нос.

С₁₈<0 **плосн-о-нос-Ø**, -а, -о и **пљоснонос** квалит. прид. који има пљоснат нос.

С₁₉<0 **прћ-о-нос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има прћаст нос.

С₁₁₀<0 **црвен-о-нос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црвен нос.

С₁₁₁<0 **широк-о-нос-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има широк нос.⁴

С₂₂<С₁₁₁ **широконос-ац**, -сца м терм. зоол. мајмун из подреда широконосних мајмуна, Platyrrhina, Hesperopithecis.⁵

(Ј. Д.)

² Ова имен. је синтагматског порекла, те се њено значење изводи из граматичког значења синтагме: оно што се стави преко носа.

³ Уз ову одредницу могао је стајати и квалиф. ков. Лексема је потврђена једним примером из И. Г. Ковачића.

⁴ У оквиру ове одреднице је синтагма: ~ мајмун.

⁵ У Речнику је одредница отворена у множ. облику.

без-нос-Ø, а, о
преко-нос-ица
преко-носн-ица

дуг-о-нос-Ø, а, о
крив-о-нос-Ø, а, о
кръ-о-нос-Ø, а, о
кук-о-нос-Ø, а, о
нос-о-рез-џц
нос-о-рог-Ø
оштр-о-нос-Ø, а, о
плосн-о-нос-Ø, а, о
прѣ-о-нос-Ø, а, о
црвен-о-нос-Ø, а, о

носорож-џц

носом-ице			
нос-оња			
нос-уљак			
нос-урина			

Табела 2

	именице	придеви	прилози
1-степени	8	2	1
2-степени	3		1
ПРС1	2	1	
С1	2	9	
С2	2		

СДГ: образ¹

ТО ₁ : образ-	ТО ₂ : обраш-
ТО ₃ : образж-	

0 образ м 1. ^{терм. анат.} једна страна лица; лице. 2. а. изглед, лик. б. слика. 3. узор, пример.² 4. експр. част, поштење; понос; осећање стида.

1₁<0 образ-ан, -зна, -зно 1. релац. прид. који се тиче образа (2). 2. квалит. прид. честит, поштен, честољубив.³

1₂<0 образ-ац, -сца м 1. оно што служи као узор, углед, пример. 2. леп примерак, узорак 3. штампани текст са рубрикама у које треба уписати одређене податке, формулар. 4. терм. мат. формула. 5. текст. 6. терм. грам. парадигма.

1₃<0 образ-ина ж 1. аугм. од образ. 2. пеј. велико и ружно лице 3. а. маска. б. метални покретни део кациге који покрива лице.

1₄<0 образ-ић м дем. и хип. од образ.

1₅<0 образ-ни, -на, -но релац. прид. који се односи на образ (1).

2₁<1₁ образн-ост ж деадј. имен. образитост, осећање части и поштења.

2₂<1₆ образова-лиште с помен loci место где се образује, школа.⁴

¹ Скок ову лексему изводи од корена гл. *разити*, који се јавља само са префиксима; даље, Скок наводи Миклошићево и Брикнерово мишљење да је *разити* настало превојем вокала од *резати*. Тако би, према Скоку, у ово гнездо од префиксалних твореница долазили поствербали: *изразит*, *изразив*, *изразитост*, *изражај*, *изражајан*, затим *образ* и сви његови деривати *образао*, *безобразан* (*безобрахан*), *безобразлук*, *безобразник*, *безобразница*, *безобразност*, *образли*, *образац*, те сложеница *једнообразан*, деноминали *образовати*, *наобразити*, *преобразити*, *саобразити*, као и њихове изведенице, даље поствербали *одраз*, *пораз*, *заразан*.

Ми ћемо у ово гнездо унети само оне деривате код којих се, више или мање, очувала семантичка веза са лексемом *образ*. Такође ћемо унети и творенице са префиксима *из-* и *на-*, иако многе од њих не припадају стандардном језику.

² У Речнику са квалиф. црквенословенски.

³ У Речнику само у значењу 2, које се са становишта модерног језика може сматрати застарелим. У значењу 1, као облик неодређеног вида квалит. прид. јавља се као други део сложеница.

- 2₃<1₆ **образов-ан**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← образовати. 2. квалит. прид. који је учењем стекао знање, просвећен наукама, знањем.
- 3₁<2₃ **образован-ост** ж деадј. имен. скуп знања стечених учењем, култура.
- 2₄<1₆ **образова-ње** с 1. гл. имен. ← образовати (се). 2. образова-ност.⁵
- 1₆ <0 **образ-овати**, -ујем импф/пф, тр. 1. (на)чинити што, устројити/устројавати, створити/стварати, сачинити/сачињавати, формирати. 2. поучити/поучавати, пред(ав)ати другом знање и науку.
[+Obj (A)]
- образовати се** 1. медиј. створити се/стварати се, настати/настајати. 2. рефл. у/чинити себе образованим, учењем стећи знање.
- 3₂<2₄ **образов-ни**, -на, -но релац. и квалит. прид. који се односи на образовање.
- 1₇<0 **обраш-чић** м 1. дем. и хип. од образ. 2. терм. војн. удубљење на кундаку пушке на који се наслони образ.
- ПРС1₁<0 **без-образ-ан**, -зна, -зно квалит. прид. који нема стида (образа), дрзак, непристојан, срамотан.⁶
- ПРС2₁<ПРС1₁ **безобраз-лук** м 1. дрскост, непристојност, безобразно понашање. 2. безобразан поступак.⁷
- ПРС2₂<ПРС1₁ **безобразн-ик** м атриб. имен. безобразан, непристојан човек.
- ПРС2₃<ПРС1₁ **безобразн-ица** ж атриб. имен. безобразна, непристојна женска особа.
- ПРС3₁<ПРС2₂ **безобразнич-ки**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на безобразнике.

⁴ Метонимијском трансформацијом ова имен. може остварити значење колективног вршиоца радње.

⁵ Поствербали од гл. *образовати* и његових префиксираних деривата поред значења гл. имен. имају, по правилу, и значење деадјективног типа или метонимијски развијено значење резултата радње.

⁶ Овај прид. је представљен као 1-степени префиксално-суфиксални дериват, а не као 2-степени префиксални од прид. *образан* који није актуелан у савременом лексичком фонду.

⁷ Прво значење ове имен. је деадјективног типа, а друго (поступак као резултат радње) добијено је регуларном метонимијом.

- ПРС₂₄<ПРС₁ **безобразно** прил. дрско, увредљиво, непристојно, бестидно.
- ПРС₂₅<ПРС₁ **безобразн-ост** ж деадј. имен. → безобразлук.
- ПРС₃₂<ПРС₂₆ **изображава-ње** с гл. имен. ← изображавати (се).
- ПРС₂₆<ПРС₁₂ **изображ-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/медіј. ← изобразити (се).
- ПРС₂₇<ПРС₁₂ **изображ-ен**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← изобразити (се).
2. квалит. прид. образован, школован, учен.
- ПРС₃₃<ПРС₂₇ **изображен-ост** ж деадј. имен. 1. изграђеност, оформљеност. 2. просветљеност, образованост.
- ПРС₂₈<ПРС₁₂ **изображе-ње** с гл. имен. ← изобразити (се).
- ПРС₂₉<ПРС₁₂ **образ-ба** ж деверб. имен. развијање умних и других способности, овладавање знањем, школовање, образовање.
- ПРС₁₂<0 **из-образ-ити (се)**, -им пф., тр.1. уобличити, оформити, изградити. 2. просветлити, образовати; васпитати, уздићи, усавршити.⁸
[+Obj (A)]
- ПРС₁₀<ПРС₁₃ **наображ-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/рефл. ← наобразити (се).
- ПРС₂₁₁<ПРС₁₃ **наображ-ен**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← наобразити (се). 2. учен, школован.
- ПРС₃₄<ПРС₂₁₁ **наображен-ост** ж деадј. имен. особина и стање онога који је наображен, образованост.
- ПРС₂₁₂<ПРС₁₃ **наображе-ње** с гл. имен. ← наобразити, образовање, наобразба.
- ПРС₂₁₃<ПРС₁₃ **наобраз-ба** ж деверб. имен. укупна знања из области науке и уметности усвојена учењем, школовањем; образовање, образованост.
- ПРС₃₅<ПРС₂₁₃ **наобразб-ен**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на наобразбу.
- ПРС₁₃<0 **на-образ-ити**, -им пф., тр. дати образовање, подићи коме потребан културни ниво, образовати.
[+Obj (A)]
- наобразити се** рефл. образовати се, подићи свој културни ниво.

⁸ Већина префиксираних твореница не припада стандарднојезичком фонду, већ су само део фонда старијих књижевних идиома.

- ПР1₁<2₃ **не-образован**, -а, -о квалит. прид. који је без наобразбе, нешколован, некултуран, неизображен.
- ПР1₂<3₁ **не-образованост** ж деадј. имен. особина, стање онога који је необразован.
- ПРС₆<ПРС₂₁₄ **преображава-лац**, -оца м nomen agentis онај који преображава.
- ПРС₄<ПРС₃₆ **преображавалач-ки**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на преображаваоце.
- ПРС₃₇<ПРС₂₁₄ **преображава-ње** с гл. имен. ← преображавати.
- ПРС₂₁₄<ПРС₁₄ **преобраз-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/медиј. ← преобразити.
- ПРС₂₁₅<ПРС₁₄ **преобраз-ај** м nomen actionis 1. последица и резултат преображавања, измена облика, лика, природе. 2. преуређење, реформа.
- ПРС₃₈<ПРС₂₁₅ **преображај-ан**, -јна, -јно релац. и квалит. прид. који се односи на преображај.
- ПРС₂₁₆<ПРС₁₄ **преобразе-ње** с 1. гл. имен. ← преобразити. 2. давање другог облика, измена, претварање у што друго.⁹
- ПРС₂₁₇<ПРС₁₄ **преобраз-Ø** м nomen actionis → преображај.
- ПРС₂₁₈<ПРС₁₄ **преобраз-ба** ж 1. преображај. 2.а. терм. зоол. значајне промене у структури животињског организма у току постембрионалног развоја, метаморфоза. б. терм. бот. промена у току филогенетске еволуције трију основних органа биљака: корена, стабла и листа.
- ПРС₂₁₉<ПРС₁₄ **преобраз-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиј. ← преобразити.
- ПРС₁₄<0 **пре-образ-ити**, -им пф., тр.1. дати други облик, изменити кога, што. 2. променити, претворити у што.
[+Obj (A)]
- преобразити се** медиј. 1. добити други облик, изменити се. 2. претворити се у нешто.
- ПР1₃<1₆ **пре-образовати (се)**, -ујем пф., тр. → преобразити.
- ПРС₃₉<ПРС₂₂₀ **саображава-ње** с гл. имен. ← саображавати (се).
- ПРС₂₂₀<ПРС₁₅ **саобраз-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/медиј. ← саобразити (се).
- ПРС₂₂₁<ПРС₁₅ **саобраз-ан**, -на, -но квалит. прид. који се слаже, који је у складу са нечим, прилагођен.

⁹ У Речнику под 2. Преображење, црквени празник.

ПРс1₅<0 **са-образ-ити**, -им пф., тр. довести у склад, удесити према нечему, ускладити, прилагодити.

{+Obj (A)}

ПРс3₁₀<ПРс2₂₁ **саобразно** прил. у складу са нечим, подударно.

ПРс3₁₁<ПРс2₂₁ **саобразн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је саобразно чему, прилагођеност.

ПРс3₁₂<ПРс2₂₂ **уображава-ње** гл. имен. ← уображавати (се).

ПРс2₂₂<ПРс1₆ **у-ображ-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/медиј. ← уобразити (се).

ПРс2₂₃<ПРс1₆ **уображ-ен**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← уобразити. 2. квалит. прид. који уображава да је нешто више, боље од других.

ПРс3₁₃<ПРс2₂₃ **уображен-ко** м атриб. имен. онај који је уображен.

ПРс3₁₄<ПРс2₂₃ **уображен-ост** ж деадј. имен. особина, својство онога који је уображен.

ПРс3₁₅<ПРс2₂₃ **уображењ-ак** м атриб. имен. → уображенко.

ПРс2₂₄<ПРс1₆ **уображе-ње** с 1. гл. имен. ← уобразити. 2. замишљање нечега што не постоји, уображена представа о нечему, фантазија.¹⁰

ПРс2₂₅<ПРс1₆ **уобраз-иља** ж машта, фантазија, способност уображавања.¹¹

ПРс1₆<0 **уобраз-ити**, -им пф., тр. маштајући створити представу чега што не постоји замислити; стећи погрешну представу.

{+Obj (A)}

уобразити се медиј. стећи о себи високо мишљење, постати надмен, охол.

С1₁<0 **једн-о-образ-ан**, -зна, -зно квалит. прид. који има један облик, који је начињен или уређен по истом обрасцу; једнолик, једнак.

С2₁<С1₁ **једнообразно** прил. по истом обрасцу, облику; једнако.

С2₂<С1₁ **једнообразн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је једнообразно.

(М. С.)

¹⁰ У Речнику под 2. уображеност.

¹¹ Слабљење глаг. значења у корист имен. (апстрактног) показује се у томе што се приликом парафразе не може успоставити однос субјекат + предикат (гл. који је творбена основа), типичан за имен. вршиоца радње које се изводе суфиксом -иља.

Табела 1

1-степени	2-степени	3-степени	ПР1	ПРС1	ПРС2	ПРС3	ПРС4	С1	С2
				без- образан, зна, зно	безобраз- лук	безобразн ич-ки, а, о		једн-о- образ-ан, зна, зно	једнообра зно једнообра зн-ост
					безобразн -ик				
					безобразн -ица				
					безобразн о				
					безобразн -ост				
			из-образ- ити (се)		изобраз- авати (се)	изобража ва-ње изображе н-ост			
					изобраз- ен, а, о				
					изображе -ње				
					изобраз- ба				
			на-образ- ити (се)		наобража ва-ти (се)				

наобраз- ен, а, о наобраз <u>ж</u> -ње	наображе н-ост		
наобраз- ба преобраз <u>ж</u> -авати (се)	наобразб- ен, а, о преобраз ава-лац	преобраз авалач- ки, а, о	
пре- образ-ити (се)	преобраз ава-ње преобраз ај-ан, јна, јно		
	преобраз <u>ж</u> -ај преобраз <u>ж</u> е-ње преобраз преобраз- ба преобраз- ивати (се) саобраз <u>ж</u> - авати (се)	саобража ва-ње	
са-образ- ити (се)			

образ- овати	образова- лиште	пре- образоват и (се)			
	образов- ан, а, о	не- образова н, а, о			
	образова- ње	образова н-ост	не- образова ност		
обраш- чић		образов- ни, а, о			

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степен	4	2		1
2-степен	3	1		
3-степен	1	1		
ПР1	1	1		1
ПРС1		1		5
ПРС2	14	4	1	6
ПРС3	11	3	1	
ПРС4		1		
С1		1		
С2	1		1	

СДГ око¹ТО₁: ок- ТО₂: оч-

О око с (супл. мн. очи ж) 1. а. ^{терм. анат.} орган чула вида у човека и животиње.² б. вид. в. поглед. г. способност, смисао запажања, осећања за нешто. д. надзор, пажња. 2. експр. а. човек, особа. б. хип. назив у ословљавању блиске, драге особе. 3. а. извор где вода тихо извире. б. место у језеру с подводним извором. 4. терм. геогр. (нестанд.) (обично мн., са атрибутом “морске”) језеро ледничког порекла. 5. ограђено место, преградак у амбару. б. стаклени, кружни прозорчић на вратима, шпијунка. 7. отвор, шупљика на мрежи. 8. пуп, пупољак, клица.³ 9. округла шара на пауновом репу. 10. лучни део моста, отвор испод лука на мосту. [+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<О ок-анце¹ с 1. дем. од око. 2. пупољчић. 3. окце (4. б).

2₁<1₄ ок-анце², -а и -ета с 1. дем. од окно. 2. мало прозорско стакло. 3. а. прозорчић. б. прозорчић у прозорском крилу.

1₂<О ок-ат, -а, -о квалит. прид. 1. који има крупне очи; који има добар вид. 2. који има шаре или отворе у облику ока. 3. наочит.

¹ Према Скоку деривати лексеме *око* су: прид. на -ан *очан*, у одређеном виду *очни* и *очњи*, поименичен на -јак *очњак*, *подочњак*, на -ик *очник*, и са *а* од јата у *очаник* (у Речнику са квалиф. заст.) и *очаница*, од кога и префиксирани дериват *безочан*, са дериватима *безочник*, *безочњак*, *безочанство*, те са уметнутим *з* *назочан* и *незочан*, са својим дериватима. Од лексеме *око* изводе се још и прид. на -ињи *очињи*, на -ат *окат*, на -аст *окаст* и *очаст*, на -оват *очитоват*, на -ит *очит*, који може бити проширен са -ан *очитан*, па даље поименичен *очитник*, *очитница*, *очитовница*, и са тур. -лук *очитлук*. Основа -ок учествује у творби многих прид. сложеница. Од лексеме *око* деминутиви су *окце*, *оче*, *ошце*, *очица*, а аугментативи *очетине*, *очерине*. Од лексеме *око* изводе се и имен. *очиница*, *очје*, *очиште*. За прид. *очигледан* Скок констатује да је настао од синтагме *на очи гледе*, те да је истог значења као и *очевидан* у коме *е* стоји наместо *и*. Неке од сложеница које он наводи познате су само на ограниченом подручју (*очогреја*, *очопија*). Деноминали су: на -ити *очити* (данас само у облику *суочити*), деминутивно *очијукати*, на -овати и -ити *очитовати*, *очитити*. Облик *окно* је по старој п-деклинацији, са деминутивом на -це *оканце*.

² У Речнику је и одредница *ока* ж хип. од *око*, са потврдом из НП Вук.

³ У значењу 7. и 8. и мн. с. р. *ока*.

- 1₃<0 **ок-ашце**, -а и -ета с дем. и хип. од око.
- 1₄<0 **ок-но** с 1. а. стакло на прозору. б. прозор. 2. а. отвор, јама у руднику. 3. отвор испод лука на мосту. 4. преградак у амбару. 5. место где извире вода, извор.⁴
- 1₅<0 **ок-це**, -а и -ета с 1. дем. и хип. од око. 2. пчелина ћелија. 3. округао зачетак младице или цвета биљке, пупољак који се приликом калемљења умеће под кору младице. 4. а. отвор на мрежи. б. округлине у везу.
- 1₆<0 **оч-але** ж мн. и **оч-али** м мн. → наочаре.⁵
- 1₇<0 **оч-аница** ж терм. бот. лековита биљка вретенаста корена, видац.
- 2₂<1₈ **очијука-ње** с гл. имен ← очијукати.
- 1₈<0 **очи-јукати**, -ам импф., интр. бацати заљубљене погледе, заљубљено гледати, кокетирати с ким.
- 1₉<0 **оч-инице** прил. учинити што отворено, у очи.
- 1₁₀<0 **оч-ињи**, -а, -е → очни.
- 1₁₁<0 **оч-ит**, -а, -о квалит. прид. а. очевидан, очигледан. б. јаван, видљив.⁶
- 2₃<1₁₁ **очито** прил. 1. а. очевидно, очигледно б. видљиво, јавно; отворено.
- 4₁<3₁ **очитова-ње** с 1. гл. имен. ← очитовати. 2. испољавање, показивање, манифестовање.
- 3₁<2₃ **очит-овати**, -ујем импф/пф., тр. 1. показати/показивати, испољити/испољавати, манифестовати што. 2. изјавити/изјављивати, признати/признавати.
[+Obj (A)]
- очитовати се** рефл. 1. а. показати се, испољити се, испољавати се. б. одати се, открити се, исказати своје мишљење, своју одлуку, изјаснити се.

⁴ У Речнику под б. са квалиф. покр. у значењу око, окце кромпира.

⁵ У Речнику означено као реч из италијанског језика, што је релативно тачно јер су према Скоку *очале* посуђеница из млетачког. Због сличности, семантичке и фонолошке, наше лексичке морфеме *оч-* и млетачког *оћ-/оч-* ова се посуђеница потпуно адаптирала и уклопила у деривационо гнездо лексеме *око*.

⁶ У Речнику и под 2. покр. отворен, слободан (о понашању). 3. необ. познат, виђен, гласовит.

- 2₄<1₁₁ **очит-ост** ж деадј. имен. особина, стање онога што је очито, очигледност, јасност; стварност.
- 1₁₂<0 **оч-ица** ж 1. петља, окце. 2. терм. бот. зељаста биљка, видовчица.
- 1₁₃<0 **оч-ице** ж мн. 1. дем. и хип. од очи. 2. терм. зоол. једноставне очи за разлику од мрежастих у зглавкара.
- 1₁₄<0 **оч-иште** с помен loci 1. терм. анат. очна дупља, очница. 2. терм. физ. (нестанд.) тачка из које се најјасније предмет види догледом.
- 1₁₅<0 **оч-ји**, -а, -е → очни
- 1₁₆<0 **оч-ни**, -а, -о релаци. и посес. прид. који се односи на очи, који припада очима.
- 2₅<1₁₆ **очн-ица** ж → очиште (1).
- 2₆<1₁₆ **очњ-ак** м терм. анат. зуб између секутића и кутњака.
- 1₁₇<0 **оч-њи**, -а, -е → очни.
- 1₁₈<0 **оч-урде** ж мн. аугм. и пеј. од очи.
- 1₁₉<0 **оч-урине** ж мн. аугм. и пеј. од очи.
- 1₂₀<0 **оч-це** с → окце.
- 1₂₁<0 **ош-це**, -а и -ета с дем. и хип. од око, окце.
- ПРС1₁<0 **без-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који нема једног ока, ћорав. 2. који је без очију, слеп.
- ПРС1₂<0 **без-оч-ан**, -чна, -чно квалит. прид. бестидан; дрзак; безобзиран.
- ПРС2₁<ПРС1₂ **безочн-ик** м атриб. имен. онај који је безочан; бестидник.
- ПРС2₂<ПРС1₂ **безочн-ица** ж атриб. имен. дрска, безобзирна жена; бестидница.
- ПРС3₁<ПРС2₁ **безочнич-ки**, -а, -о релаци. и квалит. прид. који се односи на безочнике или на безочнице.
- ПРС2₃<ПРС1₂ **безочно** прил. дрско, безобразно, бестидно.
- ПРС2₄<ПРС1₂ **безочн-ост** ж деадј. имен. 1. особина онога који је безочан 2. безочно понашање.

ПРС₁₃<0 **наз-оч-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који се налази на месту о коме се говори, присутан.⁷

ПРС₂₅<ПРС₁₃ **назочн-ик** м атриб. имен. онај који је где назочан, присутан.⁸

ПРС₂₆<ПРС₁₃ **назочн-ост** ж деадј. имен. стање онога који је назочан, присутност.⁹

ПРС₁₁<0 **на-око** прил. наизглед, према изгледу, по утиску који оставља.

ПРС₁₂<1₆ **на-очале** ж мн. и **на-очали** ж мн. → наочаре.¹⁰

ПРС₂₁<ПРС₁₂ **наочал-ина** ж аугм. и пеј. од наочале.

ПРС₁₄<0 **на-оч-аре** ж и **на-оч-ари** ж мн. направа од два стакла, стављена у оквире с дршкама, која служи за побољшавање вида или заштиту очију.

ПРС₂₇<ПРС₁₄ **наочар-ка** ж терм. зоол. врста отровне змије *Naia tripudians*.

ПРС₂₈<ПРС₁₄ **наочар-ски**, -а, -о релаци. прид. који се односи на наочаре.

ПРС₁₃<0 **на-очи** прил. наоко, на изглед.¹¹

ПРС₁₅<0 **на-оч-ит**, -а, -о квалит. прид. 1. а. који пада у очи лепотом стаса и лика, кршан, допадљив, згодан. б. упадљив, велик. 2. угледан, утицајан.

ПРС₂₉<ПРС₁₅ **наочито** прил. приметно, упадљиво.

ПРС₂₁₀<ПРС₁₅ **наочит-ост** ж деадј. имен. особина онога који је наочит.

ПРС₁₆<0 **на-оч-ице** прил. → наочиглед.

ПРС₁₇<1₁₆ **на-очн-ик** м 1. наочари на склапање са стаклом за једно око, монокл. 2. наочњак.

ПРС₁₈<1₁₆ **на-очњ-ак** м (обично мн.) 1. терм. коњ. кожни штит на узди који се коњу ставља са спољне стране очију да може

⁷ Према Скоку ово је синтагматска изведеница са уметнутим з, које је аналошки добијено на исти начин као и у *пазух*. Негирани облик *незочан* Речник не бележи.

⁸ Ова имен. се може кодирати и као *poimen agentis*.

⁹ У Речнику са квалиф. заст. и *назочје*.

¹⁰ У Речнику са квалиф. необ. и прид. *наочален*, који се служи наочалима, који носи наочале, са потврдом из А. Ковачића.

¹¹ У Речнику и (у служби предл. са ген.) покр. дан раније, непосредно испред, уочи.

- гледати само напред. 2. наочник (1). 3. терм. мед. (нестанд.) а. мрена. б. жућкасте мрље на очним капцима.
- ¹⁰ПРС3₂<ПРС2₁₈ **не-уочљив**, -а, -о квалит. прид. који се не може уочити, неприметан, неопажљив.
- ПРС1₄<2₅ **об-очница** ж терм. анат. (нестанд.) кожа око очне шупљине.
- ПРС1₉<1₁₅ **об-очњ-ак** м → подочњак.
- ПРС1₅<0 **од-ока** прил. отприлике.¹²
- ПРС1₁₀<0 **под-оч-ић** м терм. анат. → подочњак.
- ПРС1₁₁<0 **под-оч-је** с терм. анат. (нестанд.) део лица под очима.
- ПРС1₆<1₁₆ **под-очни**, -а, -о квалит. и релац. прид. који је под очима.
- ПРС1₁₂<1₁₆ **под-очни-ица** ж терм. анат. → подочје.
- ПРС1₁₃<1₁₆ **под-очњ-ак** м терм. анат. обично наборан и често таман колут под очима.
- ПРС1₇<1₁₁ **пре-очит**, -а, -о квалит. прид. одвећ, врло чит.
- ПРС3₃<ПРС2₁₁ **суочава-ње** с гл. имен. ← суочавати (се).
- ПРС2₁₁<ПРС1₁₄ **суоч-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/рефл. ← суочити (се).
- ПРС2₁₂<ПРС1₁₄ **суочен-ост** ж деадј. имен. суочење.
- ПРС2₁₃<ПРС1₁₄ **суоче-ње** с гл. имен. ← суочити (се).
- ПРС3₄<ПРС2₁₄ **суочива-ње** с гл. имен. ← суочивати (се).
- ПРС2₁₄<ПРС1₁₄ **суоч-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рефл. → суочавати (се).
- ПРС1₁₄<0 **су-оч-ити**, -им импф., тр. 1. довести, поставити (некога) очи у очи, лично, непосредно са неким, одн. нечим другим. 2. видети, спазити некога у непосредној близини, сусрести. [+Obj (A) +Soc (s+I)]
- суочити се** речип. састати се, сусрести се с неким, нечим очи у очи, непосредно.
- ПРС3₅<ПРС2₁₅ **уочава-ње** с гл. имен. ← уочавати (се).
- ПРС2₁₅<ПРС1₁₆ **уоч-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/речип. ← уочити (се).
- ПРС1₁₅<0 **у-оч-ан**, -чна, -чно квалит. прид. непосредан, неувијен, оштар; наметљив, насртљив.¹³

¹² Од овог прилога у разговорном језику и придевски неологизам *одокативан*, у значењу онакав какво је што урађено одока, неодређен, непрецизан.

¹³ У Речнику без квалиф. са потврдом из Л. Костића; са становишта стандардног језика могао би се сматрати заст. или необ.

ПРС2₁₆<ПРС1₁₆ **уоче-ње** с гл. имен. увиђање, спознаја.

ПР1₈<0 **у-очи** предл. дан пре нечега; непосредно пре, у предвечерје чега

ПРС2₁₇<ПРС1₁₆ **уоч-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рецип. → уочавати се.

ПРС1₁₆<0 **у-оч-ити**, -им пф., тр. 1. угледати, спазити 2. постати свестан нечега, запазити, приметити; сагледати, схватити што.¹⁴ [+Obj (A)]

уочити се рецип. срести се, видети се; наћи се с неким лице у лице, суочити се.

ПРС2₁₈<ПРС1₁₆ **уоч-љив**, -а, -о квалит. прид. 1. који се лако уочава, који пада у очи, упадљив 2. склон непосредном, неувијеном изражавању; оштар на језику, жучан.

ПРС3₆<ПРС2₁₈ **уочљиво** прил. на уочљив начин, приметно, видљиво, очигледно.

ПРС3₇<ПРС2₁₈ **уочљив-ост** ж деадј. имен. 1. особина онога што се може уочити, што се лако запажа, приметност, упадљивост. 2. склоност непосредном, неувијеном изражавању; оштрина, жучност.

ПРС2₁₉<ПРС1₁₅ **уочно** прил. нападно, наметљиво непосредно.

ПРС2₂₀<ПРС1₁₅ **уочн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је уочно.

С1₁<0 **бистр-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је бистрог ока, који јасно види.¹⁵

С1₂<0 **брз-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је брзог, хитрог погледа.

С1₃<0 **бел-о-оч-ница** ж ијек. **бјелоочница** терм. анат. беоњача.

С1₄<0 **буљ-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је буљавих очију.

С2₁<С1₄ **буљоок-аст**, -а, -о → буљоок.

С2₂<С1₄ **буљоок-ост** ж деадј. имен. особина онога који је буљоок.

С1₅<0 **велик-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има велике очи.

С1₆<0 **вид-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. леп, наочит.

С1₇<0 **вран-ок-а** ж атриб. имен. овца црне длаке око очију.

¹⁴ У Речнику под 3. покр. одабрати, одлучити се за неку могућност.

¹⁵ У Речнику са квалиф. песн. *волоок* који има велике, воловске очи; индив. *голоок* незаклоњених очију, отворен, незаштићен (о оку); *необ. обоок* који има оба ока, двоок.

- C1₈<0 **врљ-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. врљав, зрикав.
 C2₃<C1₈ **врљоок-аст**, -а, -о → врљоок.
 C1₉<0 **дв-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има два ока.¹⁶
 C1₁₀<0 **жив-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је живих, веселих
 очију.
 C1₁₁<0 **зврљ-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. разрок, зрикав.
 C1₁₂<0 **зелен-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има зелене очи.
 C1₁₃<0 **злат-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има очи сјајне попут
 злата.
 C1₁₄<0 **зл-о-оч-ник** м атриб. имен. онај који има зле, урокљиве
 очи.
 C1₁₅<0 **зло-оч-ница** ж атриб. имен. она која има зле, урокљиве
 очи.
 C1₁₆<0 **јасн-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има јасне, бистре очи.
 C1₁₇<0 **једн-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има само једно око,
 који је изгубио једно око.
 C2₄<C1₁₇ **једноок-ац**, -кца м атриб. имен. онај који се родио само с
 једним оком.
 C1₁₈<0 **кос-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има косе очи; разрок.
 C1₁₉<0 **крав-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има велике очи као у
 краве.
 C1₂₀<0 **крмељ-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. крмељив.
 C1₂₁<0 **крупн-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има крупне очи.
 C1₂₂<0 **лев-о-ок-Ø**, -а, -о ијек. **љевоок** квалит. прид. у кога су очи
 на левој страни (о неким рибама).
 C1₂₃<0 **леп-о-ок-Ø**, -а, -о ијек. **љепоок** квалит. прид. који има лепе
 очи.
 C1₂₄<0 **мил-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има миле, лепе очи.
 C1₂₅<0 **мног-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има много очију или
 окаца.
 C1₂₆<0 **модр-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има модре, плаве
 очи.

¹⁶ У Речнику и прил. *двоочно* на два ока, који би претпостављао прид. *двоочан*, који није забележен, као ни прид. *очан*. На основу примера у Речнику овај прил. се може сматрати неологизмом (Предмете гледамо двоочно, бинокуларно. *Псих.*)

- C1₂₇<0 **мртв-ок-аст**, -а, -о квалит. прид. који не види добро; слеп.
- ^{пр}C2₅<C1₃₁ **на-очиглед** 1. прил. очигледно, приметно, упадљиво.
2.а. надомак погледа, пред очима. б. јавно, отворено 3. предл. близу, испред, надомак.
- ^{пр}C2₆<C1₃₁ **на-очиглеце** прил. → наочиглед.
- C1₂₈<0 **оч-е-вид-Ø** м деверб. имен. увиђај на лицу места, на месту извршења дела.
- C1₂₉<0 **оч-е-вид-ан**, -дна, -дно квалит. прид. који пада у очи, који је потпуно јасан, несумњив; очит, очигледан.
- C1₃₀<0 **оч-е-вид-ац**, -вица м *nomen agentis* онај који је видео нешто својим очима, сведок онога што се десило пред његовим очима.
- C2₇<C1₂₉ **очевидн-ик** м канцеларијска књига у коју се заводе акти по абecedном, азбучном реду.
- C2₈<C1₂₉ **очевидно** прил. на очевидан начин, очигледно, несумњиво.
- C2₉<C1₂₉ **очевидн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је очевидно, очигледност.
- C1₃₁<0 **очи-глед-Ø** прил. → наочиглед.
- C1₃₂<0 **очи-глед-ан**, -дна, -дно квалит. прид. који се јасно види, који пада у очи; несумњив, очит, очевидан.
- C1₃₃<0 **очи-глед-ац**, -леца м *nomen agentis* → очевидац.
- C1₃₄<0 **очи-глед-ице** прил. → очигледно.
- C2₁₀<C1₃₂ **очигледно** прил. на очигледан начин, очевидно, пред очима, јасно.
- C2₁₁<C1₃₂ **очигледн-ост** ж деадј. имен. особина онога што је очигледно, очевидност.
- C1₃₅<0 **очи-гле-це** прил. → наочиглед.
- C1₃₆<0 **оч-о-бољ-ка** ж терм. бот. врста биљке *Saxifraga rotundifolia*.
- C1₃₇<0 **оштр-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је оштра ока.
- C1₃₈<0 **плав-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има плаве очи.
- C1₃₉<0 **празн-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има једно око празно, шупље, ћорав.¹⁷
- C1₄₀<0 **светл-о-ок-Ø**, -а, -о ијек. **свјетлоок** квалит. прид. који има светле очи.
- C1₄₁<0 **сив-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има сиве очи.

¹⁷ У Речнику и *празноочан* са квалиф. необ. који је празних, шупљих очију, слеп.

- C1₄₂<0 **сјајн-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има сјајне очи.
- C1₄₃<0 **слеп-о-оч-ица** ж ијек. **слѣпоочица** терм. анат. → слепочница.
- C1₄₄<0 **слеп-о-оч-је** с ијек. **слѣпоочје** терм. анат. део лобање око слепочница.
- C1₄₅<0 **слеп-о-оч-ни**, -а, -о ијек. **слѣпоочни** релац. прид. који се односи на слепо око, односно слепочнице, који је на слепочницама.¹⁸
- C1₄₆<1₁₅ **слеп-о-очн-ица** ж ијек. **слѣпоочница** терм. анат. бочни делови лобање од уха до чеоне кости *tempora*.
- C1₄₇<1₁₅ **слеп-о-очњ-ача** ж ијек. **слѣпоочњача** терм. анат. слепочна кост.
- C1₄₈<0 **слеп-оч-ке** ијек. **слѣпочке** прил. на слепачки начин, не гледајући, насумице.
- C1₄₉<0 **ст-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има сто, односно много очију.
- C2₁₂<C1₄₉ **стооко** прил. на стоок начин, као са стотину очију, врло пажљиво.
- C1₅₀<0 **суз-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има око чисто као суза.
- C1₅₁<0 **тамн-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има тамне очи.
- C1₅₂<0 **тужн-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има тужне очи, тужан поглед.
- ^{pp}C2₁₃<C1₃₁ **у-очиглед** 1. прил. у односу на нешто; пред нечим, у непосредној близини нечега. 2. предл. испред, близу чега.
- C1₅₃<0 **црвен-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црвене очи.
- C2₁₄<C1₅₃ **црвеноок-ица** ж терм. зоол. риба црвених очију; црвеноока белица *Scardinius erythrophthalmus*.
- C2₁₅<C1₅₄ **црнока** ж терм. бот. → црноока (3).
- C1₅₄<0 **црн-о-ок-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има црне очи.
- C2₁₆<C1₅₄ **црноока** ж 1. атриб. имен. женска особа црних очију 2. терм. зоол. животиња која има црн круг око очију. а. овца б. риба *Abromis sara* 3. терм. бот. царско око.¹⁹

¹⁸ У Речнику је забележена и вишечлана лексема *слепо око* – 1. слепочница, 2. неразвијен пупољак на гранчици дрвета. Прид. *слѣпоочни* деривирајући је заправо од ове вишечлане лексеме, а дефинисан је само у односу на сложеницу.

C2₁₇<C1₅₄ **црноок-аст**, -а, -о → црноок

C2₁₈<C1₅₄ **црноок-ица** ж терм. бот. пасуљ с црним окцем.

C2₁₉<C1₅₄ **црнооч-ић** м атриб. имен. младић црних очију.

C2₂₀<C1₅₄ **црнооч-ица** ж терм. бот. → црноока (3).

(J. B.)

Табела 2²⁰

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	13	6	1	1
2-степени	6		1	
3-степени				1
4-степени	1			
ПР1	2	2	4	
ПР2				
ПРС1	8	5	1	2
ПРС2	10	3	3	4
ПРС3	4	1	1	
^{pp} ПРС3		1		
С1	12	38	4	
С2	11	4	2	
^{pp} С2			3	

¹⁹ Лексеме *црнока* и *црноока* (прва са неутрализацијом спојног вокала) могле су настати и независно од придева *црноок*. Ми, ипак, мислимо да су настале конверзијом од придева.

²⁰ Табела деривационог статуса није дата из техничких разлога.

СДГ пас¹ТО: *пас-*

0 **пас** м 1. ^{терм. анат.} појас, најужи део човечјег трупа изнад кукова, појас (1). 2. оно чиме се опасује одећа по струку, појас (2), опасач.² 3. оно што је попут појаса размештено. 4. људи блиског доба живота који живе у исто време, нараштај.³

[/1-3/ + Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **пас-аст**, -а, -о квалит. прид. који је бео преко средине тела.

1₂<0 **пас-ати**, пашем импф., тр. а. обухватати пасом, појасом. б. носити оружје о пасу.⁴

[+Obj (A)]

1₃<0 **пас-ац**, -сца м дем. и хип. од пас.

ПР2₁<ПР1₁ **опаса-вати (се)** -ам импф. и итер., тр/рефл. → опасивати (се).

ПР1₁<1₂ **о-пасати**, -шем пф. тр/рефл. 1. а. обавити нешто око појаса. б. припасати што. 2. стегнути што. 3. а. опколити што. б. оградати, заштитити што. 4. спасти кога или што. 5. снабдети, наоружати кога. б. оковати што. 7. (о ждрепцу) спарити се са женком.

[+Obj (A)]

опасати се рефл. опасати (1,2)

ПР2₂<ПР1₁ **опас-ач** м терм. одећа појас, каиш, ремен.⁵

1 Уп. напомену са Скоковим објашњењем уз појас.

2 У Речнику и *потпасак*, оно чиме се одоздо потпасује појас, потпашај, пашњача, са примерима из превода “Илијаде” Маретића и Ившића и из “Израза”; *потпашај* са примером из Вијенца 1885, а са квалиф. покр. с позивањем на АРј; *пашњача* са примерима из Ј. Косора и В. Милићевића; све ове речи се са становишта модерног језика могу сматрати застарелим.

3 У Речнику обрнути редослед значења 1. и 2; под 4. са квалиф. покр. рођаци једног степена сродства у односу на заједничког претка.

4 У Речнику са квалиф. необ. и *натпасати*, пружити се као појас изнад нечега.

У Речнику и адјективизирани герунд 1 *пасаћи*.

5 Значење ове синтагматске изведенице, творене по моделу *poten agentis* и *poten instrumenti*, изводи се на основу граматичког значења синтагме: објекат локализације (= објекат транз. гл.) одређује се преко

ПР2₃<ПР1, **опас-ача** ж терм. одећа прегача, кецеља.⁶

ПР3₁<ПР2₄ **опасива-ње** с гл. имен. ← опасивати (се).

ПР2₄<ПР1, **опас-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рефл. ← опасати се.

ПР3₂<ПР2₄ **опасив-ач** м *nomen instr.* оно што опасује.

ПР1₂<1₂ **пот-пасати**, -ашем пф., тр. 1. стегнути по струку каишем.

2. експр. распоредити око чега, оивичити, опточити.

[+Obj (A)]

потпасати се рефл.; 1. стегнути се каишем по струку 2. снабдети се чим.

ПР2₅<ПР1₂ **потпас-ач** м *nomen instr.* врста појаса којим се потпасују болесни од киле.

ПР3₃<ПР2₆ **потпасива-ње** с гл. имен. ← потпасивати (се)

ПР2₆<ПР1₂ **потпас-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рефл. ← потпасати (се).

ПР1₃<1₂ **пре-пасати**, -ашем пф., тр. 1. ставити што око паса. 2. покрити преклапајући се.

[+Obj (A)]

препасати се рефл.; опасати се.

ПР1₄<1₂ **при-пасати**, -ашем пф., тр. свезати што, причврстити око паса.

[+Obj (A)]

ПР2₇<ПР1₄ **припас-ач** м а. појас, пас. б. терм. војн. каиш, кајас за сабљу.⁷

ПР2₈<ПР1₄ **припас-ача** ж терм. одећа део одеће којим се паше око струка, прегача.⁸

ПР3₄<ПР2₉ **припасива-ње** с гл. имен. ← припасивати.

ПР2₉<ПР1₄ **припас-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← припасати.

ПР2₁₀<ПР1₄ **припас-ни**, -а, -о квалит. прид. који служи за припасивање.

ПР1₅<1₂ **рас-пасати**, -ашем пф., тр. скинути појас некоме, ослободити појас, смаћи опрему с коња, раседлати коња.⁹

односа са локализатором, а затим на основу односа интегрални део – целина (одевни предмет).

⁶ За разлику од *опасач* ова лексема не остварује однос интегрални део – целина одевног предмета.

⁷ Уп. нап. уз *опасач*.

⁸ Уп. нап. уз *опасач* и *опасача*.

⁹ У Речнику са квалиф. покр. и *распас*, -а, -о распасан, без појаса.

[+Obj (A)]

распасати се рефл/медіј. 1. скинути појас, ослободити се појаса.

2. а. ослободити се стеге, раскомотити се. б. доспети у хаотично стање, престати се покоравати реду. в. предати се разузданом животу.

ПР3₅<ПР2₁₁ **распасива-ње** с гл. имен. ← распасивати.ПР2₁₁<ПР1₅ **распас-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рефл.

← распасати (се)

ПР1₆<1₂ **у-пасати**, -ашем пф., тр. опасати, увезати пасом, појасом.

[+Obj (A)]

(М. А.)

Табела 1

1-степен	ПР1	ПР2	ПР3
пас-аст, а, о			
пас-ати	о-пасати (се) пот-пасати (се) пре-пасати (се) при-пасати рас-пасати (се) у-пасати	опаса-вати (се) опас-ач опас-ача опас-ивати (се) потпас-ач потпас-ивати (се) припас-ач припас-ача припас-ивати припас-ни, а, о распас-ивати (се)	опасива-ње опасив-ач потпасива-ње припасива-ње распасива-ње
пас-ац			

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степен	1	1	1
ПР1			6
ПР2	5	1	5
ПР3	5		

СДГ: **пета**¹ТО: *pet-*

0 **пета** ж 1. ^{терм. анат.} задњи део стопала. 2. терм. обућа а. задњи део обуће; потпетица. б. терм. одећа део чарапе који покрива пету. 3. а. доњи део кундака. б. горњи део косе који се гривном причвршћује уз косиште.

1₁<0 **пет-ица** ж 1. дем. од пета (1). 2. пета (2. а.).²

1₂<0 **пет-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на пету.

2₁<1₂ **петн-ица** ж терм. анат. петна кост.

1₃<0 (2<1₂) **пет-њак (петњ-ак)** м 1. потпетица. 2. петна кост.³

2₂<1₂ **петњ-ача** ж терм. анат. → петница.

ПР1₁<0 **за-пет-ак**, -тка м стражњи део ципеле.

ПР1₂<0 **на-пет-ак**, -тка м терм. мед. (нестанд.) загнојен израштај на телу, чир.⁴

ПР1₃<0 **о-пет-ак**, -тка м комадић коже који се ставља као подлога на подерано место у опанку.⁵

¹ Према Скоку деривати лексеме *пета* су: прид. *петни*; имен. *напеће*, *опетак*, *петаши*, деминутив *петица*, с правим и пренесеним значењем; деноминали *петасати*, образован према типу *шепасати*, и *потпетици*. Према Скоку од основе *pet-* настао је у сандхију и прил. *опет*, који је из регистра искључен због губљења семантичке везе са мотивном речју. Скок наводи и да ие. порекло лексеме *пета* није сигурно утврђено, те да се она доводи у везу са ие. кореном **pent-* 1. ступати, ићи, 2. стаза, пут, али и са кореном *(*s*)*pen-* који је заступљен у *-пети* (*на-*, *раза-*), *спона*. Он такође указује на то да ту везу потврђују гл. из чакавског и кајкавског наречја: *спетити* (у Речнику с квалиф. покр.), *припетити* (у Речнику с квалиф. покр., с прим. из Вуковог Рјечника), *напетити се*, са изведеницом *напетица* (ове лексеме нису регистроване у Речнику).

² У Речнику без квалиф., само са позивањем на Вуков Рјечник, под 3. део на коме се окрећу врата која нису на баглама, сежајица, стопица, жујица, и под 4. доњи крај косе и брадве.

³ Лексема *петњак* у значењу 1. и 2. добијена је различитим актима семантичко-морфолошког варирања. Дали смо је као једну лексему зато што полазимо од хипотезе да различита значења у једну лексему повезује кохезија сема релевантних за деривационо гнездо, а не само кохезија сема у оквиру једне лексеме (уп. нап. уз *костурина*).

⁴ У Речнику без примера, с позивањем на Бенешихев Рјечник.

ПР₄<0 **по_т-пет-ак**, -тка' м узица на крају ногавице која се везује испод пете да би ногавица била затегнута.

ПР₅<0 **по_т-пет-ити**, -им пф., тр. 1. ставити пете на обућу. 2. искривити петом задњи део ципеле.

[+Obj (A)]

ПР₆<0 **пот-пет-ица** ж терм. обућа додатак ципели под петом.

С₁<0 **пет-о-бољ-а** ж терм. мед. (нестанд.) болест у пети.

(Б. К.)

Табела 1

1-степени	2-степени	ПР ₁	С ₁
		за-пет- <u>ак</u> на-пет- <u>ак</u> о-пет- <u>ак</u> по _т -пет-ак по _т -пет-ити пот-пет-ица	пет-о-бољ-а
пет-ица			
пет-ни, а, о	петн-ица петњ-ача		
пет-њак			

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	2	1	
2-степени	2		
ПР ₁	5		1
С ₁	1		

⁵ У Речнику без примера, с позивањем на Вуков Рјечник.

СДГ: плећа¹

ТО: плећ-

0₁ **плећ-а** с мн. ^{терм. анат.} горњи део леђа између врата и руку.

[+Posesor (poses. prid., G)]

0₂ **плећ-и** ж мн. терм. анат. → плећа.

0₃ **плећ-е**, -а и -ета с а. плећа. б. плећка (б).²

1₁ < 0₃ **плећ-анце**, -а и -ета с дем. од плеће.

1₂ < 0 **плећ-аст**, -а, -о → плећат.

1₃ < 0 **плећ-ат**, -а, -о квалит. прид. који је широких плећа.

2₁ < 1₃ **плећат-ост** ж деадј. имен. својство онога који је плећат.

1₄ < 0 **плећ-аш** м атриб. имен. 1. плећат човек. 2. коњ широких рамена.³

1₅ < 0 **плећ-ина** ж 1. плећка (б). 2. бок, страна брда.⁴

2₂ < 1₅ **плећин-ица** ж дем. од плећина.

¹ Скок наводи четири облика основе *плећ-*: *плеће*, *плећи*, *плећ* и *плећа*, у значењу леђа. У деривационо гнездо улазе прид. *плећни* (територијално ограничен на кајк.), *плећат*, *плећаст*; деминутиви *плећанце*, *плећица* и *плећка* (с обзиром на различиту семантизацију, овај облик не би се морао третирати као деминутив); аугментатив *плећина*; имен. *плећаш*, *плећаница* (у Речнику није регистровано); префиксирани синтагматске изведенице *наплећак*, *упљећак* (у Речнику није регистровано), *оплеће*, *оплећак*; деноминал *расплећати* (у Речнику није регистровано).

Лексеме *плећа*, *плећи* и *плеће* су означене као носиоци творбене основе (0₁-0₃), а тамо где се из дефиниције не види који је облик носилац творбене основе кориштен је индекс 0. Деривати су индексирани у континуитету.

У Речнику и облик *плећ*, страна планине, било, хрбат. Значењска веза са лексемема 0₁, 0₂ и 0₃ заснива се на метафори. Са становишта савременог језика овај би се облик могао третирати као заст.; у Речнику без примера са позивањем на Вуков Рјечник.

² У Речнику под 2. фиг. крило (на вратима), са примером из М. Мажуранића.

У Речнику и прид. *плећев* који је у вези с плећем, са потврдом из Мартића, који се са становишта стандардног језика може сматрати заст. и дијал.

³ У Речнику под 3. врста граха, са позивањем на Вуков Рјечник.

⁴ У Речнику без квалиф. аугм.

1₆<0 **плећ-ка** ж терм.. анат. а. лопатица. б. део животињског трупа између врата и предњих ногу.⁵

[+Posesor (poses. prid., G)]

2₃<1₆ **плећк-ица** ж дем. од плећка.

1₇<0 **плећ-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на плећа.

ПР1₁<0₃ **међу-плеће** с терм. анат. део леђа између плећи.

ПРС1₁<0 **на-плећ-ак** м терм. одећа а. део одеће који се носи око рамена и до средине плећи преко хаљине, плашта. б. део мисне одеће католичких свештеника који се ставља око врата и покрива рамена.⁶

ПРС1₂<1₇ **на-плећн-ик** м терм. одећа → наплећак.⁷

ПРС1₃<0 **о-плећ-ак**, -ћка м терм. одећа кратка женска кошуља, обично украшена везом на грудима; део кошуље око плећи.⁸

ПРС1₄<1₃ **о-плећат-ити**, -им пф., медиј. постати плећат, развити се у плећима.

ПР1₂<0₃ **о-плеће** с 1. оплећак. 2. терм. анат. (нестанд.) горњи део леђа између рамена, рамени појас.

ПРС1₅<0 **о-плећ-је** с терм. анат. кости и мишићи којима је рука причвршћена за труп.

С1₁<0 **широк-о-плећ-Ø**, -а, -е → широкоплећаст.

С1₂<1₂ **широк-о-плећаст**, -а, -о квалит. прид. који има широка плећа.

(Г. Ш.)

⁵ У Речнику са квалиф. покр. и *плећа*.

⁶ Значење ове синтагматске изведенице одговара граматичком значењу: објекат локализације (артефакт) се дефинише преко односа са локализатором.

⁷ Ова имен. се може извести и директно од творбене основе (на-плећник).

⁸ Уп. нап. уз *наплећак*.

Табела 1

1-степени	2-степени	ПР1	ПРС1	С1
		међу-плеће о-плеће	на-плећ-ак о-плећ-ак о-плећ-је	широк-о-плећ-Ø, а, е
плећ-анце				
плећ-аст, а, о				широк-о-плећ- аст, а, о
плећ-ат, а, о	плећат-ост		о-плећат-ити	
плећ-аш				
плећ-ина	плећин-ица			
плећ-ка	плећк-ица			
плећ-ни, а, о			на-плећн-ик	

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	4	3	
2-степени	3		
ПР1	2		
ПРС1	4		1
С1		2	

СДГ: појас¹

ТО: појас-

0 појас м 1. терм. анат. а. струк. б. део костура човечјег и животињског тела уз који су причвршћени екстремитети.² 2. терм. одећа каиш, опасач.³ 3. оно што иде околу чега у облику траке.⁴ 4. терм. геог. а. део Земљине површине између два меридијана.⁵ б. део Земље с карактеристичним климатским условима.⁶ в. подручје с карактеристичним природним, привредним, културним и сл. обележјима. г. уско земљиште између каквих граница, дуж или поред неке линије. 5. терм. астр. а. једна од зона на небеском своду. б. прстенаста формација око небеских тела.⁷ б. терм. спорт. начин хватања противника у рвању.⁸ 7. терм. мат. део површине лопте између две паралеле.
[+ Posesor (poses. prid., G)]

1<0 појас-ар, -а м nomen agentis занатлија који прави или продаје појасе.

¹ Према Скоку облик *пас* настао је од облика *појас* сажимањем -оја->а. Изведенице се граде од оба облика, и то прид. на -аст *појасаст* и *пасаст*, деминутиви на -ац *појасац* и *пасац*, на -ак *појасак*, на -ица *појасица*, на -ић *појасић*, аугментатив на -ина *појасина*, затим имен. на -ило *појасило*, на -ница *појасница*, прил. *појаске*. Деноминал се изводи од *пас*: *пасати*, одатле префиксиранице изведенице *опасати* и *распасати* и импф. *распасавати*, са изведеницама *распас* и *распасанка*. Од *појас* гради се гл. *распојасати*, са прид. *распојасан*, затим *појасовати*. Од гл. *опасовати* гради се имен. *опасивница*.

² У Речнику је значење под б. издвојено као посебно.

³ У Речнику обрнут редослед значења 1. и 2. У Речнику од ове творбене основе и *појасица* ж покр. појасаста коза.

⁴ У Речнику у оквиру овог значења под б. један од девет кругова пакла (према Дантеовој *Божанској комедији*).

⁵ У оквиру овог значења забележена је синтагма: *тропски* ~.

⁶ У оквиру овог значења забележене су синтагме: *хладни*, *ледени* ~, *умерени* ~, *жарки* ~, ~ *екваторијалних тишина*.

⁷ У Речнику ово значење као значење 3.в.

⁸ У оквиру овог значења забележене су синтагме: *предњи* ~, *стражњи* ~, *рамени* ~, *захват око појаса*.

У Речнику са квалиф. фиг. заст. под б. рођаци, сродници истог ступња сродства с обзиром на заједничког претка.

1₂<0 **појас-аст**, -а, -о квалит. прид. који је превучен паралелним пругама.

1₃<0 **појас-ина** ж аугм. и пеј. од појас.

1₄<0 **појас-ић** м дем. и хип. од појас.

1₅<0 **појас-ке** прил. у појас, за појас.

1₆<0 **појас-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на појас.

2₁<1₆ **појасн-ице** ж мн. терм. зоол. појасасте лутке неких инсеката.

1₇<0 **појаш-чић** м дем. и хип. од појас.

ПРС1₁<0 **до-појас-ан**, -сна, -сно квалит. прид. који сеже до појаса.

ПРС2₁<ПРС1₂ **распојас-Ø** м деадј. имен. претерана слобода, распуштеност, разузданост.⁹

ПРС2₂<ПРС1₂ **распојас-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који је без појаса. 2. распојасан (2).

ПРС2₃<ПРС1₂ **распојас-авати се**, -ам импф. и итер., рефл. ← распојасати се.

ПРС2₄<ПРС1₂ **распојаса-ло** прил. распојасано.

ПРС2₅<ПРС1₂ **распојаса-н**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← распојасати се. 2. квалит. прид. разуздан, неконтролисан.

ПРС3₁<ПРС2₅ **распојасано** прил. разуздано, распуштено.¹⁰

ПРС3₂<ПРС2₅ **распојасан-ост** ж деадј. имен. особина онога који је распојасан.

ПРС1₂<0 **рас-појас-ати се**, -ам пф., рефл. 1. скинути са себе појас, отпасати се. распасати се. 2. дати себи претерану слободу, распусти се.

ПРС2₆<ПРС1₂ **распојас-ивати се**, -асујем импф. и итер., рефл. ← распојасати се.

⁹ Значење ове лексеме одређено је на основу њеног деривационог статуса; у наведеном прим. у Речнику имен. *распојас* је кондензатор копулативног предиката са прид. као лексичким делом.

¹⁰ У Речнику и прил. *распојасало* преко гл. прид. рад., међутим, у наведеном примеру из Косора (1912) то може бити и прид. у функцији копредикатива. У Речнику је такође забележен и облик *распојасо*, са потврдом из Водника (1913), који би се са становишта стандардног језика могао сматрати заст. или дијал.

ПРС1₃<0 **рас-појас-ити се**, -им пф., рефл. → распојасати се.
 ПРС3₃<ПРС2₅ **распојасн-ица** ж деадј. имен. → распојасаност.¹¹
 ПРС3₄<ПРС2₂ **распојас-ост** ж деадј. имен. распојасаност.

(М. А.)

¹¹ Овакав деривациони статус подразумева да је у творбеној основи (гл. прид. трп.) *а* непостојано по аналогији са префиксираним прид. *допојасан*.

		распојас-Ø, а, о распојас-авати се распојаса-н, а, о	распојас-Ø, а, о распојас-авати се распојаса-н, а, о	распојас-ост распојасано распојасан-ост распојасница
		рас_појас-ити се	распојас-ивати се	
	појасн-ице			

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-стелени	4	2	1	
2-стелени	1			
ПРС1		1		2
ПРС2	1	2		2
ПРС3	3		1	

СДГ: прса, прси¹ТО₁: прс- ТО₁: прси-

- 0 **прса** с мн. и **прси** ж мн. 1. терм. анат. а. предњи део тела од врата до трбуха, груди. б. тај део тела као седиште плућа и срца. 2. терм. анат. дојке. 3. део кошуље који покрива прса.²
[+Posesor (poses. prid., G)]
- 1₁<0 **прс-ат**, -а, -о квалит. прид. 1. који има јака, широка прса. 2. који је набреклих прсију.³
- 2₁<1₁ **прсат-ост** ж деадј. имен. особина онога који је прсат.
- 1₂<0 **прс-имице** прил. 1. прса у прса. 2. а. прсима напред. б. у прса.⁴
- 1₃<0 **прс-ити се**, -им импф., медиј. држати се укочено и поносито; правити се важан, разметати се.
- 1₄<0 **прс-иште** с површина прсију⁵.
- 1₅<0 **прс-лук** м терм. одећа 1. део одеће без оковратника и рукава.⁶
2. део женског рубља који служи да држи груди, грудњак.⁷

¹ Према Скоку у деривационо гнездо лексеме *прса* улазе: придев на -ан *прсан* (одређени вид: *прсни*), поименичен на -јак *пршњак*, на -ица *прсница* и *прснице*, с деноминалом на -јати *прсничати* и *прсничити*, на -ва- *прсничавати*; поименичен на -ик *напрсник*, *попрсан*, поименичен на -ица *попрсница*, придеви на -аст *прсаст*, -ат *прсат*, -ист *прсист*. Деминутивни на -ашца *прсашца*, на -ице *прсице*, на -че *напршче*; неологизам *попрсје*, аугментативи на -ина *прсина*, на -ерине *прсерине*. Од основе *прс-* изводе се и *прсак* и *прслук*; сложенице *прсобран*, *прсобоља*, *прсоболан*; прил. *прсимице*; деноминали *прсити се*, *испрсивати се*, *попрсавати* = *попрсивати*.

² Од основе *прс-* у Речнику са квалиф. покр. лексема *прсина* ж каиш, ремен, који се ставља на прса јахаћег коња.

³ У Речнику са квалиф. необ. и *прсовит*.

⁴ Прилог *прсимице* изводи се преко инструменталног облика.

⁵ Овом имен., изведеном по моделу *poter loci* означава се истовремено и место на коме се прса налазе и њихова горња, спољашња површина, дакле њихов део.

⁶ У Речнику су издвојена два значења: 1. део одеће без оковратника и рукава, поврх којег се носи капут. 2. део женске одеће у облику блузе (обично без рукава).

⁷ У Речнику су забележене и лексема *пруслук* са квалиф. покр., и деминутив *пруслучић*.

2₂<1₅ **прслуч-ак**, -чка м дем. и хип. од прслук.

2₃<1₅ **прслуч-ац**, -чца м дем. од прслук.

2₄<1₅ **прслуч-е**, -ета с дем. од прслук.⁸

2₅<1₅ **прслуч-ина** ж аугм. и пеј. од прслук.

2₆<1₅ **прслуч-ић** м дем. од прслук.

1₆<0 **прс-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на прса.

2₇<1₆ **прсн-ик** м терм. одећа → прслук.

2₈<1₆ **прсн-ице** ж мн. терм. арх. дрвена, зидна облога.

3₁<2₈ **прснич-ати**, -ам импф., тр. намештати прснице.

[+Obj.(A)]

2₉<1₆ **пршњ-ак** м 1. терм. одећа крзнени прслук као део народне ношње.⁹ 2. терм. коњ. каиш као део хама што се ставља коњу преко прсију.

ПР3₁<ПР2₁ **испрсава-ње** с гл. имен. ← испрсавати (се).

ПР2₁<ПР1₁ **испрс-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/рефл. ← испрсити (се).

ПР3₂<ПР2₂ **испрсива-ње** с гл. имен. ← испрсивати (се).

ПР2₂<ПР1₁ **испрс-ивати (се)**, -ујем и -ивам импф. и итер., тр/рефл. → испрсавати.

ПР3₃<ПР2₂ **испрсива-чки**, -а, -о квалит. прид. који је као у оних који се испрсују, размећу.¹⁰

ПР1₁<1₃ **ис-прсити**, -им пф., тр. напред истурити, изравнати, усправити.

[+Obj.(A)]

испрсити се 1. рефл. напред истурити прса. 2. медиј. заузети енергичан став, направити се важан.

ПР1₂<1₆ **на-прсни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који је на прсима.

ПР2₃<ПР1₂ **напрсн-ик** м терм. одећа додатак на кошуљи; део одевног предмета на прсима; украс који се носи на прсима.¹¹

⁸ Деминутиви *прслуче* и *прслучић* обично у другом значењу лексеме *прслук*.

⁹ У Речнику под б. *прслук*, а под в. *грудњак*.

¹⁰ Овај придев је изведен по моделу извођења придева од именица на -ач.

¹¹ Ова имен. се може дефинисати на следећи начин: оно што се носи, налази преко прса, односно значење творбене основе је искориштено за означавање локализатора.

ПР2₄<ПР1₂ **напрсн-ица** ж терм. одећа → напрсник.

ПРС1₁<0 **на-прш-че**, -ета с атриб. имен. дете које је још на прсима, одојче.

ПРС1₃<1₃ **о-прсити се**, -им пф., медиј. 1. испрсити се. 2. добити рану од хама на прсима.

ПРС1₂<0 **о-прс-је** с 1. терм. одећа део одеће на прсима. 2. терм. анат. (нестанд.) кожа на прсима.

[+Posesor (poses. prid., G)]

ПРС1₃<1₆ **о-прсн-ик** м терм. одећа, цркв. део свештеничке одеће који покрива прса.

ПРС1₄<0 **по-прс-је** с 1. терм. анат. предњи део човечјег тела од врата до паса. 2. а. вајарски рад који приказује горњи део човечјег тела, биста. б. слика, портрет неке особе до појаса. 3. део оклопа у облику штита или панцира којим се у рату заштићују прса.¹²

[+Posesor (poses. prid., G)]

ПРС2₅<ПР1₄ **успрсит-Ø**, -а, -о квалит. прид. окомит, стрм.

ПРС1₄<1₃ **ус-прсити се**, -им пф., рефл. и медиј. усправити се и при том се испрсити.

С1₁<0 **прс-о-бољ-а**, ж терм. мед. болест плућа, туберкулоза.¹³

¹² Значење под 2. и 3. може се представити на следећи начин: оно што представља део тела од врата до појаса / оно што се носи преко дела од врата до појаса, односно у значењу 1. лексема *попрсје* означава интегрални део тела, а у 2. и 3. артефакт.

¹³ Са *прсо-* као првим делом сложенице и лексеме *прсобран* м ков. 1. земљани насип са спољашње стране рова, бедема, који штити војнике од непријатељске ватре. 2. а. оклоп за одбрану прсију од прехладе; кованица *прсогушан*, -шна, -шно (који изазива гушење у прсима) настала је сложено-суфиксалном творбом.

C1₂<0 **прс-о-болн-ик**, м атриб. имен. онај који болује од прсобоље.

C1₃<0 **прс-о-болн-ица**, ж атриб. имен. она која болује од прсобоље.

C1₄<0 **црвен-о-прс-Ø**, -а, -о квалит. прид. у којег су црвена прса.

(Г. Ш.)

Табела 1

1-степ.	2-степ.	3-степ.	ПР1	ПР2	ПР3	ПРС1	С1
						на-прш-че о-прс-је о-прсн-ик по-прс-је	прс-о-бољ-а прс-о-бол- ник прс-о-бол- ница црвен-о- прс-Ø, а, о
прс-ат, а, о	прсаг-ост						
прс-имице							
прс-ити се			ис-прсити (се)	испр- авати (се) испр- ивати (се)	испрсав- ње испрсива- ње испрсива- чки, а, о		
			о-прсити се ус-спрсити се	успрсит, а, о			
прс-иште							

прслуч-ац					
прслуч-е					
прслуч-ина					
прслуч-ић					
прсн-ик	прснуч-	на-прсни, а	напрсн-ик		
прсн-ице	ати	о	напрсн-ица		
пршњ-ак					

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степен	2	2	1	1
2-степен	9			
3-степен				1
ПР1		1		3
ПР2	2	1		2
ПР3	2	1		
ПРС1	4			
С1	3	1		

СДГ: прст¹

ТО: прст-

0 прст м 1. а. ^{терм. анат.} један од пет покретних, крајњих делова руке или ноге човека. б. део рукавице који се навлачи на прст. 2. терм. зоол. крајњи завршни чланак на шапама неких животиња и на канцама птица. 3. квант. мера за висину и дебљину. 4. експр. потајно деловање, мешање, утицај.

[/1, 2/ +Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 прст-авац м терм. зоол. → прстац (1).

1₂<0 прст-аст, -а, -о симил. прид. који има облик прста, налик на прст.

2₁<1₂ прстаст-о прил. попут прста.

1₃<0 прст-ат, -а, -о квалит. прид. а. који има прсте. б. који има велике прсте.

2₂<1₃ прстат-ост ж деадј. имен. особина онога који је прстат.

1₄<0 прст-ац м 1. терм. зоол. морска шкољка из породице дагњи која има облик прста или датуле. 2. терм. бот. биљка из породице ружа, петопрстица, *Potentilla*.²

1₅<0 прст-аш м 1. атриб. имен. војник који у рату сам себе рани у прст да не би ратовао. 2. терм. зоол. сисар који хода само прстима.³

¹ Скок бележи следеће деривате од творбене основе *прст*: деминутиве – *прстац* (врста мале шкољке, биљке и гљиве), *прстић*, *прставац* (врста шкољке); аугментатив – *прстечина*, прид. – *прсан*, *прсна* (с напоменом да се одређени придевски вид *прсни* избегава због хомонимије са *прсни* од прса); имен. *пршњак*. Придев на –ен *прстен* има по Скоку следеће деривате: *прстенић*, *прстенац*, *прстенак*, *прстенчац*, *прстенчић*; *прстенција*. Придев *прстени* као своје деривате има имен. *прстеница*, *прстеник*, *прстенка*, *прстенар*. Синтагматске изведенице од *прст* су *напрстак*, *напршњак*, *напрсци*, *напрсници*, а сложенице *кажипрст*, *прсторощчић*, *прстовет*, *петопрсница*.

² У Речнику су дате као две хомонимне лексеме *прстац*¹ са значењем дем. од *прст* (без примера, с позивањем на Правопис), и *прстац*² са наведеним значењима. Таква обрада лексеме *прстац*¹ упућује на њену нераспрострањеност, на основу чега је и искључена из регистра.

³ У Речнику је значење под 2. дато као посебна лексема у множ. облику (што је у складу са уобичајеним представљањем зоолошких родова и врста).

- 1₆<0 **прст-ен** м 1.а. предмет (најчешће од драгоценог метала) у облику обруча који се носи на прсту као украс или као симбол брака. б. оно што је налик на такав предмет. в. терм. техн. предмет таквог облика који служи за разне сврхе. 2. веридба. 3. терм. игре врста игре у којој се прстен сакрива и тражи.⁴
- 2₃<1₆ **прстен-ак**, -нка м 1. дем. и хип. од прстен, прстен уопште. 2. прстен (3). 3 терм. бот. а. биљка из пор. главочика. б. камилица.
- 2₄<1₆ **прстен-ар** м помен agentis мајстор који прави прстене.⁵
- 2₅<1₆ **прстен-аст**, -а, -о 1. симил. прид. који има облик прстена. 2. квалит. прид. који се састоји од прстена.
- 2₆<1₆ **прстен-ац**, -нца м дем. и хип. од прстен.
- 2₇<1₆ **прстен-аш** м терм. зоол. припадник породице гуштера змијолика тела које је покривено чврстим кожним покровом са прстенастим браздама.⁶
- 2₈<1₆ **прстен-ик** м терм. анат. → прстењак.
- 2₉<1₆ **прстен-ка** ж терм. бот. биљка из породице крсташица.
- 3₁<2₁₀ **прстенова-ње** с 1. гл. имен. ← прстеновати (се). 2. веридба.
- 2₁₀<1₆ **прстен-овати**, -ујем импф. и пф., тр. 1. испрошеној девојци дати/давати прстен у знак веридбе. 2. а. терм. агр. одсећи/одсецати оштрим ножем један део коре на родним ластарима лозе у виду прстена. б. ставити/стављати знак у облику прстена кокошима и другим домаћим животињама ради контроле.
[+Obj (A)]
- прстеновати се** рецип. постати вереник, вереница.

⁴ У Речнику је значење под 2. укључено у значење 1. (1.б.), значење под б. издвојено је као 3., а в. као 2. У Речнику под 4. фиг. степен у развојном ланцу, а значење под 5. овде је означено као 3; приликом метонимијске трансформације значења 2. из значења 1. а. дошло је до промене категоријалних обележја, од значења артефакта развило се значење акционог типа, које имен. остварује самостално или у склопу декомпонованог предиката. Значење 1. а. може се дефинисати на следећи начин: предмет у облику округле карике који се носи на прсту, односно творбеном основом је означен локализатор, а дериватом предмет који га обухвата.

⁵ Значење творбене основе укључено је у значење деривата као имплицирани објекат радње представљене прототипичним транз. гл.

⁶ Ова лексема је у Речнику представљена у множ.

2₁₁<1₆ **прстен-ски**, -а, -о релац. прид. који се односи на прстен и прстеновање.

3₂<2₆ **прстенч-ац** -чца м дем. од прстенац.

2₁₂<1₆ **прстен-че** с дем од прстен.

2₁₃<1₆ **прстен-чић** м дем. од прстен.

2₁₄<1₆ **прстен-џија** м помен agentis 1. прстенар. 2. онај који прстенује девојку и уговора дан свадбе.

2₁₅<1₆ **прстењ-ак** м терм. анат. (нестанд.) прст до малог прста на коме се носи прстен, прстеник.⁷

2₁₆<1₆ **прстењ-ача** ж терм. анат. хрскавица на зглобовима прстију.

2₁₇<1₆ **прстењ-е** с зб. имен. ← прстен.

1₇<0 **прст-етина** ж аугм. од прст.

1₈<0 **прст-ић** м дем. од прст.

1₉<0 **прст-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на прст.

ПРС1₁<0 **на-прст-ак**, -ска м 1.а. навлака (обично од метала) која се навлачи на прст да би се потискивала игла при шивењу.⁸ б. партик. мала количина чега која би стала у такву навлаку.⁹ 2. терм. бот. биљка чији цветови личе на напрстак.¹⁰

ПРС1₂<0 **при-прст-ак**, -ска м терм. анат. шести прст на нози

ПРС1₃<0 **су-прст-ица** ж терм. мед. (нестанд.) срасли прсти.

ПРС1₄<0 **у-прсте** прил. савршено, потпуно, до ситница (знати).¹¹

С1₁<0 **дво-прст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има два прста.¹²

С2₁<С1₁ **двопрсто** прил. са два прста.

С1₂<0 **дуг-о-прст-Ø**, -а, -о квалит. прид. а. који је дугих прстију. б. који је склон крађи.

С1₃<1₇ **дуг-о-прсташ** м терм. зоол. животиња дугих прстију.¹³

⁷ Значење творбене основе укључено је у значење деривата на основу односа локализатора и објекта локазиције.

⁸ Значење 1. а. може се дефинисати и овако: предмет који се навлачи на први чланак прста, односно творбеном основном означен је локализатор, а дериватом предмет који га обухвата.

⁹ У Речнику под в. део рукавице у који се увлачи прст.

¹⁰ У истом значењу са квалиф. покр. и *напршњак*.

¹¹ По Правопису српског језика из 1993. ова лексема се пише одвојено.

¹² Речник бележи и лексему *руменопрст*, -а, -о, са потврдом из Симића, уз коју стоји квалиф. фиг.

¹³ У Речнику је ова лексема представљена у множ.

- C2₂<C1₂ **дугопрст-ић** м атриб. имен., експр. крадљивац, лупеж, допов.
- C2₃<C1₂ **дугопрст-ица** ж терм. мед. прекомерна дужина прстију.
- C1₄<0 **кажи-прст** м терм. анат. (нестанд.) други прст на руци, до палца.
- C1₅<0 **кратк-о-прст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има кратке прсте.
- C1₆<0 **крив-о-прст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има криве прсте.
- C1₇<0 **лих-о-прст-Ø**, -а, -о и **лијопрст** квалит. прид. који има само један прст, односно који има непаран број прстију.
- C1₈<1₇ **лих-о-прсташ** м терм зоол. сисар из реда копитара са непарним бројем прстију или са једним прстом.
- C1₉<0 **пет-о-прст-ица** ж терм. бот. → петопрста.¹⁴
- C1₁₀<0 **петер-о-прст-Ø**, -а, -о → петопрст.
- C1₁₁<0 **пет-о-прст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има пет прстију.
- C2₄<C1₁₁ **петопрста** ж терм. бот. род лековитих вишегодишњих зељастих биљака из породице ружа, *Potentilla*.¹⁵
- C2₅<C1₁₁ **петопрст-ица** ж терм. бот. 1. петопрста. 2. рутвица вртна.
- C1₁₂<0 **прст-о-хват-Ø** м партик. количина која се може захватити са два или три прста.¹⁶
- C1₁₃<0 **тако-прст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има паран број прстију (папака).
- C1₁₄<1₇ **тако-прсташ** м терм. зоол. сисар из реда копитара са парним бројем прстију (папака), парнопрсташа, папкари.
- C1₁₅<0 **тро-прст-ан**, -сна, -сно квалит. прид. који има три прста.

¹⁴ У Речнику са квалиф. покр. и 2. име кокоши која има пет прста, с потврдом из Вуковог Рјечника.

¹⁵ Уз облик *петопрстац* стоји квалиф. покр.; извор је Вуков Рјечник.

¹⁶ У Речнику је ова лексема изједначена са лексемом *прстопет*. Ми је нисмо забележили због њене мале распрострањености. И уз једну и уз другу лексему стоји квалиф. ков.

$C1_{16} < 0$ **четвер-о-прст-Ø**, -а, -о = **четвор-о-прст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има четири прста.

$C1_{17} < 0$ **шест-о-прст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има шест прстију.

(В. В.)

на-прст-ак
при-прст-ак
су-прст-ица
у-прсте

двопрсто
дугопрст-ић
дуг-о-прст-ица

кажи-прст
кратк-о-прст-Ø, а, о
крив-о-прст-Ø, а, о
лих-о-прст-Ø, а, о
пет-о-прст-ица
петер-о-прст-Ø, а, о
пет-о-прст-Ø, а, о

петопрст-а
петопрст-ица

прст-о-хват
тако-прст-Ø, а, о
тро-прст-ан, сна,
сно
четвер-о-прст-Ø, а,
о

прстен-ар	
прстен-аст, а, о	
прстен-ац	прстенч-ац
прстен-аш	
прстен-ик	
прстен-ка	
прстен-овати	прстенова-ње
прстен-ски, а, о	
прстен-че	
прстен-чић	
прстен-ција	
прстењ-ак	
прстењ-ача	

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	6	3		
2-степени	13	2	1	1
3-степени	2			
ПРс1	3		1	
С1	6	11		
С2	4		1	

СДГ: пупак¹

ТО ₁ : пуп- ТО ₂ : пупк- ТО ₃ : пупч-
--

0 **пупак**, -пка м 1. ^{терм. анат.} а. удубина у кожи на средини трбуха након пререза пупчане врпце. б. трбух, стомак. 2. терм. бот. место где је семе причвршћено на пупчаном дршку.²

[+Posesor (poses, prid., G)]

1₁<0 **пуп-а** ж а. хип. од пупак б. деч. трбух.

1₂<0 **пуп-ав**, -а, -о квалит. прид. пупаст, трбушаст.³

2₁<1₂ **пушава** ж терм. бот. биљка из породице главочика *Carlina acanthifolia*.

¹ Према Скоку *пупак* је деминутив од *пуп* у значењу лат. "germen", а *пупа* хипокористик. Изведенице се творе и од лексеме *пуп* и од *пупак*, и то деминутиви *пупац*, *пупица*, *пупић*, *пупчић*. Од основе *пуп* творе се прид. на -ав *пупав*, поименичен у ж. р. *пушава*, *пушавица* и у м.р. *пушавац*, на -ат *пупат*. Именичке изведенице су и на -ољ *пупољ*, а одатле деминутив *пупољак*, на -уљ *пупуљ*, а одатле деминутиви на -ица *пупуљица*, и -ка *пупуљка*, и на -арица *пупарица*. Од творбене основе *пуп* је и имен. *пупушка*, у значењу 1. крајак хлеба, гука, 2. махуна која пупа. Колективна имен. твори се суфиксом -је *пупље*. Од творбене основе *пуп* су и гл. *пупати* и *пупити*, имен. *пупатор* са лат. суфиксом -atorem, и *пупулини* са тал. суфиксом -lino. Деминутиви од *пупак* су на -џ *пупаџ*, на -ић *пупчић*, на -чић *пупакчић* и аналошки на -вица *пупаквица* (називи биљке). Придеви од лексеме *пупак* граде се помоћу суфикса -џн *пупџан*, -аст *пупџаст*, -јаст *пупџаст*, -јат *пупџат*, -ен *пупџен*, а имен. -џница *пупџаница* и -еница *пупџеница*, -ело *пупџело*, -иште *пупџиште*. Деноминали од *пупак* су на -ити *пупџити* = *пупити*, на -ати *пупџати*, а од тога апстрактна имен. на -ина *испупџина*. Од сложеница Скок помиње имен. *пупкореска*, с прид. *пупкорезан*, поименичен на -ица *пупкорезница* (у значењу бабица, примаља).

На основу података код Скока у регистар су се могле укључити и лексеме које се изводе директно од лексеме *пуп*, у значењу лат. "germen", које са становишта модерног језика излазе из концептуалног гнезда делова људског тела, а улазе у концептуално гнездо делова биљке. Да је *пуп* узето као основна лексема, обрађена лексема *пупак* морала би бити третирана као првостепени дериват.

² У Речнику под 2. а. средиште нечег. б. брежуљак.

³ Творбена основа именице *пупак* код једних деривата је пуна, а код других окрњена.

- 2₂<1₂ **пупав-ац**, -вца м атриб. имен. трбушаст човек.
- 2₃<1₂ **пупав-ица** ж 1. атриб. имен. она која је пупава, трбушаста 2. терм. бот. биљка из породице главочика.
- 2₄<1₂ **пупав-ка** ж терм. бот. врста отровне печурке.
- 3₁<2₂ **пупавч-ев**, -а, -о посес. прид. који припада пупавцу.
- 3₂<2₂ **пупавч-ић** м дем. од пупавац.
- 1₃<0 **пуп-аст**, -а, -о квалит. прид. који има велики пупак, трбушаст.
- 1₄<0 **пуп-ат**, -а, -о → пупаст.
- 1₅<0 **пуп-аш** м атриб. имен. пупаст, трбушаст човек.
- 1₆<0 **пупк-овина** ж терм. анат. → пупчаница.
- 1₇<0 **пуп-оња** м атриб. имен. онај који има велики пупак, трбух.
- 1₈<0 **пупч-ани**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на пупак.
- 2₅<1₈ **пупчан-ица** ж 1. терм. анат. танка цилиндрична врпца која спаја заметак с телом матере у утроби. ⁴ 2. терм. зоол. врста дивље патке.
- 3₃<2₅ **пупчанич-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на пупчаницу.
- 1₉<0 **пупч-аст**, -а, -о квалит. прид. испупчен, трбушаст.
- 1₁₀<0 **пупч-еница** ж терм. анат. → пупчаница.
- 1₁₁<0 **пупч-ић** м дем. од пупак.
- 1₁₂<0 **пупч-ица** ж терм. мед. (нестанд.) брадавица.
- С1₁<0 **пупк-о-рез-а** ж nomen agentis примаља, бабица.
- С2₁<С1₁ **пупкорез-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на пупкорезе.
- С2₂<С1₁ **пупкорезн-ица** ж nomen agentis → пупкореза.

(M. A.)

⁴ У Речнику са квалиф. покр. *пупчаница* (са краткосилазним акцентом) ж бабица.

Табела 1

1-степени	2-степени	3-степени	C1	C2
			пулк-о-рез-а	пулкорез-ни, а, о пулкорезн-ица
пул-а				
пул-ав, а, о	пулава пулав-џц пулав-ица пулав-ка	пулавч-ев, а, о пулавч-ић		
пул-аст, а, о				
пул-ат, а, о				
пул-аш				
пулк-овина				
пул-оња				
пулч-ани, а, о	пулчан-ица	пулчанич-ни, а, о		
пулч-аст, а, о				
пулч-еница				
пулч-ић				
пулч-ица				

Табела 2

	именице	придеви
1-степени	7	5
2-степени	5	
3-степени	1	2
C1	1	
C2	1	1

СДГ: **раме**¹
 ТО₁: *рам-* ТО₂: *рамен-*
 ТО₃: *рамљ-* ТО₄: *ран-*

- 0 **раме**, рамена с 1. ^{терм. анат.} део тела између врата и надлактице.
 2. терм. војн. оклоп на топу.
 [+Posesor (poses. prid., G)]
- 1₁<0 **рам-енак**¹, -нка м дем. и хип. од раме.
 1₂<0 **рам-енак**², -нка м терм. бот. а. камилица б. жабља трава.²
 1₃<0 **рам-ени**, -а, -о релац. и посес. прид. који се односи на рамена, који припада раменима.³
 2₁<1₃ **рамен-ица** ж 1. терм. анат. горњи део руке, који прелази у раме. 2. терм. одећа мн. држачи панталона који се пребацују преко рамена, нараменице.⁴

¹ Према Скоку лексема *раме* има неколико варијетета: *рамен*, *рамо* и *рама*. У Речнику први облик није забележен, а уз друга два стоји квалиф. покр. Изведенице од основе *рам-* су *нарамак*, са деминутивом *нарамчић* и аугментативом *нарамчина*, *дорамак*, с деминутивом *дорамче*, *обрамача*, *рамац*, прид. *рамаст*, деминутиви *рамица*, *рамешце*, затим гл. *обрамити*. Скок наводи да се основа *рам-* јавља и у називима домаћих животиња. Од основе *рамн-* изводе се *рамница*, *нарамник*, *нарамњак*, *обрамница* (и *обравница*), *обрамњача* (и *обравњача*). Од основе *рамен-* изводе се имен. *раменица*, *пораменица*, *изараменица*, *нараменица*, *раменик*, *нараменик*, *окораменица*, дем. *раменце*, аугментатив *раменина*, колективна имен. *рамење* и придев *раменаст*.

² Лексеме *раменак*¹ и *раменак*² дате су као хомоними због немогућности утврђивања мотивације терминолошке лексеме.

У Речнику са квалиф. покр. и *раман* м.

³ Могућа је и сегментација *рамен-ни*; у том би се случају подразумевала творбена основа *рамен-* и творбени формант *-ни*. Вероватније нам је да се овде ради о творбеном моделу типа *кичм-ени*.

У оквиру ове одреднице забележене су синтагме: ~ кост, ~ мишић, ~ зглоб.

⁴ Могућа је тројака анализа деривата *раменица*: 1. *рам-еница*, што би значило да је ово 1-степени дериват са творбеном основом *рам-*; 2. *рамен-ица*, што би значило да је ово 1-степени дериват са творбеном основом *рамен-*; 3. *рамен-ица*, где је *рамен-* придевска творбена основа, што значи да је ово 2-степени дериват. На треће решење упућује

1₄<0 **рам-енко** м терм. зоол. врста инсекта *Tanymecus*.

1₅<0 **рамен-ски**, -а, -о → **рамени**.⁵

1₆<0 **рам-енце**, -а и -ета с дем. и хип. од раме.

2₂<1₃ **рамењ-ача** ж 1. терм. анат. коштани део раменице, мишићна кост *humerus*. 2. терм. одећа комад тканине који се ушива у кошуљу на месту где су рамена.⁶

3₁<2₂ **рамењач-ни**, -а, -о релац. и посес. прид. који се односи на рамењачу, који припада рамењачи (1).

1₇<0 **рам-ешце**, -ета с дем. и хип. од раме.

1₈<0 **рам-ица** ж терм. зоол. врста инсекта *Agapanthia*.

ПРс1₁<0 **до-рам-ак**, -мка м терм. одећа део одеће који покрива рамена, горњи део женске хаљине без рукава.

ПРс2₁<ПРс1₁ **до-рам-че**, -ета с терм. одећа → **дорамак**.

ПРс1₂<0 **за-рам-ити се**, -им пф., медиј. ставити нешто на раме.

ПРс1₃<0 **за-рамљ-е** с оно што је иза рамена; део одеће иза рамена.⁷

ПРс1₄<0 **на-рам-ак**, -мка м партик. количина чега коју човек може одједном понети, бреме; онолико чега колико се може на руку насложити и понети.⁸

[Quant+G]

ПРс1₅<1₃ **на-рамен-ик** м → **нараменица** (г).⁹

ПРс1₆<1₃ **на-рамен-ица** ж а. терм. оружје ремен (на торби, пушци, војничкој опреми и др.) који се пребацује преко рамена. б. терм.

значање деривата *раменица* – *рамени* део руке (по моделу слично значењу деривата *рамењача*).

⁵ Код овога је деривата могућа и сегментација *рам-енски*, која би се заснивала на схватању да је “суфиксом -ски појачан односни суфикс -ени” (Бабић, 372), те тако добијен сложени формант -енски.

⁶ Значење 3. направа на коју се веша одећа, вешалица – није више актуелно.

⁷ С обзиром на то да је овом изведеницом идентификован објекат локализације, а творбеном основом локализатор, може се претпоставити да је извођење ове и сличних лексема ишло преко синтагми са предлогом.

⁸ Значење 2. *наручје* – није више актуелно.

⁹ За *нараменик* и *нараменица* могуће је претпоставити и нулту творбену основу.

одећа мн. ремени на панталонама, који иду преко рамена. в. терм. војн. еполета. г. терм. одећа, цркв. епитрахилъ.

[+Posesor (G)]

ПРС1₇<0 **на-рам-ица** ж → нараменица.¹⁰

ПРС1₈<0 **на-рам-ник** м → нараменица.¹¹

ПРС1₉<0 **на-рам-ница** ж → нараменица.

ПРС1₁₀<0 **на-рам-њак** м → нараменица.

ПРС2₂<ПРС1₄ **нарам-че**, -ета с дем. од нарамак.

ПРС2₃<ПРС1₄ **нарамч-ић** м дем. од нарамак.

ПРС1₁₁<0 **об-рамен-ица** ж → обрамица.

ПРС1₁₂<0 **об-рам-ица** а. мало повијена мотка с удешеним кукама на оба краја, која служи за ношење терета о рамену. б. торба, тоболац.¹²

ПРС1₁₃<0 **об-рам-ница** ж → обрамица.

ПРС1₁₄<0 **об-рам-њача** ж → обрамица.

ПРС1₁₅<0 **об-рац-ица** ж → обрамица.¹³

ПРС1₁₆<0 **о-рам-ити**, -им пф., тр. обесити о раме, набацити на раме.¹⁴

[+Obj (A)]

ПРС1₁₇<0 **под-рам-ак**, -мка м терм. анат. (нестанд.) део тела испод рамена.

ПРС1₁₈<0 **под-рам-ити се**, -им пф., медиј. ходати будући ухваћен под рамена.

ПРС1₁₉<0 **по-рам-ак**, -амка м 1. терм. одећа део кошуље од оковратника до рукава. 2. терм. анат. (нестанд.) део тела где се састају рука и раме.¹⁵

¹⁰ Облици *нарамица*, *нарамник* и *нарамница* наведени су у Речнику на истом месту као дублетне форме истог значења. Међутим, како су овде у творби учествовали различити форманти, навели смо их као одвојене творенице.

¹¹ Скок претпоставља да деривати типа *рамница*, *нарамник*, *нарамњак*, *обрамница* имају придевску творбену основу *рам-*, другим речима, да су наведене лексеме 2-степене префиксално-суфиксалне творенице. Ако се полази из синхроне перспективе, ове творенице су 1-степени деривати.

¹² Уп. нап. уз *нарамак*.

¹³ У овом облику је дошло до упрошћавања сугласничке групе -мн-.

¹⁴ У Речнику са квалиф. ков. и *окорамити*.

¹⁵ Од ове лексеме изведена је и имен. *порамица* ж покр. 1. отвор на прслуку кроз који се провлаче руке. 2. порамак (1).

ПРС1₂₀<0 **по-рамен-ице** ж мн. → нараменица (б).

ПРС1₂₁<0 **по-рамљ-е** с терм. анат. → порамак (1).

ПРС1₂₂<0 **преко-рамен-ице** ж мн. → нараменица (б).

ПРС1₂₃<0 **преко-рам-ити**, -им пф., тр. пребацити преко рамена.
[+Obj (A)]

ПРС1₂₄<0 **преко-рам-ица** ж каиш, ремен преко рамена (на коме нешто виси, који нешто држи или се носи ради украса).¹⁶

ПРС1₂₅<0 **преко-рам-ице** прил. преко рамена.

С1₁<0 **раме-нож-ац**, -шца м терм. зоол. морски бескичмењаци
Brachiopoda којима је тело сакривено у две неједнаке љуштуре
и који живе причвршћени за какву стену.

(И. Ц.)

¹⁶ Уп. нап. уз *нарамак*.

Табела 1

1-степен	2-степен	3-степен	Прс1	Прс2	С1
			до-рам-ак за-рам-ити се за-рам-љ-е на-рам-ак на-рамен-ик на-рамен-ица на-рам-ица на-рам-ник на-рам-ница на-рам-њак об-рамен-ица об-рам-ица об-рам-ница об-рам-њака об-рам-ница о-рам-ити под-рам-ак по-рам-ак по-рамен-ице по-рам-љ-е под-рам-ити се	до-рам-че нарам-че нарам-чић	раме-нож-ац

рамен-ски, а, о					
рам-енце					
рам-ешце					
рам-ица					

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	6	2		
2-степени	2			
3-степени		1		
ПРС1	20		1	4
ПРС2	3			
С1	1			

СДГ: ребро¹ТО₁: *ребр-* ТО₂: *ребар-*

0 **ребро** с 1. ^{терм. анат.} једна од дванаест парѝ танких извијених костију везаних за кичму. 2. а. планинска коса, гребен. б. избочени део зида или стене. 3. а. једна од попречних савијених греда чамца. б. једна од греда неке грађевинске конструкције. в. зракасти и чврсти део лепезе. 4. један од дебљих огранака продужене лисне дршке. 5. оно што је налик на ребро (део неке направе, машине, одсечени део меса и сл.).²

1₁<0 **ребар-це**, -а и -ета 1. дем. и хип. од ребро. 2. терм. кулин. (мн.) јело од ребараца.

1₂<0 **ребр-ани**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи или припада ребрима, ребрени.

1₃<0 **ребр-аст**, -а, -о квалит. и симил. прид. који има упадљива ребра, који је у облику ребара.

2₁<1₃ **ребрасто** прил. у облику ребра.

¹ Према Скоку деривационом гнезду лексема *ребро* припадају прид. на -ан *ребрани*, поименичен на -јача *ребрањача*, на -ен *ребрен*, поименичен на -ица *ребреница*, на -ја *ребрња*, на -јак *ребрњак*, са префиксираним *заребрењак*, на -ат *ребрат*, а одатле *ребратица*, на -аст *ребраст*, на -овит *ребровит*, на -ов поименичен само у топониму Ребровац, на -ичаст *ребричаст*; имен. на -ан *ребран* (име овну), на -ача *ребраче* (жалузине), на -аш *ребраш*, на -ина *ребрина*, на -иште *ребриште*, на -оња *реброња*, на -уша *ребруша*; деминутиви на -ац *ребрац* = *ребарац*, на -це *ребарце*, аугментатив на -ушина *ребрушина*, поименичен прид. на -ја *ребарја* (обронак); прилози *изребар* = *изребра* (у Речнику без квалиф. само са прим. из Вуковог Рјечника), *поребарке*, *наребрице*, *ребримице*; гл. на -ати *ребрати*, на -ити *ребрити*.

² Периферност овог дела људског тела потврђује то што ова лексема није подложна дефинисању преко односа интегрални део – човек као целина (значење 1); заправо, појам именован овом лексемом део је дела човечијег тела. Секундарна значења заснивају се на метафори, сличности датих предмета или делова чега и *ребра* као дела људског тела. Интензитет метафоричних индукција у структури ове лексема у Речнику је констатован и последњом дефиницијом (мада се тим типом дефиниција не идентификује појам на који се номинација односи, већ појмови на који је могуће применити овај модел секундарне номинације).

- 1₄<0 **ребр-ат**, -а, -о квалит. прид. који има велика, широка ребра.
 1₅<0 **ребр-ац** м терм. бот. хајдучка трава.
 1₆<0 **ребр-ача** ж 1. терм. анат. (нестанд.) плућна марамица. 2. терм. бот. врста папрати. 3. терм. агр. врста јабуке.
 1₇<0 **ребр-аш** м терм. зоол. → реброноша.³
 1₈<0 **ребр-ена** ж терм. агр. → ребрача (3).
 1₉<0 **ребр-ени**, -а, -о → ребрани.
 2₂<1₉ **ребрен-ица** ж (обично мн.) жалузина.
 2₃<1₉ **ребрен-ице** прил. са стране, с бока.
 2₄<1₁₀ **ребре-ње** с гл. имен. ← ребрити.
 1₁₀<0 **ребр-ити**, -им импф., интр. базати, тумарати⁴.
ребрити се медиј. 1. истуривати бок (обично о коњу). 2. експр. разметати се.
 1₁₁<0 **ребр-иште** с 1. терм. анат. (нестанд.) део тела у коме су ребра. 2. жице у кишобрану. 3. зракасти и чврсти делови лепезе.⁵
 1₁₂<0 **ребр-ни**, -а, -о → ребрани.
 1₁₃<0 **ребр-уша** ж терм. бот. вилина метла.

ПР1₁<1₁₀ **из-ребрити се** пф., медиј. истурити ребра напред; исприти се, подбочити се.

ПРС1₁<0 **међу-ребар-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се налази између ребара.

ПР1₂<1₁₂ **међу-ребрни**, -а, -о → међуребарни.

ПРС1₂<0 **по-ребар-ке** прил. на ребра, на бок.

ПРС1₃<0 **по-ребр-ина** ж терм. анат. месо око ребара животиња.

³ У Речнику са квалиф. покр. под 1. онај коме се виде ребра, мршавац.

⁴ У Речнику са квалиф. необ. и *приребрити* притиснути, прикљештити уз нешто.

⁵ У значењу 1. ова имен. се понаша као *потен loci*, а у значењима 2. и 3. као збирна имен.

ПРС14<0 по-ребр-ица ж 1. терм. анат. плућна марамица. 2.
поробрина.⁶

С1<0 ребр-о-нош-а ж терм. зоол. → ребраш.⁷

(М. А.)

⁶ У Речнику са квалиф. индив. и 3. обронак.

⁷ У Речнику одредница је отворена у мн.

			међу-ребар-ни, а, о по-ребар-ке по-ребр-ина по-ребр-ица	ребр-о-нош-а
бар-це				
бр-ани, а, о				
бр-аст, а, о	ребрасто			
бр-ат, а, о				
бр-ац				
бр-ача				
бр-аш				
бр-ена				
бр-ени, а, о	ребрен-ица			

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	7	5		1
2-степени	2		2	
ПР1		1		1
ПРС1	2	1	1	
С1	1			

СДГ: рука¹

ТО ₁ : <i>рук-</i>	ТО ₂ : <i>руч-</i>
-------------------------------	-------------------------------

О **рук-а** ж 1. ^{терм. анат.} а. један од горњих удова човечјег тела, од рамена до врхова прстију. б. крајњи део тога екстремитета, од зглоба изнад шаке до врхова прстију. 2. а. извршилац каквог посла. б. посао, рад, делатност. 3. рукопис. 4. власт, моћ. 5. а. врста, каквоћа. б. начин, метод (рада, понашања). в. друштвени слој, сталеж, ранг. б. (уз бројеве: први, други) извор, порекло. 7. (уз придеве: лева, десна) страна (лева или десна). 8. (обично с

¹ Према Скоку од лексеме *рука* изводе се прид. на -њн *ручни* (у одређеном виду), поименичен на -ик *ручник*, с деминутивом *ручничкић*, на -ица *ручница*, на -јак *ручњаци*, затим прид. на -ат *рукат*, поименичен на -ац *рукатац*, на -ак *рукатак*, и на -ка *рукатка*, са аугментативом *рукачина*. Прид. на -ат може бити проширен са -њн *рукатни*. Деминутиви од имен. *рука* су на -ица *ручица*, на -ац *рукац*, одатле деноминали *ручицати* и *ручичати*, на -ка *ручка*, а одатле аугментатив *ручкањ*. Аугментативи су на -ина *ручина*, на -уљина *ручуљина*, на -урина *ручурина*, на -ерина *ручерина*, на -ерда *ручерда*, на -етина *ручетина*, на -етања *ручетања*. Од имен. *рука* изводе се и имен. на -ак *рукач*, са деминутивом *рукачица*, на -ача *рукача*, на -ав *рукав*, са деминутивима на -(ч)ић *рукав(ч)ић*, на -ац *рукавац*, на -ица *рукавица*, с деминутивом *рукавичица*, и изведеницама типа *poten agentis* и *poten loci* на -јар, -ница. Аугментатив од *рукав* је на -енда *рукавенда*, и на -ина *рукавина*. Од имен. *рукав* изводи се још и имен. на -ница *рукавница*. Од имен. *рука* изводе се и имен. на -на *рукна*, на -унац *рукунац*, на -уница *рукуница*, -јар *рукуничар*. Деноминали од имен *рука* су на -ити *ручити* (*се*), најчешће префиксирано са из-, испо-, на-, напо-, об-, од-, опо-, отпо-, по-, пре-, препо-, с-, за-, итеративи на -ва- *ручивати*. Према Скоку те су изведенице настале из предлошких синтагми, парасинтаксичким путем, а већина њих има велик број деривата. Скок констатује да су бројне сложенице од гл. синтагми, нпр. *rukotm jęti* : *rukotjat* = *rukovet* = *rukoved*, са великим бројем даљих изведеница. Према Скоку тако су настале и многе преведенице, нпр. *рукопис*, *рукодеља*, *рукоположење* и др. У Речнику је забележена и лексема: *наруква* у значењу *руковет*, са примером из Вука (НП). Иако уз одредницу не стоји квалиф. заст., дијал. или покр., са становишта савременог језика ова лексема се може искључити из регистра. У Речнику са квалиф. неол. као 1-степени префиксирани дериват *дорука* ж ограда на стубишту или мосту за који се држи идући.

- додатком: (за)просити, (по)нудити, дати, затражити) пристанак на брак. 9. слобода рада, деловања, иницијатива.²
 [/1/+Posesor (poses. prid.; G)]
- 1₁<0 **рук-ав** м терм. одећа део одела који покрива руку од рамена, обично до шаке или лакта.³
 [/1/+Posesor (poses. prid.; G)]
- 1₂<0 **рук-авац**, -вца м 1. оно што се грана, одваја од главног дела а. део реке или већег потока који се одваја од главног тока. б. узани део водене површине (обично морске) који залази у копно, мали затон. 2. терм. бот. доњи крај дршке листа неких биљака којим је причвршћен за гранчицу. 3. крај осовине око које се окреће точак. 4. цев на казану за печење ракије која води у суд са водом за хлађење.
 [/1/+Posesor (poses. prid.; G)]
- 2₁<1₁ **рукав-ац**, -вца м дем. и хип. од рукав.
- 2₂<1₁ **рукав-ина** ж аугм. и пеј. од рукав.
- 2₃<1₁ **рукав-ић** м дем. и хип. од рукав.
- 1₃<0 **рук-авица** ж терм. одећа навлака за шаку и прсте која их штити од хладноће или од прљавштине.⁴
- 2₄<1₃ **рукавич-ар** м nomen agentis занатлија који израђује и продаје рукавице.
- 3₁<2₄ **рукавичар-ев**, -а, -о посес. прид. који припада рукавичару.
- 3₂<2₄ **рукавичар-ка** ж nomen agentis жена рукавичар.
- 3₃<2₄ **рукавичар-ница** ж nomen loci рукавичарска радионица; продавница рукавица.
- 3₄<2₄ **рукавичар-ов**, -а, -о → рукавичарев.
- 3₅<2₄ **рукавичар-ски**, -а, -о релац. и квал. прид. који се односи на рукавичаре.
- 3₆<2₄ **рукавичар-ство** с nomen actionis израда, прављење рукавица као привредна, занатска делатност.
- 2₅<1₃ **рукавич-етина** ж аугм. и пеј. од рукавица.
- 2₆<1₃ **рукавич-ица** ж дем. и хип. од рукавица.
- 2₇<1₁ **рукав-ница** ж терм. одећа отвор за рукав.
- 2₈<1₁ **рукав-чић** м дем. и хип. од рукав.

² У Речнику под 10. нар. песн. срећа.

³ У Речнику под 2. рукавац.

⁴ У Речнику са квалиф. заст. *руковница* ж део женске крзнене одеће за руке.

- 1₄<0 **рук-ат**, -а, -о квалит. прид. а. који има руке. б. који има дуге руке в. вешт, умешан у послу.
- 2₉<1₄ **рукат-ост** ж терм. мед. претерано велике руке.
- 1₅<0 **рук-ача** ж ручни кабао.⁵
- 1₆<0 **рук-етина** ж аугм. → ручетина.
- 1₇<0 **рук-ица** ж дем. и хип. од рука, ручица.
- 2₁₀<1₈ **рукова-лац**, -оца м *nomen agentis* онај који рукује, располаже, управља, манипулише нечим.⁶
- 3₇<2₁₀ **руковалац-ки**, -а, -о релац. прид. који се односи на руковаоце.
- 2₁₁<1₈ **рукова-ње** с гл. имен. ← руковати (се).
- 3₈<2₁₀ **руковаоч-ев**, -а, -о посес. прид. који припада руковаоцу.
- 2₁₂<1₈ **рукова-тељ** м *nomen agentis* → руковалац.
- 1₈<0 **рук-овати**, -ујем импф., тр. а. управљати, руководити, располагати нечим. б. знати употребљавати, служити се датим оруђем, оружјем или уопште разним предметима.
[+Obj (I)]
- руковати се** рецип. пруживши један другоме руку, стезати их/стегнути их у знак поздрава, пријатељства, обећања, давања речи.
- 1₉<0 **рук-уница** ж 1. држак, дршка 2. (често у мн.) руда (било која од двеју у једнопрежним колима).⁷
- 2₁₃<1₉ **рукунич-ар** м атриб. имен. коњ упрегнут у рукунице.

⁵ У Речнику са квалиф. покр. и *рукачица* ж лонац са дршком; и *рукатка* ж покр. а. мали суд, кабао за течност. б. направа у облику веће кухињске кашике за пресипање течности из једног суда у други.

Све именичке изведенице са значењем артефакта везу са основном лексемом остварују углавном на један од ова два начина: 1. предмет има дршку (ручку), или 2. предмет се држи у руци. Именичке изведенице од префиксираних гл. најчешће имају значење артефакта који настаје у процесу радње или значење места радње, односно апстрактно значење саме радње или времена радње.

⁶ У Речнику са квалиф. ков. и *руковач*.

⁷ У значењу 1. ова имен. је синонимична са лексемом *ручка*, у односу на коју се одликује нижом учесталашћу у савременом језику (у Речнику је потврђена једним примером из Вуковог Рјечника и једним из Борбе 1959); у значењу 2. значењска веза са основном лексемом заснива се на сличности по облику и функцији (у Речнику је потврђена једним примером из М. Глишића и једним из Стј. Крањчевића).

- 3₉<2₁₄ **ручава-ње** с гл. имен. ← ручавати.
- 2₁₄<1₁₀ **ручав-ати**, -ам импф. и итер., тр. ← ручати.⁸
- 2₁₅<1₁₀ **руч-ак**, -чка м 1. главни дневни оброк, који се једе у подне или око подне. 2. доручак.
- 3₁₀<2₁₅ **руч-ани**, -а, -о релац. прид. који се односи на време око ручка (обично у изразу: ручано доба).
- 4₁<3₁₀ **ручан-ица** ж време око ручка.⁹
- 2₁₆<1₁₀ **руча-ње** с гл. имен. ← ручати.
- 3₁₁<2₁₅ **руч-ањи**, -а, -о → ручани.
- 2₁₇<1₁₀ **руча-оница** ж помен loci просторија у којој се руча.
- 1₁₀<0 **руч-ати**, -ам импф/пф., тр. узети, узимати, (по)јести храну за главни оброк, обедовати.¹⁰
[+Obj (A)]
- 1₁₁<0 **руч-е** ж мн. 1. ручице, дршке на плугу.¹¹ 2. терм. спорт (нестанд.) гимнастичка справа, разбој.
- 1₁₂<0 **руч-екања** ж аугм. и пеј. од рука.
- 1₁₃<0 **руч-ерда** ж аугм. и пеј. од рука.
- 1₁₄<0 **руч-етања** ж аугм. и пеј од рука.
- 1₁₅<0 **руч-етина** ж аугм. и пеј. од рука.
- 1₁₆<0 **руч-ина** ж аугм. и пеј. од рука.
- 1₁₇<0 **руч-ити**, ручим импф., тр. изручивати, просипати, лити.¹²
[+Obj (A)]
- 1₁₈<0 **руч-ица** ж 1. дем. и хип. од рука 2. а. део предмета (пољопривредног, ручног алата, посуђа, оружја и сл.) који се

⁸ У Речнику са квалиф. необ. *ручавни*, -а, -о који служи за ручавање.

⁹ У Речнику и *рученица*. Ни једна ни друга лексема у Речнику нема квалиф. заст. иако се са становишта савременог језика могу сматрати неактуелним. Облик *рученица* у Речнику је потврђен само једним примером.

¹⁰ Лексеме деривирани од гл. *ручати* чине у оквиру овога гнезда посебно мало гнездо: 0 ручати, 2₁<1₁ ручава-ње, 1₁<0 ручав-ати, 1₂<0 руч-ак, 2₂<1₂ руч-ани, 3₁<2₂ ручан-ица, 1₃<0 руча-ње, 2₃<1₂ руч-ањи, 1₄<0 руча-оница, ПР1₁<1₂ до-ручак, ПР1₂<0 до-ручати, ПР2₁< ПР2₁ доручкова-ње, ПР2₁<ПР1₁ доручк-овати, ПР1₃<0 на-ручати се, ПР1₄<0 од-ручати. Оне су за гнездо *рука* везане етимолошки и деривационо (Скок наводи да је термин настао давно када се јело руком, без прибора за јело), али се семантичка и концептуална веза готово изгубила.

¹¹ У вези са значењем уп. нап. уз *рукача*.

¹² У савременом језику није више актуелно ниједно од два значења гл. *ручити се* 1. руковати се 2. индив. изручивати се, просипати се.

држи или хвата руком, држак, дршка.¹³ б. наслон за руке на наслоњачи. 3. сноп предива, повесмо.¹⁴

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁₉<0 **руч-је** с терм. анат. (нестанд.) заглавак, корен шаке.

1₂₀<0 **руч-ка** ж → ручица (2).

1₂₁<0 **руч-ни**, -а, -о 1. релац. и квалит. прид. који се односи на руку, који припада руци; који се носи на руци.¹⁵ 2. квалит. прид. а. који се носи у рукама, у руци; којим се рукује, управља руком.¹⁶ б. који служи за свакодневну употребу, приручни. 3. квалит. прид. а. који се обавља руком, мануелни.¹⁷ б. који ради рукама, мануелни, физички; производни.

2₁₈<1₂₁ **ручн-ик** м 1. тоалетни прибор за брисање руку, лица и тела, убрус, пешкир 2. салвет, убрус.¹⁸

3₁₂<2₁₈ **ручнич-ић** м дем. и хип. од ручник.¹⁹

2₁₉<1₂₁ **ручно** прил. руком, мануелно.

1₂₂<0 **руч-урда** ж аугм. и пеј. од рука.

1₂₃<0 **руч-урина** ж аугм. и пеј. од рука.

ПР1₁<1₁₉ **до-ручје** с терм. анат. (нестанд.) део руке непосредно иза шаке, запешће.

¹³ Уз ово значење забележене су синтагме: ~ плуга, ~ ножа, ~ лонца, ~ мача, ~ за гас, погонска ~.

¹⁴ У примерима *ручица детета* и *ручица плуга* могућа су два схватања: према једноме у овим примерима имамо две хомонимне лексеме, једну образовану деминутивним формантом -ац и другу образовану недеминутивним формантом -ац; према другом схватању у овим примерима имамо једну лексему у две семантичке реализације, где је друга добијена симилисемијом од прве.

У Речнику *ручичати* са квалиф. покр. стављати лан, конопљу у ручице, а као дериват *ручичање* с гл. им. од ручичати.

¹⁵ У Речнику у оквиру одреднице забележене су синтагме: ~ зглоб, ~ чланак, ~ сат.

¹⁶ Уз ово значење забележене су синтагме: ~ пртљак, ручна бомба, ручна лампа, ручна колица, ручна кочница.

¹⁷ Уз ово значење забележене су синтагме: ~ посао, ~ рад, ~ занат.

¹⁸ У Речнику и *ручничик*. У Речнику под 3. део женске народне ношње, врста капе са кићанкама.

У вези са значењем уп. нап. уз *рукача*.

¹⁹ У Речнику под б. покр. убрус, салвет.

- ПР1₂<2₁₅ **до-ручак**, -чка м први, јутарњи или преподневни оброк.²⁰
- ПР1₃<1₁₀ **до-ручати**, -ам пф., тр. свршити ручање, довршити једење.
[+Obj (A)]
- ПРЗ₁< ПР2₁ **доручкова-ње** с гл. имен. ← доручковати.²¹
- ПР2₁<ПР1₂ **доручк-овати**, -ујем импф/пф., тр. узети, узимати, јести/појести доручак.
[+Obj (A)]
- ПРс2₁<ПРс1₁ **зарук-е** ж мн. nomen actionis веридба.²²
- ПРс2₂<ПРс1₁ **заруче-ње** с гл. имен. ← заручити се.
- ПРс3₁<ПРс2₃ **заручива-ње** с гл. имен. ← заручивати се.
- ПРс2₃<ПРс1₁ **заруч-ивати (се)** импф. и итер., тр/рецип. ← заручити (се).
- ПРс1₁<0 **за-руц-ити**, -им пф., тр. 1. испросити, верити девојку. 2. заузети, напунити (суд).
[+Obj (A)]
- заручити се** рецип. везати се датом речју (о момку или девојци), верити се.
[+za+ A; sa+I]
- ПРс3₂<ПРс2₁ **заруч-ни**, -чно, -чна релац. прид. који се односи на заруке.²³
- ПРс2₄<ПРс1₁ **заруч-ник** м nomen agentis онај који се заручио, вереник.
- ПРс3₃<ПРс2₄ **заручник-ов**, -а, -о посес. прид. који припада заручнику.
- ПРс2₅<ПРс1₁ **заруч-ница** ж nomen agentis девојка која је заручена, вереница.
- ПРс3₄<ПРс2₅ **заручниц-ин**, -а, -о посес. прид. који припада заручници.

²⁰ Ова синтагматска изведеница може се дефинисати овако: 1. оброк који се узима пре ручка, са импликацијом о врсти јела, где је граматичко (темпорално адлативно) значење потиснуто у корист конкретног, и 2. време (и место) кад се (и где) тај оброк узима.

У Речнику са квалиф. неол. и *доручковаоница* ж место где се доручкује.

²¹ У Речнику са квалиф. индив. и *доручковиште* с време доручковања.

²² У Речнику са квалиф. заст. и *заруџба*.

²³ У Речнику у облику *заручан*; ово је значење дато под 2, а под 1. запремљен, заузет, са потврдом из Вука.

- ПРС3₅<ПРС2₄ **заручнич-ки**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на заручника.
- ПРС3₆<ПРС2₄ **заручниш-тво** с атриб. имен. стање у време кад је неко с неким заручен.
- ПРС1₄<1₈ **из-руковати се**, -ујем пф., реџип. завршити руковање; руковати се са више особа.
- ПРС2₆<ПРС1₂ **изруч-ати**, -ам импф., тр. → изручивати.
- ПРС2₇<ПРС1₂ **изруче-ње** с гл. имен. ← изручити.²⁴
- ПРС3₇<ПРС2₈ **изручива-ње** с гл. имен. ← изручивати.
- ПРС2₈<ПРС1₂ **изруч-ивати**, -ујем импф., тр. ← изручити.
- ПРС2₉<ПРС1₂ **изручи-лац**, -оца м *nomen agentis* онај који изручује (кога или што).
- ПРС1₂<0 **из-руч-ити**, -им пф., тр. 1. испразнити, изасути, просути 2. предати. 3. рећи, јавити.²⁵
[+Obj (A)]
- ПРС2₁₀<ПРС1₂ **изруч-ник** м *nomen agentis*; онај који што изручује, предаје.
- ПРС2₁₁<ПРС1₂ **изруч-ница** ж признаница или потврда којом се потврђује да је што изручено или предано.²⁶
- ^{np}ПРС3₈<^{np}ПРС2₁₂ **ис-порука** ж 1. деверб. имен. предаја чега (купљене робе) 2. терм. правн. наредба наследницима да одређеним лицима предају неку имовинску вредност или корист, легат.
- ^{np}ПРС4₁<^{np}ПРС3₉ **испоручива-ње** с гл. имен. ← испоручивати.
- ^{np}ПРС3₉<^{np}ПРС2₁₂ **испоруч-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← испоручити.
- ^{np}ПРС2₁₂<ПРС1₂₁ **ис-поручити**, -им пф., тр. саопштити што (поруку и сл.); предати што, послати (купљену робу и сл.).

²⁴ У Речнику са квалиф. заст. *изруџба*.

²⁵ Иако постоји глагол *ручити*, мислимо да је глагол *изручити* настао независно од њега префиксално-суфиксалном творбом од лексеме *рука*, зато што је глагол *ручити* веома мале распрострањености (сви примери у Речнику су или из текстова старијих писаца или писаца са западног подручја који су писали народним језиком). Лексеме деривирание од глагола *наручити* добрим су се делом семантички осамосталиле од гнезда *рука*. А исто је и са онима деривираним од глагола *поручити*, *препоручити*, *уручити* и сл.

²⁶ Између значења деривата и значења његове мотивне речи успоставља се однос објекатског типа.

- [+Obj (A)]
 ПРС₁₃<1₁ **на-рукављ-е** с терм. одећа (нестанд.) нашивен додатак на доњем делу рукава.
- ПРС₁₄<0 **на-рук-вица** ж 1. терм. накит украсна гривна која се носи на руци изнад шаке 2. терм. одећа (нестанд.) део одеће који се навлачи на руке до иза шака.²⁷
- ПРС₁₅<0 **на-руку** прил. како одговара нечијим интересима.²⁸
- ПРС₁₅<0 **на-руч-ај** м → наручје.
- ПРС₁₆<1₁₀ **на-ручати се**, -ам пф., тр. најести се.
 [+Obj (G)]
- ПРС₃₁₀<ПРС₂₁₃ **наручива-лац**, -оца м nomen agentis онај који што наручује.
- ПРС₃₁₁<ПРС₂₁₃ **наручива-ње** с гл. имен. ← наручивати.
- ПРС₂₁₃<ПРС₁₆ **наруч-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. према наручити.
- ПРС₂₁₄<ПРС₁₆ **наручи-лац**, -оца м nomen agentis онај који нешто наручи.
- ПРС₂₁₅<ПРС₁₆ **наручи-тељ** м nomen agentis → наручилац.
- ПРС₃₁₂<ПРС₂₁₅ **наручител-ица** ж nomen agentis она која нешто наручи.
- ПРС₃₁₃<ПРС₂₁₅ **наручител-ка** ж nomen agentis она која што наручи.
- ПРС₁₆<0 **на-руч-ити**, -им пф., тр. а. затражити, наложити да се што да на располагање, изда, изради, прода; затражити да се што изнесе као послужење.
 [+Obj (A)]
- ПРС₁₇<0 **на-руч-је** с 1. такав положај руку да се неко или нешто може загрлити, обујмити или држати њима.²⁹ 2. партик. оно што се може носити на руци, нарамак.³⁰
- ПРС₂₁₆<ПРС₁₆ **наруч-ник**¹ м nomen agentis → наручилац.

²⁷ Према Скоку лексема *наруквица* је добијена као синтагматска изведеница (на руке) укрштањем са лексемом *рукавица*. У Речнику са квалиф. неодом. 1-степени префиксално-суфиксални дериват *до-рук-вица* ж завршни, доњи део рукава.

²⁸ У Речнику и *напаруку* прил. покр. под руком, надхват.

²⁹ У Речнику под 1: (обично с предлозима *у* и *из*) положај у којем је ко кад је обујмљен, обгрљен чијим рукама, кад га ко носи; загрљај; крило.

³⁰ У Речнику са квалиф. дијал. *наруче* с. и са квалиф. покр. *наруч* ж.

- ПРС1₈ < 1₂₁ **на-ручн-ик**² м а. терм. цркв. део мисног руха католичких свештеника који се ставља за време обреда на леву руку. б. терм. војн. ист. део оклопа који штити руку од лакта до шаке.³¹
- ПРС2₁₇ < ПРС1₆ **наруц-ба** ж деверб. имен. налог, захтев којим се што наручује; оно што се наручи, поруџбина.³²
- ПРС3₁₄ < ПРС2₁₇ **наруџб-ени**, -а, -о релац. прид. који се односи на наруџбу.
- ПРС4₂ < ПРС3₁₄ **наруџбен-ица** ж терм. адм. акт, писмени налог којим се што наручује, поруџбеница.
- ПРС2₁₈ < ПРС1₆ **наруџ-бина** ж деверб. имен. → наруџба.³³
- ^{np} ПРС3₁₅ < ПРС2₂₃ **на-обручати**, -ам пф., тр. ставити, набити обруче (на бачву).
[+Обј (А)]
- ПРС1₇ < 0 **не-рука** ж несрећа, неприлика.³⁴
- ПРС1₉ < 0 **об-руч-Ø** м 1. а. метални или дрвени круг којим се причвршћују дуге у бурету да чврсто стоје једна уз другу. б. халка, беочуг 2. дрвени котур којим се деца играју померајући га штапићем 3. круг. 4. експр. мноштво људи у кругу око чега. 5. експр. опкољавање, окружење, блокада. б. а. стега, дисциплина. б. оквир, граница.³⁵
- ПРС2₁₉ < ПРС1₁₀ **обруч-авати**, -ам импф., тр. уобручавати, чинити обруч око чега, окружавати.
[+Обј (А)]
- ПРС2₂₀ < ПРС1₉ **обруч-ак**, -чка м дем. и хип. од обруч.
- ПРС2₂₁ < ПРС1₉ **обруч-ан** м лонац који има око себе обруч.³⁶

³¹ Код ове лексеме могућа је и сегментација *на-руч-ник*.

³² Ова девербативна имен. остварује и значење нереференцијалног објекта.

³³ У Речнику са квалиф. заст. *нарука*, са 2-степеним дериватом *наручан*, -чна, -чно заст. згодан за употребу, погодан, подесан, прикладан, и 3-степеним дериватом *наручно* прил. заст. згодно, погодно, подесно.

³⁴ Ово значење потврђено је примером из Змаја; у Речнику је под *рука* са квалификатором нар. дато значење: срећа.

³⁵ Ова префиксална именичка изведеница синтагматског порекла развила је читав низ значења – од значења артефакта до апстрактног значења, у којима је синтагматско значење само латентно остварено.

³⁶ Значењски и функционално ова именица се може сматрати атрибутивном.

- ПРС3₁₆<ПРС2₂₃ **обруча-ње** с гл. имен. ← обручати.
- ПРС2₂₂<ПРС1₉ **обруч-аст**, -а, -о симил. и квалит. прид. који је сличан обручу, који је као обруч.
- ПРС2₂₃<ПРС1₉ **обруч-ати**, -ам импф., тр. набијати обруч (обруче), стављати обруч(е) (на што).
[+Obj (A)]
- ПРС2₂₄<ПРС1₉ **обруч-ац**, -чца м дем. и хип. од обруч.
- ПРС2₂₅<ПРС1₁₀ **обруче-ње** с гл. имен. ← обручити се.
- ПРС2₂₆<ПРС1₉ **обруч-ина** ж аугм. и пеј. од обруч.
- ПРС1₁₀<0 **об-руч-ити се**, -им пф. 1. рецип. заручити се, верити се
2. рефл. обећати се момку.
[/1/ +sa +I; /2/ + D]
- ПРС2₂₇<ПРС1₉ **обруч-ић** м дем. од обруч.
- ПРС2₂₈<ПРС1₉ **обруч-је**¹ с зб. имен. ← обруч.
- ПРС1₁₁<0 **об-руч-је**² с помен actionis заруке, веридба.
- ПРС2₂₉<ПРС1₉ **обруч-ни**, -а, -о квалит. и симил. прид. који је намењен за обруче, који је као обруч.
- ПРС1₁₂<0 **од-руч-ити**, -им пф., тр.; терм. физк. одмаћи, раширити руке.
[+Obj (A)]
- ПРС1₈<1₁₀ **од-ручати**, -ам пф., тр. завршити ручак, ручати.
[+Obj (A)]
- ^{np}ПРС3₁₇<^{np}ПРС2₃₀ **о-порука** ж терм. правн. завештање, тестамент.³⁷
- ^{np}ПРС3₁₈<^{np}ПРС2₃₀ **опоруч-ивати**, -ујем импф. и итер., тр.
← опоручити.
- ^{np}ПРС3₁₉<^{np}ПРС2₃₀ **опоручи-тељ** м помен agentis онај који чини опоруку, завештач.
- ^{np}ПРС2₃₀<ПРС1₂₁ **о-поруч-ити** -им пф., тр. оставити опоруком, начинити опоруку.
[+Obj (A)]
- ^{np}ПРС4₃<^{np}ПРС3₁₇ **опоруч-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на опоруку, завештајни.³⁸
- ^{np}ПРС5₁<^{np}ПРС4₃ **опоручно** прил. по опоруци, тестаментално.
- ПРС1₁₃<0 **о-рук-вица** ж наруквица, манжета.³⁹

³⁷ Девербалне именице овог типа имају резултативно значење на основу перф. вида глагола, а конкретно, готово предметно значење на основу транзитивности гл.

³⁸ У Речнику у неодређеном виду: *опоручан*.

³⁹ У Речнику са квалиф. необ. *орукавичити* навући рукавицу.

^{np}ПРС3₂₀<^{np}ПРС2₃₁ **от-порука** ж одговор на поруку.⁴⁰

^{np}ПРС4₄<^{np}ПРС3₂₁ **отпоручива-ње** с гл. имен. ← отпоручивати.

^{np}ПРС3₂₁<^{np}ПРС2₃₁ **отпоруч-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← отпоручити.

^{np}ПРС2₃₁<ПРС1₂₁ **от-поручити**, -им пф., тр. одговорити на поруку, на позив, поручити као одговор.

[+Obj (A+D)]

ПРС1₁₄<0 **под-руч-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који се налази на подручју чије власти, под чијом влашћу, управом; потчињен.

ПРС1₁₅<0 **под-руч-ити**, -им пф., тр. ухватити под руку.⁴¹

[+Obj (A)]

ПРС1₁₆<0 **под-руч-је** с 1.а. област, територија која се налази под чијом влашћу; делокруг власти. б. област, територија у којој је раширена каква карактеристична појава, зона, појас чега. 2. део организма, тела у којем се налази какав орган и простор његова непосредног деловања. 3. експр. област какве делатности, сфера пословања, занимања.

[+Posesor (poses. prid.; G)]

^{np}ПРС1₁₇<0 **по-на-руч-но** прил. на руку, при руци.

ПРС2₃₂<ПРС1₂₁ **порука-а** ж обавештење, саопштење.⁴²

ПРС1₁₈<1₁ **по-рукављ-е** с терм. одећа (нестанд.) доњи део на рукаву, зарукавље.

ПРС1₁₉<0 **по-рук-ачке** прил. за руку, за руке.⁴³

ПРС1₂₀<0 **по-рук-вица** ж терм. одећа → порукавље.

ПРС1₉<1₈ **по-руковати се**, -ујем пф., рецип. пружити и стиснути један другоме руку.

[+sa +I]

ПРС1₁₀<1₁₀ **по-ручати**, -ам пф., тр. појести ручак.

Ова изведеница је синтагматског порекла, те њено лексичко значење одговара граматичком: објекат локализације (у овом случају артефакт) дефинише се преко односа са локализатором.

⁴⁰ Уп. нап. уз *опорука*.

⁴¹ У Речнику са квалиф. заст. *подручник* м онај који је подложен, потчињен чијој власти, поданик и *подручница* ж заст. она која је подложна, потчињена чијој власти, поданица.

⁴² Уп. нап. уз *опорука*.

⁴³ У Речнику и *поруке* прил. покр. само у изразу: *узети се у поруке* узети се за руке; *поруке* прил. покр. при руци; и *поруч* ж заст. само у изразу: *на поручи* у руци, при руци.

[+Obj (A)]

ПРС2₃₃<ПРС1₂₁ **поруч-ен**, -а, -о гл. прид. трп. ← поручити

ПРС3₂₂<ПРС2₃₄ **поручива-ње** с гл. имен. ← поручивати.

ПРС2₃₄<ПРС1₂₁ **поруч-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← поручити.⁴⁴

ПРС2₃₅<ПРС1₂₁ **поручи-лац**, -оца м *nomen agentis* онај који поручује, наручилац.

ПРС3₂₃<ПРС2₃₅ **поручиоц-ев**, -а, -о посес. прид. који припада поручиоцу.

ПРС2₃₆<ПРС1₂₁ **поручи-тељ** м *nomen agentis* → поручилац.

ПРС1₂₁<0 **по-руч-ити**, -им пф., тр. 1. предати поруку, јавити што коме преко поруке. 2. (по кога, за кога) позвати кога поруком, преко поруке 3. дати налог, наредити да се што уради, наручити.⁴⁵

[+Obj (A)]

ПРС2₃₇<ПРС1₂₁ **поруц-ба** ж деверб. имен. → наруцба.⁴⁶

ПРС3₂₄<ПРС2₃₇ **поруцб-ени**, -а, -о релац. прид. који се односи на поруцбу.⁴⁷

ПРС4₅<ПРС3₂₄ **поруцбен-ица** ж → наруцбеница.

ПРС2₃₈<ПРС1₂₁ **поруц-бина** ж деверб. имен. → наруцбина.

ПРС3₂₅<ПРС2₃₈ **поруцбин-ски**, -а, -о релац. прид. који се односи на поруцбине.

^{np}ПРС3₂₆<^{np}ПРС2₃₉ **пре-порука** ж деверб. имен. 1. повољно (писмено или усмено) мишљење о коме, повољна оцена о својствима чега, са жељом да се таква оцена прихвати. 2. савет, жеља.⁴⁸

^{np}ПРС3₂₇<^{np}ПРС2₃₉ **препоруч-авати (се)**, -ам → препоручивати (се).⁴⁹

^{np}ПРС4₆<^{np}ПРС3₂₆ **препоруч-ан**, -чна, -чно → препоручен.

^{np}ПРС3₂₈<^{np}ПРС2₃₉ **препоруч-ен**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← препоручити. 2. квалит. прид. који садржи препоруку.⁵⁰

⁴⁴ У Речнику са квалиф. заст. *поручати*².

⁴⁵ У Речнику са квалиф. покр. и *поручити се* у значењу руковати се.

⁴⁶ Ова одредница није отворена у Речнику; у вези са значењем уп. нап. уз *опорука*.

⁴⁷ Ова одредница није отворена у Речнику.

⁴⁸ Уп. нап. уз *опорука*.

⁴⁹ У Речнику са квалиф. заст. *препоручати (се)*.

⁵⁰ У оквиру ове одреднице забележене су сл. синтагме: ~ писмо, ~ пошилика.

^{np}ПРС3₂₉<^{np}ПРС2₃₉ **препоруч-ив**, -а, -о → препоручљив.

^{np}ПРС4₇<^{np}ПРС3₃₀ **препоручива-лац**, -оца м nomen agentis
препоручитељ, онај који препоручује.

^{np}ПРС4₈<^{np}ПРС3₃₀ **препоручива-ње** с гл. имен. ← препоручивати
(се).

^{np}ПРС3₃₀<^{np}ПРС2₃₉ **препоруч-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/
рефл. ← препоручити (се).

^{np}ПРС3₃₁<^{np}ПРС2₃₉ **препоручи-тељ** м nomen agentis → препоручи-
валац.

^{np}ПРС4₉<^{np}ПРС3₃₁ **препоручитељ-ица** ж nomen agentis женска
особа препоручитељ.

^{np}ПРС2₃₉<ПРС1₂₁ **пре-поручити**, -им пф., тр. 1. дати препоруку,
повољно (писмено или усмено) мишљење, оцену о чему, о
коме. 2. дати савет коме, посаветовати кога.
[+Obj (A)]

^{np}ПРС3₃₂<^{np}ПРС2₄₁ **препоруч-љив**, -а, -о квалит. прид. који се може
препоручити, који заслужује препоруку.

ПРС3₃₃<ПРС2₄₀ **преручива-ње** с гл. имен. ← преручивати.

ПРС2₄₀<ПРС1₂₂ **преруч-ивати**, -ујем импф., тр. ← преручити.

ПРС1₂₂<0 **пре-руч-ити** -им пф., тр. 1. истрести, излити из једне
посуде у другу, прелити, преточити 2. експр. а. изручити, преда-
ти коме. б. изручити чијој доброту, милости, препоручити.
[+Obj (A)]

ПРС1₂₃<0 **пре-руч-је** с наклон уз степенице за који се држи при
пењању или силажењу.⁵¹

ПРС1₂₄<0 **при-руч-ак**, -чка м ручица, држак, држаље.

ПРС2₄₁<ПРС1₂₅ **прируче-ње** с терм. спорт. привлачење руку уз
тело.

ПРС1₂₅<0 **при-руч-ити**, -им пф., тр. 1. предати у руке. 2. терм.
спорт. привући руке уз тело.
[+Obj (A)]

ПРС1₂₆<0 **при-руч-је** с ограда за коју се може придржавати
пењући се или силазећи степеницама.

ПРС1₁₁<1₂₁ **при-ручни**, -а, -о квалит. прид. а. којим се лако може
служити, погодан, прикладан. б. који служи за давање
обавештења. в. који се има при руци, којим се располаже.

⁵¹ У вези са значењем ове лексеме и лексема *приручак* и *приручје* уп.
нап. уз *рукача*.

ПР2₂<ПР1₁₁ **приручн-ик** м књига која садржи кратка обавештења и упутства о чему.⁵²

ПРС1₂₇<1₁ **про-рукављ-е** с терм. одећа, етн. вез на горњем делу рукава мушке кошуље.

ПР1₁₂<1₈ **про-руковати**, -ујем пф., тр. руководити чим неко време.

[+Obj (I)]

^{пр}ПР1₁₃<0 **с-не-руке** прил. неповољно, незгодно, неудобно.

ПР1₁₄<0 **с-руке** прил. срећно, успешно.

ПРС3₃₄<ПРС2₄₂ **сручива-ње** с гл. имен. ← сручивати (се).

ПРС2₄₂<ПРС1₂₈ **сруч-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/медиај. ← сручити (се).

ПРС1₂₈<0 **с-руч-ити**, -им пф., тр. 1. а. нагињући суд или окренувши боцу излити течност одједном. б. изасути што сипко. в. сасути, изручити (у кога, у шта). г. утерати, забити, зарити (у кога, у шта). д. пустити нешто наглим покретом учинивши да падне. 2. а. срушити, оборити. б. спустити у нешто. 3. (на кога) обасути кога увредљивим речима. 4. ставити терет на некога. 5. експ. употребити целу количину на нешто, потрошити.

[+Obj (A), (+u/na + A)]

сручити се медиај. 1. а. пасти откуда, с чега, срушити се. б. пасти, срушити се свом тежином, изгубивши ослонац. в. нагло се спустити, сићи, скочити доле. г. (на кога) пасти, погодити, задесити кога (о непријатном, тешком). 2. а. изненада доћи, неочекивано се негде појавити, наићи, упасти. б. скупити се са свих страна, наћи се заједно у великом броју. в. (на кога) навалити, напасти. 3. текући ући, излити се у што. 4. претворити се у рушевине, срушити се.

ПР1₁₅<1₈ **уз-руковати се**, -ујем се пф., рецеп. завршити руковање, изруковати се.

ПРС3₃₅<ПРС2₄₃ **уручава-ње** с гл. имен. ← уручавати.

ПРС2₄₃<ПРС1₂₉ **уруч-авати**, -ам импф. и итер., тр. ← уручити.

ПРС2₄₄<ПРС1₂₉ **уруче-ње** с 1. гл. имен. ← уручити. 2. предаја, давање у руке, додела.

ПРС3₃₆<ПРС2₄₅ **уручива-ње** с гл. имен. ← уручивати.

ПРС2₄₅<ПРС1₂₉ **уруч-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. ← уручити.

⁵² Лексичко значење ове придевске изведенице одговара синтагматском значењу творбене основе: оно што је (књига која је) при руци.

- ПРС₂₄₆<ПРС₁₂₉ **уручи-лац**, -оца м nomen agentis онај који нешто уручује.
- ПРС₁₂₉<0 **у-руч-ити**, -им пф., тр. дати, предати у руке, доставити, испоручити, изручити.
[+Obj (A)]
- ПРС₂₄₇<ПРС₁₂₉ **уруч-љив**, -а, -о квалит. прид. који се може уручити, предати, испоручљив.
- ПРС₂₄₈<ПРС₁₂₉ **уруц-ба** ж деверб. имен. → уручење.⁵³
- ПРС₃₃₇<ПРС₂₄₈ **уруцб-ени**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на уруцбу.
- ПРС₃₃₈<ПРС₂₄₈ **уруцб-ирати**, -ам импф/пф., тр. унети, уносити акт у деловодни протокол.
[+Obj (A)]
- С₁<0 **више-руц-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који има више руку или кракова.
- С₁<0 **власт-о-рук-о** прил. → власторучно.
- С₁<0 **власт-о-руц-ан**, -чна, -чно квалит. прид. начињен властитом руком, својеручан.
- С₂<С₁ **власторучно** прил. властитом руком, својеручно.
- С₁<0 **гол-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који је голих руку; који је ненаоружан 2. који је без средстава, беспомоћан.
- С₂<С₁ **голоруко** прил. → голоручице.
- С₂<С₁ **голорук-ост** ж деадј. имен. стање онога који је голорук.
- С₂<С₁ **голоруч-ице** прил. голим рукама, без оружја.
- С₂<С₁ **голоруч-ке** прил. → голоручице.
- С₁<0 **дво-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има две руке.⁵⁴
- С₂<С₁ **дворуч-ни**, -а, -о квалит. прид. који се врши, ради са две руке.⁵⁵
- С₃<С₂ **дворучно** прил. са две руке.
- С₁<0 **десн-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. који се служи десном руком.
- С₂<С₁ **деснорук-ост** ж деадј. имен. особина онога који је деснорук.

⁵³ У Речнику са квалиф. заст.

⁵⁴ У Речнику и *дворучка* ручице на колицима, са потврдом само из Беговића.

⁵⁵ У оквиру ове одреднице забележене су синтагме: ~ салто; ~ свирање.

- C1₇<0 **кратк-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. а. који је кратких руку б. експр. који не досеже далеко, који нема моћи.
- C1₈<0 **лево-рук-Ø**, -а, -о ијек. **љеворук** квалит. прид. који се боље служи левом него десном руком.
- C2₈<C1₈ **леворуко**, ијек. **љеворуко** прил. левом руком.
- C2₉<C1₈ **леворук-ост** ж ијек. **љеворукоост** деадј. имен. особина онога који је леворук.
- C1₉<0 **лих-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. једнорук.
- C1₁₀<0 **мног-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има много руку.
- C1₁₁<0 **модр-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има модре руке.
- C1₁₂<0 **обе-руц-ке** ијек. **објеручке** прил. а. обема рукама. б. од свег срца, врло радо.
- C1₁₃<0 **празн-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је празних руку, који нема ништа у рукама; сиромашан.
- C2₁₀<C1₁₃ **празноруч-ке** прил. празних руку, не имајући, не носећи ништа у рукама.
- C1₁₄<0 **прост-о-руч-ан**, -чна, -чно квалит. прид. само у изразу: просторучно цртање (сликање) цртање, сликање простом руком, слободно без помоћних средстава.
- C1₁₅<0 **пуст-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. који је пустих, празних руку, празнорук 2. који неразумно троши имовину, расипан.
- C2₁₁<C1₁₅ **пусторуко** прил. нераборито, лакомислено.
- C1₁₆<0 **рук-о-бољ-а** ж терм. мед. (нестанд.) костобоља у рукама или у руци.
- C1₁₇<0 **рук-о-бран-Ø** м терм. оружје направа на дршци хладног оружја у облику лука за заштиту руке (обично на мачу и сабљи).⁵⁶
- C1₁₈<0 **рук-о-вед-Ø** ж → руковет.⁵⁷

⁵⁶ Значење ове сложенице, којом се именује артефакт, одговара граматичком односу првог (објекатског) и другог (предикатског) дела. У Речнику са *руко-* као првим делом сложенице и *рукобојина* ж остаци, отпаци од материјала који раднику, мајстору остану од завршене израђевине (са потврдом из Вука); *рукомија* ж покр. врста посуде за умивање руку, лавор; *рукопипателан*, -лна, -лно (*рукопипатељан*) шаљ. који нешто изводи рукама, који се изводи рукама; *рукопипљив*, -а, -о ков. који се може опипати рукама, опипљив; фиг. очигледан, очевидан, јасан; *рукопомоћ* ж заст. помоћ, потпора; *рукоставник* м покр. извршилац убиства, убица, крвник.

- C3₂<C2₁₂ **руковед**-ње с гл. имен. ← руковедати.
- C2₁₂<C1₁₈ **руковод**-ати, -ам импф., тр. → руковедати.
- C3₃<C2₁₂ **руковод**-ачица ж nomen agentis она која руковед
пожњевено жито.⁵⁸
- C1₁₉<0 **рук-о-вет**-Ø ж 1. партик. а. свежањ жита које жетелац
ухвати руком и одсече српом; мала количина чега (обично
онога што се жање). б. оно што је налик на свежањ жита, што се
може захватити једном руком (свежањ, кита цвећа и сл.). 2.
терм. књиж. збирка (песама, обично за певање).⁵⁹
- C2₁₃<C1₁₉ **руковод**-ак, -тка м дем. и хип. од руковод.
- C2₁₄<C1₁₉ **руковод**-ати, -ам импф., тр. 1. а. правити руководи;
скупљати руководи пожњевеног жита б. слагати руководи 2.
скупљати и одабирати ради обрађивања (фолклорну грађу,
песме, композиције).
[+Obj (A)]
- C2₁₅<C1₂₀ **руковод**-њи, -а, -е квалит. прид. који руководи,
управља, руководилачки.
- C2₁₆<C1₂₀ **руковод**-лац, -оца м nomen agentis онај који руководи,
управља.
- C3₄<C2₁₆ **руководилац**-ки, -а, -о релац. и квалит. прид. који се
односи на руководиоце и руковођење.
- C2₁₇<C1₂₀ **руковод**-иља ж nomen agentis руководитељица, водиља.
- C3₅<C2₁₆ **руководиоц**-ев, -а, -о посес. прид. који припада
руководиоцу.
- C2₁₈<C1₂₀ **руковод**-тељ м 1. nomen agentis руководилац 2.
упутство за рад; приручна књига, приручник.
- C3₆<C2₁₈ **руководитељ**-ица ж nomen agentis она која руководи
ким или чим.
- C1₂₀<0 **рук-о-водити**, -им импф., тр. 1. (неким, нечим, ређе некога,
нешто); управљати (неким, нечим) 2.(некога) бити оно према
чему се неко управља, покретати, подстицати.
[+Obj (I)]

⁵⁷ Други део ове сложенице не постоји као самостална лексема. Из синхроне перспективе семантика другог дела непрепознатљива је, на основу чега би се се ова лексема могла сматрати суфиксалном изведеницом. За сложенице је, пак, везује морфолошко-деривациона структура и спојни вокал *о*. Исто је и са лексемом *руковод*.

⁵⁸ У Речнику није забележен облик м. р. *руководач*.

⁵⁹ У Речнику са квалиф. покр. *руководијест* ж (ијек.) в. руковод.

- руководити се** рефл. управљати се према чему, држати се чега.
 C2₁₉<C1₂₀ **руковод-ни**, -а, -о квалит. прид. који руководи некога, по коме се неко управља, поступа; руководећи.
- C2₂₀<C1₂₀ **руковод-ство** с 1. nomen actionis руковођење, предвођење, управљање ким или чим; предводништво. 2. nomen agentis скуп оних који руководе, управљају ким или чим, руководиоци, руководеће тело, вођство.
- C2₂₁<C1₂₀ **руковођ-а** м nomen agentis руководилац.
- C2₂₂<C1₂₀ **руковође-ње** с гл. имен. ← руководити (се).
- C1₂₁<0 **рук-о-дава-лац**, -оца м nomen agentis руководиоци.
- C1₂₂<0 **рук-о-дава-ње** с гл. имен. давање у зајам, позајмљивање.⁶⁰
- C1₂₃<0 **рук-о-дав-ник** м nomen agentis; онај који даје новац на зајам, поверилац, веровник.
- C1₂₄<0 **рук-о-дел-ац**, -лица м ијек. **рукодјелац** nomen agentis онај који ради ручно, који се бави каквом ручном радиношћу; занатлија.
- C1₂₅<0 **рук-о-дел-о** с ијек. **рукодјело** ручни рад, рукотворина.⁶¹
- C2₂₃<C1₂₄ **рукодел-ски**, -а, -о ијек. **рукодјелски** релац. и квалит. прид. који се односи на рукоделце и на рукодело; ручни.
- C2₂₄<C1₂₄ **рукодел-ство** с ијек. **рукодјелство** ручни рад, ручна израда.⁶²
- C1₂₆<0 **рук-о-дељ-а** м ијек. **рукодјеља** nomen agentis → рукоделац.
- C2₂₅<C1₂₆ **рукодељ-ски**, -а, -о ијек. **рукодјељски** релац. и квалит. прид. који се односи на рукодеље.
- C1₂₇<0 **рук-о-држ-ац**, -шца м nomen agentis онај који пружа уточиште људима прогањаним од стране власти.⁶³
- C1₂₈<0 **рук-о-љуб-Ø** м пољубац у руку.⁶⁴

⁶⁰ У речнику са квалиф. покр. *рукодаће* с зајам, позајмица.

⁶¹ Између првог и другог дела сложенице успоставља се однос инструментално–објекатског типа преко прототипичног транзитивног глагола (чинити, правити).

⁶² Ова имен. има два значења: значење артефакта (објекта) и значење nomen actionis.

⁶³ У Речнику са квалиф. ков. *рукодрж* м а. део предмета (обично каквог алата) који се држи у руци, држак, дршка, ручица, држала. б. дршка, ручица на плугу; и *руководржак*, *-дршка* м ков. тканина проткана гумом, гумена еластична врпца којом се овлаш стежу рукави кошуље да не спадају низ руку.

- C1₂₉<0 **рук-о-мет-Ø** м терм. спорт. врста игре (између два тима) у којој се лопта додајује руком да би се убацила у противнички гол.
- C2₂₆<C1₂₉ **рукомет-аш** м nomen agentis играч рукомета.
- C3₇<C2₂₆ **рукометаш-ица** ж nomen agentis играчица рукомета.
- C3₈<C2₂₆ **рукометаш-ки**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на рукометаше.
- C2₂₇<C1₂₉ **рукомет-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на рукомет.
- C1₃₀<0 **рук-о-пис-Ø** м 1. начин писања слова руком с карактеристичним особинама. 2. оно што је написано руком или писаћом машином, обично ради штампања, текст писан руком или писаћом машином.⁶⁵
- C2₂₈<C1₃₀ **рукопис-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на рукопис.
- C3₉<C2₂₉ **рукополага-ње** с гл. имен. ← рукополагати.
- C2₂₉<C1₃₁ **рукополаг-ати**, -жем импф. и итер., тр. ← рукоположити.
- C2₃₀<C1₃₁ **рукоположе-ње** с терм. цркв. посвећење за ђакона или свештеника полагањем руку од стране епископа, хиротонија.
- C1₃₁<0 **рук-о-положити**, -им пф., тр.; терм. цркв. произвести, увести у неки свештени, калуђерски чин, заредити.
[+Обј (А)]
- C1₃₂<0 **рук-о-сад-Ø** м оно што је руком сађено (виноград, воћњак и сл.).⁶⁶
- C2₃₁<C1₃₂ **рукосад-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на рукосад, сађен (за разлику од самониклог).
- C2₃₂<C1₃₃ **рукотвор** м → рукотворина.

⁶⁴ У Речнику са квалиф. ков. Између значења првог и другог дела успоставља се однос објекатског типа.

⁶⁵ Ова два значења могу се одредити на следећи начин: 1. преко значења акционог типа развијено је значење резултативног типа, које омогућава исти семантички тип детерминације као и други глаголски део ове сложенице; 2. преко резултативног значења развијено конкретно значење.

⁶⁶ Између првог и другог дела успоставља се однос инструментално-објекатског типа.

- C3₁₀<C2₃₂ **рукотвор-ан**, -рна, -рно квалит. и релац. прид. 1. начињен, израђен руком 2. који се односи на рукотворине, производе домаће радиности.
- C2₃₃<C1₃₃ **рукотвор-ац**, -рца м nomen agentis онај који твори, ради рукама, који ручно израђује; мануелни радник.
- C2₃₄<C1₃₃ **рукотвор-ен**, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← рукотворити. 2. квалит. прид. израђен рукама, људским радом.
- C2₃₅<C1₃₃ **рукотвор-ина** ж оно што је створено руком, предмет ручне израде, ручни рад.⁶⁷
- C1₃₃<0 **рук-о-творити**, -им импф., тр. израдити руком.⁶⁸
[+Obj (A)]
- C2₃₆<C1₃₃ **рукотвор-је** с зб. имен. ← рукотвор.
- C2₃₇<C1₃₃ **рукотвор-ник** м nomen agentis → рукотворац.
- C2₃₈<C1₃₃ **рукотвор-ство** с nomen actionis ручна производња, мануфактура.
- C1₃₄<0 **рук-о-хват-Ø** м део нечега који се хвата и држи руком; кундак.⁶⁹
- C1₃₅<0 **рук-о-чин-ац**, -нца м nomen agentis → рукотворац.
- C1₃₆<0 **своје-руч-ан**, -чна, -чно квалит. прид. који је својом руком учињен, написан.
- C2₃₉<C1₃₆ **својеручно** прил. својом руком, сам, лично.
- C1₃₇<0 **сух-о-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је сухих, мршавих руку.⁷⁰
- C1₃₈<0 **четвер-о-рук-Ø**, -а, -о → четворорук.
- C2₄₀<C1₃₈ **четвероруч-ан**, -чна, -чно → четвороручан.
- C3₁₁<C2₄₀ **четвероручно** прил. са четири руке.
- C1₃₉<0 **четворо-рук-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има четири руке.
- C2₄₁<C1₃₉ **четвороруч-ан**, -чна, -чно → четворорук.

(Д. Р.)

⁶⁷ Ова сложеница има два значења: 1. значење артефакта, изведеног на основу инструментално-објекатског односа, и 2. значење nomen actionis.

⁶⁸ Ова одредница није отворена у Речнику.

⁶⁹ Значење овог артефакта изводи се на основу односа инструментално-објекатског типа.

⁷⁰ У Речнику под 2. фиг. покр. који не зна радити, невешт у своме послу, у своме занату.

Табела 2⁷¹

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	18	2		3
2-степени	17		1	1
3-степени	5	7		
4-степени	1			
ПР1	3	1	2	8
^{np} ПР1			1	
ПР2	1			1
ПР3	1			
ПРc1	15	1	1	11
^{np} ПРc1			1	
ПРc2	29	4		14
^{np} ПРc2				1
ПРc3	13	9		1
^{np} ПРc3	6	3		6
ПРc4	2			
^{np} ПРc4	5	2		
^{np} ПРc5			1	
С1	17	17	2	3
С2	19	11	8	3
С3	5	4	2	

⁷¹ Табела деривационог статуса није дата из техничких разлога.

СДГ: стопа¹

ТО: стоп-

0 стопа ж 1. а. ^{терм. анат.} доњи део ноге који служи као ослонац при стајању или ходању; стопало; табан.² б. доњи део или постоље чега (чаше, стуба и сл.).³ 2. отисак стопала на каквој површини; траг. 3. ход, начин ходања; корак.⁴ 4. а. терм. мере (нестанд.) јединица мере за дужину величине једног просечног људског стопала.⁵ б. партик. комадић, делић (земље).⁶ 5. партик. а. терм. верс. ритмичка јединица стиха која се понавља а састоји се од одређеног броја слогова. б. терм. муз. музичка ритмичко-мелодијска јединица, такт. б. квант., терм. статис. количина, величина процента.

2₁<1₁ стопал-ни, -а,-о релац. и квалит. прид. који се односи на стопала.

1₁<0 стоп-ало с 1. ^{терм. анат.} доњи део ноге човека којим се тело у ходу и стајању ослања о тло. 2. експр. равна површина чега.⁷

¹ Према Скоку од лексеме *стопа* (значење 1: отисак табана) изводе се деминутив на -ица *стопица*, аугментатив *стопурина*, имен. на -ало *стопало* (у значењу: најдоњи део ноге), прил. на -ице *стопице*, а одатле *узастопице* = *устопце* = *устопице*.

² Вишезначност лексеме *стопа*, а у значењу (1. а.) и синонимичност са лексемом *стопало* утичу на то да она у значењу (1. а.) не остварује типичан однос део – целина (људско тело). У значењу 1. б. она се може дефинисати на основу односа део – целина, у значењима 4. б, 5. а. и 5. б., која су терминологијска као партикуларизатор, а у 4. б. и 6. као квантификатор.

³ У Речнику под 2. мн. ноге у ужем смислу; на основу примера (из Ђалског и Чиплића) у истом значењу као и у 1. а.

⁴ На основу примера у Речнику значење из првог дела ове дефиниције могло би се сматрати заст., а из другог дела прикључити значењу 4.

⁵ У Речнику са квалиф. заст.

⁶ У Речнику под 4. б. мн. покр. црте, линије које показују како је нешто поређано и под 8. покр. игра скока, прескакања.

Од творбене основе *стоп-* са квалиф. покр. у Речнику и *стопити*, учинити стопу, кренути; *ногостоп*, *ногостопина*, *ногостопица*, отисак траг ногу на тлу (влажном или песковитом).

⁷ У Речнику и облик *стопала ж* стопало (1), без квалиф. покр. или дијал.

[+ Posesor (poses. prid., G)]

$2_2 < 1_1$ **стопао-ни, -а, -о** → стопални.

$1_2 < 0$ **стоп-етина** ж аугм. и пеј. од стопа.

$1_3 < 0$ **стоп-ица** ж 1. дем. и хип. од стопа. 2. део на коме се окрећу врата која нису на шарке. 3. мали степеник на који се стаје при уласку или изласку из каквог возила.

$1_4 < 0$ **стоп-ице** прил. у стопу, устопице.

ПРс $1_1 < 0$ **уза-стоп-ице** прил. → узаstopце.

ПРс $1_2 < 0$ **уза-стоп-це** прил. пратећи у стопу, непосредно идући за неким или нечим.

ПР $1_1 < 1_4$ **у-стопице** прил. → узаstopце.

ПРс $1_3 < 0$ **у-стоп-це** прил. → узаstopце.

(Б. К.)

Табела 1

1-степени	2-степени	ПР1	ПРс1
			уза-стоп-ице уза-стоп-це у-стоп-це
стоп-ало	стопал-ни, а, о стопао-ни, а, о		
стоп-етина			
стоп-ица			
стоп-ице		у-стопице	

Табела 2

	именице	придеви	прилози
1-степени	3		1
2-степени		2	
ПР1			1
ПРс1			3

СДГ: **табан**¹ТО: *табан-*

0 **табан** м тур. 1. ^{терм. анат.} а. доња страна стопала, потплат. б. терм. мере (нестанд.) дужина стопала као мера за дужину.²

2₁<1₁ **табана-ње** с гл. имен. ← табанати.

1₁<0 **табан-ати**, -ам импф. 1. а. интр. ходати (дуго, с напором и сл.), ићи пешице, корачати. б. тр. збијати, гњечити ногама, табати, газити. 2. тр. тући ударати по табанима. 3. тр., експр. односити се према некоме обесно, мучити, тиранисати некога. [2,3/+Obj (A)]

1₂<0 **табан-аш** м терм. зоол. врста сисара који при ходу стају на тло читавим табаном или стопалом.

2₂<1₄ **табанче-ње** с гл. имен. ← табанчити.

1₃<0 **табан-чина** ж аугм. од табан.

1₄<0 **табан-чити**, -им импф., интр. табанати (1.а.).

1₅<0 **табан-чић** м дем. од табан.

ПР1₁<1₁ **за-табанати**, -ам пф., интр. почети табанати, почети корачати.

ПР1₂<1₁ **ис-табанати**, -ам пф., тр. истући, избити по табанима

ПР1₃<1₁ **о-табанати**, -ам пф., интр. отићи куда лагано ходајући.

ПР1₄<1₄ **про-табанчити**, -им пф., интр. пропешачити.

ПР1₅<1₁ **у-табанати**, -ам пф., тр. изравнати, набити, угазити табанајући.

(Б. К.)

¹ Према Скоку од лексема *табан*, која је пореклом из тур. језика, изводе се деноминали на -ати *табанати*, на -чити *табанчити*, префиксирано *натабанчити*; имен. *табанџе*, огањ на пушци, сложеница *дустабан*, а одатле на -лија *табанлија*.

Лексема *дустабан*, а самим тим и њени деривати, није укључена у регистар зато што први њен део (тур. *düz* "раван") не учествује у творби других сложеница, односно што процес слагања није остварен у оквиру српског језика.

² У Речнику са квалиф. покр. и 2. доња страна, доњи део, дно. 3. челични део који се орозом или окидачем покрене да удари на кремен у пушкама кремењачама.

Табела 1

1-степени	2-степени	ПР1
табан-ати	табана-ње	за-табанати ис-табанати о-табанати у-табанати
табан-аш		
табан-чина		
табан-чити	табанче-ње	про-табанчити
табан-чић		

Табела 2

	именице	глаголи
1-степени	3	2
2-степени	2	
ПР1		5

СДГ: тело¹

ТО ₁ : тел- ТО ₂ : телес-

0 тело с (мн. тела и телеса) ијек. **тијело** 1. а. ^{терм. биол.} човечји или животињски организам као морфолошка и функционална целина. б. мртав човечји организам, леш. в. терм. анат. поједини орган или део органа живог организма.² 2. а. терм. физ. сваки посебан (крут, еластичан или пластичан) предмет у простору. б. засебан део неког предмета. 3. удружење, скуп, организација, служба, установа с одређеном наменом, функцијом у јавном, друштвеном и политичком животу.³ 4. терм. мат. (обично у изразу: геометријско тело) део простора ограничен равним или кривим површинама. 5. терм. астр. заједнички назив за све материје или скупове материја које се крећу по васионском простору.⁴

[/1/ +Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 тел-ашце с ијек. **тјелашце** дем. од тело (2).

1₂<0 телес-ан, -сна, -сно ијек. **тјелесан** квалит. прид. који има тело, који се испољава као тело.

1₃<0 телес-ина ж ијек. **тјелесина** аугм. и пеј. од тело (1).

¹ Према Скоку изведенице од основе *тел/тијел/тјел-* су поименичени прид. ср. р. *Т(и)елово*, с прид. на -ски *тијеловски*, за који каже да је преведеница немачког израза (ова лексема није унета у регистар јер је властита именица). Од основе *т(ј)ел-* су и неологизам *т(ј)елов(ј)ежба*, русизам *т(ј)елохранитељ*, дем. *т(и)елце*, *т(ј)елешце*, *т(ј)елашце*. Од основе *т(ј)елес-* су придеви на -ан *т(ј)елесан*, са изведеницама на без- и не-, апстрактна имен. на -ост *т(ј)елесност*, калк *т(ј)елесник*, аугментатив на -ина *т(ј)елесина*.

(У приказу Скокових примера напореда су помоћу заграда дати и екавски и ијекавски облици.)

² У Речнику као посебна одредница *телеса* с ијек. *тјелеса* пеј. мн. од тело.

³ Уз ово значење наведене су синтагме: самоуправно ~, бирачко ~, међународно ~, научно ~, стручно ~, општинско ~, законодавно ~, званично ~, радно ~, судско ~.

⁴ У Речнику под 6. хем. старији назив за неорганске и органске материје (елементе и једињења). 7. необ. полни орган.

1₄<0 **телес-ни**, -сна, -сно ијек. **тјелес-ни** релац. прид. који се односи на тело, физички.⁵

2₁<1₄ **телесно** ијек. **тјелесно** прил. на телесни начин, физички.

2₂<1₂ **телесн-ост** ж ијек. **тјелесност** деадј. имен. особина онога што је телесно, телесна, физичка појава, присутност.

1₅<0 **телес-о** с ијек. **тјелесо** пеј. тело (1.б).⁶

1₆<0 **телес-урина**, ж ијек. **тјелесурина** аугм. и пеј. од тело (1).

1₇<0 **тел-ешце**, -а и -ета с ијек. **тјелешце** дем. од тело (1).

1₈<0 **тел-усина** ж **тјелусина** аугм. и пеј. од тело (1), телесина.

ПР1₁<1₂ **бес-телесан**, -сна, -сно ијек. **бестјелесан** квалит. прид. који је без тела, нематеријалан, духован.

ПРС1₁<0 **бес-телес-је** с ијек. **бестјелесје** деадј. имен. → бестелесност.⁷

ПР2₁<ПР1₁ **бестелесно** ијек. **бестјелесно** прил. флуидно, ваздушасто; нежно.

ПР2₂<ПР1₁ **бестелесн-ост** ж ијек. **бестјелесност** деадј. имен. нестварност, нематеријалност.

ПР1₂<1₂ **не-телесан**, -сна, сно ијек. **нетјелесан** квалит. прид. 1. бестелесан, нематеријалан. 2. који није чулан.

ПРС1₂<0 **о-тел-овити се**, -им ијек. **отјеловити се** пф., медиј. добити телесни облик.

ПРС2₁<ПРС1₂ **отеловље-ње** с ијек. **отјеловљење** гл. имен. ← отеловити се, добијање телесног облика.⁸

ПРС2₂<ПРС1₂ **отеловљ-ивати се**, -ујем ијек. **отјеловљивати се** импф. и итер., медиј. ← отеловити се.

ПР1₃<0 **против-тело** с ијек. **противтијело** терм. биол. материја која се ствара у телу као заштита организма од болести.⁹

ПРС2₃<ПРС1₃ **утелови-тељ** м ијек. **утјеловитељ** nomen agentis онај који утеловљује.¹⁰

⁵ У Речнику уз ову одредницу наведене су синтагме: ~ тежина, ~ грађа, ~ лепота, ~ мана, ~ топлота, ~ рад, ~ вежбе, ~ казна, ~ повреда, ~ муке.

⁶ У Речнику уз напомену да се употребљава обично у множини.

⁷ Творбено ова именица припада збирним, а значењски деадјективним.

⁸ Ова гл. имен. поред процесуалног има и резултативно, а преко њега и атрибутивно значење.

⁹ У Речнику није регистрована лексема *антитело*.

¹⁰ У Речнику је ова лексема дефинисана као изведеница од импф. гл., творбено, међутим, она се везује за пф. гл.

ПРС₁₃<0 **у-тел-овити**, -им ијек. **утјеловити** импф., тр. 1. а. дати физички изглед чему апстрактном. б. учинити постојаним (у нечему), уградити (у нешто). 2. припојити нешто нечему као његов саставни део, присајединити.¹¹

[/1/+Obj (A); /2/ +Obj (A+D)]

утеловити се медиј. појавити се као физичко лице, добити телесни облик.¹²

ПРС₃₁<ПРС₂₄ **утеловљава-ње** с **утјеловљавање** гл. имен. ← утеловљавати (се).

ПРС₂₄<ПРС₁₃ **утеловљ-авати (се)**, -ам ијек **утјеловљавати (се)** импф. и итер., тр/медиј. ← утеловити (се).

ПРС₂₅<ПРС₁₃ **утеловље-ње** с ијек. **утјеловљење** 1. гл. имен. ← утеловити (се). 2. стварни, телесни лик нечега апстрактног, отелотворење, оличење.¹³

ПРС₃₂<ПРС₂₆ **утеловљива-ње** с ијек **утјеловљивање** гл. имен. ← утеловљивати (се).

ПРС₂₆<ПРС₁₃ **утеловљ-ивати (се)**, -ујем ијек. **утјеловљивати (се)** импф. и итер., тр/медиј. → утеловљавати (се).

^{пр}С₂₁<^{пр}С₁₁ **отелотворе-ње** с ијек. **отјелотворење** гл. имен. ← отелотворити, отеловљење.

^{пр}С₂₂<^{пр}С₁₁ **отелотвор-ивати (се)**, -ујем ијек. **отјелотворивати (се)** импф. и итер. тр/медиј. ← отелотворити (се).

^{пр}С₁₁<0 **о-тело-творити**, -им ијек. **отјелотворити** пф., тр. дати телесни облик чему. [+Obj (A+D)]

¹¹ У Речнику са квалиф. необ. и *утелити*.

¹² У Речнику са квалиф. необ. и б. претворити се, преобразити се (у некога, у нешто).

¹³ Творбено ова имен. одговара гл. имен., а значењски имен. са резултативним атрибутивним значењем.

C1₂<0 **тело-храни-тељ** м ијек. **тјелохранитељ** nomen agentis онај који лично чува, прати (обично наоружан) неку особу.¹⁴

(Г. Ш.)

¹⁴ У Речнику са *тело-* и *теловежба* са квалиф. ков., и *телопировати* са квалиф. необ., а одатле и *телопировање*.

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	6	2		
2-степени	1		1	
ПР1	1	2		
ПР2	1		1	
ПРс1	1			2
ПРс2	3			3
ПРс3	2			
ПРС1	1			
ПРС2	1			1
С1	1			

СДГ: *теме*¹ТО₁: *теме-* ТО₂: *темен-*

0 *теме*, -ена с ијек. *тјеме* 1. ^{терм. анат.} највиши део, врх главе. 2. а. највиши врх било чега (планине, брега и сл.). б. терм. грађ. највиша тачка лука, односно свода. в. највиша тачка на путањи зрна испалееног из ватреног оружја. 3. терм. мат. пресек кракова угла, страна троугла или полигона, као и крајње тачке коничних пресека.

[+Posesor (G)]

1₁<0 *темен-ац*, -нца м ијек. *тјеменац* терм. анат. мекано теме, место на глави новорођенчета покривено само везивним ткивом које се касније претвара у коштану ткиво².

1₂<0 *тем-ени*, -а, -о ијек. *тјемени* релац. и посес. прид. који се односи на теме, који припада темену.³

2₁<1₂ *темен-ица* ж ијек. *тјеменица* терм. анат. → *темењача*.⁴

1₃<0 *темен-ишни*, -а, -о ијек. *тјеменишни* → *темени*.

1₄<0 *тем-енце*, -а и -ета с ијек. *тјеменце* дем. од теме.

2₂<1₂ *темењ-ача* ж ијек. *тјемењача* 1. терм. анат. темена кост, парна плосната испупчена кост, четвртастог облика која гради кров лобање. 2. наслага исперутане⁵ коже на темену, обично код деце.⁵

1₅<0 *тем-ешце*, -а и -ета с ијек. *тјемешце* дем. од теме.

(В. В.)

¹ Према Скоку од лексеме *теме* (ијек. *тјеме*) деминутив се твори суфиксом -шце, а изведеница *темењача* са -јача је поименичени придев.

² Могућа је и сегментација *тем-енац*.

³ Могућа је и сегментација *темен-ни*; у том би се случају подразумевала творбена основа *темен-* и творбени формант *-ни*. Вероватније нам је да се овде ради о творбеном моделу типа *кичм-ени*.

⁴ Могућа је тројака анализа деривата *теменица*: 1. *тем-еница*, што би значило да је ово 1-степени дериват са творбеном основом *тем-*; 2. *темен-ица*, што би, опет, могло да значи да је ово 1-степени дериват са творбеном основом *темен-*; 3. *темен-ица*, где је *темен-* придевска творбена основа, што, даље, значи да је ово 2-степени дериват. На треће решење упутило нас је значење деривата *теменица* (исп. *раменица*).

⁵ Речник не региструје значење 2.

Табела 1

1-степени	2-степени
темен-ац	
тем-ени, а, о	темен-ица темењ-ача
темен-ишни, а, о	
тем-енце	
тем-ешице	

Табела 2

	именице	придеви
1-степени	3	2
2-степени	2	

СДГ: трбух¹
 ТО₁: *трбух*- ТО₂: *трбуш*-
 ТО₃: *трб*-

0 **трбух** м 1. ^{терм. анат.} а. део човечијег или животињског тела у ком су желудац и црева. б. утроба. в. експр. глад. 2. унутрашњост нечега. 3. истурен део нечега. 4. терм. физ. (нестанд.) честице с великим амплитудама.²

[/1-3/+ Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **трб-а** ж хип. од трбух.

1₂<0 **трб-аст**, -а, -о → трбушаст.

1₃<0 **трб-ат**, -а, -о → трбушаст.

1₄<0 **трб-иште** с помен лоси трбушна дупља.

1₅<0 **трб-о**, -а и -е м атриб. имен., експр. трбоња.

1₆<0 **трб-оња** м атриб. имен. онај који има велики трбух.

2₁<1₆ **трбоњ-аст**, -а, -о симил. прид. сличан трбоњи, трбушаст.

1₇<0 **трб-уља** ж 1. атриб. имен. трбушаста женска особа. 2. терм.

бот. а. кукута. б. биљка из породице штитара.

1₈<0 **трб-уљак** м атриб. имен. → трбоња.

1₉<0 **трб-уљаст**, -а, -о → трбушаст.

2₂<1₇ **трбуљ-ика** ж терм. бот. кукута.

1₁₀<0 **трб-ушак**, -шка 1. дем. и хип. од трбух.³

¹ Скок облик *трбух* изједначава са *трбу*, наводећи при том да се “odbacivanjem dočetka -ih osječanog kao sufiks” добио облик *трба*, који везује за Космет. Према њему од *трбух* се творе прид. *трбушни*, *трбушат*, *трбушаст*, аугментатив *трбушина*, затим имен. *трбушко*, хипокористик *трба*, а од ње *трбоња*, те с префиксом под- *потрбушина*, прил. *натрбашке*, *натрбушице*, *натрбушице*, *потрбушке*, *потрбушице*. Од сложеница наводи: *трбобоља*, *голотрб*, поименичено *голотрбац* и *голотрпка* у значењу “голоцевка пушка”. У бот. терминологији јављају се, према Скоку, називи: *трбуља*, *трбуљика*.

У Речнику поред одреднице *трбух* и *трбу*, -(в)а, са упућивањем на *трбух*. Иако уз ову одредницу не стоји квалиф. покр., она се може као супстандардна искључити из регистра, на што упућују и тамо наведени примери.

² У Речнику под 4. *предак*; *потомак*, са потврдама из РЈА и С. Митрова Љубише.

³ У значењу 2. са квалиф. покр. у значењу *трбух* (*предак* од кога потиче неки род; род, потомак).

- 1₁₁<0 **трбуш-аст**, -а, -о 1. квалит. и симил. прид. обао, заобљен, бокаст, избочен, као трбух. 2. квалит. прид. који има велики трбух.
- 1₁₂<0 **трбуш-ат**, -а, -о → трбушаст.
- 1₁₃<0 **трбуш-ати**, -ам импф., медиј. добивати трбух, гојити се, дебљати (се).
- 2₃<1₁₂ **трбушат-ост** ж деадј. имен. особина оног који је трбушат.
- 1₁₄<0 **трбуш-ило** м атриб. имен. → трбоња.
- 1₁₅<0 **трбуш-ина** ж 1. аугм. и пеј. од трбух. 2. терм. вет. потрбушина (1).
- 1₁₆<0 **трбуш-ити се**, -им импф., медиј. истурати трбух.
- 1₁₇<0 **трбуш-ић** м дем. и хип. од трбух.
- 1₁₈<0 **трбуш-ко** м атриб. имен. → трбоња.
- 1₁₉<0 **трбуш-ни**, -а, -о 1. релац. и посес. прид. који се односи на трбух; који се налази у трбуху.⁴ 2. квалит. прид. а. који се носи на трбуху. б. који захвата органе трбуха. в. који се изводи трбухом.⁵
- 2₄<1₁₉ **трбушн-ица** ж 1. терм. анат. трбушна марамица; 2. терм. бот. госпина папучица.
- 1₂₀<0 **трбуш-че**, -ета с дем. и хип. од трбух.
- 1₂₁<0 **трбуш-чић** м → трбушче.
- ПР1₁<1₁₆ **ис-трбушити** (се), -им пф., медиј. истурити трбух.
- ПРС1₁<0 **на-трбуш-ке** прил. потрбушке.
- ПРС1₂<1₃ **о-трбат-ити**, -им пф., медиј., пеј. постати трбушаст.
- ПРС1₃<1₁₂ **о-трбушат-ити**, -им пф., медиј. → отрбатити.
- ПР1₂<1₁₆ **о-трбушити**, -им пф., медиј. → отрбатити.
- ПРС1₄<0 **по-трбуш-Ø** прил. → потрбушке.
- ПР1₃<1₁₅ **по-трбушина** ж 1. терм. вет. (нестанд.) месо или сланина с трбуха 2. потрбушница.
- ПРС1₅<0 **по-трбуш-ице** прил. → потрбушке.⁶
- ПРС1₆<0 **по-трбуш-ке** прил. лежећи на трбуху .
- ПРС1₇<1₁₉ **по-трбушн-ик** м направа која је штитила трбух ратника.⁷

⁴ У оквиру одреднице забележене су синтагме: ~ дупља, ~ шупљина, ~ мишићи, ~ органи, ~ марамица, ~ овојница, ~ опна.

⁵ У оквиру одреднице забележене су синтагме: ~ тифус; ~ плес.

⁶ У Речнику са квалиф. необ. и *потрбушац*, онај који лежи на трбуху и креће се потрбушке.

ПР₁₄<2₄ **по-трбушница** ж 1. терм. анат. трбушна марамица. 2. потрбушина (1).

ПР₁₅<1₁₃ **рас-трбушати се**, -ам пф., медиј. гојећи се пустити трбух.

ПР₁₆<1₁₆ **рас-трбушити се**, -им пф., медиј. → растрбушати се.

С₁<0 **гол-о-трб-Ø**, -а, -о квалит. прид. 1. слабо одевен; 2. фиг. ненаоружан.

С₂<С₁ **голотрб** м атриб. имен. онај који је голог трбуха.

С₂<С₁ **голотрба** м и ж атриб. имен. → голотрб.

С₂<С₁ **голотрб-аст**, -а, -о → голотрб, -а, -о.

С₂<С₁ **голотрб-аћ** м атриб. имен. → голотрб.

С₂<С₁ **голотрб-ост** ж деадј. имен. стање оног који је голотрб.

С₁<0 **жут-о-трб-а** ж терм. зоол. а. жутовољка; б. врста слатководне рибе.

^{mp}С₁<0 **о-зло-трб-ити (се)**, -им пф., медиј. добити болове у трбуху; добити пролив.

С₁<0 **сребр-о-трб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има сребрнастобело перје по трбуху.

С₁<0 **танк-о-трб-а** ж терм. зоол. врста инсекта тврдокрилца.

С₁<0 **трб-о-бољ-а** ж терм. мед. болови у трбуху.

С₁<0 **трб-о-збор-ац**, -рца м → трбухозборац.

С₁<0 **трб-о-ноге** ж мн. терм. зоол. врста пужева.

С₁<0 **трб-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. врста мекушаца.

С₁<0 **трб-о-пер-ка** ж (обично мн.) терм. зоол. риба с трбушним перајама.

С₁<0 **трб-о-рез-Ø** м деверб. имен., терм. мед. хируршко отварање трбушне дупље.

С₁<0 **трб-о-сек-Ø** м ијек. **трбосјек** nomen agentis онај који убија људе секући им трбухе.

С₁<0 **трб-о-слов-ац**, -вца м nomen agentis → трбухозборац.

С₁<0 **трбух-о-збор-ац**, -рца м nomen agentis човек који говори не мичући уснама.

С₂<С₁ **трбухозборац-ки**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на трбухозборце, који је као у трбухозбораца.

⁷ Између значења творбене основе и значења деривата успоставља се однос објекат локализације – локализатор, при чему је локализатор објекат имплицираног транз. гл.

C1₁₅<0 **трбух-о-збор-ство** с атриб. и акциона имен. способност трбухозборца да говори из трбуха.

C1₁₆<0 **црвен-о-трб-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је по трбуху црвен.⁸

(M. A.)

⁸ У оквиру одреднице забележена је синтагма *црвенотрби лептир*.

Табела 1

1-степен	2-степен	ПР1	ПРС1	С1	С2	ПРС1
			на-трбуш-ке по-трбуш-Ø по-трбуш-ице по-трбуш-ке	гол-о-трб-Ø, а, о жуг-о-трб-а сребр-о- трб-Ø, а, о танк-о-трб-а трб-о-бољ-а трб-о-збор-ац трб-о-ноге трб-о-нож-ац трб-о-пер-ка трб-о-резØ	гологрб гологрба гологрб-аст, а, о гологрб-аћ гологрб-ост трбухозбор ац-ки, а, о	о-зло-трб-ити (се)

<p>трб-а трб-аст, а, о трб-ат, а, о трб-иште трб-о трб-оња трб-ушак трбуш- аст, а, о трбуш-ат, а, о трбуш-ати трбуш-ило трбуш-ина</p>	<p>трбуњ-аст, а, о трбушат- ост рас- трбушати се по- трбушина</p>	<p>о-трбаг-ити о-трбушаг- ити</p>	<p>трб-о-сек-Ø трб-о-слов- ац трбух-о- збор-ац трбух-о- збор-ство црвен-о- трб-Ø, а, о</p>
--	--	---	--

	се					
тбуш-ић						
тбуш-ко						
тбуш-ни, а, о	тбуш- ица	по- тбушница	по-тбуш- ик			
тбуш-че						
тбуш-чић						

Табела 2

СДГ: труп¹ТО: *труп-*

0 **труп** м 1. ^{терм. анат.} а. средишни део човечјег или животињског тела између врата и удова, који обухвата грудни кош, трбух и карлицу. б. тело уопште. 2. мртво човечје тело. 3. стабло (обично одсечено) неког великог дрвета. 4. главни, масивни део брода; средишни део авиона. 5. а. терм. мех. главни и средњи део неког дела машине. б. средњи део стуба. 6. планински масив.²

1₁<0 **труп-ак**, -пка м дем. од труп, трупац.

1₂<0 **труп-ац**, -пца м 1. дем. од труп. 2. одсечени део стабла, дебели балван, пањ, клада.

1₃<0 **труп-етина** ж 1. аугм. и пеј. од труп 2. део точка у који су учвршћени паоци, главчина.

1₄<0 **труп-ић**, -а м дем. од труп, трупац.

1₅<0 **труп-ло** с → труп (3).

1₆<0 **труп-ље** с 1. зб. имен. труп 2. мртво тело, леш, труп (2).

1₇<0 **труп-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на труп.

1₈<0 **труп-чина** ж аугм. и пеј. од труп.

2₁<1₂ **трупч-ић** м дем. од трупац.

ПРС 1₁<0 **рас-труп-ати**, -ам пф., тр. раскомадати, изразбијати.³

[+Obj (A)]

(Д. Р.)

¹ Код Скока под 1. пањ, клада, а под 2. тело. Он издваја следеће деривате: аугментатив на -ина *трупина*; деминутиве на -ац *трупац* и на -ак *трупак*; префиксирани гл. *раструпати*; прид. на -л *трупљ*, поименичен у с. р. *трупло*; колективну имен. на -је *трупље*; суфиксалне именичке изведенице на -јага *трупљага* и -јача *трупљача*, у значењу врста прага, препона.

² У Речнику под 7. са квалиф. експр. специјална војна јединица за вршење препада, и под 8. терм. бот. а. ротква б. мајчина душица.

³ Уз ову одредницу у Речнику само прим. из Старчевића, те би се он са становишта савременог језика могао сматрати застарелим.

Табела 1

1-степени	2-степени	ПРС1
		рас-труп-ати
труп-ак		
труп-ац	трупч-ић	
труп-етина		
труп-ић		
труп-ло		
труп-ље		
труп-ни, а, о		
труп-чина		

Табела 2

	именице	придеви	глаголи
1-степени	7	1	
2-степени	1		
ПРС1			1

СДГ: уд¹

ТО: уд-

0₁ уд м а. општи назив за руку и ногу односно руке и ноге. б. део неке целине. в. мушки полни орган.

0₂ удо с 1. уд. 2. комад меса за димљење, вешалица, уденица.²

1₁<0 уд-ити, -им импф., тр. 1. сећи на удове, на велике комаде; одвајати месо од костију. 2. сушити месо на диму.

[+Obj (A)]

1₂<0 уд-ић м дем од уд.

ПР1₁<1₁ раз-удити, -им пф., тр. расећи на делове, комаде, сечењем раскомадати; подврћи сецирању.³

[+Obj (A)]

ПР2₁<ПР1₁ разуђ-ен, -а, -о 1. гл. прид. трп. ← разудити. 2. квалит. прид. разгранат, рашчлањен, разведен.

ПР3₁<ПР2₁ разуђено прил. на разуђен начин, рашчлањено.

ПР3₂<ПР2₁ разуђен-ост ж деадј. имен. особина онога што је разуђено.

ПР3₃<ПР2₂ разуђива-ње с гл. имен. ← разуђивати.

ПР2₂<ПР1₁ разуђ-ивати, -ујем импф. и итер., тр. ← разудити.

(В. В.)

¹ Према Скоку од лексеме уд (=удо) изводи се деноминал на -ити *удити*, у значењу растављати, комадати (месо), а од њега итер. *разудити* и неологизам *разудба*, сецирање, анатомија.

² Прво значење потврђено је примером из Шантића, а друго је без примера, с позивањем на Вуков Рјечник; синонимна лексема *уденица* означена је као покр.

³ У савременом језику обично у значењу: раширити, разгранати; према Речнику префикс *раз-* остварује аблативно-резултативно значење, а у савременом стандарду и динамично-просекутивно.

Табела 1

1-степени	ПР1	ПР2	ПР3
уд-ити	раз-удити	разуђ-ен, а, о разуђ-ивати	разуђено разуђен-ост разуђива-ње
уд-ић			

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	1			1
ПР1				1
ПР2		1		1
ПР3	2		1	

СДГ: уста¹

ТО ₁ : <i>уст-</i>	ТО ₃ : <i>усм-</i>
ТО ₂ : <i>усн-</i>	ТО ₄ : <i>ус-</i>

- 0 уста с мн. 1. а. ^{терм. анат.} шупљина у доњем делу главе са унутрашње стране зубне преграде; отвор између усана који води у ту шупљину. б. слична шупљина и отвор код животиња.
2. усне 3. а. отвор на нечему, улаз у нешто. б. отвор желуца. 4. експр. особа (обично члан породице) коју треба хранити, издржавати; човек уопште.
[/1,2,3/+Posesor (poses. prid., G)]
- 3₁<2₁ **усм-ен**, -а, -о квалит. прид. а. изражен речима, ненаписан, неписан. б. који се преноси говором, који је у живој речи.²
- 4₁<3₁ **усмено** прил. на усмен начин, говорним средствима, ненаписано.
- 4₂<3₁ **усмен-ост** ж деадј. имен. својство онога што је усмено, што није написано.
- 2₁<1₁ **усна** ж терм. анат. једна од две покретне меснате ивице уста које споља заклањају зубе.³

¹ Према Скоку деривати лексеме *уста* су прид. на -њн *усни*, а од њега поименичено *усна* и са суфиксом -ице *уснице*, на -ат *уснат*, са префиксираним дериватом *наустан*, поименичен на -ик *наусник*, на -ица *наусница*, затим прид. на -ен *уствен*, изједначен са *усмен*, након прелаза -сн- у -см-. Од лексеме *уста* изводе се деминутиви *усница*, *устанца*, аугментатив *уснетина*, имен. *наустица* која је синтагматског порекла, деноминали *изустити*, *наустити* и њихови видски парњаци, као и колективна имен. *ушће*.

² Због двозначности лексеме *говор* било би боље придев *усмен* дефинисати на следећи начин: који се тиче таквог облика језичке делатности који се перципира чулом слуха.

³ У вези са имен. *усна* могу се ставити следеће напомене: 1. са синхроног становишта могло би се прихватити да је прид. *усни* дериват од имен. *усна*, а не обрнуто; 2. у односу на човека као појам целине *усна* не остварује значење интегралног дела и не подлеже обавезној имплицитној или експлицитној детерминацији тог типа; 3. практично се остварује као вишечлана лексема *доња / горња усна* (што је у Речнику регистровано тако што су у оквиру одреднице наведене синтагме: *доња усна, горња усна*).

3₂<2₁ **усн-ат**, -а, -о квалит. прид. који има дебеле, снажно развијене усне.

4₃<3₂ **уснат-ице** ж мн. терм. бот. биљна породица labiatae.

3₃<2₁ **усн-ача** ж 1. терм. зоол. а. врста морске рибе labrus turdus из истоимене породице. б. породица таквих риба labridae са јаким чврстим зубима. 2. мн. терм. бот. уснатице.

3₄<2₁ **усн-ени**, -а, -о 1. релац. и квалит. прид. који се односи на усне. 2. терм. фон. који се образује на уснама, лабијалан.

3₅<2₁ **усн-етина** ж аугм. и пеј. од усна.

1₁<0 **ус-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на уста.

3₆<2₁ **усн-ица** ж дем. и хип. од усна.

4₄<3₆ **уснич-ица** ж дем. и хип. од усница.

1₂<0 **уст-ашца** с мн дем. и хип. од уста.

1₃<0 **уст-имице** прил. усмено.

1₄<0 **уст-оња** м атриб. имен., пеј. онај који има велика уста.

1₅<0 **уш-ће** с 1. терм. геог. место где се река или поток улива у већу реку или у море. 2. отвор, улаз.⁴
[+Posesor (poses. prid., G)]

ПРС1₁<0 **без-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је без уста.

ПРС2₁<ПРС1₁ **безуст-ост** ж терм. мед. стање онога који је без уста, astomia.

ПРС1₂<0 **за-уст-ити**, -им пф., тр. отворити уста (да се што каже), покушати рећи, хтети или почети говорити (а не изрећи).⁵
[+Obj (A)]

ПРС2₂< ПРС1₃ **изуст-Ø** прил. → наизуст.

ПРС1₃<0 **из-уст-ити**, -им пф., тр. испустити из уста, једва изговорити; изрећи.⁶
[+Obj (A)]

⁴ Због терминологизације значења деривата прекида се метафорична веза са мотивном речју.

⁵ Глагол *заустити*, *изустити* и *проустити* су суплетивни облици перифрастичних фазних предиката са гл. *говорити* као носиоцем лексичког значења. Услед својеврсног таутолошког односа између значења управног и комплементног члана, може доћи и до редукције комплементног.

⁶ У Речнику без икаквог квалиф. и гл. *наустити* у значењу наговорити против кога, са потврдом из Огризовића, који се са становишта модерног језика може сматрати покр.

^{np}ПРс3₁<ПРс2₁ **на-изуст** прил. не читајући (него по сећању), напамет.

ПР1₁<3₅ **на-усница** ж терм. анат. 1. длачице над горњом усном, почетак бркова. 2. део лица између горње усне и носа.⁷

ПРс1₄<0 **на-уст-ице** прил. у непосредном говору, непосредно.⁸

ПРс1₅<0 **про-уст-ити**, -им пф., тр. а. приговорити. б. отворити уста, али ништа не рећи, заустити.

С1₁<0 **велик-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има велика уста.

С1₂<3₄ **дво-уснени**, -а, -о квалит. прид., терм. фон. који се твори помоћу обе усне.

С1₃<0 **дво-уст-ост** ж терм. мед. урођена двострука уста *distomia*.

С1₄<1₁ **дебел-о-ус-ан**, -сна, -сно квалит. прид. који има дебеле усне.⁹

С1₅<3₂ **дебел-о-уснат**, -а, -о → *дебелоусан*.

С1₆<0 **злат-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је златних уста; који говори златне речи, који дивно говори.

С1₇<0 **крив-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је кривих уста.

С1₈<0 **кружн-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је кружних уста.

С1₉<0 **мал-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је малих уста.

С1₁₀<0 **масн-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је масних уста.

С1₁₁<0 **мед-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је медних уста; који говори слатке, лепе речи.

С1₁₂<0 **мек-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има мека уста.

С1₁₃<0 **сто-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има сто уста.

С1₁₄<0 **сув-о-уст-Ø**, а –о квалит. прид. који је сувих уста.

С1₁₅<1₁ **тврд-о-ус-ан**, -сна, -сно квалит. прид. који је тврдих уста, који се опире управљању уздом.

С1₁₆<0 **тврд-о-уст-Ø**, -а, -о → *тврдоусан*.

С1₁₇<3₄ **уснен-о-зубни**, -а, -о квалит. прид., терм. фон. који се образује додиривањем доње усне са зубима.

⁷ Уп. нап. уз лексему *усна* (тач. 2).

⁸ У Речнику са квалиф. индив. и у значењу – једва мичући уснама, са потврдом из Божића.

⁹ Облик номинатива једн. м. р. *дебелоусан* аналошки је образован према ж. и с. роду (очекивани облик је *дебелоустан*).

- C1₁₈<З₄ **уснен-о-носни**, -а, -о квалит. прид., терм. фон. који се образује кад се усне затворе а ваздушна струја пропусти кроз нос.
- C1₁₉<0 **уст-о-бољ-а** ж 1. терм. мед. а. бол у устима. б. заразно обољење у устима stomatitis aphtosa. 2. терм. бот. врста биљке, жабица.
- C1₂₀<0 **уст-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. врста ракова издуженог тела, стоматоподи.
- C1₂₁<0 **широк-о-уст-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има широка уста.
- C2₁<C1₂₁ **широкоуст-ица** ж терм. мед. ненормално велика ширина уста.

(Ј. Д.)

без-уст-Ø,

а, о

за-уст-ити

из-уст-ити

на-уст-ице

про-уст-ити

безуст-

ост

изуст-Ø

на-изуст

у <u>с</u> -ни, а, о	у <u>сна</u>	у <u>см</u> -ен, а, о у <u>сн</u> -ат, а, о у <u>сн</u> -ача у <u>сн</u> -ени, а, о у <u>сн</u> -етина у <u>сн</u> -ица	у <u>смено</u> у <u>смен</u> -ост у <u>снат</u> -ице						у <u>ст</u> -о-бо <u>л</u> ь-а у <u>ст</u> -о-но <u>ж</u> - а <u>ц</u> ши <u>рок</u> -о- у <u>ст</u> - <u>о</u> , а, о де <u>бел</u> -о-у <u>с</u> - а <u>н</u> , сна, <u>сно</u> т <u>врд</u> -о-у <u>с</u> - а <u>н</u> , сна, <u>сно</u> де <u>бел</u> -о- у <u>снат</u> , а, о у <u>снен</u> -о- зуб <u>ни</u> , а, о д <u>во</u> -у <u>снени</u> , а, о у <u>снен</u> -о- но <u>сни</u> , а, о	ши <u>роко</u> у <u>с</u> т-и <u>ца</u>
у <u>ст</u> -а <u>ш</u> а			у <u>снич</u> -ица	на-у <u>сница</u>						
у <u>ст</u> -и <u>ми</u> це										
у <u>ст</u> -о <u>н</u> я										
у <u>ш</u> - <u>н</u> е										

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	3	1	1	
2-степени	1			
3-степени	3	3		
4-степени	3		1	
ПР1	1			
ПРС1		1	1	3
ПРС2	1		1	
ПРС3			1	
С1	3	18		
С2	1			

СДГ: *ухо/уво*¹ТО₁: *ух-* ТО₂: *ув-* ТО₃: *уш-*

0 *ухо* с = *уво* 1. ^{терм. анат.} орган чула слуха код човека и животиња; његов спољњи или унутрашњи део.² 2. слух.³ 3. део неке ствари који обликом подсећа на ухо. 4. део капе који се навлачи на уши ради заштите од хладноће. 5. округласт отвор на секири и сл. алаткама, у који се углављује дршка, ушице.⁴

[/1,3,4,5/+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 *ув-анце*, -ета с дем. и хип. од уво.

1₂<0 *ув-ат*, -а, -о квалит. прид. 1. који има велике уши. 2. који има дршке.

1₃<0 *ув-енце*, -ета с дем. и хип. од уво.

1₄<0 *ув-ешце*, -ета с дем. и хип. од уво.

¹ Према Скоку деривати лексеме *ухо* су прид. *ушни*, поименичен на -јак *ушњаџи*, затим *ухат*, *ушат*, а одатле *ушатка* (у Речнику са квалиф. покр. у значењу врста беле водене птице *Columbus auritus*), деминутив *ушице*, имен. *ухарица* = *ушара*, *ушарица*, *ушарка* (сова), прил. *ушимице*, те с префиксима имен. *наушвица* = *наушница*, *наушје*, *наушке*. Од сложенница Скок помиње *ухобољу* и *ухолажу*, констатујући да се јављају многобројне варијанте гл. елемента. Деноминали су синтагматског порекла: *доушити*, *доушати*, те импф. *доушивати*, и одатле *доушник* и *доушало*, затим *проушати*, *изаушити* / *изаушивати*, а одатле *заушница*, *приушак* = *заушак*, а одатле *испријушкати*, од *обезушити* = *обреушити*, *обушити*. Скок не помиње изведеницу *ушак*, угаони дирек, дрвени стуб, уз коју у Речнику стоји квалиф. покр.

Иако су разлике у творбеним основама *ух-* и *ув-* резултат фонолошких промена, а *ух-* и *уш-* морфофонолошких, у деривацији учествују сва три облика, при чему се неки деривати напореда јављају од све три творбене основе, а поједини, пак, само од једне основе.

² Уз ово значење дате су синтагме: спољње ~, средње ~, унутрашње ~.

³У. Речнику са квалиф. покр. и гл. *ушати*, у значењу слушати, прислушкивати, и према њему гл. имен. *ушање*. Од ове творбене основе и *наушице* прил. индив. примајући ухом, слухом, по слуху.

⁴ У оквиру овог значења и: мн. отвор на игли кроз коју се провлачи конач: иглене уши; а множински облик *иглене уши* из фразеологизма, не мора сведочити да се као назив отвора на игли лексема *ухо* јавља у множинском облику. У Речнику под б. човек, жена, чељаде, са квалиф. фиг., на основу примера из Веселиновића.

- 1₅<0 **ув-оња** м атриб. имен. 1. онај који има велике уши. 2. експр. магарац.
- 1₆<0 **ув-це**, -а и -ета с дем.и хип. од уво.
- 1₇<0 **ух-ат**, -а, -о → уват.
- 1₈<0 **ух-оња** м атриб. имен. 1. увоња, ушоња. 2. експр. зец.
- 1₉<0 **уш-ара** ж терм. зоол. сова.
- 2₁<1₉ **ушар-ица** ж терм. зоол. → ушара.
- 1₁₀<0 **уш-ат**, -а, -о квалит. прид. који има велике уши.⁵
- 2₂<1₁₀ **ушата** ж терм. зоол. морска риба са црним прстеном око репа, црнореп *Oblata melanura*.
- 1₁₁<0 **уш-ац**, ушца м терм. бот. врста биљке из породице каранфила.
- 1₁₂<0 **уш-имице** прил. ушицом од секире, мотике и сл. (ударати, лупати).
- 1₁₃<0 **уш-ица** ж 1. метални део алатке са отвором у који се утиче држаље и сл. 2. отвор на игли кроз који се удева конац. 3. омча, рупица уопште.
[+Posesor (poses. prid., G)]
- 1₁₄<0 **уш-ка** ж 1. терм. анат. спољашњи део уха, ушна шкољка *concha auris*; ухо. 2. а. ушица (од секире).⁶ б. дршка, ухо на каквој посуди.
[+Posesor (poses. prid., G)]
- 1₁₅<0 **уш-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на ухо.⁷
- 2₃<1₁₅ **ушн-ица** ж 1. терм. анат. (нестанд.) ушна шкољка. 2. ушица од секире и др.
[+Posesor (poses. prid., G)]
- 1₁₆<0 **уш-оња** м атриб. имен. → увоња.
- ПРС1₁<0 **без-ув-Ø**, -а, -о квалит. прид. који је без једног или без оба уха; који је без слуха, глув.
- ПРС1₂<0 **без-ух-Ø**, -а, -о → безув.
- ПРС2₁<ПРС1₃ **доуш-авати**, -ам импф., тр. ← доушити.
- ПРС2₂<ПРС1₃ **доуш-ивати**, -ујем импф., тр. → доушавати.
- ПРС3₁<ПРС2₂ **доушив-ач** м *nomen agentis* → доушник.

⁵ У Речнику под 2. у именима животиња: ~ гњурац, ~ медуза.

⁶ У Речнику са квалиф. покр. и *ушник*.

⁷ Уз ову одредницу наведене су синтагме: ~ канал, ~ шкољка, ~ маст, ~ труба, ~ лој, ушне жлезде.

ПРс1₃<0 **до-уш-ити**, -им пф., тр. 1. доставити какву вест, потајно, кришом јавити. 2. чути у поверењу, дочути, дознати.
[1/+Obj (A+D); /2/ +Obj (A+od+G)]

ПРс3₂<ПРс2₂ **доуш-кивати**, -ујем импф. и итер. тр., демин. ←
доушити.

ПРс4₁<ПРс3₂ **доушквив-ало** с и м nomen agentis онај који доушкује.

ПРс4₂<ПРс3₂ **доушквив-ач** м nomen agentis → доушквивало.

ПРс3₃<ПРс2₂ **доуш-љив**, -а, -о квалит. прид. који доушује.⁸

ПР1₁<1₁₅ **до-ушни**, -а, -о релац. прид. који је крај уха.⁹

ПРс3₄<ПРс2₁ **доуш-ник** м nomen agentis онај који доушава,
потказивач, тајни достављач.¹⁰

ПРс4₃<ПРс3₄ **доушник-ов**, -а, -о посес. прид. који припада
доушнику.

ПРс4₄<ПРс3₄ **доушнич-ки**, -а, -о квалит. и релац. прид. који се
односи на доушнике.

ПРс5₁<ПРс4₄ **доушнички** прил. попут доушника.

ПРс4₅<ПРс3₄ **доушниш-тво** с атриб. и акциона имен. однос и
деловање, рад доушника.

ПРс1₄<0 **за-уш-ак**, -шка м 1. терм. мед. (нестанд.) ушна жлезда. 2.
заушница.

ПРс1₅<0 **за-уш-ити**, -им пф., тр. дати заушницу, ћушнути,
ошамарити.
[+Obj (A)]

ПРс2₃<ПРс1₄ **за-уш-ке**, -шака ж мн. терм. мед. запаљење заушних
жлезда.

ПР1₂<1₁₅ **за-ушни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који је иза ушију.

ПР2₁<ПР1₂ **заушн-ица** ж ударац руком, шаком по лицу (или иза
ушију), ћушка, шамар.¹¹

⁸ Квалитативно значење прид. стиче преко квалитативног и хабитуалног значења гл. (обично у презенту).

⁹ Овим прид. означава се да је детерминисани појам објекат локализације у односу на творбену основу.

¹⁰ Могућа је и сегментација *доушн-ик*, што би подразумевало придевску творбену основу. Сегментација *доуш-ник* може подразумевати и именичку и глаголску творбену основу. Значење лексеме упућује на глаголску творбену основу.

¹¹ Ова имен. се може дефинисати на следећи начин: резултат радње транз. гл., изведен руком на месту иза уха, односно радња и њен резултат су објекти локализације, који се смештају у оквиру локализа-

ПР2₂<ПР1₂ **заушн-ици**, -ика м мн. терм. мед. → заушке.

ПР2₃<ПР1₂ **заушњ-аци**, -ака м мн. 1. терм. анат. (нестанд.) место на врату иза ушију. 2. терм.. мед. заушке.

ПРс1₆<0 **на-ух-вица** ж терм. накит → наушница.

ПР1₃<1₁₅ **на-ушни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који је на ушима.

ПР2₄<ПР1₃ **наушн-ик** м терм. одећа навлака (на капи) за заштиту ушију од хладноће.¹²

ПР2₅<ПР1₃ **наушн-ица** ж 1. терм. накит украс који се ставља на ухо, који виси о уху, минђуша.¹³ 2. наушник.¹⁴

ПР2₆<ПР1₃ **наушњ-ак** м терм. одећа → наушник.

^{np}ПРс1₇<0 **о-без-уш-ити**, -им пф., тр. оштетити ушицу игле или неке друге алатке, обушити.

[+Obj (A)]

ПРс1₈<0 **об-уш-ити**, -им пф., тр. → обезушити.

ПРс2₄<ПРс1₈ **обуш-ица** ж атриб. имен. обушена игла.

ПРс2₅<ПРс1₈ **обуш-ка**¹ ж атриб. имен. → обушица.¹⁵

ПР1₄<1₁₄ **об-ушка**² ж терм. анат. доњи меки крај ушнџшкољке lobulus auriculae.

ПРс1₉<0 **при-уш-ак**, -шка м → заушница.

ПРс1₁₀<0 **про-уш-ити**, -им пф., тр. пустити кроз уши, рећи коме што потајно.

[+Obj (A+D)]

С1₁<0 **бел-о-ув-Ø**, -а, -о ијек. **бјелоув** квалит. прид. који има беле уши.

С1₂<0 **бел-о-ух-Ø**, -а, -о ијек. **бјелоух** → белоув.

С2₁<С1₂ **белоуш-ка** ж терм. зоол. врста обичне водене змије *Natrix natrix*.

тора означеног предложно-падежном синтагмом: за + основна лексема (творбена основа).

¹² Могућа је и сегментација *на-уш-ник*, што би подразумевало именицу у творбеној основи ове лексеме.

¹³ И у овом случају значење деривата се може извести из предложно-падежне синтагме (на + творбена основа).

¹⁴ У Речнику са квалиф. покр. и *ушњаџи* м мн. са позивањем на Вуков Рјечник.

¹⁵ У Речнику под 2. значење *обушка*²; ова два значења су раздвојена због могуће различите деривације, као што је представљено.

- C1₃<0 **дво-уш-ан**, -шна, -шно квалит. прид. који има два уха (о врчу, пехару).
- C1₄<0 **дво-уш-ка** ж терм. бот. биљка из породице главочика *Diotis candidissima*.
- C1₅<0 **велик-о-ух-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има велике уши.
- C1₆<0 **дуг-о-ух-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има дуге уши.
- C2₂<C1₇ **дугоуш-ко** м атриб. имен. онај који има дуге уши (о зецу).
- C1₇<0 **кратк-о-ух-Ø**, -а, -о квалит. прид. који има кратке уши.¹⁶
- C1₈<0 **ув-о-бољ-а** ж терм. мед. → ухобоља.
- C1₉<0 **ув-о-лаж-а** ж терм. зоол. → ухолажа.
- C1₁₀<0 **ув-о-леж-Ø** м терм. зоол. → ухолажа.
- C1₁₁<0 **ув-о-лез-Ø** м ијек. **увољез** терм. зоол. → ухолажа.
- C1₁₂<0 **ухо-бољ-а** ж терм. мед. болест уха, ушију.
- C1₁₃<0 **ухо-лаж-а** ж терм. зоол. врста инсекта из рода правокрилаца *Forficula auricularia*.
- C1₁₄<0 **ухо-леж-Ø** м ијек. **ухољез** терм. зоол. → ухолажа.
- C1₁₅<0 **уш-о-бољ-а** ж терм. мед. → ухобоља.

(J. Д.)

¹⁶ У оквиру одреднице забележена је синтагма: ~ волухарица.

без-ув-Ø, а, о без-ух-Ø, а, о до-уш-ити	доуш- авати доуш- ивати	доуш- кивати доушив- ач доуш- љив, а, о доуш- ник	доушкив -ало доушкив -ач доушник -ов, а, о доушнич -ки, а, о доушни -штво	о-без- уш-ити	бел-о-ув- Ø, а, о бел-о-ух- Ø, а, о велик-о- ух-Ø, а, о дво-ушан, шна, шно дво-уш-ка дуг-о-ух- Ø, а, о кратк-о- ух-Ø, а, о уво-боља уво-лажа уво-леж уво-лез	белуш- ка дуг-о- уш-ко
за-уш-ак	за-уш-ке					

а, о
за-ушни,
а, о

заушн-
ица
заушн-
ици

заушњ-
аци

наушн-
ик

наушн-
ица

наушн, а
о

Табела 2

	именице	придеви	прилози	глаголи
1-степени	11	4	1	
2-степени	3			
ПР1	1	3		
ПР2	6			
ПРс1	3	2		4
ПРс2	3			2
ПРс3	2	1		1
ПРс4	2	3		
ПРс5			1	
^{np} ПРс1				1
С1	9	6		
С2	2			

СДГ: чело¹ТО₁: чел- ТО₂: чео-

0 **чело** с 1. ^{терм. анат.} део лица изнад очију до руба косе; одговарајући део животињске главе. 2. а. предњи део или страна чега, лице чега. б. предњи редови какве колоне, масе у покрету; супр. зачеље. 3. почасно место у врху стола, прочеље.²
[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **чел-анце**, -а и -ета с дем. и хип. од чело.

1₂<0 **чел-аст**, -а, -о квалит. прид. који има велико (високо или широко) чело.

1₃<0 **чел-ашица** ж терм. бот. биљка из породице ружа, петопрста, петопрстица *Potentilla reptans*.

1₄<0 **чел-енка** ж 1. терм. војн. ист. перјаница од перја, сребра или злата која се носила за калпаком.³ 2. експр. најистакнутија

¹ Према Скоку деривати од имен. *чело* су прид. *чеони*, поименичен на -ик: *челник* и *чеоник*; префиксално-суфиксалне изведенице, пореклом од предложно-падежних синтагми: *зачеље*, *зачелак*, *прочеље*, атрибутивна имен. *прочелак* за човека са широким челом, а одатле аугментатив *прочелчина*, неологизам на -ик *прочелник*. Од *чело* је префиксацијом изведен гл. *сучелити се*, од којег је прилог *сучелице*. Од сложеница Скок помиње *челопек*, *человођа*. Именица *чело* се употребљава и као предл. са генитивом.

Скок скреће пажњу на реч *начелник* и њене деривате, која се аналошки везује за *чело*, а етимолошки је везана за имен. *начело* у значењу "почетак". У складу с таквом етимологијом имен. *начело*, могло би се, према Скоку, претпоставити и да је *зачеље* настало према *заčelo* "initium". За *чељуст* Скок каже да се "ne zna pravo da li je složenica < čelo + usta ili je izvedenica dobivena s pomoću sufiksa -just", а то се онда односи и на изведеница *чељусни*, *рашчељустити* и др.

У Речнику с квалиф. покр. префиксално-суфиксална изведеница *почелак* м у значењу: а. у говечета кожа с чела. б. чело.

² У Речнику под 4. покр. дванаест сати дана или дванаест сати ноћи.

³ Лексема *челенка* је турцизам: *челенка* < *çelenk*. Значење тур. лексеме исто је као и значење (1). Значења (2) и (3) сведоче о томе да је код ове лексеме дошло до накнадне семантизације и повезивања са деривационим гнездом коме је у основи лексичка морфема *чел-*. Тако је између значења ове лексеме и значења основне лексеме успостављен однос објекта локализације и локализатора.

личност, првак.⁴ 3. терм. лов. чеона кост с роговима, скинута са рогате дивљачи као ловачки трофеј.⁵

1₅<0 **чел-ни**, -а, -о квалит. прид. 1. који се односи на чело, који је на челу чега. 2. (у именичкој служби) први у реду (војник или вежбач).

1₆<0 **чел-ник** м помен agentis онај који се налази на челу какве управе или установе, организације, поглавар, старешина.⁶

1₇<0 **чел-ница** ж помен agentis женска особа која се налази на челу какве управе или установе, поглаварица.⁷

1₈<0 **чело** предл. изнад, врх (чега), покрај (чега), уз (што).⁸

1₉<0 **чел-це**, -а и -ета с дем. и хип. од чело.

1₁₀<0 **чео-ни**, -а, -о → челни.

1₁₁<0 **чео-ник** м помен agentis → челник.

2₁<1₁₀ **чеон-ица** ж терм. анат. → чеоњача.

2₂<1₁₀ **чеоњ-ача** ж терм. анат. чеона кост.

1₁₂<0 **чео-це**, -а и -ета с дем. и хип. чело.

ПРС 1₁<1₄ **за-челенч-ити**, -им пф., тр. ставити челенку.

[+Obj (A)]

ПРС 1₂<0 **за-чел-ити**, -им пф., тр. ставити у чело некога, наместити кога у зачеље стола; затворити улицу или трг грађевином.

[+Obj (A)]

ПРС 1₁<1₅ **за-челни**, -а, -о квалит. прид. који је на зачељу.

ПРС 1₂<0 **за-чело** с → зачеље.

ПРС 2₁<ПРС 1₂ **зачељ-авати**, -ам 1. импф. и итер., тр. ← зачелити.

2. импф. медиј. бити у зачељу.

ПРС 1₃<0 **за-чељ-е** с 1. место за столом насупрот прочељу.⁹

2. терм. војн. задњи део колоне.

[+Posesor (G)]

⁴ У Речнику под 2.а. са квалиф. фиг. глава, лобања.

⁵ У Речнику је значење 2. наведено као 3.

⁶ У Речнику уз имен. *челник* квалиф. ист. Имен. *челник* може се извести и суфиксом -ик од прид. *челни*, и тада би била 2-степени дериват (*челник*) (исп. Бабић, 194).

⁷ У Речнику ова лексема није забележена.

⁸ Предлог *чело* настао је конверзијом од именице *чело*.

⁹ Овај и други деривати синтагматског порекла остварују значење дела неке целине; ако је појам целине репрезентован имен. *сто* по правилу је само имплициран.

ПРс2₂<ПРс1₂ **зачељ-ивати**, -ујем импф. и итер., тр. → зачељавати.
 ПРс1₄<0 **по-чел-ица** ж терм. одећа (нестанд.) женска капа којом се само коса покрива.

ПРс1₅<1₁₀ **по-чеон-ик** м терм. накит (нестанд.) украс на челу.

ПР1₃<1₅ **про-челни**, -лна, -лно релац. и квалит. прид. који се односи на чело, који је у прочељу чега.

ПР1₄<1₆ **про-челник** м помен agentis који се налази на челу какве службе, установе.

ПР1₅<1₇ **про-челница** ж помен agentis жена прочелник.

ПР2₁<ПР1₄ **прочелнич-ки**, -а, -о релац. и посес. прид. који се односи на прочелнике и прочелнице.

ПР2₂<ПР1₄ **прочелниш-тво** с прочелничка служба и чин, старешинство.¹⁰

ПРс1₆<0 **про-чељ-е** с 1. почасно место на челу стола. 2. а. предња страна, лице зграде које гледа на улицу, фасада. б. уопште предња, прва страна чега. 3. експр. водеће место.

[+Posesor (G)]

ПРс1₇<0 **су-чел-ити**, -им пф. тр. поставити једнога пред другога лицем у лице.

[+Obj (A+s+I)]

сучелити се рецеп. 1. стати лицем један према другоме, срести се, наићи на кога, шта. 2. срести се с киме у борби, у такмичењу, сукобити се.¹¹

[+ s+I)]

ПРс3₁<ПРс2₃ **сучелич-ни**, -а, -о квалит. прид. који је сучелице, насупротив, преко пута коме или чему.

ПРс2₃<ПРс1₇ **сучел-ице** прил. насупротив коме, чему, преко пута.

ПР1₆<1₅ **су-челни**, -а, -о квалит. прид. који је насупротив коме, чему, који је на супротној страни, преко пута.

ПРс3₂<ПРс2₄ **сучељава-ње** с гл. имен. ← сучељавати (се).

ПРс2₄<ПРс1₇ **сучељ-авати (се)**, -ам импф. и итер., тр/рецип. ←сучелити (се).

ПРс2₅<ПРс1₇ **сучељ-е** с помен loci терм. геогр. место где се сучељавају два географска објекта.

¹⁰ Између значења мотивне речи и значења деривата успоставља се двоструки однос: 1. дериватом се означава својство стечено на основу детерминативне функције мотивне речи у позицији лексичког дела копулативног предиката, и 2. стечено својства се терминологира.

¹¹ У Речнику и облици *сачелити*, *сачељавати* и *сачељивати*.

- ПРС3₃<ПРС2₆ **сучељива-ње** с гл. имен. ← сучељивати (се).
 ПРС2₆<ПРС1₇ **сучељ-ивати (се)**, -ујем импф. и итер., тр/рецип. →
 сучељавати (се).
 ПР1₇<1₁₀ **су-чеони**, -а, -о → сучелни.
 ПРС1₈<0 **у-чел-ити се**, -им пф., медиј. стати лицем у лице,
 суочити се, сучелити се, срести се.
- С1₁<0 **чел-о-вођа** м помен agentis онај који је на челу, који
 предводи, вођа.¹²

(Ј. Д.)

¹² Са *чело* као првим делом сложенице у Речнику и *челопек* м место где сунце јако пече; присој, са квалиф. ков.

чел-анце			про-чел-е су-чел-ити	сучел-ице сучел-авати (се) сучел-е сучел-ивати	сучелич-ни, а, о сучелъаванье сучелъиванье	
чел-аџт, а, о			у-чел-ити се			
чел-ашица						
чел-енка			за-челенч-ити			

чел-ник		про-челник	прочелнич-ки, а, о прочелниш -тво				
чел-ница		про-челница					
чело							
чел-це							
чео-ни, а, о	чеон-ица чеоњ-ача	су-чеон, а, о		по-чеон-ик			
чео-ник							
чео-це							

СДГ: шака¹ТО₁: *шак-* ТО₂: *шач-*

- 0 **шака** ж 1.а. ^{терм. анат.} део руке од зглавка до врха прстију. б. длан и прсти руке, подешени и повијени према унутрашњости, да се може нешто захватити или да се оно што је на длан стављено, насуто и сл. може држати или носити. 2. терм. мере (нестанд.) а. дужина која одговара величини шаке. б. количина чега која одговара ономе што може стати у скупљену шаку. 3. партик. мали број (људи и сл.).²
- 2₁<1₄ **шака-ње** с гл. имен. ← шакати се.
- 1₁<0 **шак-аст**, -а, -о квалит. прид. који има облик шаке.
- 2₂<1₁ **шакасто** прил. ширећи се прстасто.
- 1₂<0 **шак-ат**, -а, -о квалит. прид. који има велике шаке.
- 2₃<1₃ **шаката-ње** с гл. имен. ← шакатати.
- 1₃<0 **шак-атати**, -ам импф., тр. бити, тући шакама.
[+Obj (A)]
- 1₄<0 **шак-ати се**, -ам импф., тр/рецип. тући се шакама, боксовати се.
[+Obj (A); +s + I]
- 2₄<1₄ **шак-ач** м помен agentis боксер.
- 3₁<2₄ **шакач-ки**, -а, -о квалит. прид. који се изводи шакама (бој), боксерски.
- 4₁<3₁ **шакачки** прил. а. рукама, шакама (јести). б. шакама (ударати, тући се).
- 2₅<1₅ **шакета-ње** с гл. имен. ← шакетати.
- 1₅<0 **шак-етати (се)**, -ам импф. тр/рецип. тући (се) шакама, шамарати (се).
[+Obj (A); +s + I]

¹ Скок наводи следеће деривате лексеме *шака*: прил. *шакачки*, који се јавља и са тур. постпозицијом -иле: *шакашле*, затим *шаком*, *двошачки*, деминутив: *шачица* у значењу “прегршт” и *шакица* у значењу “мала шака”, затим *шакић*; аугментативе *шакетина*, *шачурина*, деноминале: *шакати се*, *шакосати*, *шакатати*, и сложеницу: *шакопис* са потврдом из Вука, у значењу “рукопис (шаљиво)”.

² Од творбене основе *шака* у Речнику са квалиф. покр. и лексема *шакача* ж врста крушке, и прил. *шакашле*, без квалиф. са потврдом из Вуковог Рјечника.

1₆<0 **шак-етина** ж аугм. и пеј. од шака.

1₇<0 **шак-ић** м терм. анат. (нестанд.) пет прстију руке.³

2₆<1₈ **шакоса-ње** с гл. имен. ← шакосати (се).

1₈<0 **шак-осати (се)**, -ошем 1. импф., тр/рецип. тући, ударати. 2.
пф., тр. ћушити.

[+Obj (A); +s + I]

1₉<0 **шач-етина** ж аугм. и пеј. од шака.

1₁₀<0 **шач-ица** ж 1. дем. и хип. од шака. 2. партик. мала количина чега, мали број чега.

1₁₁<0 **шач-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на шаку.

1₁₂<0 **шач-урина** ж аугм. и пеј. од шака.

ПРС 1₁<0 **за-шач-је** с терм. анат. (нестанд.) део руке иза шаке.⁴

ПР 1₁<1₄ **ш-шакати**, -ам пф., тр. шаком изударати.

[+Obj (A)]

ПР 1₂<1₆ **ш-шакетати**, -ам пф., тр. → ишакати.

ПРС 1₂<0 **о-шак-нути**, -ем пф., тр. ударити шаком, ошинути.⁵

[+Obj (A)]

ПРС 1₃<0 **под-шач-ити (се)**, -им пф., тр/рецип. подупрети главу шаком, поднимити се.

[+Obj (A); +s + I]

³ Потврда за ову лексему је само Вуков Рјечник.

⁴ У Речнику забележена и лексема *зашактица* у истоме значењу, са потврдом из Шимуновића.

⁵ Ово значење је наведено као друго, а потврда је Бакотићев речник; прво значење је: викнути “ош” псу, отерати пса, а потврда је Вуков Рјечник. На основу разлика међу значењима могле су бити регистроване две лексеме, при томе би само једна (она са значењем под (2)) била дериват именице *шака*.

ПР₁₃<1₄ **по-шакати се**, -ам пф., рецип. дохватити се шакама,
ухватити се шакама, потући се.⁶
[+s + I]

С1₁<0 **дво-шач-ки** прил. од две шаке, два шакама.

С1₂<0 **шак-о-пис-Ø** м шаљ. рукопис.

(В. В.)

⁶ Уз нереципрочан гл. *пошакати*, у значењу “шакама разнети” стоји квалиф. покр.

о | шакачи | и-шакачи
| | по-шакачи се

СДГ: шија¹ТО: *шиј-*

0 **шиј-а** ж 1. терм. анат. (нестанд.) део тела између главе и трупа код животиња кичмењака, птица и човека; стражњи део врата. 2. део гребена између врха и превоја или седла планине.

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **шиј-ни**, -а, -о релат. прид. који се односи на шију, вратни.

C1₁<0 **гол-о-шиј-ан** м атриб. имен. онај који је голе шије.

C2₁<C1₁ **голошијан-ка** ж атриб. имен. врста кокоши голе шије

C1₂<0 **гол-о-шиј-аст**, -а, -о квалит. прид. који је голе шије.

C1₃<0 **дуг-о-шија** м атриб. имен. човек с дугом шијом.

C1₄<0 **крив-о-шија** м атриб. имен. човек криве шије, искривљена врата.²

C1₅<0 **крив-о-шиј-аст**, -а, -о квалит. прид. који има криву шију, кривоврат.

(Д. Р.)

Табела 1

1-степен	C1	C2
	гол-о-шиј-ан гол-о-шиј-аст, а, о дуг-о-шија крив-о-шија крив-о-шиј-аст, а, о	голошијан-ка
шиј-ни, -а, -о		

Табела 2

	именице	придеви
1-степен		1
C1	3	2
C2	1	

¹ Скок наводи да је *шија* свеслов. и праслов. лексема, Он сматра да је упоређење (Миклошич, АРј) са гл. *ошијати* несигурно, јер тај гл. може бити у вези и са гл. *шијати*, у значењу ићи натраг, који је пореклом од тал. *sciare*.

² У Речнику под 1. крива сабља.

СДГ именица са малим бројем деривата или без деривата којима се означавају делови људског тела

СДГ: **глежањ**¹

ТО₁: *глежж*-ТО₂: *глежжњ*-

0 **глежањ**, -жња м ^{терм. анат.} зглоб који спаја стопало и потколеничну кост, чланак tarsus.²

[+Posesor (poses. prid., G, па + L)]

1₁<0 **глеж-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на глежањ.

2₁<1₁ **глежњ-ак** м терм. спорт. навлака за глежањ.³

2₂<1₁ **глежњ-ача** ж 1. ^{терм. анат.} скочна кост. 2. а. терм. спорт. део скијашке опреме који се ставља на глежањ поврх ципела.
б. гамашна.

	именице	придеви
1-степен		1
2-степен	2	

(Ј. Д.)

СДГ: **гњат**⁴

ТО: *гњат*-

0 **гњат** м ^{терм. анат.} део ноге од колена до корена стопала, голен.⁵
[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **гњат-ић**, -а м дем. од гњат.

1₂<0 **гњат-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на гњат.

(Ј.Д.)

¹ Скок наводи само прид. *глежњаст* као дериват од основе **glezнь*. Према њему примарна је екавска форма, а јекавизирана и икавизирана су секундарне.

² Периферност овог дела тела потврђује и то што се посесор (= целина) може исказати и локационом конструкцијом.

³ Значење ове лекеме, као и лекеме *глежњача* (2), одговара односу објекат локализације (артефакт) – локализатор (основна лексема).

⁴ Према Скоку деривати лекеме *гњат* су прид. *гњатан*, деминутив *гњатић* и аугментатив *гњатина*.

⁵ У Речнику и ж. р. са знаком да је ређи.

СДГ: голен⁶ТО₁: голен- ТО₂: голењ-

0 голен м и ж ијек. **голијен** терм. анат. предњи део ноге од колена до чланака; кост у томе делу ноге.

1₁<0 голен-ица ж ијек. **гољеница** 1. голен. 2. терм. одећа доколеница.

2₁<1₁ **голенич-ни**, -а, -о ијек. **гољенични** релац. прид. који се односи на голеницу.⁷

1₂<0 **голењ-ача** ж ијек. **гољењача** терм. анат. предња кост у голену.

	именице	придеви
1-степен	2	
2-степен		1

(В. В.)

СДГ: дупе⁸ТО₁: дуп- ТО₂: дупет-

0 дупе с терм. анат. (нестанд.) стражњи део људског тела на којем се седи, стражњица.⁹

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 дуп-енце с дем. од дупе.

1₂<0 дупет-ара ж атриб. имен. жена великог дупета.

1₃<0 дупет-ина ж аугм. од дупе.

(Ј. Н.)

⁶ Према Скоку лексема *голен* ијек. *голијен* јавља се и у облику *голијено*. Од ове основе су: деминутиви *голијенак*, *голијенчић*, *голијеначац*, аугментатив *голијенчина*, изведеница *голијенка*, *гољеница*, *гољењача*.

⁷ У оквиру одреднице забележена је синтагма: *голенична кост*.

⁸ Према Скоку у имен. *дупе* је основа без суфикса -ло, која се јавља у имен. *дупља*. Њене изведенице су деминутиви *дупенце*, *дупешице*, аугментатив *дупетина*, имен. *дупешко* и *дупешка* у значењу мушко или женско чељаде с дебелим дупетом.

⁹ У Речнику уз све одреднице у овом гнезду квалиф. нар.

СДГ: **затиљак**¹⁰ТО: *затиљ-*0 **затиљак**, -љка м ^{терм. анат.} задњи део главе, потиљак.1₁<0 **затиљ-ача** ж терм. анат. кост у задњем делу лобање, затиљна кост.1₂<0 **затиљ-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на затиљак.1₃<0 **затиљч-ић** м дем. од затиљак.

	именице	придеви
1-степени	2	1

(М. А.)

СДГ: **зеница**¹¹ТО: *зениц-*0 **зеница** ж ијек. **зјеница** 1. ^{терм. анат.} отвор на дужици кроз коју светлост продире у унутрашњост ока. 2. експр. нешто најдрагоценије.1₁<0 **зен-а** ж ијек. **зјена** песн. зеница.1₂<0 **зенич-ни**, -а, -о ијек. **зјенични** релац. прид. који се односи на зеницу.

(М. А.)

¹⁰ Према Скоку речи *затиљак* и *потиљак* су поименичене синтагме *za tylot, po tyli*, изедене помоћу суфикса -љк, а сама реч *tyl* је изгубљена. Скок не наводи деривате ових лексема.

¹¹ Скок даје етимолошке податке за ову лексему, не наводи прид. дериват, а за облик *зена/зјена* каже да је потврђен у новијем песништву.

СДГ: јабука и јабучица¹²ТО₁: јабук- ТО₂: јабуч-

0 **јабук-а** ж 1. терм. бот. врста воћке из пор. ружа, са много подврста; плод те воћке. 2. оно што је по своме облику слично плоду јабуке.¹³ 3. ^{терм. анат.} а. јабучица (2.а). б. јабучица (2.г). в. јабучица (2.д.).

1₁<0 **јабуц-ица** ж 1. дем. од јабука. 2. а. ^{терм. анат.} избочена хрскавица у грлу над улазом у душник код мушкарца; јабука (3). б. (обич. мн.) јагодица (2.б). в. заобљени део прста с унутра-шње стране, вршак прста. г. очна кугла коју творе беоњача и рожњача. д. одебљали део на крају кости, који се у зглобовима углаба у другу кост.¹⁴ 3. држак старинског оружја с крајем налик на малу јабуку.¹⁵ 4. терм. мед. (нестанд.) отеклине на зглобовима у облику јабучица.¹⁶

1₂<0 **јабуц-ни**, -а, -о 1. релац. и фабриц. прид. који се односи на јабуке (дрво и плод), који је начињен од јабука.¹⁷ 2. релац. и квалит. прид. који се тиче јабучице (јагодице) на лицу.

(Љ. Н.)

¹² Према Скоку *јабука* је прасловенска изведеница са суфиксом *-ько* од исте основе од које и имен. *јаблан*, а ж. р. је добијен аналогично према *крушка*. Од ње се суфиксом *-ица* изводи деминутив *јабучица*.

У регистар нису уведени деривати имен. *јабука*, изведени од значења 1. већ само они који су изведени преко значења 7 (овде значење 3): *јабуков*, *јабуковац*, *јабуковача*, *јабуковик*, *јабуковина*, *јабучар*, *јабучара*, *јабучарев*, *јабучарица*, *јабучаров*, *јабучаст*, *јабучетина*, *јабучик*, *јабучина*, *јабучић*, *јабучји*, *јабучница*, *јабучнице*, *јабучњак*, *јабучњача*.

¹³ У Речнику под 3. предње облучје на седлу. 4. дар, поклон, награда. 5. етн. просидба, прстеновање, веридба. 6. фиг. мила и драга особа.

¹⁴ У Речнику је редослед значења другачији: 7.а. овде 2.а., 7.б. овде 2.г., 7.в. овде 2.д.

¹⁵ У Речнику под 4. са квалиф. покр. парадајз.

¹⁶ У Речнику посебна одредница: *јабучице*.

¹⁷ У Речнику под 2. саставни део назива неких инсеката који живе на јабуци или у њеном плоду.

СДГ: јагода и јагодица¹⁸ТО: *јагод-*

0 **јагода** ж 1. терм. бот. ниска зељаста биљка из пор. ружа са округластим меснатим плодом црвене боје *Fragaria vulgaris*; плод те биљке. 2. терм. бот. биљни плод налик на плод јагоде, боба, бобица, зрно. 3. ^{терм. анат.} јагодица (2.б). 4. експр. мила и драга особа.¹⁹

1₁<0 **јагод-ица** ж 1. дем. од јагода. 2. ^{терм. анат.} а. вршак прста, јабучица. б. (об. мн.) јабучица (2. в).

2₁<1₁ **јагодич-ни**, -а, -о релац. и квалит.прид. који се односи на јагодицу.

3₁<2₁ **јагодичн-ица** ж ^{терм. анат.} јагодична кост на лицу.

1₂<0 **јагод-њача** ж 1. терм. агр. врста ране крушке. 2. терм. анат. јагодична кост.²⁰

	именице	придеви
1-степен	2	
2-степен		1
3-степен	1	

(Љ. Н. и В. В.)

¹⁸ Скок у одредници *јагода* не наводи деминутивну изведеницу *јагодица*.

¹⁹ У регистар нису уведени деривати имен. *јагода* изведени од значења 1. и 2, већ само они који су изведени преко значења 3: *јагодар, јагодара, јагодарити, јагодарка, јагодаст, јагодин, јагодичаст, јагодњак*.

²⁰ Највероватније је да је лексема *јагодњача* са ова своја два значења резултат двају аката семантичко-морфолошког варирања. Првим актом, коме је у основи модел именичка творбена основа + -њача, односно *јагод-њача*, настала је ова лексема у првоме датом значењу (крушка која сазрева кад и јагоде или, крушка која по боји личи на јагоде). Другим актом, коме је у основи модел придевска творбена основа + -ача, односно *јагодн+ача*, настала је ова лексема у другоме датом значењу (јагодна кост, кост која се односи, која припада јагоди). Првоме значењу одговара дата сегментација; другоме значењу одговарала би сегментација *јагодњ-ача*; а то би значило да је лексема *јагодњача* у првоме значењу 1-степен, а у другоме 2-степен дериват.

СДГ: **капак**²¹ТО: *капк-*

капак, -пка м тур. 1. а. ^{терм. анат.} покретљив набор коже који заштићује око. б. кожни набор над ушима у неких врста кокоши. в. део омотача око плода. 2.а. дрвено или метално крило на прозору које се може затварати и отварати. б. поклопац, заклопац.²¹

(В. В.)

СДГ: **кук**²²ТО: *кук-*

О **кук** м 1. ^{терм. анат.} а. избочени део човечијег тела између бокова и бедрене кости. б. део ноге од карличне кости до прегипа у колену. 2. терм. зоол. први ножни чланак инсекта који је усађен у тело.²³ 3. камени врх у облику купе са заобљеним шиљком.²⁴ [+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **куковљ-е** с терм. анат. (нестанд.) кости кука.

С1₁<0 **кук-о-бољ-а** ж терм. мед. бол у куковима.

С1₂<0 **кук-о-трес-Ø** м → кук.²⁵

С1₃<0 **танк-о-кук-Ø** м терм. зоол. врста инсекта тврдокрилца.

	именице
1-степени	1
С1	3

(Б. К.)

²¹ У Речнику је значење 1. дато као 2, а под 3. завратак на рукаву, посуновраћена ивица. Према Скоку *капак* има два значења: 1. заклопац, 2. кање, веђе; сви деривати које наводи су према значењу 1.

²² Према Скоку имен. *кук* има следеће изведенице: аугментативи *кучина* (1. голи клип кукуруза, 2. топоним), *коковина* (шунка), колективна имен. *кучје* (камење) = *кучањак*, и сложеница *кукотрес*.

²³ У Речнику под 3. покр. избочина на каменом зиду испод прозора.

²⁴ У Речнику под 5. бот. а. горчика. б. бљушт.

²⁵ Према Скоку “бут од бедевије”.

СДГ: лист²⁶ТО₁: лист- ТО₂: лис-

0 лист м а. ^{терм. анат.} а. задњи мишићни део гњата. б. део чарапе који покрива тај део ноге, горњи део чарапе.²⁷

1₁<0 лис-ни, -а, -о релац. прид. који се односи на лист, који припада листу, који чини саставни део листа.

1₂<0 лист-анак, -нка м → лист (а).

1₃<0 лист-анац, -нца м → лист (а).

1₄<0 лист-ањак, -њка м → лист (а).

2₁<1₁ лишњ-ача ж ^{терм. анат.} спољашња, мања лисна кост од колена до пете.

	именице	придеви
1-степен	4	
2-степен		1

(Б. К.)

СДГ: лобања²⁸

ТО: лобањ-

0 лобања ж ^{терм. анат.} део скелета главе кичмењака у коме је смештен мозак *cranium*.

1₁<0 лобањ-ски, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на лобању.

(Ј. Н.)

²⁶ СДГ лексеме *лист* урађено је према Речнику САНУ у којем су раздвојене лексеме *лист*¹ – бот. и *лист*² – анат. Скок такође раздваја ове две лексеме, наводи изведенице *листањ* и *листањак*.

²⁷ У Речнику са квалиф. индив. и *долисница*, оно што сеже до листа (на нози).

²⁸ Према Скоку од основе *луб-* изведена је лексема *лубања* (западни крајеви) = *лобања* (источни екавци, русизам). У регистру је приказана само лексема *лобања*.

СДГ: **недро и недра**²⁹

ТО ₁ : <i>недр-</i> ТО ₂ : <i>недар-</i>
--

0 **недро** с ијек. **њедро**; **недра** с мн. ијек. **њедра** 1. ^{терм. анат.}
(нестанд.) груди; прса. 2. део кошуље, одела који покрива груди,
прса. 3. унутрашњост чега (земље, мора).

[+Posesor (poses. grid., G)]

1₁<0 **недар-це** с ијек. **њедарце** дем. и хип. од недро (недра).

1₂<0 **недр-ити се**, -им ијек. **њедрити се** импф., медиј. зачињати се,
стварати се, настајати.³⁰

ПРС1₁<0 **за-недар-је** с ијек **зањедарје** оно што је на недрима, уз
недра (о одећи).³¹

ПР1₁<1₂ **из-недрити**, -им, ијек. **изњедрити** пф., тр. извести,
створити што.

[+Obj (A)]

	именице	глаголи
1-степени	1	1
ПР1		1
ПРС1	1	

(Г. Ш.)

²⁹ Према Скоку именица *недра* > *њедра* настала је још у прасловенском од предлога *въп* и именице **ѣдро*, чије је то прво значење (секундарно значење “платно које прима вјетар да гони лађу” развило се у стцслов., слов. и хрв.-срп.). Изведенице од *недра* су: деминутив *недарце* (*њедарце*), колективна имен. *недарје* (*њедарје*), прид. *недраст* (*њедраст*), деноминал *изнедрити* (*изњедрити*).

³⁰ Ова лексема није забележена у Речнику али у Речнику САНУ јесте.

³¹ Значење ове лексеме синтагматског порекла изводи се на основу њеног граматичког значења: деривираним лексемом означава се објекат локализације а основном локализатор.

СДГ: ноздрва³²

ТО: ноздрв-

0 **ноздрва** ж ^{терм. анат.} један од два носна отвора; спољашњи зид носног отвора.³³

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 **ноздрв-аст**, -а, -о квалит. прид. који има велике ноздрве.

1₂<0 **ноздрв-ица** ж дем. и хип. од ноздрва.

1₃<0 **ноздрв-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на ноздрве.

(Ј. Д.)

СДГ: обрва³⁴

ТО: обрв-

0 **обрва** ж ^{терм. анат.} длаком обрасло дно чела изнад очне дупље, већа.³⁵

1₁<0 **обрв-ат**, -а, -о квалит. прид. који има велике обрве.

1₂<0 **обрв-ица** ж дем. и хип. од обрва.

1₃<0 **обрв-ка** ж 1. дем. и хип. од обрва. 2. терм. етн. а. двоструки конач на који се везују нити на ткачком разбоју. б. конач којим се брда увезују.

1₄<0 **обрв-ни**, -а, -о релац. и посес. прид. који се односи на обрве, који припада обрвама.

1₅<0 **обрв-ски**, -а, -о → обрвни.

	именице	придеви
1-степени	2	3

(И. Ц.)

³² Према Скоку *ноздрва* је изведеница од *нос*, која је припадала деклинацијском типу *й* и *а* (уп. нап. 1. за *нос*).

³³ У Речнику и *ноздра* са потврдом из Назора.

³⁴ Према Скоку од лексеме *обрва* изведен је прид. на -ан *обрван*, на -ат *обрват*, деминутив на -ица *обрвица*, имен. на -ан *обрван* као име јарцу, на -ача *обрвача* (у Речник са квалиф. покр.).

³⁵ У вези са имен. *обрва* могу се ставити сл. напомене: 1. у односу на човека као појам целине *обрва* не остварује значење интегралног дела и не подлеже детерминацији на основу тог критерија; 2. од основе *обрв-* твори се и збирни облик *обрвање* (у Речнику са квалиф. необ.), а од њега префиксално-суфиксална изведеница *подобравље* (у Речнику са квалиф. индив.); 3. метафоричном модификацијом она развија и значење “ивице, граничне линије чега” (у Речнику под 2. покр. ивица њиве, међа).

СДГ: пазух / пазухо / пазуха³⁶ТО₁: пазух- ТО₂: пазуш-

0 пазух м / пазухо с / пазуха ж 1. ^{терм. анат.} удубљени, унутрашњи део раменог чланка. 2. удубљење у брдском пределу. 3. терм. бот. удубљење између листа и стабљике.

[+Posesor (poses. prid., G)]

I₁<0 пазуш-ак, -шка м дем. од пазух.I₂<0 пазуш-ица ж дем. од пазуха.I₃<0 пазуш-ни, -а, -о релац. прид. који се односи на пазух.I₄<0 пазуш-це, -а и -ета с дем. од пазухо.ПРС I₁<0 пот-пазуш-ке прил. испод пазуха.

	именице	придеви	прилози
1-степен	3	1	
ПРС I			1

(М. А.)

СДГ: палац³⁷ТО₁: палач- ТО₂: палч-

0 палац, -лца м 1. ^{терм. анат.} крајњи дебели прст на руци и нози. 2. терм. мере (нестанд.) мера за дужину. 3. терм. техн. (нестанд.) мала полуга којом се зауставља рад зупчаног точка.

I₁<0 палач-ки, -а, -о релац. прид. који се односи на палац.I₂<0 палач-ни, -а, -о → палачки.I₃<0 палч-ан, -а, -о релац. прид. који се односи на палац.³⁸

³⁶ Према Скоку *пазуха* је првобитно био дуал, који је у синг. могао бити и м и с рода. Према начину дефинисања и према броју наведених примера (од којих су неки морфолошки нетранспарентни) могло би се закључити да Речник даје предност облику *пазухо*. У Речнику је забележен и облик *пазуво*.

³⁷ Према Скоку *палац* је свеслов. и праслов. деминутив од имен. **paľь*, која се у значењу имен. *прст* налази у рус. прид. *безпальй*. (Са становишта савременог језика она се може третирати као основна лексема.). Приликом метафоричног преношења значења на оруђе долази до прелаза л>о *паоци* (поред *палци*), са деноминалом на -ити *паочити*, а од њега имен. *паочаница* и *паочењак*.

У Речнику *палац*¹ – анат. терм., а *палац*² – коларски.

1₄<0 палч-ев, -а, -о посес. прид. који припада палцу, који је део палца.

1₅<0 палч-ић м дем. од палац.

(В. В.)

СДГ: потиљак³⁹

ТО₁: потиљ- ТО₂: потиљач-

0₂ потиљак, -љка м терм. анат. задњи део лобање, затиљак.

1₁<0₂ потиљач-ни, -а, -о → потиљни.

1₂<0₁ потиљ-ни, -а, -о релац. прид. који се односи на потиљак.

(М. А.)

СДГ: стегно⁴⁰

ТО: стегн-

0 стегно с терм. анат. део ноге од кука до колена, бедро.
[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 стегњ-ача ж терм. анат. кост у коју је углављена бедрена кост, бедрењача.

(Ј. Д.)

СДГ: стомак⁴¹

ТО₁: стомак- ТО₂: стомач-

0 стомак м терм. анат. 1. орган за варење, смештен у горњем делу трбушне дупље у човека и многих животиња, желудац. 2. трбух.

1₁<0 стомак-лија ж терм. пића врста ракије која се сматра леком за стомак

1₂<0 стомач-ина ж аугм. и пеј. од стомак.

1₃<0 стомач-ић м дем. од стомак.

1₄<0 стомач-ни, -а, -о релац. прид. који се односи на стомак.⁴²

(Д.Р.)

³⁸ У оквиру одреднице забележене су синтагме: ~ кост, ~ нокат.

³⁹ Уп. нап. за лексему затиљак.

⁴⁰ Према Скоку деривати од лексеме стегно су изведенице синтагматског порекла: *достегница* и *достегњача* (Речник их не бележи).

⁴¹ Скок сматра да старосрп. облик *стомах* може бити грцизам, а прид. *стомижљив* хрв. романизам.

⁴² У оквиру одреднице забележене су синтагме: ~болест, ~ сок.

СДГ: струк⁴³ТО₁: струк- ТО₂: струч-

0 струк м 1. а. стас. б. ^{терм. анат.} најужи део трупа између груди и бедара. в. део одеће који покрива то место на телу. г. део рамена где се стичу лопатице и кључњача. 2. терм. бот. а. стабљика зеласти биљке. б. надземна биљка с кореном.⁴⁴ 3. терм. риб. прибор за хватање рибе.

[+Posesor (poses. prid., G)]

1₁<0 струч-ак, -чка м 1. дем. од струк. 2. терм. бот. доњи део гљиве.

1₂<0 струч-ац, -чца м → стручак.1₃<0 струч-ић м дем. од струк1₄<0 струч-ица ж грана, стручак.

[+Posesor (poses. prid., G)]

С1<0 танк-о-струк-Ø, -а, -о квалит. прид. који има танак струк, витак.

	именице
1-степени	4
С1	1

(М. А.)

⁴³ Скок обрађује у истом чланку лексему *струк* и *струка*, при том неке деривате раздваја, а неке не. Деминутиве не предочава одвојено, него наводи да могу бити на -ак *стручак*, -ица *стручица* и на -ић *стручић*. Облик *стручица* могао је бити изведен и од мотивне речи *струка*, а ако је од *струк*, тада у значењу 2. Без раздвајања према мотивној речи је код Скока и аугментатив *стручина*. За деноминале он не наводи према којој су мотивној речи, али се према значењу може претпоставити да су према *струка*: *стручати*, а одатле *остручати*, *устручавати се* у значењу "govoriti nisam od te struke > žarati se, ustezati se, ženirati se". На основу овакве Скокове обраде у гнездо нису уврштени деривати: *устручавати се*, *устручавање*, *устручљив*, *устручљивост*.

⁴⁴ У Речнику је значење 1. дато под 2, што одговара и редоследу код Скока, који каже да је *струк* у значењу "стас" метафора.

СДГ: **чељуст**⁴⁵ТО: **чељус-**

0 **чељуст** ж 1. ^{терм. анат.} једна од две кости лица у коју су усађени зуби, вилица; обе вилице заједно с отвором између њих; уста. 2. ^{терм. техн.} део справе којом се стеже, хвата предмет при раду.⁴⁶
 1₁<0 **чељус-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на чељуст.
 2₁<1₁ **чељусн-ица** ж ^{терм. анат.} кост која чини чељуст, чељусна кост.

(В. В.)

СДГ: **члан и чланак**⁴⁷ТО₁: **члан-** ТО₂: **чланк-**

0 **члан** м ^{терм. анат.} → чланак.
 1₁<0 **члан-ак**, -нка м 1.а. ^{терм. анат.} зглавак, зглоб (на нози или руци), глежањ. б. ^{терм. бот.} део стабљике између два чвора. в. ^{терм. зоол.} сваки поједини део тела пантљичаре, проглотид.⁴⁸
 2₁<1₁ **чланк-аст**, -а, -о → чланковит.
 2₂<1₁ **чланк-овит**, -а, -о квалит. прид. а. који има чланке, зглавкаст. б. који има чворове или коленца. в. који има крупне чланке.
 3₁<2₂ **чланковит-ост** ж ^{деадј.} имен. својство онога који је чланковит, онога што је чланковито.

⁴⁵ Према Скоку није извесно да ли је ова лексема етимолошки везана за лексему *чело* (уп. нап. 1. код *чело*). Будући да је она са становишта савременог језика концептуално потпуно удаљена од лексеме *чело*, њено СДГ приказано је одвојено.

⁴⁶ У Речнику под 2. са квалиф. покр. исто што и *чељуска*, део пушке кремењаче где стоји кремен.

⁴⁷ Скок као прво значење лексеме *члан* даје анат. (глежањ), у Речнику б.а.; лексему *чланак* убраја у деминутивна образовања и констатује да јој је у данашњем књижевном језику прво значење “напис у новинама” према европским новинским терминима.

У регистар су уврштени само они деривати који су у вези са анат. значењем.

⁴⁸ У Речнику са квалиф. покр. и изведеница *чланкоша* жена крупних чланака, са позивањем на Вуков Рјечник.

C1₁<0 **чланк-о-нож-ац**, -шца м терм. зоол. (обычно мн.) зглавкар,
Arthropoda.

	именице	придеви
1-степен	1	
2-степен		2
3-степен	1	
C1 ₁	1	

(В. В.)

СДГ изведених именица којима се означавају делови људског тела

беоњача¹ (0 *бео*; ТО: *бео-*)

1₁<0 **бео-на** ж ијек. **биона** → беоњача.

1₂<0 **бео-ница** ж ијек. **бионика** → беоњача.

1₃<0 **бео-њача** ж ијек. **биоњача**^{терм. анат.} спољна бела опна ока.²

(Љ. Н.)

вилаца³ (0 *виле*; ТО: *вил-*)

1₁<0 **вил-ица** ж^{терм. анат.} чељусна кост у коју су усађени зуби.

2₁<1₁ **вилч-ити**, -им импф., тр. стављати жвале (ђем) коњу, зауздавати коња.

[+Obj (A)]

2₂<1₁ **вилч-ни**, -а, -о релат. и квалит. прид. који припада вилицы.⁴

ПРС 1₁<1₁ **за-вилч-ати**, -ам → завилчити.

ПР 1₁<2₁ **за-вилчити**, -им пф., тр. везати вилице, зауздати, зауларити.

[+Obj (A)]

ПР 1₂<2₂ **под-вилчни**, -а, -о релат. и квалит. прид. који је испод зубне вилице.

	придеви	глаголи
2-степени	1	1
ПР1	1	1
ПРС1		1

(В. В.)

¹Према Скоку имен. *беона* је изведена помоћу суфикса -на од творбене основе *бео-*, а *бионика* је њена изведеница помоћу суфикса -ица. Имен. *беоњача* је добијена помоћу суфикса -јача од основе *беон-*.

² У истом значењу само ијек. *бјелоочница*, *бјелоочњача*, *бјелочница* (в. СДГ *око*).

³ Према Скоку *вилаца* је деминутив од *виле*, а значење је добијено метафором. Од ове лексеме изводи се деноминал *вилчити*.

⁴ У Речнику у оквиру ове одреднице забележене су синтагме: ~ кост, ~ мишић.

дојка⁵ (0 *дојити*; ТО: *дој-*)

1₁<0 **дој-ка** ж ^{терм. анат.} орган женског тела који излучује млеко за храну дојенчета, сиса.

2₁<0 **дојк-иња** ж помен *agentis* она која доји, храни својим млеком.

2₂<1₁ **дојк-ица** ж дем. од дојка.

(Љ. Н.)

задњица⁶ (0 *задњи*; ТО: *зад-*)

1₁<0 **задњ-ица** ж ^{терм. анат.} (нестанд.) део тела на коме се седи, дебело месо код човека, стражњица.

2₁<1₁ **задњич-ар** м атриб. имен. хомосексуалац.

2₂<1₁ **задњич-ни**, -а, -о релац. и квалит. прид. који се односи на задњицу.

(В. В.)

мишић, мишица, мишка⁷ (0 *миш*; ТО: *миш-*)

1₁<0 **миш-ић** м ^{терм. анат.} еластичан орган или његов део у човека и животиња који грчењем и опружањем покреће делове тела и тако омогућава кретање читавог организма.⁸

2₁<1₁ **мишић-ав**, -а, -о квалит. прид. који има јаке, развијене мишиће.

3₁<2₁ **мишићав-ост** ж деадј. имен. особина онога који је мишићав; особина онога који је развијених мишића.

2₂<1₁ **мишић-аст**, -а, -о а. мишићав. б. симил. прид. који има облик мишића, који личи на мишић.

2₃<1₁ **мишић-је** с ^{терм. анат.} сви мишићи једног тела, мускулатура.

⁵ Према Скоку *дојка* је изведеница од основе *дој-* а њен дериват је *дојкиња*. Због оваквог творбеног статуса лексеме *дојка* у регистар нису уврштени други деривати од исте основе (гл. *дојити* са дериватима *дојача*, *дојница*, *дојилица*, *дојеник*, *дојенче*, *дојенац* и др.).

⁶ Према Скоку *задњица* је настала поименичавањем прид. *задњи*, а еуфемизам је према *стражњица*.

⁷ Према Скоку деминутиви од лексеме *миш* (зоол.) – *мишица*, *мишка*, *мишић* и *мишац* преносе се већ од индоевропског језика на део тела. Ове лексеме не улазе у концептуално гнездо лексеме *миш*, на што упућује и начин обраде у Речнику (*мишица*¹ – зоол., *мишица*² – анат.)

⁸ У оквиру одреднице забележене су синтагме: срчани ~, попречно-пругасти мишићи, глатки мишићи, леђни мишићи, мишићи опружачи, мишићи савијачи.

1₂<0 **миш-ица** ж ^{терм. анат.} а. мишић и део руке од рамена до лакта, brachium. б. мишић на било коме делу тела.⁹

2₄<1₂ **мишич-ав**, -а, -о квалит. прид. који је снажних, истакнутих мишица; који има развијене мишиће, мишићав.

3₂<2₄ **мишичав-ост** ж деадј. имен. особина онога који је мишичав.

2₅<1₂ **мишич-аст**, -а, -о → мишичав.

2₆<1₂ **мишич-је** с зб. имен. мишице.

2₇<1₂ **мишич-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на мишице, мишићни.

2₈<1₂ **мишич-ица** ж дем. од мишица.

1₃<0 **миш-ка** ж а. мишица (а). б. терм. анат. (нестанд.) пазух.

ПР1₁<1₃ **под-мишка** ж ^{терм. анат.} део руке испод мишице.¹⁰

	именице	придеви
2-степени (<1 ₁)	1	2
(<1 ₂)	2	3
3-степени (<1 ₁)	1	
(<1 ₂)	1	
ПР1 (<1 ₃)	1	

(В. В.)

сиса (0 *сисати*; ТО: *сис-*)¹¹

1₁<0 **сиса** ж ^{терм. анат.} (нестанд.) а. парни орган на грудима жене и женки виших животиња из којих се после порођаја излучује млеко, дојка. б. рудиментарни парни орган на грудима мушкарца у облику брадавице.

⁹ У Речнику с квалиф. нар. песн. и *мишница*, а са квалиф. песн. и *мичца*.

¹⁰ Уз ову лексему наведен је само један прим. из књижевног часописа Живот 1955. Она је синтагматска изведеница, а могуће је и да је неологизам.

¹¹ Према Скоку имен. *сиса* је поствербал од гл. *сисати*, а њени деривати су прид. на -аст *сисаст*, деминутиви на -ица *сисица*, на -ић *сисић*, на -ка *сиска*; аугментативи на -ина *сисина*, *сисетина*, на -урина *сисурина*, на -ура *сисура*; хипокористик је *сика*. Скок не одређује експлицитно деривациони статус лексема *сисало*, *сисаље* и *сисаљка*. Са становишта творбе оне су поствербали, али се значењски везују и за имен. *сиса* пошто означавају или предмет који јој је сличан по облику или орган са сличном функцијом (уп. значење 3. за *сисаљка* – рилица кроз коју сисају неки инсекти).

2₁<1₁ **сис-ак**, -ска м 1. део суда у облику кљуна или направе налик на цев кроз коју се течност излива, пије. 2. део луле који се држи у устима.

2₂<1₁ **сис-ара** ж атриб. имен. женска особа с великим грудима.

2₃<1₁ **сис-аст**, -а, -о симил. прид. који је налик на сису.

2₄<1₁ **сисат**, -а, -о квалит. прид. који има велике сисе.

2₅<1₁ **сис-етина** ж аугм. и пеј. од сиса.

2₆<1₁ **сис-ица** ж дем. од сиса.

2₇<1₁ **сис-ка** ж → сисица.

2₈<1₁ **сис-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на сисе.

1₂<0 **сик-а** деч. хип. од сиса.

C1<0 **сис-о-бољ-а** ж терм. мед. (нестанд.) упала сисне жлезде.

	именице	придеви
2-степен	5	3
C1	1	

(В. В.)

слабина (0 *слаб*; ТО: *слаб-*)¹²

1₁<0 **слаб-ина** ж (обично мн.) терм. анат. бок.

2₁<1₁ **слабин-ски**, -а, -о релац. прид. који припада слабинама, који се односи на слабине.

(В. В.)

стражњица (0 *стражњи*; ТО: *стражњ-*)¹³

1₁<0 **стражњ-ица** ж ^{терм. анат.} (нестанд.) део тела на којем се седи, дебело месо код човека, задњица.

2₁<1₁ **стражњиц-ни**, -а, -о релац. прид. који се односи на стражњицу.

(В.В.)

трепавица (0 *трепати*; ТО: *треп-*)¹⁴

1₁<0 **треп-авица** ж (обично у мн.) ^{терм. анат.} длаке на ивици очних капака.

¹² Према Скоку *слабина* је поименичење према прид. *слаб*, у значењу 1. несвест, и 2. део тела, бок. У Речнику су ова два значења раздвојена.

¹³ Према Скоку *стражњица* је поименичени облик прид. *стражњи* (< траг), а еуфемизам је према *задњица*.

¹⁴ Скок убраја лексему *трепавица* у изведенице од импф. корена *треп-* (трепати).

2₁<1₁ **трепавиц-ав**, -а, -о квалит. и симил. прид. који има дуге трепавице, који је као трепавица, који личи на трепавицу.

2₂<1₁ **трепавиц-ан**, -чна, -чно → трепавичав.

2₃<1₁ **трепавиц-аст**, -а, -о → трепавичав.

1₂<0 **треп-авка** ж (обично у мн.) → трепавица.

1₃<0 **треп-ка** ж → трепавица.

1₄<0 **треп-уша** ж 1. трепавица. 2. терм. бот. врста биљке из породице трава.

	придеви
2-степени	3

(В. В.)

цеваница (0 *цев*; ТО: *цев-*)¹⁵

1₁<0 **цев-аница** ж ијек. **цјеваница** ^{терм. анат.} кост ноге од колена до глежња, голен.¹⁶

2₁<1₁ **цеванич-ни**, -а, -о ијек. **цјеванични** релац. и посес. прид. који се односи на цеваницу.

(В. В.)

¹⁵ Скок сматра да је лексема *цеваница* као дериват од творбене основе *цев* створена по угледу на лексему *цепаница*.

¹⁶ У Речнику и *цеваник* са позивањем на Батута.

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

811.163.41'374.2'373.7
81'374.2'373.7=163.41

СЕМАНТИЧКО-деривациони речник. Св. 1, Човек-делови тела /
редакторке Даринка Гортан-Премк, Вера Васић, Љиљана Недељков.
– Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за српски језик и
лингвистику, 2003 (Будисава: КриМел). – 372 стр.: табеле; 23 цм.
– (Лингвистичке свеске; 3)

Тираж 400. – Белешке уз текст. – Библиографија.

ISBN 86-80271-19-5

а) Српски језик – Речници

COBISS.SR-ID 187358727